

Ingrid Sundin

Från: Håkan Frycklund <hakan.frycklund@regeringskansliet.se>
Skickat: den 8 september 2022 10:47
Kopia: kemi@kemi.se
Ämne: Remittering av Kemikalieinspektionens förslag om ändringar i avgifter för allmänskemikalier och bekämpningsmedel (svar senast 9 december 2022)
Bifogade filer: Bilaga I - Ändringsförklaringar.pdf; Bilaga II - PM.pdf; Rapport RU avgiftsöversyn.pdf; Remissbrev dnr M2022-00436.pdf
Prioritet: Hög
Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga
Kategorier: Ingrid
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2022-215:01
DocumentIsArchived: -1

Remittering av Kemikalieinspektionens förslag om ändringar i avgifter för allmänskemikalier och bekämpningsmedel
(Remissinstanser framgår av bifogat remissbrev)

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 9 december 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till **m.remissvar@regeringskansliet.se** och med kopia till **m.ke@regeringskansliet.se**. Ange **diarienummer M2022/00436** och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen om nya avgifter för bekämpningsmedel och allmänskemikalier i rapporten *Regeringsuppdrag översyn av avgifter* samt på förslagen i bilagorna för *Hemställan om ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter*.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

Frågor under remisstiden besvaras av Peter Wallenberg, tel 08-405 30 73, e-post: peter.wallenberg@regeringskansliet.se.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Charlotta Fred
Departementsråd

e.u.
Håkan Frycklund, assistent

Miljödepartementet

Kemikalieenheten

Departementssekreterare Peter Wallenberg

Tel 08-405 30 73

**Kemikalieinspektionens förslag om ändringar i avgifter för
allmänskemikalier och bekämpningsmedel**

Remissinstanser

- 1 Alvesta kommun
- 2 Arboga kommun
- 3 Arjeplogs kommun
- 4 Bodens kommun
- 5 Bollnäs kommun
- 6 Borgholms kommun
- 7 Borås kommun
- 8 Botkyrka kommun
- 9 Båstads kommun
- 10 ChemSec, Internationella kemikaliesekretariatet
- 11 Degerfors kommun
- 12 Ekologiska lantbrukarna
- 13 Ekonomistyrningsverket
- 14 Enköping kommun
- 15 Eskilstuna kommun
- 16 Falu kommun
- 17 Folkhälsomyndigheten
- 18 Föreningen Sveriges spannmålsodlare
- 19 Gnesta kommun

- 20 Göteborgs kommun
- 21 Havs- och vattenmyndigheten
- 22 Hempel
- 23 Henkel Norden
- 24 Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (IKEM)
- 25 Kalmar kommun
- 26 Karlskrona kommun
- 27 Kemisk Tekniska Företagen (KTF)
- 28 KRAV ekonomisk förening
- 29 Kungälv kommun
- 30 Lantbrukarnas riksförbund
- 31 Linköpings kommun
- 32 Livsmedelsverket
- 33 Läkemedelsverket
- 34 Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- 35 Länsstyrelsen i Jämtlands län
- 36 Länsstyrelsen i Jönköpings län
- 37 Länsstyrelsen i Skåne län
- 38 Länsstyrelsen i Stockholms län
- 39 Länsstyrelsen i Värmlands län
- 40 Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- 41 Malmö kommun
- 42 Mora kommun
- 43 Naturskyddsföreningen
- 44 Naturvårdsverket
- 45 Orkla Sverige
- 46 Regelrådet
- 47 Region Gotland
- 48 Rekal Svenska AB
- 49 Riksrevisionen

- 50 Skogsstyrelsen
- 51 Solenis Sweden AB
- 52 Statens jordbruksverk
- 53 Stockholms kommun
- 54 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)
- 55 Sundsvalls kommun
- 56 Svensk elektronik
- 57 Svensk handel
- 58 Svenskt Näringsliv
- 59 Svenskt Vatten
- 60 Svenskt Växtskydd
- 61 Sveriges frö- och oljeväxtodlare
- 62 Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- 63 Sveriges lantbruksuniversitet
- 64 Tikkurila Sverige AB
- 65 Trikem AB
- 66 Trosa kommun
- 67 Tullverket
- 68 Vellinge kommun
- 69 Ystad kommun
- 70 Åre kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet **senast den 9 december 2022**. Svaren bör lämnas per e-post till m.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till m.ke@regeringskansliet.se. Ange diarienummer M2022/00436 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen om nya avgifter för bekämpningsmedel och allmänkemikalier i rapporten *Regeringsuppdrag översyn av avgifter samt på förslagen i bilagorna för Hemställan om ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter*.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

Frågor under remisstiden besvaras av Peter Wallenberg, tel 08-405 30 73, e-post: peter.wallenberg@regeringskansliet.se.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Charlotta Fred
Departementsråd

Kopia till

Kemikalieinspektionen

Regeringsuppdrag översyn av avgifter

Kemikalieinspektionens förslag på nya avgifter för bekämpningsmedel och allmänkemikalier samt förslag på hur över- och underskotten som ackumulerats över tid kan reduceras till noll

RAPPORT 1/22

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel som främjar god hälsa och bättre miljö. Vi har tillsyn över reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel och ämnen i varor och gör inspektioner. Vi ger också tillsynsvägledning till kommuner och länsstyrelser. Vi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

© Kemikalieinspektionen.

Artikelnummer: 361 438

Förord

Regeringen har gett Kemikalieinspektionen i uppdrag att lämna förslag på nya avgifter för bekämpningsmedel och allmänskemikalier samt förslag på hur över- och underskotten som ackumulerats över tid kan reduceras till noll.

Uppdraget har genomförts i projektform med en styrgrupp bestående av representanter från myndighetsledningen. Under projektet har samråd genomförts med företag från berörda branscher. Förslagen i rapporten har stämts av med Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

En delrapport rörande förslag på hantering av de ackumulerade över- och underskotten togs fram i samarbete med PricewaterhouseCoopers och lämnades in till miljödepartementet 19 maj 2021.

I denna slutrapport som redovisas den 28 februari 2022 redogör Kemikalieinspektionen för sina slutliga förslag i uppdraget.

Innehåll

Sammanfattning	1
-----------------------------	----------

Summary 3

1	Uppdraget	4
2	Bakgrund och metod	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Metod	5
3	Ny och förändrad lagstiftning påverkar avgiftsfinansierad verksamhet	6
3.1	Ny definition av tillsyn i miljöbalken.....	6
3.2	Marknadskontrollförordningen.....	8
4	Övergripande principer för kostnadsberäkningar i avgiftsunderlaget	8
4.1	Kostnader som kan avgiftsfinansieras och inte	8
4.2	Huvudregel om full kostnadstäckning.....	9
4.3	Indexreglering	9
5	Översyn av kemikalieavgiften	10
5.1	Problembeskrivning	10
5.2	Avgränsningar	10
5.3	Metod	10
5.4	Nuvarande förutsättningar.....	10
5.5	Kostnader för tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning av allmänkemikalier	12
5.6	Förslag på nya kemikalieavgifter	16
6	Konsekvensanalys av att ändra kemikalieavgiften	17
6.1	Målformulering.....	17
6.2	Bakgrund och beskrivning av nuläget.....	17
6.3	Konsekvenser av referensalternativet	18
6.4	Konsekvenser av Kemikalieinspektionens förslag.....	18
7	Översyn bekämpningsmedelsavgifter.....	20
7.1	Problembeskrivning	20
7.2	Avgränsningar	21
7.3	Metod	22
7.4	Nuvarande förutsättningar.....	23
7.5	Ekonomiskt mål för bekämpningsmedelsverksamheten	25
7.6	Principer för bekämpningsmedelsavgifterna	27
7.7	Kostnader för tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning av bekämpningsmedel	28

7.8	Kostnader för prövning av bekämpningsmedel	34
7.9	Skäl till lägre kostnadstäckningsgrad för vissa prövningsärenden	39
7.10	Förslag på nya avgifter för bekämpningsmedel	52
7.11	Prognostiserade kostnader och intäkter med föreslagna avgifter	64
7.12	Förslag och skäl till övriga förändringar i nuvarande förordning	68
8	Konsekvensanalys av att ändra avgifterna för bekämpningsmedel.....	72
8.1	Bakgrund och beskrivning av nuläget.....	72
8.2	Målformulering.....	78
8.3	Konsekvenser i referensalternativet.....	78
8.4	Konsekvenser av huvudförslaget och alternativa lösningar	80
8.5	Bedömning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten.....	90
8.6	Jämförelse med andra medlemsländer i EU.....	90
9	Slutsatser och diskussion.....	90
9.1	Allmänkemikalier.....	90
9.2	Bekämpningsmedel	92
9.3	Sammanfattning av förslagets konsekvenser.....	97
9.4	Informations- och kommunikationsinsatser	99
10	Ordlista.....	100
	Bilaga 1 Författningsförslag kemikalieavgifter	102
	Bilaga 2 Författningsförslag bekämpningsmedelsavgifter	103
	Bilaga 3 Samråd.....	117
	Bilaga 4 Växtskyddsmedelsavgifter i andra medlemsländer	123
	Bilaga 5 Biocidproduktavgifter i andra medlemsländer	129

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om att:

- justera ner det ackumulerade överskottet med 20 miljoner kronor i den kemikalieavgiftsfinansierade verksamheten, vilket motsvarar att överskottet justeras från 73 miljoner kronor till 53 miljoner kronor baserat på bokslut 2021,
- justera kemikalieavgifterna,
- nollställa det ackumulerade underskottet för den bekämpningsmedelsfinansierade verksamheten, vilket motsvarar 108 miljoner kronor vid bokslut 2021,
- ändra det ekonomiska målet för den avgiftsfinansierade biocidverksamheten till att ”avgiftsintäkterna ska bidra till kostnaderna” under infasningstiden av EU:s biocidförordning,
- acceptera fler ansökningar som utvärderande medlemsland för biocidprodukter för att bidra till genomförandet av EU:s biocidförordning,
- justera ansökningsavgifter och årsavgifter för bekämpningsmedel,
- subventionera ansökningsavgifter för vissa ärendetyper både för växtskyddsmedel och biocidprodukter.

Bakgrunden till dessa förslag är att Kemikalieinspektionen under lång tid haft ett ackumulerat överskott i den verksamhet som finansieras av kemikalieavgifter och ett ackumulerat underskott i den verksamhet som finansieras av bekämpningsmedelsavgifter. Under 2021 har Kemikalieinspektionen därför som svar på ett regeringsuppdrag sett över kemikalieavgifterna och bekämpningsmedelsavgifterna. Vi har tagit fram förslag på justeringar av avgifterna samt hur över- och underskotten som ackumulerats över tid kan reduceras till noll.

Kemikalieinspektionen föreslår att överskottet inom kemikalieavgiftsfinansierad verksamhet justeras ner med 20 miljoner kronor. Motivet är att denna del av överskottet kan härledas så långt tillbaka i tiden som vid EU-inträdet och att avgiftskollektivet kan antas ha förändrats i så stor utsträckning att insatserna inte skulle kompensera de företag som betalade avgifterna för 25 år sedan. Resterande överskott föreslår vi hanteras genom sänkta kemikalieavgifter.

För den avgiftsfinansierade bekämpningsmedelsverksamheten föreslår Kemikalieinspektionen att regeringen fattar beslut om nollställning av det ackumulerade underskottet. Nollställningen motiveras av att det inte bedöms möjligt att vare sig höja avgifterna eller reducera verksamhetens kostnader till de nivåer som skulle krävas utan att det får negativa konsekvenser för framför allt avgiftskollektivet. Att belasta dagens avgiftskollektiv med tidigare strukturella problem i avgiftsuttaget skulle ge för stora negativa konsekvenser för bekämpningsmedelsbranschen och i slutändan även för användare av bekämpningsmedel.

Vår analys visar att det är motiverat att behålla mål om full kostnadstäckning (differensen mellan intäkt och kostnad) för växtskyddsmedelsverksamheten men inte för biocidverksamheten. Att pröva ansökningar för biocidprodukter är i dagsläget mer kostsamt än för växtskyddsmedel eftersom EU:s biocidförordning håller på att fasas in. Dessutom är behoven av tillsyn och stöd till biocidföretagen större. Vi föreslår därför att det ekonomiska målet ändras till att avgiftsintäkterna ska bidra till kostnaderna för biocidverksamheten.

Vi föreslår också att framöver ta på oss fler uppdrag som utvärderande medlemsland för biocidproduktansökningar jämfört med idag som ett led i att bidra till genomförandet av EU:s biocidförordning. Ju fler produkttyper som provas enligt förordningen desto högre andel av produkterna på den svenska marknaden kommer att vara utvärderade enligt kraven i förordningen i syfte att nå ett högt skydd för hälsa och miljö.

En analys av nuvarande kostnadstäckning och nivå på framtida behov för den avgiftsfinansierade växtskydds- respektive biocidverksamheten har gjorts inom uppdraget. Vi föreslår som följd justeringar av ansökningsavgifter och årsavgifter i form av både höjningar och sänkningar.

Kemikalieinspektionen föreslår även att staten subventionerar ansökningsavgiften och prövningen av vissa ärendetyper. Syftet är bland annat att underlätta marknadstillträde för produkter med lägre risker för hälsa och miljö samt att främja forskning och utveckling. Ett annat syfte är att möjliggöra tillgång till växtskyddsmedel för mindre användningsområden.

Summary

The Swedish Chemicals Agency proposes that the government decides to:

- adjust the accumulated surplus of the chemical fees by 20 million SEK,
- reset the accumulated deficit for the pesticide fees,
- adjust chemical and pesticide fees,
- adjust the financial target for fee-financed biocidal operations to “the fees will contribute to the costs” during the phase-in period of the European Biocidal Products Regulation,
- act as reference member state for more biocidal applications,
- subsidize application fees for certain types of product authorisations.

The background to the Swedish Chemicals Agency proposals is the accumulated surplus of the chemical’s fees and an accumulated deficit of the pesticide’s fees. Due to the imbalance in the fee finances the Swedish Chemicals Agency got a government assignment to propose a plan how to handle the financial imbalance of the accumulated fees and to review the fees for chemicals and pesticides and propose adjustments to the fees.

The Swedish Chemicals Agency proposes that the surplus of the chemical fees should be adjusted by 20 million SEK. The reason is that this part of the surplus can be traced back as far as the time of the entry in the EU and the companies paying the fees can be assumed to have changed to such an extent that an increase in services in return would not compensate the companies that paid the fees 25 years ago. We propose that the remaining surplus should be managed through a reduction of the chemical fees.

Regarding the pesticide fee, the Swedish Chemicals Agency proposes that the government decide to reset the accumulated deficit. This is justified by the fact that it is not considered possible to either increase the fees or reduce the costs of the operations to the necessary extent without negative consequences for the companies paying the fees. Charging today's tax collectives with previous structural problems of the fees would have too great a negative effect on the pesticide industry and ultimately also on the availability of crucial pesticides.

Our analysis within this assignment has shown that it is justified to have a goal of full cost coverage (the difference between fees and costs) for the plant protection product operations but not for the biocidal operations. This is because the evaluation and authorisation of biocidal products is currently more costly since the EU Biocidal Products Regulation is new. All types of products have not been evaluated and the need for supervision and market control as well as support and guidance for biocidal companies is greater. We therefore propose that the financial target be changed so that the fees will contribute to the costs of the biocidal operations.

We propose to accept more applications for biocide products as reference member state to contribute to the implementation of the EU Biocidal Products Regulation.

An analysis of the current cost coverage and level of future needs for the fee-financed plant protection and biocidal operations has been made within the assignment. As a result, adjustments to both application fees and annual fees are proposed.

The Swedish Chemicals Agency also proposes that the state subsidize the application fee and the evaluation of certain types of product authorisations due to health and environmental reasons or for niche uses with reference to, among other things, the Swedish national food strategy.

1 Uppdraget

Kemikalieinspektionen har fått i uppdrag att se över avgifterna för bekämpningsmedel och allmänskemikalier och lämna förslag på nya avgifter samt på hur över- och underskotten som ackumulerats över tid kan reduceras till noll. Myndigheten ska vid utformningen av förslagen beakta Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011. Förslagen ska utformas mot bakgrund av att avgifterna ska vara förutsägbara och transparenta för företagen. Vid utformning av förslag till avgifter för växtskyddsmedel för s.k. mindre användningsområden behöver särskild hänsyn tas till konkurrenskraften i enlighet med regeringens livsmedelsstrategi och behovet av en god tillgång till växtskyddsmedel. I de fall full kostnadstäckning inte är motiverat ska myndigheten föreslå en lämplig nivå på hur stor kostnadstäckningen bör vara och skälen för detta. Uppdraget ska innehålla en konsekvensutredning. Uppdraget ska genomföras i samarbete med Statens jordbruksverk och Livsmedelsverket. Ekonomistyrningsverket och Statskontoret ska ges möjlighet att lämna synpunkter.

Den 19 maj 2021 lämnade Kemikalieinspektionen en delrapportering till miljödepartementet gällande förslag på hur de ackumulerade över- och underskotten kan reduceras till noll.

Slutlig redovisning ska göras till regeringen (Miljödepartementet) senast den 28 februari 2022.

2 Bakgrund och metod

2.1 Bakgrund

Kemikalieinspektionen har under en lång tid haft problem med ett ackumulerat överskott för avgiftsfinansierad verksamhet kopplat till allmänskemikalieavgifter och ett ackumulerat underskott för avgiftsfinansierad verksamhet kopplat till bekämpningsmedelsavgifter. På grund av den finansiella obalansen har Kemikalieinspektionen fått i uppdrag att se över avgifterna för bekämpningsmedel och allmänskemikalier och lämna förslag på nya avgifter samt hur över- och underskotten som ackumulerats över tid kan reduceras till noll.

Allmänskemikalieavgifterna kommer härnäst att refereras till som ”kemikalieavgifter” då det är benämningen i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Vi kommer att använda begreppen ”över- och underskott” som i uppdragsbeskrivningen, även om benämningarna ”över- och underuttag” kan anses vara en mer korrekt benämning när det gäller avgifter som inte disponeras av myndigheten.

Myndigheten hade vid bokslutet för 2021 ett ackumulerat överskott på omkring 73 miljoner kronor i verksamheten som finansieras av kemikalieavgifter och ett ackumulerat underskott på omkring 108 miljoner kronor i verksamheten som finansieras av bekämpningsmedelsavgifter.

Kemikalieinspektionen skickade i maj 2021 en delrapport till regeringen med förslag på hantering av de ackumulerade över- och underskotten. På grund av förändrade förutsättningar har vissa förslag som presenterades i delrapporten omprövats. I denna slutrapport redovisas Kemikalieinspektionens slutliga förslag avseende hantering av över- respektive underskott respektive förslag på nya avgifter.

Myndighetens kemikalieavgiftsfinansierade verksamhet omfattar tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning. Finansieringen sker genom årsavgifter som tas ut med stöd av 6 kap. i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Kemikalieavgifterna redovisas mot inkomsttitel och myndigheten tilldelas anslag för att täcka sina kostnader.

Avgifterna för bekämpningsmedel tas ut med stöd av förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. Avgifterna finansierar prövning, tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning av bekämpningsmedel. Liksom är fallet med kemikalieavgifterna redovisas bekämpningsmedelsavgifterna mot inkomsttitel och myndigheten tilldelas anslag för att täcka kostnaderna. Myndigheten disponerar vissa andra ansökningsavgifter för provningsarbete avseende verksamt ämne i bekämpningsmedel. Dessa avgifter regleras i samma förordning men är inte inkluderade i denna avgiftsöversyn.

2.2 Metod

Utgångspunkten för översynen av avgifterna har primärt varit Kemikalieinspektionens räkenskaper. Primärt har kostnads- och intäktsunderlag från de senaste tre till fem åren använts.

En uppskattning och analys har gjorts avseende de avgiftsfinansierade verksamheternas behov och kostnader med utgångspunkt i perioden 2023–2027. I behovsanalysen har hänsyn inte tagits till att det kan finnas skäl att skala upp verksamheten successivt.

Rapporter och utredningar från såväl Riksrevisionen, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret och Kemikalieinspektionen har beaktats, referenser återfinns löpande i rapporten.

Projektet har utgått från att ett ekonomiskt mål om full kostnadstäckning är en huvudregel men har i enlighet med uppdraget tagit fram förslag på fall där full kostnadstäckning inte anses motiverat av olika skäl.

Ytterligare beskrivning av metod redogörs för i avsnitt 5 gällande kemikalieavgifterna och avsnitt 7 gällande bekämpningsmedelsavgifterna.

2.2.1 *Samarbete och synpunkter från andra myndigheter*

Under uppdragsbeskrivningen står det att Kemikalieinspektionen ska samarbeta med Jordbruksverket och Livsmedelsverket samt att Ekonomistyrningsverket och Statskontoret ska ges möjlighet att lämna synpunkter.

Kemikalieinspektionen har även haft kontakt med Naturvårdsverket och Tillväxtverket inom ramen för uppdraget.

Jordbruksverket och Livsmedelsverket

Kemikalieinspektionen har samarbetat med Jordbruksverket och Livsmedelsverket i detta uppdrag.

Jordbruksverket och Livsmedelsverket utför vissa delar av prövningen av ansökningar om godkännanden av bekämpningsmedel. För de delar av ansökningarna som verken prövar tar Kemikalieinspektionen ut tilläggsavgifter från de sökande företagen. Inom uppdraget har vi sett över dessa tilläggsavgifter baserat på myndigheternas redovisningar av sina kostnader. Som ett led i detta har flera möten hållits mellan Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket respektive Livsmedelsverket. Båda myndigheterna har lämnat synpunkter på de slutliga förslagen avseende tilläggsavgifter, synpunkterna har beaktats och ledde till vissa justeringar av Livsmedelsverkets tilläggsavgifter för prövning av biocidprodukter.

Myndigheterna anser att det är viktigt att tilläggsavgifterna ger full kostnadstäckning. Skulle den principen frångås kan det leda till att utbetalade medel inte matchar avgiftsintäkten vilket leder till att eventuella underskott i myndigheternas provningsverksamhet skulle belasta Kemikalieinspektionens anslag.

Jordbruksverket och Livsmedelsverket har särskilt ombetts att lämna synpunkter på avsnitt 7.9 ”Skäl till att vissa prövningsärenden bör ha en lägre kostnadstäckningsgrad”. Kommentarer har beaktats och inarbetats i förslaget. Jordbruksverket och Livsmedelsverket stödjer Kemikalieinspektionens förslag att vissa ärendetyper bör subventioneras av staten.

Både Jordbruksverket och Livsmedelsverket anser att det är ett bra initiativ att utvidga begreppet och definitionen av lågriskmedel till kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk. Att inkludera fler växtskyddsmedel i definitionen skulle minska en del av den osäkerhet som företagen har vid avgiftsuttag idag. Jordbruksverket stödjer också särskilt förslaget att likställa avgifterna för kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk och biologiska växtskyddsmedel.

Ekonomistyrningsverket

Kemikalieinspektionen har gett Ekonomistyrningsverket (ESV) möjlighet att lämna synpunkter på rapporten. ESV:s synpunkter var inte av sådan karaktär att de förändrade Kemikalieinspektionens förslag. Förslag på förtydliganden och förbättringar av rapporten har beaktats och inarbetats.

I arbetet har vi även tagit stöd av ESV genom avstämningsmöten. Möten har hållits för att diskutera hantering av över- respektive underskott samt att diskutera kriterier och gränsdragningar kring vad som kan avgiftsförfinansieras. Även behovet att dela upp bekämpningsmedelskollektivet i två kollektiv har stämts av med ESV.

Statskontoret

Kemikalieinspektionen har gett Statskontoret möjlighet att lämna synpunkter på rapporten. Statskontorets synpunkter var inte av sådan karaktär att de förändrade Kemikalieinspektionens förslag men förslag på förtydliganden av rapporten har beaktats och inarbetats.

Naturvårdsverket

Vi har haft återkommande möten med Naturvårdsverket under uppdraget i syfte att utbyta erfarenheter eftersom de också arbetar med en avgiftsoversyn.

Tillväxtverket

Ett möte har hållits med Tillväxtverket för att diskutera potentiella inspel och beröringspunkter utifrån Tillväxtverkets uppdrag inom Livsmedelsstrategin.

2.2.2 Samråd

Inom ramen för uppdraget har Kemikalieinspektionen under hösten 2021 haft samråd med ett urval av de företag som ingår i avgiftskollektiven. För att få en bredare representation har även branschorganisationer bjudits in att närvara vid samråden. En närmare redogörelse av dessa samråd återfinns i bilaga 3 till denna rapport.

3 Ny och förändrad lagstiftning påverkar avgiftsfinansierad verksamhet

3.1 Ny definition av tillsyn i miljöbalken

Kemikalieinspektionens avgifter regleras i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter och i förordningen (1998:940) om avgifter för tillsyn och prövning enligt miljöbalken. Kemikalieinspektionens befogenhet att ta ut avgifter genom dessa förordningsbestämmelser har meddelats med stöd av ett så kallat bemyndigande i 27 kap. 1 § miljöbalken. Enligt bemyndigandet får avgifter föreskrivas för tillsyn och prövning enligt

miljöbalken. Tillsyn definieras i 26 kap. 1 § miljöbalken. Genom ändringar¹ i miljöbalken som gjordes under 2020 har begreppet tillsyn i nämnda bestämmelse förtydligats och begränsats. Ordet tillsyn har getts en delvis ny innebörd och avser främjande och kontrollerande åtgärder som riktas direkt mot enskilda tillsynsobjekt. Allmän rådgivning och information till företag ingår däremot inte i tillsynsbegreppet. Tillsynsvägledning definieras i en separat bestämmelse i 26 kap. 1 a § och omfattas numera inte av tillsynsbegreppet. Detta medför att verksamheter på myndigheten som avser allmänt stöd till företag och tillsynsvägledning inte får finansieras med bekämpningsmedels- och kemikalieavgiften.

Till allmänt stöd har vi räknat exempelvis:

- seminarier och nyhetsbrev,
- generell information på webben,
- substitutionsarbete (inklusive bidrag till substitutionscentrum) och
- arbete med att ta fram vägledningar och testmetoder.

De verksamheter som inte längre kan ingå i avgiftsunderlaget och då inte heller kan redovisas som motprestation till avgiftskollektivet redovisas i nedanstående tabell. För dessa verksamheter har det inte gjorts någon behovsuppskattning framåt inom ramen för detta regeringsuppdrag utan genomsnittskostnaden baseras på utfallen mellan 2018 och 2020.

Tabell 1. Kostnader för tillsyn och stöd till företag som inte längre kan ingå i avgiftsunderlaget (tkr).

Typ av verksamhet	Årlig genomsnittskostnad 2018–2020 (tkr)
Allmänskemikalieverksamhet	
Tillsynsvägledning	1 100
Allmänt stöd till företag varav bidrag till substitutionscentrum	23 200 8 600
Växtskyddsmedelsverksamhet	
Tillsynsvägledning	200
Allmänt stöd till företag	3 800
Biocidverksamhet	
Tillsynsvägledning	300
Allmänt stöd till företag	1 600

Sammanlagt rör det sig om verksamhet vars kostnader ligger runt 21,5 miljoner kronor per år samt bidrag till substitutionscentrum på runt 8,5 miljoner kronor per år. Dessa kostnader behöver följaktligen fortsättningsvis finansieras av annan finansiering än via avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttitel. Den nya tillsynsdefinitionen har fått konsekvensen att en del verksamheter som tidigare avgiftsfinansierats nu finansieras via skattedelen av anslaget. Det innebär nya förutsättningar för styrning och prioritering av den skattefinansierade delen av Kemikalieinspektionens verksamhet. Detta är dock inte en konsekvens av förslag på nya avgiftsnivåer utan en förändring som skapat ramar och förutsättningar för uppdraget.

Kemikalieinspektionen gör bedömningen att direkt stöd till företag kan fortsätta att avgiftsfinansieras varför dessa delar finns med i avgiftsunderlaget. Det direkta stöd som ges till företagen genom Kemikalieinspektionens frågetjänst underlättar för företagen att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med miljöbalkens syfte.

¹ Prop. 2019/20:137 s. 41 ff.

3.2 Marknadskontrollförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (fortsättningsvis benämnd marknadskontrollförordningen) trädde i kraft den 16 juli 2021, med undantag för bestämmelserna som rör samordnad tillsyn och internationellt samarbete som trädde i kraft redan den 1 januari 2021.

Marknadskontrollförordningen innebär i huvudsak att produkter som regleras i de EU-rättsakter som förtecknas i förordningens bilaga ska kontrolleras enligt bestämmelserna i den förordningen. Till dessa EU-rättsakter hör större delen av den EU-lagstiftning på kemikalieområdet som i dag omfattas av tillsyn enligt miljöbalken.

Regeringen har ännu inte tagit ställning till om denna bestämmelse innebär att den nu gällande avgiftskonstruktionen i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter och förordningen om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken måste ses över och begränsas. I nuläget finns det ingen koppling mellan avgiftsbemyndigandet i 27 kap. 1 § miljöbalken och marknadskontroll enligt marknadskontrollförordningen. En sådan koppling finns däremot mellan avgiftsbemyndigandet och kontroll enligt den, i de delar som rör marknadskontroll, numera upphävda Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

I detta uppdrag har vi efter avstämning med miljödepartementet den 4 oktober 2021 utgått från att Kemikalieinspektionen fortsatt kommer att kunna ta ut avgifter för den del av tillsynsverksamheten som utgör marknadskontroll.

4 Övergripande principer för kostnadsberäkningar i avgiftsunderlaget

4.1 Kostnader som kan avgiftsfinansieras och inte

Utöver det som framgår av bemyndigandet i 27 kap. 1 § miljöbalken och som redogörs för i avsnitt 3.1 av denna rapport så finns det en del övergripande principer för vilka kostnader som bör finansieras genom avgifter och vilka som inte bör göra det. I ESV:s handledning (2004:52) ”*Sätt rätt pris*” beskrivs vilka kostnader som bör ingå i ett avgiftsunderlag. Kemikalieinspektionen har utgått från dessa principer vid framtagande av avgiftsunderlag och beräkning av nya avgifter.

Kostnader för en viss verksamhet kan delas in i direkta respektive indirekta kostnader. Med direkta kostnader avses de kostnader som direkt avser verksamheten och påverkas av denna. Försvinner verksamheten så försvinner kostnaderna. Exempel på direkta kostnader som ingår i avgiftsunderlaget:

- Lönekostnader inklusive sociala avgifter för personal som direkt arbetar med provning eller tillsyn
- Administration i form av fakturering, betalningsbevakning och inkassoärenden
- Besvarande av frågor kring provning och tillsyn
- Reskostnader i samband med tillsyn
- Drift och underhåll för IT-system kopplat till provnings- och tillsynsverksamheten
- Utvecklings- och metodarbete med direkt koppling till provning och tillsyn
- Ledningen för provnings- och tillsynsverksamheten som direkt kopplar till provning eller tillsyn

Indirekta kostnader är sådana kostnader som en myndighet har oavsett om den specifika verksamheten finns eller inte. Dessa kostnader ska fördelas på myndighetens samtliga verksamheter så att en rättvisande andel hamnar på varje verksamhet. Exempel på indirekta kostnader som ingår i avgiftsunderlaget:

- Myndighetens ledning
- Administrativt stöd och staber, till exempel Ekonomi, HR och internt stöd
- Lokalkostnader (kan även vara direkt kostnad) inklusive fastighetsförvaltning
- IT-tjänster
- Intern service

De indirekta kostnaderna hanteras som påslag på den direkta lönekostnaden för att täcka en rättvisande andel av de indirekta kostnaderna.

Fördelningen mellan direkta och indirekta kostnader varierar mellan myndigheter beroende på vilka ekonomimodeller som används i respektive myndighet. Kostnader som är direkta hos en myndighet kan vara indirekta hos en annan.

Inom en myndighet finns det uppgifter och serviceskyldigheter som myndigheten ska utföra oavsett finansiering. ESV:s handledning (2004:52) ger följande exempel på verksamheter som normalt inte bör ingå i avgiftsunderlaget:

- Allmän rådgivning och information
- Arbete med föreskrifter och allmänna råd
- EU-arbete
- Remissarbete
- Överklaganden

Vi redogör närmare för vilka verksamheter som ingår i vårt avgiftsunderlag för kemikalieavgiften i avsnitt 5 och bekämpningsmedelsavgifterna i avsnitt 7.

4.2 Huvudregel om full kostnadstäckning

I våra förslag till nya avgifter har vi utgått från att ett ekonomiskt mål om full kostnadstäckning är en grundläggande princip för avgiftsbelagd verksamhet. En annan grundläggande princip inom miljöområdet är att förorenaren betalar. Det har dock funnits behov av att väga in andra hänsyn i avgiftssättningen. Inom avgiftsöversynen för bekämpningsmedel har därför vissa avsteg från dessa grundläggande principer gjorts. Skälen till detta redogörs för i detalj i avsnitt 7. Ett exempel på skäl till undantag om full kostnadstäckning är att underlätta marknadstillträde och tillgång till bekämpningsmedel med lägre risker för hälsa och miljö samt att främja forskning och utveckling. Ett annat exempel är att möjliggöra tillgång till växtskyddsmedel för mindre användningsområden.

4.3 Indexreglering

Kemikalieinspektionen har inte gjort någon indexerad uppräknings av de prognostiserade kostnaderna vid beskrivning av framtida behov. Vi tillämpar generellt regeln om att ej indexberäkna utan relaterar motsvarande kostnadsökning till statens allmänna effektiviseringskrav. Osäkerheterna i prognoser om framtida behov och kostnader är dessutom stora vilket även det minskar betydelsen av eventuella kostnadsökningar. Vi bedömer att osäkerheterna i prognoserna bättre kan tas om hand genom att se över avgiftsnivåerna mer kontinuerligt, förslagsvis var tredje år.

5 Översyn av kemikalieavgiften

5.1 Problembeskrivning

Intäkter och verksamhet som finansieras av kemikalieavgiften har under många år genererat ett överskott genom att kostnaderna för verksamheten och den motprestation som uppförts gentemot avgiftskollektivet har understigit intäkterna. Företagen har alltså debiterats i en omfattning som inte är i nivå med myndighetens motprestation.

Under den period som överskottet byggts upp har behovet av verksamhet mot kemikalieavgiften i princip motsvarat intäkterna från avgiftskollektivet men inte kunnat prioriteras inom kemikalieinspektionens anslagsram i förhållande till verksamhet som finansieras av bekämpningsmedelsavgiften. Behovet av verksamhet mot kemikalieavgiften har succesivt ökat i takt med att fler produkter sätts ut på den svenska marknaden och komplexiteten i lagstiftningen ökar. En översyn av kemikalieavgiften behövs för att den långsiktigt ska svara mot verksamhetens resursbehov och dessutom säkra att överskottet reduceras genom att företagen får stöd och tillsyn i en omfattning som motsvarar det upparbetade överskottet.

Totalt har verksamheten byggt upp ett överskott på cirka 73 miljoner kronor vid 2021 års utgång. Vi bedömer att överskottet kommer fortsätta byggas på även under 2022 eftersom myndighetens bemyndigande för marknadskontroll saknas under det första halvåret.

5.2 Avgränsningar

Förslagen i denna utredning tar sin utgångspunkt i att Kemikalieinspektionen fortsatt kan ta ut avgifter oaktat marknadskontrollförordningen. Förslaget utgår från nuvarande avgiftskonstruktion och alternativa konstruktioner har inte beaktats. Uppdraget inkluderar inte översyn av hur avgifterna kan disponeras.

Myndigheten har inte möjlighet att differentiera avgifter baserat på företagsstorlek.

Beräkningarna som redovisas i denna rapport utgår från den snävare definitionen av tillsyn som redovisas i avsnitt 3.1. Det innebär att allmän information och stöd till företag samt tillsynsvägledning inte ingår i avgiftsunderlaget.

Uppdraget utgår från ackumulerat historiskt överskott till och med 2021 års utfall samt beräknade överskott för 2022.

5.3 Metod

Utgångspunkten för översynen av avgifterna har primärt varit analys av intäkterna från nuvarande avgiftsförordning samt analys av framtida behov och kostnader för Kemikalieinspektionens tillsyn, stöd till företag och registerhållning.

Uppdraget har utgått från delrapporten med förslag att det ackumulerade överskottet justeras ner med 20 miljoner kronor.

5.4 Nuvarande förutsättningar

5.4.1 Gällande regelverk och avgiftsstruktur

Kemikalieinspektionens offentligrättsliga verksamhet inom allmänkemikalieområdet finansieras genom kemikalieavgifter i enlighet med förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Kemikalieavgiften regleras i 6 kap. 5 § i förordningen.

Kemikalieavgiften ska betalas årligen och består av en registreringsavgift och en mängdavgift enligt följande:

- registreringsavgift med 600 kronor för varje anmälningspliktig produkt eller organism, dock högst 70 000 kronor per år, och
- mängdavgift med 12 kronor per ton anmälningspliktiga produkter och organismer, dock högst 70 000 kronor per år.

Om den sammanlagda volymen av de anmälningspliktiga produkterna är mindre än ett ton per år ska kemikalieavgiften inte betalas.

5.4.2 Avgiftskollektivet

Enligt utdrag från produktregistret var runt 2 500 företag registrerade i produktregistret år 2021. Av dessa betalar drygt 1 900 företag avgifter medan 550 företag har registrerade produkter men är avgiftsbefriade.

Företagen som betalar kemikalieavgift återfinns inom olika branscher och varierar i storlek. En närmare beskrivning av företagen som ingår i avgiftskollektivet för kemikalieavgifter redovisas i konsekvensbeskrivningen under avsnitt 6.2.

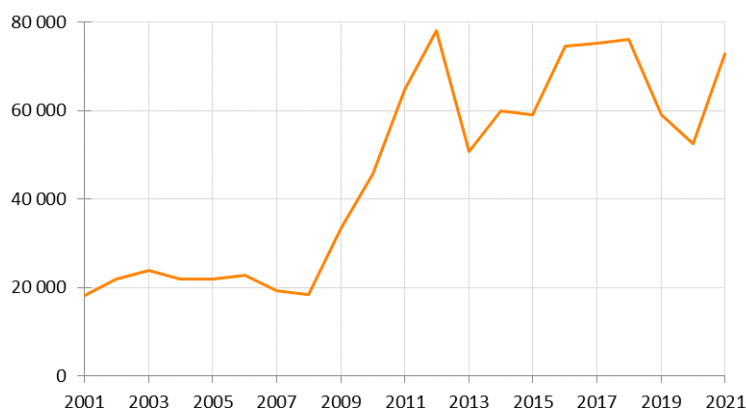
5.4.3 Verksamhet som finansieras av kemikalieavgiften

De verksamheter som finansieras av kemikalieavgifter är tillsyn, direkt stöd till företag samt registerhållning. Tillsynen omfattar även det tillsynssamarbete som förutsätts inom EU för en likvärdig och effektiv tillsyn. Arbetet i de olika EU-nätverken syftar till att säkra en gemensam uttolkning av de EU-gemensamma kemikaliereglerna och samordnar gemensamma tillsynsprojekt som genomförs inom den nationella tillsynen.

Utgångspunkten är att kemikalieavgiften ska ge full kostnadstäckning för dessa verksamheter, det vill säga att avgifterna ska täcka verksamhetens kostnader.

5.4.4 Överskottet för den kemikalieavgiftsfinansierade verksamheten

Den verksamhet som finansieras av kemikalieavgifter uppvisade vid bokslutet för 2021 ett överskott på knappt 73 miljoner kronor. Kemikalieinspektionen disponerar inte intäkterna utan redovisning görs mot inkomsttitel 9433 *Avgifter för Kemikalieinspektionen*. Intäkterna från avgifterna kommer myndigheten till del genom anslag.

Figur 1. Ackumulerat överskott i den kemikalieavgiftsfinansierade verksamheten över tid, 2001–2021.

Figur 1 visar hur överskottet utvecklats över tid. Ett överskott motsvarande 20 miljoner kronor ackumulerades i mitten av 90-talet. Enligt uppgifter från intervjuer och Ekonomistyrningsverkets rapport, ESV (2003:11), uppstod överskottet i samband med EU-inträdet 1995.

Kemikalieinspektionen fick då nya arbetsuppgifter som inte kunde avgiftsfinansieras. Eftersom varken anslag eller avgifter justerades i nära anslutning till EU-inträdet ackumulerades ett överskott.

Under perioden 2008 till 2016 skedde en prioritering inom myndigheten för att korta de långa handläggningstiderna för tillståndsprövning av bekämpningsmedel. Detta resulterade i att myndigheten inte kunde prioritera verksamhet och generera kostnader som motsvarade intäkterna från kemikalieavgiften. Detta ledde till att det ackumulerade överskottet ökade ytterligare. Under 2013 ändrades faktureringsprincipen från förskottsdebitering till att debitera företagen i efterskott. Det innebar en kraftigt minskad intäkt under ett enskilt år och därmed en reduktion av överskottet. Överskottet har under de senaste åren kunnat reduceras till följd av ökat stöd till företag och utvecklingsinsatser inom substitutionsområdet. Under 2021 ökade åter överskottet till följd av den snävare tillsynsdefinitionen och att generellt stöd till företag inte längre kan finansieras av avgifter samt att myndigheten saknat mandat för att bedriva marknadskontroll under halva året. Samma förutsättningar gäller även för 2022 och därför förväntas överskottet öka ytterligare. Omställning av verksamheten för att utöka marknadskontrollen kan endast delvis finansieras av kemikalieavgiften. Vid bokslutet 2021 uppgick överskottet till 73 miljoner kronor. Överskottet prognostiseras att öka med ytterligare 17 miljoner kronor under 2022. Det ackumulerade överskottet beräknas till cirka 90 miljoner kronor vid bokslutet 2022.

I delrapporten av detta uppdrag föreslogs att överskottet skulle reduceras med de 20 miljoner kronor som kan hänföras till tiden för EU-inträdet. Argumenten för detta var att det är rimligt att anta att avgiftskollektivet sedan dess förändrats i så stor utsträckning att en balansering av överskottet inte skulle kompensera de företag som betalade in avgifterna under överskottets uppbyggnad under 1990-talet. Det överskott som då återstår att hantera är drygt 70 miljoner kronor.

5.5 Kostnader för tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning av allmänkemikalier

Kemikalieavgiften, som tas ut av företag som registrerat allmänkemikalier, finansierar marknadskontroll och annan tillsyn, direkt stöd till företag samt registerhållning.

I underlaget redovisas det tidigare utfallet av motsvarande verksamhet. På grund av den förändrade definitionen av vilken tillsyn som kan avgiftsfinansieras är det tidigare utfallet inte jämförbart med utfall som redovisats i årsredovisningar. Utfallet redovisas som ett genomsnitt från perioden 2018–2020. I underlaget redovisas även de prognostiserade behoven för perioden 2023–2027. Kemikalieinspektionen har gjort behovsbedömningen utifrån myndighetens uppdrag och tillgänglig statistik inom respektive verksamhetsområde.

De prognostiserade behoven utgår från en timkostnad på 575 kronor med ett kostnadspåslag på 100 procent för indirekta overheadkostnader som lokalkostnad, myndighetens ledning, administrativt stöd och IT-tjänster.

5.5.1 Marknadskontroll och annan tillsyn

Kemikalieinspektionens tillsynsuppdrag består av marknadskontroll enligt marknadskontrollförordningen och annan tillsyn enligt miljöbalken samt tillsynssamarbete inom EU. Myndigheten utövar tillsyn av företag som sätter ut kemiska produkter på den svenska marknaden. Kemikalieinspektionen initierar och deltar även i exempelvis gemensamma projekt och utbildningsinsatser för en likvärdig och effektiv tillsyn inom EU.

Tabellen nedan beskriver våra prognostiserade behov för 2023–2027. Behoven kan jämföras med tidigare utfall (2018–2020) som visar en årlig snittkostnad för avgiftsfinansierad tillsyn på 16 300 tkr per år.

Tabell 2. Avgiftsfinansierade kostnader för tillsyn (tkr)

Avgiftsfinansierad verksamhet	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov per år
Tillsyn EU samverkan	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
Marknadskontroll och annan tillsyn	30 500	30 500	30 500	30 500	30 500	30 500
Metodutveckling och digitalisering	1 500	1 500	1 200	1 200	1 200	1 300
Summa	36 100	36 100	35 800	35 800	35 800	35 900

Behovet av tillsyn och marknadskontroll utgår från myndighetens behovsutredning, *Behovsutredning för operativ tillsyn 2020–2022*,² med tillägg för overheadkostnad. Kostnaderna som är angivna i behovsutredningen inkluderar inte myndighetens overheadkostnader och är därför inte direkt jämförbara.

Kemikalieinspektionens bedömning är att behovet av tillsyn ökar i takt med att lagstiftningen kontinuerligt utvecklas och nya handelsmönster. Den ökande e-handeln medför ett mer komplext tillsynsarbete. E-handeln medför att antal produkter ökar på den svenska marknaden samtidigt som dessa produkter i många fall är de som uppvisar flest brister³. Det finns också stora behov av kontinuerliga analyser av kemiska produkter för att verifiera sammansättningsuppgifter. EU-kommissionens återrapporteringskrav ökar succesivt och alltmer uppgifter behövs för rapportering.

I vårt tillsynsarbete ser vi att många företag har ett reaktivt angreppssätt och framför allt agerar på påtalade brister. Erfarenheter från tillsynen visar att vi vid uppföljande inspektioner påträffar samma brister hos företag vi redan inspekterat och vi uppnår därmed inte varaktig lagefterlevnad hos företagen med dagens tillsynsfrekvens. De senaste åren har tillsynsfrekvensen legat på vart sjunde år. Vår behovsbedömning utgår från en genomsnittlig tillsynsfrekvens på vart fjärde år för att bibehålla effekten av tillsynen hos företagen.

Vår bedömning har utgått från miljötillsynsförordningen 1 kap 10–11 §§ där det framgår att tiden mellan två tillsynsbesök för vissa miljöfarliga verksamheter (exempelvis tillståndspliktiga) ska bestämmas utifrån en bedömning av verksamhetens risk för miljöpåverkan. För verksamheter som betecknas som miljöfarliga anges krav på tillsynsfrekvens mellan varje och vart tredje år.

För våra tillsynsobjekt, som vanligen inte är att betrakta som miljöfarliga verksamheter, bedömer vi nödvändig tillsynsfrekvens utifrån ett riskbaserat urval. Urvalet baseras på hur farliga produkterna är, hur stora volymer som produkterna omsätts i samt erfarenhet av företagens lagefterlevnad och kunskapsnivå vid tidigare tillsynsinsatser. Det är viktigt att uppnå en tillsynsfrekvens som innebär att vi bibehåller en bestående effekt av tillsynen hos företagen som också främjar likvärdiga konkurrensvillkor på marknaden. Vår samlade bedömning är att vi bör ha en genomsnittlig tillsynsfrekvens på vart fjärde år för att uppnå en varaktig lagefterlevnad.

² Tillsynsrapport 2/20 Behovsutredning för operativ tillsyn 2020–2022

³ Mer om e-handelns utmaningar finns att läsa i Kemikalieinspektionens Rapport 3/21 ”Ökad e-handel – ökade kemikalierisker?”

<https://www.kemi.se/publikationer/rapporter/2021/rapport-3-21-okad-e-handel---okade-kemikalierisker>

Det finns även behov av att aktivt leta upp företag som inte är anmälda till produktregistret. Det gör till exempel genom samarbete med Tullverket samt uppföljning av ärenden om misstänkta brister såsom tips från allmänhet, företag och andra myndigheter. Med ökade nivåer av marknadskontroll och annan tillsyn har myndigheten möjlighet att komma i kontakt med fler företag som idag inte har registrerat produkter i produktregistret. Det möjliggör att regelefterlevnaden kan kontrolleras för fler företag och att företagen kan konkurrera på lika villkor på marknaden.

EU:s tillsynssamarbetet sker till stor del genom olika arbetsgrupper och omfattar gemensamma tillsynsprojekt, utbildning för inspektörer samt bedömning av hur tillsynsbara nya begränsningar är. Genom ett större engagemang inom EU:s samarbetet kan Sverige bidra med viktig kunskap och medverka till en effektiv och likvärdig tillsyn inom EU. Att tillsynen samordnas inom EU gör att regelverk tillämpas enhetligt vilket ökar insatsernas genomslag, stärker rättssäkerheten och konkurrensneutraliteten. En viktig aspekt från företagens perspektiv är att man kan utgå från att det som gäller på en nationell marknad inom EU även gäller på övriga marknader.

För hela tillsynsområdet finns behov av att samordna stora mängder data för att få en effektiv tillsynsprocess. Det gäller både urval inför inspektionsinsatser och sammanställning av statistik. Vi ser därför en ökad kostnad för metodutveckling och digitalisering de närmaste åren.

5.5.2 Direkt stöd till företag

Kemikalieinspektionen ger stöd till företag genom vår frågetjänst. Det finns krav i både Reach- och CLP förordningarna att medlemsländerna ska tillhandahålla stöd till företag för dessa två lagstiftningar och vår frågetjänst är en del av detta krav. Stödet inkluderar både skriftlig och muntlig rådgivning om gällande lagar och regler. Att svara på frågor i frågetjänsten ökar företagets möjlighet till regelefterlevnad vilket bidrar till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Varje år svarar vi på drygt 4 000 frågor från företag. Uppskattningsvis en fjärdedel av frågorna rör varor. Att svara på frågor rörande varor kan inte finansieras av kemikalieavgiften och är därför exkluderat från behoven som redogörs för här.

Tabellen nedan beskriver våra prognostiserade behov för 2023–2027. Behoven kan jämföras med tidigare utfall (2018–2020) som visar en årlig snittkostnad för upplysning på 4 000 tkr.

Tabell 3. Avgiftsfinansierade kostnader för direkt stöd till företag (tkr)

Avgiftsfinansierad verksamhet	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov /snitt per år
Frågetjänst	5500	5500	5500	5500	5500	5500
Metodutveckling	160	160	160	160	160	160
Förvaltning o utveckling av frågeverktyget	100	100	100	100	100	100
Summa	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800

I takt med att lagstiftningen utvecklas och blir mer omfattande blir också frågorna mer komplexa och resurskrävande. Inom allmänkemikalieområdet sker exempelvis en kontinuerlig utveckling av Reach och CLP där vi ser att frågornas komplexitet ökar jämfört med dagens nivå. Detta kräver ökad vägledning för att företagen ska kunna förstå och följa lagstiftningen i praktiken.

Genomförandet av EU:s kemikaliestrategi⁴ förväntas leda till att denna utveckling fortsätter. Sammantaget leder utvecklingen mot en mer komplex lagstiftning till ett ökat antal frågor från företagen.

Dessutom har Echa för avsikt att dra ner resurserna till sin helpdesk-funktion dit företag kan vända sig med frågor. Det kommer att styra företagens frågor till de nationella stödfunktionerna och leda till ett ökat antal frågor till Kemikalieinspektionens frågetjänst.

5.5.3 Registerhållning

Via Kemikalieinspektionens e-tjänst samlar vi årligen in information om vilka företag som tillverkar och importerar kemiska produkter i Sverige. Uppgifterna lagras i det svenska produktregistret som Kemikalieinspektionen förvaltar. Uppgifterna används som underlag i vår marknadskontroll och annan tillsyn samt som underlag för statistikrapporter.

Tabellen nedan beskriver våra prognostiserade behov för 2023–2027 för registerhållningen. Behoven kan jämföras med tidigare utfall. De tidigare utfallen (2018–2020) visar en årlig snittkostnad för registerhållning på 10 800 tkr.

Tabell 4. Avgiftsfinansierade kostnader för registerhållning (tkr)

Avgiftsfinansierad verksamhet	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov per år
Förvaltning	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
Utveckling inklusive avskrivningar	3 500	3 200	500	500	500	1 700
Handläggning av inrapporteringar	5 500	5 500	4 800	4 300	4 300	4 900
Summa	11 200	10 900	7 500	7 000	7 000	8 800

Företagen rapporterar årligen in uppgifter till Kemikalieinspektionen vilket omfattar produkternas innehåll, användningsområden och försäljningsvolym. Vi genomför systematisk tillsyn av de företag som återfinns i produktregistret. Uppgifterna i produktregistret ligger till grund för myndighetens debitering av kemikalieavgift.

Prognosperioden påverkas av en pågående avskrivning för en tidigare utvecklingsinsats som underlättat företagets inrapportering och effektiviserat myndighetens egen hantering av registret. Kostnader för denna avskrivning är inkluderad under 2023 och 2024. Denna utvecklingsinsats ger en effektivisering av handläggningen som syns i det minskade resursbehovet från 2025 och framåt.

5.5.4 Total prognostiserad kostnad

Tabellen nedan sammanfattar våra totala prognostiserade behov för kemikalieavgiftsfinansierad verksamhet 2023–2027 och jämför det med tidigare utfall.

Tabell 5. Utfall och total kostnad för tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning (tkr)

Avgiftsfinansierad verksamhet	Utfall snitt 2018–2020	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov per år
-------------------------------	------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	--------------

⁴ https://ec.europa.eu/environment/strategy/chemicals-strategy_sv

Marknadskontroll och annan tillsyn	16 300	36 100	36 100	35 800	35 800	35 800	35 900
Direkt stöd till företag	5 000	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800	5 800
Registerhållning	10 800	11 200	10 900	7 500	7 000	7 000	8 800
Summa	32 100	53 100	52 800	49 100	48 600	48 600	50 500

Sammanfattningsvis är det genomsnittliga, estimerade behovet för den kemikalieavgiftsfinansierade verksamheten cirka 50,5 miljoner kronor för åren 2023–2027. Anledningen till ökningen för tillsynsverksamheten förklaras närmare i avsnitt 5.5.1.

5.6 Förslag på nya kemikalieavgifter

För att reducera det ackumulerade överskottet föreslår vi att den nuvarande avgiftsnivån temporärt justeras ner. Den totala avgiftsintäkten förväntas då uppgå till drygt 41 miljoner kronor medan den fastställda behovsnivån prognostiseras till 50,5 miljoner kronor. Därmed skulle det uppstå en temporär underfinansiering som gör det möjligt att successivt minska överskottet. Överskottet användas för att ge en retroaktiv motprestation till avgiftskollektivet.

De synpunkter som inkom från branschorganisationer och företagsrepresentanter, se bilaga 3 Samråd, gällde främst att mängdavgiften per produkt var för hög i förhållande till avgiften per volym vilket missgynnar små kemikalieföretag med många produkter och små försäljningsvolymmer.

För att i högre grad ta hänsyn till dessa företags förutsättningar föreslår vi därför att i första hand sänka registeravgiften per produkt och maxbeloppet per produkt. Vi föreslår även att sänka mängdavgiften.

Vårt förslag på nya kemikalieavgifter:

- registeravgift med 400 kronor för varje anmälningspliktig produkt eller organism, dock högst 60 000 kronor per år, och
- mängdavgiften med 10 kronor per ton anmälningspliktiga produkter och organismer, dock högst 70 000 kronor per år.

De föreslagna ändringarna medför en sänkning av registeravgift med 200 kronor per produkt och en sänkt mängdavgift med 2 kronor per ton anmälningspliktig produkt.

Det sammanlagda maxtaget föreslås sänkas från 140 000 till 130 000 kronor vilket innebär en sänkning med 10 000 kr.

I tabellen nedan jämförs nuvarande avgift med förslag på ny avgift.

Tabell 6. Jämförelse av nuvarande avgiftsnivåer med förslag på nya avgiftsnivåer.

	Nuvarande avgift, kr	Förslag på ny avgift, kr
Registeravgift (per produkt)	600	400
Mängdavgift (per ton produkt)	12	10
Maxtak registeravgift	70 000	60 000
Maxtak mængdavgift	70 000	70 000
Totalt maxtak	140 000	130 000

Med de föreslagna justeringarna kommer alla företag som betalar kemikalieavgifter att få lägre avgifter.

6 Konsekvensanalys av att ändra kemikalieavgiften

I detta avsnitt beskrivs konsekvenserna av den föreslagna avgiftsjusteringen. Konsekvenserna för avgiftskollektivet, Kemikalieinspektionens verksamhet och staten beskrivs kvalitativt och kvantitativt i den mån som är möjligt.

Enligt 2 § 2 förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska denna inte tillämpas på föreskrifter gällande sådana avgifter som omfattas av samrådsskyldigheten enligt 7 § avgiftsförordningen (1992:191). Men eftersom förslaget berör ändringar i förordning som kommer att handläggas vidare av departementet har Kemikalieinspektionen tagit fram en kvalitativ konsekvensanalys som underlag till den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet. En konsekvensutredning efterfrågades också i uppdragsbeskrivningen.

Förslaget överensstämmer med nationell- och EU-rätt vilket beskrivs i 5.4.1.

Genomförandet av samråd samt dess resultat redogörs för i bilaga 3.

Informations- och kommunikationsinsatser beskrivs i avsnitt 9.

6.1 Målformulering

Uppdraget är att se över avgifterna för allmänskemikalier och lämna förslag på nya avgifter samt hur överskottet som ackumulerats över tid kan reduceras till noll. Förslagen ska utformas mot bakgrund av att avgifterna ska vara förutsägbara och transparenta för företagen. Med uppdragsformuleringen som utgångspunkt har målsättningen våra förslag varit att:

- Målet om att avgiftsintäkterna ska täcka kostnaderna för myndighetens verksamhet med avseende på allmänskemikalier ska kvarstå. På kort sikt behöver vi göra ett temporärt avsteg från detta mål och sätta avgifter som medvetet underfinansierar verksamheten och använda medel från det ackumulerade överskottet för att på längre sikt nå ekonomisk balans.
- Avgifterna ska motsvaras av en tydlig motprestation från myndigheten.
- Avgifterna ska vara lättbegripliga och förutsebara.

6.2 Bakgrund och beskrivning av nuläget

Det fanns cirka 2 500 företag registrerade för allmänskemikalier i produktregistret år 2021. För dessa företag gäller följande:

- runt 1 900 företag betalar avgifter
- 550 företag har registrerade produkter men är avgiftsbefriade
- 110 företag betalar maximal registreringsavgift för antalet anmälda produkter
- 250 företag betalar maximal volymavgift för registrerade ton
- 70 företag når taket för de båda avgifterna och betalar 140 000 kronor per år.

Uppskattningsvis är 96 procent av alla företag i Sverige små företag (Tillväxtverket, 2021). Andelen små företag⁵ som registrerat produkter i produktregistret uppgår till 74 procent. Avgiftskollektivet är därför inte representativt för den genomsnittliga andelen små företag i Sverige utan består till större del av stora företag.

Konkurrensen mellan företagen och inom branscherna är av varierande grad beroende av produkt och produkttyp. Företagen är verksamma inom flertalet branscher. Främst uppskattas

⁵ Baserat på Statistikmyndighetens (SCB) företagsdata har vi klassificerat företag med $0 \leq 49$ anställda och med en omsättning $0 \leq 99\,999$ tkr som små företag. Mer om hur vi sammanställt underlaget går att läsa i 6.4.1.

företagen vara hemmahörande inom branscherna för partihandel av: kemiska produkter, diverse andra maskiner och diverse annan utrustning, bränslen, glas och porslin, rengöringsmedel, reservdelar och tillbehör till motorfordon.

6.3 Konsekvenser av referensalternativet

Referensalternativet innebär att den nuvarande konstruktionen och de nuvarande avgiftsnivåerna fortsätter att tillämpas enligt den nuvarande lydelsen av och bestämmelserna i 6 kap. i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Kemikalieinspektionens verksamhet som finansieras genom kemikalieavgifter ska därmed fortsatt nå en ekonomisk balans med full kostnadstäckning och detta utan att avgiftsnivåerna justeras eller att det ackumulerade överskottet hanteras. I detta avsnitt identifieras konsekvenserna för den kemikalieavgiftsfinansierade verksamheten om ingen ändring av nuvarande avgiftsförordning genomförs.

Dagens intäktsnivåer ligger ungefär i nivå med det långsiktiga behovet som prognostiserats för den kemikalieavgiftsfinansierade verksamheten, även om behovet uppskattas som högre de närmaste åren. Det innebär att om inga ändringar av avgiften görs skulle myndigheten arbeta ned överskottet med ett fåtal miljoner under de närmaste åren. Därefter skulle det råda i det närmaste balans mellan intäkt och kostnad för kemikalieavgiften. En stor del av det ackumulerade överskottet skulle därmed kvarstå. Staten skulle fortsätta att ha ett överskott i balansräkningen på Kemikalieinspektionens inkomsttitel för kemikalieavgifter.

För att reducera överskottet behöver avgiftsnivåerna justeras så att vi medvetet underfinansierar den avgiftsfinansierade kemikalieverksamheten. Med lägre intäkter än kostnader kan det ackumulerade överskottet hanteras så att det på sikt kan reduceras till noll, i linje med målet i 6.1.

6.4 Konsekvenser av Kemikalieinspektionens förslag

I detta avsnitt analyseras konsekvenserna av att genomföra Kemikalieinspektionens förslag till justeringar av de nuvarande kemikalieavgifterna. En förutsättning för förslaget är att det ackumulerade överskottet justeras ned med 20 miljoner kronor.

6.4.1 Konsekvenser för företagen

Myndighetens föreslår nya kemikalieavgifter som fördelar avgifterna enligt följande; 400 kronor i registreringsavgift per produkt och 10 kronor i mängdavgift per ton. Ett företag betalar maximalt 60 000 kronor i registreringsavgift och maximalt 70 000 kronor i mängdavgift.

De föreslagna ändringarna medför en minskning med 200 kronor i registreringsavgift per produkt och en minskning med 2 kronor i mängdavgift per ton försäld produkt. Det totala maxtaket sänks med 10 000 kronor, från 140 000 till 130 000 kronor.

I tabellen nedan åskådliggörs antalet företag på påverkas av den föreslagna förändringen.

Tabell 7. Jämförelse mellan de nuvarande avgifterna och de nya avgifterna samt hur de påverkar avgiftskollektivet.

	Nuvarande avgift		Förslag på ny avgift	
	Avgift, kr	Antal företag	Avgift, kr	Antal företag
Registeravgift (per produkt)	600	1 900	400	1 900

Mängdavgift (per ton produkt)	12	1 900	10	1 900
Maxtak registeravgift	70 000	110	60 000	80
Maxtak mängdavgift	70 000	250	70 000	200
Totalt maxtak	140 000	70	130 000	50

Eftersom avgiftsstrukturen inte ändras, utan bara avgiftsnivåerna, är det fortsatt runt 1 900 företag som betalar avgifter. De nya avgifterna medför att alla företag får lägre avgifter och att alla företag i avgiftskollektivet gynnas. Förslaget innebär att färre företag når maxtaken för både registreringsavgift och mängdavgift samt att färre företag når det totala maxtaket.

I utformningen av förslaget på nya kemikalieavgifter har vi tagit hänsyn till strukturen på avgiftskollektivet. För att analysera hur avgiftsförändringarna påverkar de olika företagen i avgiftskollektivet har vi kompletterat informationen om företagen i produktregistret med uppgifter om antal anställda, omsättning och bransch baserat på underlag från Statistikmyndighetens (SCB) företagsregister. Vi har klassificerat företagen som små eller stora baserat på antagandet att företagen är små om de har $0 \leq 49$ anställda och en omsättning $0 \leq 99\,999$ tkr.

Från underlaget vet vi att runt 1 900 företag har registrerade produkter och betalar kemikalieavgifter. Av dessa företag klassas 1 350 som små och 550 som stora. Andelen små företag som betalar avgifter utgör alltså runt 70 procent av det betalande avgiftskollektivet.

Det är främst små företag som kommer att gynnas av de sänkta avgifterna eftersom majoriteten av företagen i avgiftskollektivet är små. När vi beräknat de nya avgifterna har vi tagit hänsyn till representationen av små företag som når maxtaken. Förslaget innebär att andelen små företag som når maxtaken minskar jämfört med nuvarande avgifter.

I det genomförda samrådet med företag och branschorganisationer framkom synpunkter att små företag har relativt höga administrativa kostnader jämfört med större företag. Det beror på att den administrativa tidsåtgången är densamma för alla företag, oavsett företagsstorlek. Därför kan det anses extra viktigt att de nya avgifterna särskilt gynnar små företag.

Myndigheten avser att se över avgiftsnivåerna var tredje år för att säkerställa att avgiftsnivåerna möjliggör en reduktion av det ackumulerade överskottet, se målformulering i 6.1, och ger avgiftskollektivet de motprestationer som de har rätt till. Mer om myndighetens plan för uppföljning av avgiftsändringarna går att läsa i avsnitt 9.

Konsekvens av att justera ner överskottet med 20 miljoner kronor

En konsekvens av att justera ner det ackumulerade överskottet som härrör från tiden för EU-inträdet är att avgiftskollektivet går miste om motprestationer motsvarande 20 miljoner kronor. Det kan antas att nuvarande avgiftskollektivet har förändrats sedan 1990-talet. Vårt antagande och slutsats är därmed att de företag som en gång betalade in avgifter inte skulle få ta del av framtida motprestationer och därmed är konsekvensen inte relevant för dagens företag i avgiftskollektivet.

6.4.2 Konsekvenser för Kemikalieinspektionen

Konsekvensen för myndigheten blir att vi kan leverera verksamhet i en omfattning som motsvarar de identifierade behoven, såsom det är beskrivet i avsnitt 5.5. Förslaget utgår från att

myndigheten kan prioritera den avgiftsfinansierade verksamheten i nivå med behoven och därmed reducera överskottet under en period om cirka 8–10 år.

Den nya tillsynsdefinitionen, som beskrivs i avsnitt 3.1, har fått konsekvensen att viss verksamhet som tidigare avgiftsfinansierats inte längre kan göra det. Detta är en förutsättning för regeringsuppdraget och inte en konsekvens av våra förslag. Men då vi beskriver ökade behov för den avgiftsfinansierade verksamheten kan det få till följd att Kemikalieinspektionen har behov av ett större anslag för att täcka alla delar av myndighetens kostnader.

Konsekvens av att justera ner överskottet med 20 miljoner kronor

För myndigheten innebär en nedjustering med 20 miljoner kronor att kvarvarande överskott kan omhändertas under en kortare tid och risken blir lägre avseende undanträngningseffekter av annan verksamhet som ska bedrivas inom ramen för myndighetens anslag.

6.4.3 Konsekvenser för staten

Staten kommer med de föreslagna avgiftssänkningarna att få in lägre intäkter på inkomsttitel 9433 *Avgifter för Kemikalieinspektionen*.

Med Kemikalieinspektionens förslag om sänkta avgifter i kombination med ökade kostnader för verksamheten kommer det ackumulerade överskottet på inkomsttiteln att reduceras under en tidperiod på ungefär 8–10 år.

Myndigheten kommer genom ökad marknadskontroll och annan tillsyn att öka regelefterlevnaden på marknaden. Det leder till att färre otillåtna produkter återfinns på marknaden vilket får positiv effekt för hälsa och miljö och bidrar till att nå en Giftfri miljö.

Konsekvens av att justera ner överskottet med 20 miljoner kronor

Staten ges förutsättningar att snabbare nå balans på inkomsttitel 9433 *Avgifter för Kemikalieinspektionen* på. Förslaget att justera ner överskottet innebär att staten inte kommer att föra vidare 20 miljoner i gamla intäkter från avgiftskollektivet till Kemikalieinspektionen via myndighetens anslag.

7 Översyn bekämpningsmedelsavgifter

7.1 Problembeskrivning

Den avgiftsfinansierade bekämpningsmedelverksamheten har varit underfinansierad under en längre tid. Verksamheten var i finansiell balans fram till 2007. Sedan dess har ett underskott ackumulerats kontinuerligt för att vid bokslutet 2021 uppgå till 108 miljoner kronor.

Bekämpningsmedelsavgifterna utgörs av både ansökningsavgifter och årsavgifter. Avgifterna redovisas kassamässigt mot inkomsttitel. Ansökningsavgifterna har fasta pris som inte är fullt ut täckande av prövningskostnaderna, även årsavgifterna bidrar till kostnadstäckningen för prövningen. Årsavgifterna ska utöver produktprövningen täcka tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning.

Inkomsten från ansökningsavgifterna skiftar över tid då både inflöde och typ av ärenden varierar. Ledtiden för de mer resurskrävande ärendena är normalt längre än tolv månader vilket innebär att kostnaden ofta uppstår under olika budgetår. Då ärendeinflödet varierar mellan åren och ledtiden för prövning ofta är längre än tolv månader matchas inte kostnad för handläggning och betalning fullt ut under respektive år. Men även om man ser på kostnadstäckningen utslaget över flera år är det tydligt att nuvarande avgiftsnivåer inte räcker för att täcka kostnaderna i den avgiftsfinansierade bekämpningsmedelsverksamheten.

Att avgiftskonstruktionen bygger på fasta ansökningsavgifter skapar förutsättningar för transparenta och förutsägbara avgifter för företagen. Däremot skapar det inte ett incitament för företagen att göra rätt från början, det vill säga att inkomma med kompletta ansökningar. De prövningsärenden som kräver kompletteringar i flera omgångar blir kostsamma för myndigheten samtidigt som det inte finns någon möjlighet att ta ut en avgift som korrelerar till den nedlagda tiden för arbetet.

Att avgiftskollektivet för bekämpningsmedel i dagsläget består av både växtskyddsmedels- och biocidproduktföretag är ett problem. Växtskyddsmedelsverksamheten har idag en relativt hög kostnadstäckningsgrad medan biocidverksamheten har en relativt låg kostnadstäckningsgrad. Det är därför främst biocidverksamheten som bidrar till det finansiella underskottet. En generell höjning av till exempel årsavgifterna skulle dock drabba både växtskyddsmedelsföretag och biocidproduktföretag.

Det är stora skillnader när det gäller företagens förutsättningar att klara avgiftshöjningar. Växtskyddsmedelsföretagen är generellt sett stora multinationella företag medan det finns fler små och medelstora företag i biocidbranschen. Växtskyddsmedelsföretagen har lång erfarenhet av prövningar enligt växtskyddsmedelsförordningen och myndigheten har harmoniserat vägledningsdokument som används i samarbetet inom norra zonen. EU:s biocidförordning trädde i kraft 2012. Verksamma ämnen och biocidprodukter fasas successivt in och provas enligt kraven i förordningen. Vår nuvarande bedömning är att infasningsperioden förväntas pågå 10–15 år till. Detta baseras på hur långt processen och prövningen av verksamma ämnen enligt förordningen kommit idag. Enligt EU-kommissions senaste uppskattning har endast 42 procent av granskningsprogrammet för verksamma ämnen som används i biocidprodukter slutförts.

För vissa typer av bedömningar av biocidprodukter saknas det fortfarande praxis och tydliga vägledningar. Biocidförordningen kräver dessutom att alla EU:s medlemsländer harmoniserar sina riskbedömningar och har samma policy kring vilka riskreducerande åtgärder som ska användas i enskilda produktgodkännanden. Detta bidrar till att prövningarna kan bli relativt kostsamma.

En avgiftsoversyn som leder fram till ett förslag om stora höjningar av ansökningsavgifterna skulle kunna ge en hämmande effekt på tillgången till samhällsviktiga bekämpningsmedel på den svenska marknaden, vilket är en oönskad effekt för samhället i stort. Hänsyn bör tas till livsmedelsstrategin både då det gäller växtskyddsmedel och biocidprodukter. Biocidprodukter är ett av verktygen för en god djurhållning. Biocidprodukter kan dessutom vara helt nödvändiga för samhället, exempelvis vid vattenrening och inom sjukvården.

7.2 Avgränsningar

Uppdraget inkluderar inte en översyn av avgifter vid utvärderingen av verksamma ämnen som ingår i bekämpningsmedel. Dessa verksamma ämnen utvärderas gemensamt inom EU och beslut om godkännande av ämnen fattas på EU-nivå. Avgifter för den utvärderingen regleras i 6–7 kap. förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. Kemikalieinspektionen har i en hemställan (en formell begäran) till regeringen den 24 mars 2021 (dnr H21-04385) lämnat förslag om revideringar av 6–7 kap. i denna förordning. Kemikalieinspektionen avser att lämna in en ny hemställan avseende nämnda kapitel i samband med redovisningen av detta uppdrag.

Uppdraget inkluderar inte en översyn av Naturvårdsverkets avgifter för ansökningar om godkännande av arter av nematoder, insekter eller spindeldjur (NIS) som biologiska bekämpningsmedel. Den 1 juli 2016 tog Naturvårdsverket över uppdraget för prövningen av NIS:ar från Kemikalieinspektionen. Naturvårdsverket har tillfrågats om en eventuell revidering av avgifterna ska ingå i detta uppdrag. De upplever att det är för tidigt för en översyn av

avgiftsnivåerna. Dessutom saknas krav på full kostnadstäckning för prövningen av NIS:ar, vilket gör att det inte finns behov av kontinuerlig översyn av avgifterna.

Eftersom det ackumulerade underskottet i den bekämpningsmedelsfinansierade verksamheten har strukturella orsaker skulle det kunna vara relevant att undersöka alternativa avgiftskonstruktioner för bekämpningsmedelsavgifterna. Uppdraget har dock utgått från nuvarande avgiftskonstruktion för bekämpningsmedelsavgifterna med en kombination av ansökningsavgifter och årsavgifter. Några alternativa avgiftskonstruktioner har inte beaktats.

Förutom avgifter beskattas bekämpningsmedel genom lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel. Träskyddsmedel och ättika är undantaget från kravet på skatt. Skatt tas ut med 34 kronor för varje helt kilo verksamt ämne. Hur skatten påverkar bekämpningsmedelsföretagens förutsättningar och hur det påverkar användarledet är inte kartlagt i denna rapport. Man kan dock konstatera att eftersom skatt tas ut baserat på mängd verksamt ämne missgynnas sådana bekämpningsmedel som används i höga doser i förhållande till sådana medel som används i lägre doser. Flera medel som anses innebära låg risk för hälsa och miljö används i mycket höga doser. För dessa bekämpningsmedel kan skatten utgöra en betydande del av produktpriset.

7.3 Metod

Underlag för översynen av avgifterna har varit Kemikalieinspektionens räkenskaper. Primärt har kostnads- och intäktsunderlag från de senaste tre till fem åren använts. Äldre räkenskaper har inte varit aktuella att använda eftersom Kemikalieinspektionen sedan 2016 arbetat systematiskt med att förbättra och effektivisera prövningen av bekämpningsmedel. Startpunkten för förbättringsarbetet var Regeringsuppdrag Rapport 5/16 *Uppföljning av handläggning av prövningsärenden* där en mängd åtgärder föreslogs för att komma till rätta med de långa handläggningstiderna i prövningen.

En utgångspunkt har varit att undersöka förutsättningarna inom avgiftskollektivet för bekämpningsmedel, därför har kostnaderna och intäkterna för bekämpningsmedel delats upp i kostnader och intäkter för växtskyddsmedel- respektive biocidproduktområdet.

En uppskattning och analys har gjort avseende den avgiftsfinansierade verksamhetens behov och kostnader med utgångspunkt i perioden 2023–2027. De prognostiserade kostnaderna är uppdelat i växtskyddsmedel- respektive biocidproduktverksamhet.

Vid avgiftssättningen ska hänsyn i regel tas till tidigare uppkomna underskott. I förslagen om nya bekämpningsmedelsavgifter har denna hänsyn inte tagits. I stället har utgångspunkten varit att underskottet nollställs. Nollställningen motiveras av att det inte är möjligt att vare sig höja avgifterna eller reducera verksamhetens kostnader utan att det får stora negativa konsekvenser.

Simuleringar av intäkter från årsavgifter har gjorts utifrån företagens inrapporterade försäljningsvärde under 2019.

Projektet har utgått från att ett ekonomiskt mål om full kostnadstäckning är en huvudregel men har i enlighet med uppdraget tagit fram förslag på fall där full kostnadstäckning inte anses motiverat av olika skäl. Vi har även tagit fram förslag på specifika ärendetyper där särskilda skäl finns att frånga mål om full kostnadstäckning både för biocidprodukter och växtskyddsmedel. Genom rapporten har vi använt begreppet ”subventionerade” ärenden för att referera till dessa och tydligt särskilja dem från förslaget om lägre kostnadstäckning för hela biocidproduktverksamheten.

7.4 Nuvarande förutsättningar

7.4.1 Gällande regelverk

Bekämpningsmedelsavgifter består av ansökningsavgifter och årsavgifter och regleras i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. De ansökningsavgifter som tas ut i samband med prövningen av produktgodkännanden regleras i 2–4 kap. i den förordningen. Årsavgifterna regleras i förordningens 8 kap. och avgifternas betalning och slutliga bestämmande regleras i dess 9 kap. Avgifterna tas ut av Kemikalieinspektionen för att finansiera myndighetens prövning av ansökningar och tillsyn över efterlevnaden av gällande regler.

Prövningen av ansökningar om produktgodkännanden görs i enlighet med EU:s växtskyddsmedelsförordning, EU:s biocidförordning och förordningen om bekämpningsmedel.

Tillsynen av växtskyddsmedel utförs i enlighet med miljöbalken och EU:s kontrollförordning⁶. Marknadskontroll och annan tillsyn av biocidprodukter utförs i enlighet med miljöbalken och EU:s marknadskontrollförordning.

Kemikalieinspektionen har inte identifierat någon bestämmelse om full kostnadstäckning som ekonomiskt mål i Kemikalieinspektionens regleringsbrev, förordning (2009:947) med instruktion för Kemikalieinspektionen, förordning (1998:940) om kemikalieavgifter eller förordning (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. I förarbetet till miljöbalken framgår dock att regeringens avsikt varit att utgångspunkten för myndigheters verksamhet enligt miljöbalken ska vara full kostnadstäckning och att detta så långt möjligt ska ske genom avgifter.

7.4.2 Avgiftsstruktur

För att Kemikalieinspektionen ska pröva en ansökan om produktgodkännande av ett bekämpningsmedel ska en ansökningsavgift betalas av den som söker. Ansökningsavgifterna för prövning av bekämpningsmedel är differentierade och beror av vilken typ av ansökan som prövas.

En årsavgift för bekämpningsmedel betalas från och med kalenderåret efter det år ett bekämpningsmedel har godkänts till och med det kalenderår då godkännandet upphör att gälla. Årsavgiften är baserad på en procentandel av försäljningsvärdet av medlet och beräknas på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser. Procentsatsen skiljer sig åt mellan kemiska och biologiska bekämpningsmedel, 5,5 procent på försäljningsvärdet per kemiskt medel och 1,3 procent på det sammanlagda försäljningsvärdet för biologiska medel.

Årsavgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

7.4.3 Avgiftskollektivet

Avgiftskollektivet består av de företag som är innehavare av eller ansöker om produktgodkännanden för bekämpningsmedel. Det finns två typer av bekämpningsmedel, växtskyddsmedel och biocidprodukter. Därmed finns det även två olika grupper inom avgiftskollektivet, växtskyddsmedelsföretag respektive biocidproduktföretag.

7.4.4 Redovisning mot inkomsttitel

Inkomster från bekämpningsmedelsavgifterna budgeteras och redovisas idag på inkomsttitel 9437 *Skatt på bekämpningsmedel och gödsel*. Kemikalieinspektionen har inte dispositionsrätt för denna typ

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel

av bekämpningsmedelsavgifter. Myndigheten behåller alltså inte dessa avgiftsintäkter. Motprestationerna till avgiftskollektivet finansieras med förvaltningsanslaget.

7.4.5 Verksamheter som finansieras av bekämpningsmedelsavgifter

De verksamheter som finansieras av bekämpningsmedelsavgifter är:

- prövning av ansökningar om godkännande av bekämpningsmedel
- tillsyn av bekämpningsmedel
- direkt stöd till företagen
- registerhållning

Verksamhetens intäkter och kostnader redovisas mot sju resultatområden beroende på vilken typ av avgift som tagits in och vilken verksamhet som utgör motprestationen.

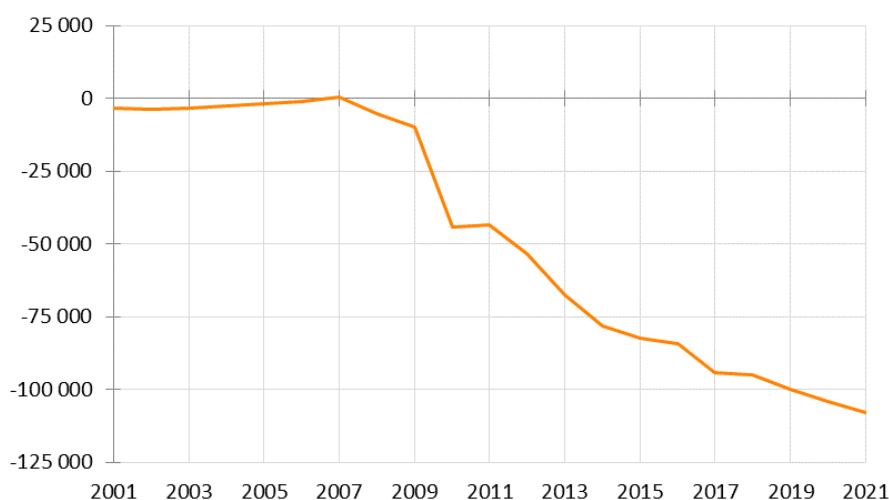
1. Ärenden med riskbedömning, växtskyddsmedel
2. Ärenden med riskbedömning, biocidprodukter
3. Tillsyn, information och register, växtskyddsmedel
4. Tillsyn, information och register, biocidprodukter
5. Ärenden med avgifter som inte är kostnadstäckande
6. Övriga ärenden, växtskyddsmedel
7. Övriga ärenden, biocidprodukter

7.4.6 Underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten för bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen hade vid bokslutet 2021 ett ackumulerat underskott i den avgiftsfinansierade bekämpningsmedelsverksamheten motsvarande 108 miljoner kronor.

Figuren nedan visar hur underskottet utvecklats över tid. Verksamheten var i balans fram till 2007. Sedan dess har underskottet ackumulerats kontinuerligt vilket visar att underskottet har strukturella orsaker.

Figur 1. Utveckling av ackumulerat underskott inom avgiftsfinansierad bekämpningsmedelsverksamhet (tkr)

Fyra huvudorsaker till underskottet har identifierats: ett ökat antal ärenden, förändrad omfattning på prövningen, processen för avgiftsförändringar och intäktsstrukturen.

Intäktsstrukturen för bekämpningsmedelsavgifterna gör att det finns inbyggda svårigheter i att uppnå ekonomisk balans. Bekämpningsmedelsintäkterna består av årsavgifter och ansökningsavgifter. Intäkterna från ansökningsavgifterna varierar med inflödet av ärenden och vilken typ av ärenden som inkommer. Intäkten från ansökningsavgifter skiftar därför över tid. Ansökningsavgifterna är inte fullt kostnadstäckande avseende prövningskostnaden. De är heller inte periodiserade mot den tidpunkt då kostnaden för prövningen uppstår. Då ledtiden för de mer resurskrävande ärendena normalt är längre än tolv månader och ärendeflödet varierar mellan åren blir matchningen mellan intäkter och kostnader för prövningen låg.

Vid implementering av EU-förordningar för växtskyddsmedel och biocidprodukter har prövningen blivit alltmer komplex och tidskrävande. Avgiftsjusteringar har inte fullt ut omhändertagit de förändrade kraven och myndighetens ökade kostnader. Detta har försvårat myndighetens arbete med att uppnå full kostnadstäckning och bidragit till det ackumulerade underskottet.

För bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet ligger kostnadstäckningsgraden i dagsläget tydligt under 100 procent vilket innebär att om inga förändringar görs kommer det ackumulerade underskottet att fortsätta byggas på. En djupare analys visar att den lägre kostnadstäckningsgraden idag i huvudsak är hänförlig till biocidområdet medan växtskyddsområdet har en hög kostnadstäckningsgrad.

7.5 Ekonomiskt mål för bekämpningsmedelsverksamheten

För varje avgiftsbelagd verksamhet finns det vanligtvis ett ekonomiskt mål. Målet för den avgiftsbelagda verksamheten anger hur stor del av kostnaderna som intäkterna från avgifterna ska täcka.

7.5.1 Full kostnadstäckning som ekonomiskt mål

En huvudregel för avgiftsfinansierad verksamhet och ett vanligt ekonomiskt mål är att avgifterna ska ge full kostnadstäckning. Det innebär att intäkter och kostnader ska gå jämnt ut och att avgifterna ska beräknas så att de täcker verksamhetens samtliga kostnader på några års sikt. I ESV:s handledning ”Sätt rätt pris” anges att avgifterna ska sättas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga av verksamhetens direkta eller indirekta kostnader.

Full kostnadstäckning anges inte som ett ekonomiskt mål i Kemikalieinspektionens regleringsbrev eller i instruktionen för myndigheten. För avgiftsfinansierad verksamhet har det dock varit praxis att tillämpa det ekonomiska målet om full kostnadstäckning om inte riksdagen eller regeringen beslutat om något annat ekonomiskt mål. Det är också en praxis som överensstämmer med hur ESV traditionellt har tolkat rättsläget. I avgiftsförordningen (1992:191) står att ”...om inte regeringen har föreskrivit något annat, ska avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning)”.

ESV har vidare uttalat att det i förarbetena till ett avgiftsbemyndigande mer eller mindre tydligt kan framgå om avsikten för avgiften varit full kostnadstäckning. Avgifterna för bekämpningsmedel tas ut med stöd av miljöbalken och EU-förordningarna om växtskyddsmedel respektive biocidprodukter. I förarbetena till miljöbalken framgår att regeringens avsikt varit att utgångspunkten för myndigheters verksamhet enligt miljöbalken ska vara full kostnadstäckning och att detta så långt möjligt ska ske genom avgifter⁷. Det stämmer också överens med den allmänna principen som används inom miljöområdet att ”förorenaren betalar”. Av EU-

⁷ Ur Miljöbalkens proposition (1997/98:45): Regeringen anser att utgångspunkten skall vara att full kostnadstäckning skall uppnås för myndigheters och kommuners verksamhet enligt miljöbalken. Detta skall så långt möjligt ske genom avgifter.

förordningarna för växtskyddsmedel⁸ och biocidprodukter⁹ framgår att avgifterna inom deras tillämpningsområden ska sättas till en nivå som i princip är tillräcklig för att täcka kostnaderna för myndighetens arbete.

Med anledning av ovanstående har Kemikalieinspektionen tidigare tolkat det som att principen om full kostnadstäckning bör tillämpas för avgifterna som gäller bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet.

7.5.2 Annat ekonomiskt mål än full kostnadstäckning

Om ett krav på full kostnadstäckning skulle lägga hinder i vägen för verksamhetsmålet, kan regeringen besluta om ett annat ekonomiskt mål. Målet kan vara bestämt eller obestämt. Ett exempel är att *"intäkterna ska bidra till kostnaderna i den avgiftsfinansierade verksamheten"*.

Riksrevisorn lyfter i sin rapport från 2020¹⁰ att i de fall regeringen bestämmer avgifternas storlek i en förordning, och det inte finns ett ekonomiskt mål för verksamheten om full kostnadstäckning i myndighetens instruktion eller regleringsbrev, saknas det krav på att den avgiftsbelagda verksamheten ska bedrivas med full kostnadstäckning. Även om det finns mål om full kostnadstäckning i både miljöbalkens förarbeten och EU-förordningarna om växtskyddsmedel respektive biocidprodukter så uttrycks dessa inte som absoluta krav, vilket medger undantag.

Av Ekonomistyrningsverkets vägledning (ESV 2013:53) *"Styrning av offentligrättsliga avgifter"* framgår vidare att det ekonomiska målet kan ändras om det föreligger särskilda skäl. Särskilda skäl kan motivera att det ekonomiska målet för verksamheten i stället bör ändras, snarare än att avgifter höjs och kostnader reduceras. Detta gäller om:

- 1) Verksamheten av samhällsekonomiska skäl resursmässigt inte får drabbas av för stora nedskärningar.
- 2) Höjda avgifter hämmar verksamheten för mycket.

Det ekonomiska målet kan om någon av dessa punkter föreligger ändras till krav på lägre kostnadstäckning än full kostnadstäckning, då ett ekonomiskt mål om full kostnadstäckning bedöms vara orealistiskt.

7.5.3 Bestämt eller obestämt ekonomiskt mål

Vid ett bestämt ekonomiskt mål ska avgifterna beräknas så att verksamhetens intäkter täcker en viss bestämd del av de långsiktiga kostnaderna. Exempel på bestämda ekonomiskt mål är *"full kostnadstäckning"* och att *"avgifterna ska täcka de direkta kostnaderna"*.

För obestämda ekonomiska mål gäller att intäkterna ska täcka en obestämd del av kostnaderna, det är alltså inte specificerat hur stor del eller vilken del av verksamhetens kostnader som ska täckas av avgifterna. Ett exempel på ett obestämt ekonomiskt mål är *"avgiftsintäkterna ska bidra till att täcka kostnaderna"*.

Om den avgiftsfinansierade verksamheten saknar krav på full kostnadstäckning är det vanligast att myndigheter har ett obestämt ekonomiskt mål. Det framgår av ESV:s kartläggning i rapporten (ESV 2020:58) *"Utvecklad styrning och uppföljning i staten"*.

ESV:s kartläggning visar också att det finns en förhållandevis stor variation i hur de ekonomiska målen är formulerade, och att flera formuleringar är unika för en viss verksamhet. Några ekonomiska mål är betydligt vanligare än andra, och för dessa finns det en viss variation där

⁸ Artikel 74 i EU:s växtskyddsmedelsförordning.

⁹ Artikel 80 i EU:s biocidförordning.

¹⁰ Riksrevisorns årliga rapport 2020

skrivelsen inte är identisk men innebörden densamma. Exempel på formuleringar då det ekonomiska målet är obestämt är *"avgiftsintäkterna ska bidra till kostnaderna"*, *"upp till full kostnadstäckning"*, *"utan krav på full kostnadstäckning"*.

Det finns exempel på bestämda ekonomiska mål då verksamheten saknar krav på full kostnadstäckning. De bestämda målen skiljer sig också åt mellan myndigheter, emellanåt är de formulerade så att det är specificerat vilka kostnader avgiften ska täcka. Alternativt uppgår kostnadstäckningen till en procentuell andel av antingen en fast avgift eller av vissa specificerade kostnader.

ESV:s kartläggning visar också att uppföljningen av såväl bestämda som obestämda mål varierar. För verksamheter med bestämda ekonomiska mål redovisas som minst intäkter och kostnader för de avgiftsbelagda verksamheterna. För verksamheter med obestämda ekonomiska mål kan ESV konstatera att redovisningen varierar. Det finns verksamheter där myndigheterna enbart redovisar intäkter, där de förutom intäkter även redovisar kostnader och där de utöver intäkter och kostnader även redovisar ackumulerade resultat.

7.5.4 Summering och slutsats avseende ekonomiskt mål

I delrapporteringen lämnades förslag om ett annat ekonomiskt mål än full kostnadstäckning gällande bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet. En höjning av ansökningsavgifterna till en nivå som skulle ge full kostnadstäckning för alla ärendetyper bedöms inte vara möjlig eftersom det skulle utgöra inträdeshinder för bekämpningsmedel på den svenska marknaden och att vi i uppdraget bland annat ska ta särskild hänsyn tas till både konkurrenskraften i enlighet med regeringens livsmedelsstrategi och behovet av en god tillgång till växtskyddsmedel. Att minska verksamhetens kostnader bedöms inte heller som en rimlig åtgärd då det bland annat skulle försvåra för myndigheten att uppnå de lagstadgade kraven gällande handläggningstider i prövningsärenden.

Det lämpligaste alternativet utifrån rådande förutsättningar är att delvis gå vidare med det alternativ som förordades i delrapporteringen. Kemikalieinspektionen anser att det finns förutsättningar att uppnå full kostnadstäckning i den avgiftsfinansierade växtskyddsmedelsverksamheten, men att det bör råda ett annat ekonomiskt mål än det om full kostnadstäckning för biocidverksamheten. Inom biocidområdet finns ett antal samhällsviktiga produkttyper som olika delar av samhället är beroende av. Ett exempel är desinfektionsmedel som har viktiga funktioner både inom vård och omsorg och i vattenrening. Höga ansökningsavgifter skulle kunna ge en hämmande effekt på tillgängliggörandet av samhällsviktiga biocidprodukter, vilket är en oönskad konsekvens för samhället i stort.

Kemikalieinspektionens förslag till nytt ekonomiskt mål för den avgiftsfinansierade biocidverksamheten är att *"avgiftsintäkterna ska bidra till kostnaderna"*. Vi föreslår att det ekonomiska målet om full kostnadstäckning kvarstår för den avgiftsfinansierade växtskyddsmedelsverksamheten.

Kemikalieinspektionen förordar att det ekonomiska målet för biocidverksamheten är obestämt och att myndigheten fortsätter att redovisa intäkter och kostnader årligen.

7.6 Principer för bekämpningsmedelsavgifterna

Bakgrunden till principerna i nuvarande avgiftsförordning och den ekonomiska styrningen för bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet redovisas i Ekonomistyrningsverkets rapport (2003:11) *Avgiftssystem för prövning och tillsyn av bekämpningsmedel*. I rapporten sammanfattar ESV tre övergripande krav och önskemål avseende konstruktionen av avgiftssystem för bekämpningsmedel:

- Avgifter som betalas ska medföra en direkt motprestation. En avgift är en ersättning som betalas för en specifik vara eller tjänst som staten tillhandahåller och som utgör en motprestation till skillnad från skatt som endast är en inbetalning till det allmänna utan direkt motprestation. Det ska finnas ett tydligt och direkt samband mellan avgiften och den prestation som man betalar för. Det innebär att ansökningsavgifterna bör motsvara kostnaderna för arbetet med prövningen.
- Ansökningsavgifterna ska inte vara så höga att verksamheten hämmas, med avseende på till exempel möjligheterna för nya bättre bekämpningsmedel att introduceras på den svenska marknaden.
- Avgiftskonstruktionen bör inte snedvrider eller hämma konkurrensen på en marknad. Höga ansökningsavgifter kan förhindra att nya företag (i synnerhet små företag) eller produkter kommer in på marknaden.

7.6.1 Andra överväganden

Andra relevanta faktorer som är tänkbara att vägas in i beslut om avgiftsnivåer är företagets betalningskapacitet samt nationella miljömål och strategier. Hänsyn till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, EU:s gröna giv och den svenska livsmedelsstrategin är exempel på hänsyn som har beaktats i förslagen på nya avgifter.

7.7 Kostnader för tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning av bekämpningsmedel

Tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning finansieras av årsavgifter som tas ut av bekämpningsmedelsföretag med godkända produkter på den svenska marknaden.

Kostnaderna för den bekämpningsmedelsfinansierade verksamheten delas upp i verksamheter relaterade till växtskyddsmedel respektive biocidprodukter.

I underlaget redovisas det tidigare utfallet av jämförbar verksamhet. På grund av den förändrade definitionen av vilken tillsyn som kan avgiftsfinansieras¹¹ är det tidigare utfall som presenteras här inte direkt jämförbart med utfall som redovisats i årsredovisningar. Jämförelse görs i stället med likvärdig verksamhet där generellt stöd till företag och tillsynsvägledning är exkluderat. Utfallet redovisas som ett genomsnitt från perioden 2018–2020.

I underlaget redovisas även de prognostiserade behoven för perioden 2023–2027.

Kemikalieinspektionen har gjort bedömningen av behov utifrån myndighetens uppdrag och omvärldsbevakning inom respektive verksamhetsområde.

De prognostiserade behoven utgår från en timkostnad på 575 kr med ett kostnadspåslag på 100 procent för indirekta overheadkostnader som lokalkostnad, myndighetens ledning, administrativt stöd och IT-tjänster.

7.7.1 Växtskyddsmedelsverksamhet

Nedan redovisas prognostiserade kostnader för avgiftsfinansierad tillsyn, stöd till företag och registerhållning inom växtskyddsmedelsområdet. Dessa verksamheter finansieras av årsavgifter som tas ut av de företag som har godkända bekämpningsmedel på den svenska marknaden.

7.7.1.1 Avgiftsfinansierad tillsyn av växtskyddsmedel

Tillsyn av växtskyddsmedel utförs med stöd av miljöbalken och kontrollförordningen och berörs inte av marknadskontrollförordningen.

¹¹ Prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet

Tabellen nedan beskriver våra skattade behov för 2023–2027. Summan av de delar som ingår i avgiftsfinansierad tillsyn kan jämföras mot ett tidigare genomsnittsutfall på 2 700 tkr per år för perioden 2018–2020.

Tabell 8. Avgiftsfinansierade kostnader tillsyn växtskyddsmedel (tkr)

Kostnader tillsynsverksamhet	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Genomsnitt behov per år 2023–2027
Tillsyn EU-samverkan	240	240	240	240	240	240
Operativ tillsyn	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Metodutveckling och digitalisering	800	800	400	400	400	560
Summa	4 040	4 040	3 640	3 640	3 640	3 800

Behovet av tillsyn stödjer sig bland annat på myndighetens redovisade behovsutredning, *Behovsutredning för operativ tillsyn 2020–2022*¹². Kostnaderna som är angivna där inkluderar inte myndighetens indirekta overheadkostnader och är därför inte direkt jämförbara. Behovet grundar sig på en genomsnittlig tillsynsfrekvens på vart tredje år.

Kemikalieinspektionens behovsanalys utgår från ökade krav på myndigheten i och med att kontroll av växtskyddsmedel numera ska ingå i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan. Detta innebär ökad samverkan mellan de myndigheter som har uppdrag att verka för en hållbar livsmedelskedja och deltagande i ett flertal arbetsgrupper. Därtill kommer ökad samverkan med Tullverket och EU:s medlemsländer för att stoppa illegala växtskyddsmedel som exempelvis förs in via e-handel. Vi ser också att EU-kommissionens återrapporteringskrav ökar.

För hela tillsynsområdet finns behov av att samordna stora mängder data för att erhålla en effektiv tillsynsprocess, både när det gäller urval inför inspektionsinsatser och sammanställning av statistik inför EU-rapporteringar. Vi ser därför en ökad kostnad för metodutveckling och digitalisering de närmaste åren. Det ökade behovet av resurser beror framför allt på ett ökat behov av digitalisering.

Kemikalieinspektionens bedömning är att behovet av resurser för att bedriva tillsyn kopplat till växtskyddsmedel är 40 procent högre jämfört med dagens nivåer.

7.7.1.2 Avgiftsfinansierat stöd till växtskyddsmedelsföretag

Direkt stöd till enskilda växtskyddsmedelsföretag ges genom Kemikalieinspektionens frågetjänst som svarar på drygt 600 frågor om växtskyddsmedel och gällande lagstiftning varje år.

Tabellen nedan beskriver våra skattade behov för 2023–2027. Summan av de delar som ingår i avgiftsfinansierat stöd till företag kan jämföras mot ett tidigare genomsnittsutfall på 840 tkr per år för perioden 2018–2020.

Tabell 9. Avgiftsfinansierade kostnader direkt stöd till växtskyddsmedelsföretag (tkr)

Kostnader stöd till företag	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år
-----------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	-------------------------

¹² Tillsynsrapport 2/20 Behovsutredning för operativ tillsyn 2020–2022

						(2023–2027)
Frågetjänst	1 000	1 100	1 100	1 100	1 200	1 100
Metodutveckling	50	50	50	50	50	50
Förvaltning och utveckling av frågeverktyget	50	50	50	50	50	50
Summa	1 100	1 200	1 200	1 200	1 300	1 200

Kemikalieinspektionens Frågetjänst ”Fråga Kemikalieinspektionen” ger företag råd och information om gällande och nya regler. Den hanterar frågor från företag som är berörda av regler som omfattar växtskyddsmedel. För växtskyddsmedelsområdet har antal frågor ökat kontinuerligt från 283 frågor år 2015 till 610 frågor år 2020. Vi har sett en fortsatt ökning av antalet frågor under 2021.

Resursåtgången för att hantera frågor är en följd av antal frågor samt hur svåra frågorna är. Vi tycker oss se att frågorna på senare år blivit mer komplexa och därmed även mer resurskrävande. En anledning kan vara att frågorna blir mer komplexa i takt med att växtskyddsmedelslagstiftningen och EU:s vägledningar utvecklas och förändras.

Bedömningen är att behovet av resurser för att ge direkt stöd till företag är 40 procent högre jämfört med dagens nivåer.

7.7.1.3 Avgiftsfinansierad registerhållning växtskyddsmedel

I Sverige registreras alla bekämpningsmedel som Kemikalieinspektionen prövat och godkänt i myndighetens bekämpningsmedelsregister. Genom registret håller myndigheten beslut ordnade och kan erbjuda allmänheten, andra myndigheter och tillsynsorgan elektronisk information över godkända och återkallade bekämpningsmedel. I registret finns bland annat uppgifter om innehavaren och om produkternas godkännande gäller eller om de har upphört, på vilket sätt de får användas och vilka verksamma ämnen de innehåller.

Registret används även för att ta fram underlag till statistik om bekämpningsmedel till SCB och det europeiska statistikkontoret Eurostat. I kostnaderna för registret ingår förvaltning och vidareutveckling.

Tabellen nedan beskriver våra skattade behov för 2023–2027. Summan av de delar som ingår i avgiftsfinansierad registerhållning kan jämföras mot ett tidigare genomsnittutfall på 1 200 tkr för perioden 2018–2020.

Tabell 10. Kostnader registerhållning växtskyddsmedel (tkr)

Kostnader registerhållning	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år (2023–2027)
Förvaltning	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Utveckling	800	600	600	600	600	640
Summa	2 800	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600

Att kostnaden för registerhållning mer än fördubblas jämfört med tidigare utfall beror på att bekämpningsmedelsregistret tidigare finansierades genom skatt till 50 procent.

Kemikalieinspektionen föreslår att registret i fortsättningen ska ha full finansiering från avgifter, i likhet med produktregistret som har fullt finansiering via kemikalieavgifterna.

Utvecklingskostnaderna är prognostiserade att bli något högre under 2023 på grund av riktade

insatser för att öka tillgängligheten av data ur registret. Sammantaget gör det att det blir fördubblade kostnader i den avgiftsfinansierade verksamheten som avser registerhållning.

7.7.1.4 Totala kostnader för avgiftsfinansierad tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning

Nedan redovisas de totala prognostiserade kostnaderna för avgiftsfinansierad tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning inom växtskyddsmedelsområdet.

Tabell 11. Avgiftsfinansierade kostnader växtskyddsmedelsverksamhet (tkr)

Kostnader övrig verksamhet	Tidigare utfall (genomsnitt per år 2018–2020)	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år (2023–2027)
Tillsyn	2 700	4 100	4 100	3 600	3 600	3 600	3 800
Direkt stöd till företag	840	1 100	1 200	1 200	1 200	1 300	1 200
Registerhållning	1 200	2 900	2 800	2 600	2 600	2 600	2 700
Summa	4 700	8 100	8 100	7 400	7 400	7 500	7 700

Kemikalieinspektionen bedömer att det kommande behovet av resurser till tillsyn av växtskyddsmedelsföretag, stöd till växtskyddsmedelsföretag och registerhållning är runt 60 procent högre i jämförelse med utfallet för perioden 2018–2020.

7.7.2 Biocidproduktverksamhet

Nedan redovisas prognostiserade kostnader för avgiftsfinansierad marknadskontroll och annan tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning inom biocidområdet. Dessa verksamheter finansieras av årsavgifter som tas ut av bekämpningsmedelsföretagen och baseras på försäljningsvärdet av biocidprodukter i Sverige.

7.7.2.1 Avgiftsfinansierad marknadskontroll och annan tillsyn av biocidprodukter

Tillsyn av biocidprodukter regleras i miljöbalken samt i marknadskontrollförordningen sedan juli 2021.

Tabellen nedan beskriver våra skattade behov för 2023–2027. Summan av de delar som ingår i avgiftsfinansierad tillsyn av biocidprodukter kan jämföras mot ett tidigare genomsnittsutfall på 2 700 tkr för perioden 2018–2020.

Tabell 12. Avgiftsfinansierade kostnader tillsyn biocidprodukter (tkr)

Kostnader tillsyn biocidprodukter	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år (2023–2027)
Tillsyn EU-samverkan	800	800	800	800	800	800
Operativ marknadskontroll och annan tillsyn	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
Metodutveckling och digitalisering	700	600	400	400	400	500
Summa	5 200	5 200	4 800	4 800	4 800	4 900

Behovet av marknadskontroll och annan tillsyn stödjer sig bland annat på myndighetens redovisade behovsutredning, *Behovsutredning för operativ tillsyn 2020–2022*¹³. Kostnaderna som är angivna där inkluderar inte myndighetens overheadkostnader och är därför inte jämförbara.

Kemikalieinspektionen ser ett utökat behov av marknadskontroll och annan tillsyn av biocidprodukter. Behovet av Kemikalieinspektionens tillsyn påverkas av faktorer såsom att produktomsättningen ökar och allt fler biocidprodukter prövas. Kemikalieinspektionens tillsyn av de företag som släpper ut otillåtna medel på marknaden samt analyser av innehållet i desinfektionsmedel visar att det behövs fler analyser av innehåll på biocidprodukter som säljs till på svenska marknaden. Nya handelsmönster och en ökad e-handel medför ett mer komplext tillsynsarbete och behov av ökat samarbete med Tullverket.

I vårt tillsynsarbete ser vi dessutom att många företag har ett reaktivt angreppssätt och framför allt agerar på påtalade brister. Erfarenheter från tillsynen visar att vi, i många fall, inte uppnår varaktig lagefterlevnad hos företagen med dagens tillsynsfrekvens. Behovsbedömningen utgår från en genomsnittlig tillsynsfrekvens på i snitt var tredje år för att vidmakthålla en bestående effekt av tillsynen hos företagen.

Det finns därutöver behov av att identifiera företag som inte är anmälda till produktregistret samt att följa upp inkommande ärenden om misstänkta brister såsom tips från allmänhet, företag och andra myndigheter.

EU-samarbetet sker till stor del genom olika arbetsgrupper och omfattar gemensamma tillsynsprojekt, utbildning för inspektörer samt bedömning av tillsynsbarhet för nya begränsningar. Genom ett större engagemang kan Sverige bidra med viktig kunskap och därmed bidra till en mer likvärdig tillsyn och marknadskontroll inom EU.

För hela tillsynsområdet finns behov av att samordna stora mängder data för att erhålla en effektiv tillsynsprocess, både när det gäller urval inför inspektionsinsatser och sammanställning av statistik inför EU-rapporteringar. Vi ser därför ökade resursbehov och ökade kostnader för metodutveckling och digitalisering de närmaste åren.

Kemikalieinspektionen bedömer att det ökade behovet av tillsyn och marknadskontroll kopplat till biocidprodukter innebär en kostnadsökning på 80 procent jämfört med idag.

7.7.2.2 Avgiftsfinansierat stöd till biocidproduktföretag

Stöd till enskilda biocidproduktföretag ges genom Kemikalieinspektionens frågetjänst som svarar på runt 1 500 frågor om biocidprodukter varje år. En liten andel av dessa frågor rör biocidbehandlade varor som inte avgiftsfinansieras och därför inte är medräknat här.

Tabellen nedan beskriver våra skattade behov för 2023–2027. Summan av de delar som ingår i avgiftsfinansierat stöd till biocidproduktföretag kan jämföras mot ett tidigare genomsnittsutfall på 2 000 tkr för perioden 2018–2020.

Tabell 13. Avgiftsfinansierade kostnader direkt stöd till biocidföretag (tkr)

Prognostiserade kostnader stöd till företag	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år (2023–2027)
Frågetjänst	2 300	2 300	2 400	2 400	2 400	2 400
Metodutveckling	50	50	50	50	50	50

¹³ Tillsynsrapport 2/20 Behovsutredning för operativ tillsyn 2020–2022

Förvaltning och utveckling av frågeverktyget	50	50	50	50	50	50
Summa	2 400	2 400	2 500	2 500	2 500	2 500

Som tidigare nämnts ger Kemikalieinspektionens Frågetjänst ”Fråga Kemikalieinspektionen” råd och information till företag om gällande och nya regler. Idag gäller både nationella regler och EU:s biocidförordning. Kraven på produktgodkännande är omfattande vilket gör att företag som ansöker om godkännande behöver mycket stöd i att förstå och följa reglerna. Dessa förändringar i regelverket innebär att behovet av stöd till företagen ökar successivt under perioden. För biocidområdet har antal frågor ökat kontinuerligt från 939 frågor år 2015 till 2 114 frågor år 2020. Under 2021 kan vi konstatera ett fortsatt högt tryck avseende behovet av stöd kring regelverken inom biocidområdet. Kemikalieinspektionen bedömer att det finns ett extra stort behov av stöd till framför allt små och medelstora företag för att stärka kunskapen om lagstiftningen.

Bedömningen är att behovet av resurser för att ge stöd till företag är 25 procent högre jämfört med dagens nivåer.

7.7.2.3 Avgiftsfinansierad registerhållning biocidprodukter

I Sverige registreras alla bekämpningsmedel som Kemikalieinspektionen prövat och godkänt i myndighetens bekämpningsmedelsregister. Genom registret håller myndigheten beslut ordnade och kan erbjuda allmänheten elektronisk information över godkända och återkallade bekämpningsmedel. I registret finns bland annat uppgifter om innehavaren och om produkternas godkännande gäller eller om de har upphört, på vilket sätt de får användas och vilka verksamma ämnen de innehåller.

Registret används även för att ta fram underlag till statistik om bekämpningsmedel till SCB och det europeiska statistikkontoret Eurostat. I kostnaderna för registret ingår förvaltning och vidareutveckling.

Tabellen nedan beskriver våra skattade behov för 2023–2027. Summan av de delar som ingår i avgiftsfinansierad registerhållning kan jämföras mot ett tidigare genomsnittutfall på 1 200 tkr för perioden 2018–2020.

Tabell 14. Kostnader registerhållning biocidprodukter (tkr)

Kostnader registerhållning	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år (2023–2027)
Förvaltning	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Utveckling	900	800	600	600	600	700
Summa	2 900	2 800	2 600	2 600	2 600	2 700

Att kostnaderna mer än fördubblas beror på att bekämpningsmedelsregistret tidigare finansierades till 50 procent genom skatt. Kemikalieinspektionen föreslår att registret i fortsättningen ska ha full finansiering från avgifter, i likhet med produktregistret som är fullt finansierat via kemikalieavgifterna. Utvecklingskostnaderna är prognostiserade att bli något högre än tidigare på grund av en riktad insats för att kunna inkludera de biocidprodukter som är godkända genom förenklat förfarande via den europeiska kemikaliemyndigheten (Echa). Sammantaget gör det att det blir drygt 120 procent högre kostnader i den avgiftsfinansierade verksamheten som avser registerhållning.

7.7.2.4 Totala kostnader för avgiftsfinansierad tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning

Nedan redovisas de totala prognostiserade kostnaderna för avgiftsfinansierad tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning inom biocidområdet.

Tabell 15. Avgiftsfinansierade kostnader för tillsyn, marknadskontroll, direkt stöd till företag och registerhållning, biocidproduktverksamhet (tkr)

Kostnader övrig verksamhet	Tidigare utfall (genomsnitt per år 2018–2020)	Behov 2023	Behov 2024	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027	Behov genomsnitt per år (2023–2027)
Marknadskontroll och annan tillsyn	2 700	5 100	5 000	4 800	4 800	4 800	4 900
Direkt stöd till företag	2 000	2 400	2 400	2 500	2 500	2 500	2 500
Registerhållning	1 200	2 900	2 800	2 600	2 600	2 600	2 700
Summa	5 900	10 400	10 200	9 900	9 900	9 900	10 100

Kemikalieinspektionen bedömer att det kommande behovet av resurser till tillsyn av biocidproduktföretag, direkt stöd till biocidproduktföretag och registerhållning är runt 70 procent högre i jämförelse med utfallet för perioden 2018–2020.

7.8 Kostnader för prövning av bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen har ansvaret att pröva ansökningar om godkännande att få sälja och använda bekämpningsmedel i Sverige. Ett bekämpningsmedel kan vara antingen en biocidprodukt eller ett växtskyddsmedel beroende på vilket användningsområde det har. Syftet med prövningen är att säkerställa en hög skyddsnivå både för människors och djurs hälsa och för miljön. Bekämpningsmedel är kemiska eller biologiska produkter som är till för att förhindra att djur, växter eller mikroorganismer orsakar skada på till exempel grödor, egendom eller skadar människors eller djurs hälsa. De egenskaperna gör att bekämpningsmedel också kan orsaka skada på människors eller djurs hälsa och på miljön. Bekämpningsmedel prövas för att säkerställa att de uppfyller kraven i lagstiftningen och att användning av medlet kan ske på ett sätt som inte orsakar negativ påverkan på människor, djur eller miljön.

Flera myndigheter samarbetar i prövningen av bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionen bedömer hälso- och miljörisker samt fysikaliska och kemiska egenskaper. Livsmedelsverket gör en bedömning av resthalter i livsmedel och Jordbruksverket bedömer om växtskyddsmedel är effektiva för det tänkta användningsområdet. I prövningen av biocidprodukter gör Kemikalieinspektionen en bedömning av produkternas effektivitet.

Kostnaderna för prövningen finansieras delvis genom ansökningsavgifter som tas ut i samband med att en ansökan inkommer till myndigheten. För att inte utgöra för stora hinder för marknadstillträde så är ansökningsavgifterna inte satta för att generera full kostnadstäckning för prövningen utan delar täcks även av årsavgifter baserat på senare försäljningsvärde av medlen.

7.8.1 Kostnader för prövning av växtskyddsmedel

Växtskyddsmedel är en typ av bekämpningsmedel som i huvudsak används för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk.

I växtskyddsmedelsförordningen anges att syftet med prövningen av växtskyddsmedel är att säkerställa en hög skyddsnivå både för människors och djurs hälsa och för miljön, att förbättra den inre marknadens funktionssätt och samtidigt förbättra jordbruksproduktionen.

Prövningen av produktgodkännande styrs av växtskyddsmedelsförordningen. Medlemsstaterna samarbetar kring produktgodkännanden inom fastställda zoner. Sverige är med i den norra zonen och samarbetar med länderna i Norden och Baltikum.

Kemikalieinspektionen prövar och utvärderar ansökningar gällande risker för hälsa och miljö respektive fysikaliska och kemiska egenskaper.

Jordbruksverket prövar växtskyddsmedels effektivitet, selektivitet och resistensegenskaper, det vill säga hur växtskyddsmedlen fungerar i fält. Jordbruksverket ansvarar även för att bedöma om jordbruksförhållanden är överensstämmande mellan olika länder samt för att göra jämförande bedömningar i växtskyddsmedel som innehåller kandidatämnen för substitution, det vill säga verksamma ämnen som ska ersättas med alternativ om det är möjligt.

Växtskyddsmedel används bland annat i odling av spannmål, frukt och grönsaker. Ifall den tänkta användningen kan ge upphov till resthalter i livsmedel utvärderar Livsmedelsverket växtskyddsmedlets användning och bedömer om det finns risk för överskridande av maximala resthaltsnivåer och därmed risk för konsumenternas hälsa. Livsmedelsverket utvärderar även de analysmetoder som används vid mätning och kontroll av resthalter i livsmedel och foder.

7.8.1.1 Kostnader och kostnadstäckningsgrad för prövning av växtskyddsmedel **Avgiftsfinansierade kostnader**

Beskrivningen av kostnad delas in i direkt prövningsverksamhet och direkt stödverksamhet.

Direkt prövningsverksamhet inkluderar handläggning av bekämpningsmedelsärenden. De större prövningsärendena har en egen verksamhetskod medan mindre omfattande ärenden har en gemensam verksamhetskod. Direkt stödverksamhet omfattar bland annat handläggningsstöd, ärendeplanering, juriststöd, företagsmöten och förbättringsarbete. Kostnaden för den direkta stödverksamheten hanteras som påslag på den direkta prövningsverksamheten. För Kemikalieinspektionen ger de direkta stödkostnaderna ett påslag på ungefär 80 procent. Samma siffra för Livsmedelsverket samt Jordbruksverket ligger på mellan 20 och 35 procent.

Kostnadsutfallet avseende direkt prövningsverksamhet respektive direkt stödverksamhet beskrivs som ett medelvärde av kostnaden under perioden 2016–2020.

Kostnaden för direkt prövnings- och stödverksamhet har även ett påslag för indirekta kostnader, det vill säga overheadkostnader. I de indirekta kostnaderna ingår bland annat kostnader för lokaler, IT-utrustning samt myndighetens centrala stöd från de olika sekretariaten. För Kemikalieinspektionen ger de indirekta kostnaderna ett påslag på drygt 100 procent. Även kostnader redovisade från Livsmedelsverket och Jordbruksverket inkluderar ett påslag för overheadkostnader.

Kostnadstäckningsgraden beskrivs som kvoten mellan den totala intäkten och den totala kostnaden. Den totala intäkten kommer från både ansökningsavgifter och årsavgifter. Den totala kostnaden kommer direkt prövnings- och stödverksamhet inklusive påslag för indirekta kostnader.

Tabell 16. Avgiftsfinansierade genomsnittliga kostnader och intäkter i prövningen av växtskyddsmedel 2016–2020 (tkr).

Typ av verksamhet	Årlig kostnad för prövnings- och stöd-verksamhet	Årlig intäkt från ansökningsavgift	Årlig intäkt från årsavgift	Årlig summa avgifter	Kostnadstäckningsgrad (procent)
Prövning av växtskyddsmedel Kemikalieinspektionen	30 900	9000	21 200	30 200	98 %

Den årliga kostnaden för den avgiftsfinansierade prövningen av växtskyddsmedel uppgår i genomsnitt till 30 900 tkr. Den intäkt som tas in för prövningen uppgår i genomsnitt till 30 200 tkr. Den totala kostnadstäckningsgraden för den avgiftsfinansierade växtskyddsmedelsverksamheten uppgår till 98 procent. Fram till mitten 2019 genererades i genomsnitt ett årligt underskott om 720 tkr. Under 2019 fattades ett beslut om att ändra avgiftsförordningen för bekämpningsmedel och undanta ärendekategorin utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde (UPMA) från kravet på full kostnadstäckning. Efter det råder i princip balans i den avgiftsfinansierade växtskyddsmedelsverksamheten.

I genomsnitt täcker ansökningsavgifterna en tredjedel av kostnaden och årsavgifterna täcker 70 procent av kostnaden. Om man jämför kostnadstäckningsgrad för de olika ärendekategorierna varierar denna vilket redovisas i avsnitt 7.10.

Kostnaderna för de delar av prövningen som sker hos Jordbruksverket och Livsmedelsverket har de senaste åren uppgått till runt fyra miljoner kronor. Detta finansieras via Kemikalieinspektionens anslag och är inskrivet i regleringsbrevet. Kemikalieinspektionen tar ut tilläggsavgifter för verkens prövningsarbete. Grunden är att tilläggsavgifterna ska ge full kostnadstäckning. I praktiken får verken full finansiering för hela sin arbetsinsats även om full kostnadstäckning från tilläggsavgifterna inte skulle uppnås. Ett eventuellt underskott belastar Kemikalieinspektionen.

Skattefinansierade kostnader

Inom Kemikalieinspektionens prövningsverksamhet finns det arbetsuppgifter som inte finansieras genom bekämpningsmedelsavgifter. Kostnaderna för dessa arbetsuppgifter ingår inte i avgiftsunderlaget men behöver fortsatt finansiering från myndighetens anslag.

Kostnadsutfallet avseende skattefinansierad prövningsnära verksamhet beskrivs som ett genomsnitt av kostnaden under perioden 2017–2020.

Tabell 17. Skattefinansierade kostnader i prövningsnära verksamhet, växtskyddsmedel 2017–2020 (tkr).

Typ av verksamhet	Årlig kostnad i genomsnitt (tkr)
Prövningsnära verksamhet som inte kan avgiftsfinansieras, växtskyddsmedel	4 700

De verksamheter som inte ingår i avgiftsunderlaget och behöver fortsatt finansiering genom skatt är bland annat normerande verksamhet, närvaro i olika arbetsgrupper inom EU-samarbetet, harmonisering och samarbete inom norra zonen, omvärldsbevakning, föreskriftsarbete och handläggning av vissa ärenden som Kemikalieinspektionen startar för att anpassa, ompröva eller återkalla produktgodkännanden. Den årliga kostnaden för dessa verksamheter är strax under fem miljoner kronor.

7.8.2 **Kostnader för prövning av biocidprodukter**

Biocidprodukter används för att bekämpa och kontrollera skadliga organismer. De bekämpningsmedel som inte är växtskyddsmedel räknas som biocidprodukter. Biocidprodukter kan till exempel vara desinfektionsmedel, myggmedel, träskyddsmedel, råttgifter eller båtbottnfärger. Biocidprodukter som verkar på ett fysiskt eller mekaniskt sätt omfattas inte av reglerna för biocidprodukter. En mekanisk råttfälla är ett exempel på en sådan produkt.

Kemikalieinspektionen prövar ansökningar om produktgodkännande enligt gällande regelverk. Om de verksamma ämnena i biocidprodukten är under utvärdering i EU:s granskningsprogram, prövas ansökan om produktgodkännande enligt den svenska förordningen om bekämpningsmedel¹⁴. Om de verksamma ämnena i en biocidprodukt är nya eller redan godkända på EU-nivå, prövas ansökan om produktgodkännande enligt EU:s biocidförordning. Den EU-gemensamma förordningen och godkännandeprocessen för biocidprodukter bygger på att produkter i huvudregel ska godkännas med samma villkor i samtliga medlemsländer inom EU. Det innebär att medlemsländerna ska enas om både riskbedömningen och de villkor som är kopplade till beslutet innan Kemikalieinspektionen kan fatta beslut om nationella godkännanden.

Vissa sorters biocidprodukter kan till exempel användas i djurstallar och lagerlokaler för att bekämpa olika skadeorganismer. I dessa fall kan biocidprodukter ge upphov till rester av bekämpningsmedel i kött, mjölk, ägg och andra typer av livsmedel. I de fall en biocidanvändning kan orsaka biocidrester i livsmedel prövar och utvärderar också Livsmedelsverket delar av ansökan.

7.8.2.1 **Kostnader och kostnadstäckningsgrad för prövning av biocidprodukter** **Avgiftsfinansierade kostnader**

Beskrivningen av kostnad delas in i direkt prövningsverksamhet och direkt stödverksamhet.

Direkt prövningsverksamhet inkluderar prövning av bekämpningsmedelsärenden. De större prövningsärendena har en egen verksamhetskod medan mindre omfattande ärenden har en gemensam verksamhetskod. Direkt stödverksamhet omfattar bland annat handläggningsstöd, ärendeplanering, juriststöd, företagsmöten och förbättringsarbete. Kostnaden för den direkta stödverksamheten hanteras som påslag på den direkta prövningsverksamheten. För Kemikalieinspektionen ger de direkta stödkostnaderna ett påslag på ungefär 80 procent. Samma siffra för Livsmedelsverket ligger på 20–30 procent.

Kostnadsutfallet avseende direkt prövningsverksamhet respektive direkt stödverksamhet beskrivs som ett genomsnitt av kostnaden under perioden 2016–2020.

Kostnaden för direkt prövnings- och stödverksamhet har även ett påslag för indirekta kostnader, overheadkostnader. I de indirekta kostnaderna ingår bland annat kostnader för lokaler, IT-utrustning samt myndighetens centrala stöd från de olika sekretariaten. För Kemikalieinspektionen ger de indirekta kostnaderna ett påslag på drygt 100 procent. Även redovisningen från Livsmedelsverket inkluderar ett påslag för overheadkostnader.

Kostnadstäckningsgraden beskrivs som kvoten mellan den totala intäkten och den totala kostnaden. Den totala intäkten kommer från både ansökningsavgifter och årsavgifter. Den totala kostnaden kommer från direkt prövnings- och stödverksamhet inklusive påslag för indirekta kostnader.

Tabell 18. Avgiftsfinansierade genomsnittliga kostnader i prövningen av biocidprodukter 2016–2020 (tkr).

¹⁴ Förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

Ärendekategorier	Årlig kostnad för prövnings- och stödverksamhet	Årlig intäkt från ansökningsavgift	Årlig intäkt från årsavgift	Årlig summa avgifter	Kostnads-täckningsgrad (procent)
Prövning av biocidprodukter Kemikalieinspektionen	18 400	6 400	7 000	13 400	73 %

Den årliga kostnaden för den avgiftsfinansierade prövningen av biocidprodukter uppgår i genomsnitt till 18 400 tkr. Den intäkt som tas in för prövningen uppgår i genomsnitt till 13 400 tkr under perioden 2016–2020. Den totala kostnadstäckningsgraden för den avgiftsfinansierade biocidproduktsprövningen uppgår till 73 procent (denna siffra utgår från att årsavgifterna täcker hela kostnaderna för övrig avgiftsfinansierad biocidverksamhet). I genomsnitt har ett årligt underskott om 5 000 tkr genererats.

I genomsnitt täcker ansökningsavgifterna runt en tredjedel av kostnaden. Om man jämför kostnadstäckningsgrad för de olika ärendekategorierna varierar denna vilket redovisas i avsnitt 7.10. Vissa ärendekategorier är kostnadsdrivande och har en kostnad som är avsevärt högre än ansökningsavgiften. Intäkten som genereras från årsavgifterna av biocidprodukter täcker en tredjedel av kostnaden och bidrar avsevärt lägre jämfört med årsavgifterna från växtskyddsmedel. Det beror på att det finns färre antal godkända biocidprodukter på svenska marknaden på grund av att EU:s biocidförordning ännu inte är fullt ut implementerad samt att försäljningsvärdet är lägre för många biocidprodukter. Prövningens kostnad i förhållande till intäkterna innebär att biocidproduktprövningen i dagsläget är underfinansierad och genererar ett underskott.

Det är endast ett fåtal biocidärenden som hittills har föranlett prövning hos Livsmedelsverket. Kostnaderna för de delar som Livsmedelsverket hanterat har de senaste åren legat på ungefär 35 000 kronor per år. På grund av att det saknas erfarenhet och kostnadsunderlag för vissa av dessa tilläggsavgifter föreslås endast mindre korrigeringar, se avsnitt 7.10.

Orsaker till skillnader i kostnadstäckning mellan växtskydd och biocid

Samtidigt som intäkterna är lägre inom biocidområdet finns det flera skäl, både externa och interna, till att just prövningen av biocidprodukter i dagsläget är mer kostnadsdrivande och har en lägre kostnadstäckningsgrad jämfört med prövningen av växtskyddsmedel. Biocidprodukterna består av många olika produkttyper och användningsområden, där medlemsstaterna ibland saknar erfarenhet av vissa typer av riskbedömningar. Det saknas ofta gemensamma vägledningsdokument som hade tjänat som stöd i att harmonisera bedömningarna inom EU. Samtidigt har företagen inom biocidområdet generellt sett mindre vana att hantera ansökningar enligt kraven i EU:s biocidförordning. Konsekvensen av detta är att produktprövningen blir mer tidkrävande eftersom sökande företag behöver mer vägledning och eftersom myndigheten har behov av att begära in kompletterande dokumentation då ansökningarna i större utsträckning är ofullständiga. Ärenden blir även mer tidskrävande utifrån att olika policyfrågor och ställningstaganden (rörande exempelvis riskbedömningar och användningsvillkor) behöver hanteras inom myndigheten samt att harmoniserande diskussioner mellan medlemsländer i EU är nödvändiga.

Det krävs tid att hantera de EU-gemensamma processerna för prövning av biocidprodukter som i de flesta fall kräver enighet inom EU gällande effektivitetsbedömningar, riskbedömningar och riskhanteringsåtgärder. För växtskyddsmedel görs mycket av prövningen inom zoner vilket gör att det är färre länder som medverkar i de enskilda prövningarna. Inom norra zonen, som Sverige tillhör, har det harmoniserande arbetet och samarbetet kommit långt sedan växtskyddsmedelsförordningen började tillämpas under 2011.

Skattefinansierade kostnader

Inom Kemikalieinspektionens prövningsverksamhet finns det arbetsuppgifter som inte finansieras genom bekämpningsmedelsavgifter. Kostnaderna för dessa arbetsuppgifter ingår inte i avgiftsunderlaget men behöver fortsatt finansiering från myndighetens anslag.

Kostnadsutfallet avseende skattefinansierad prövningsnära verksamhet beskrivs som ett genomsnitt av kostnaden under perioden 2017–2020.

Tabell 19. *Skattefinansierade kostnader i prövningsnära verksamhet, biocidprodukter 2017–2020 (tkr).*

Typ av verksamhet	Årlig kostnad (tkr)
Prövningsnära verksamhet som inte kan avgiftsfinansieras, biocidprodukter	4 900

De verksamheter som ingår i den verksamhet som behöver fortsatt finansiering genom skatt är bland annat normerande verksamhet, närvaro i olika arbetsgrupper inom EU-samarbetet, omvärldsbevakning, föreskriftsarbete och handläggning av så kallade initiativärenden. Den årliga kostnaden för dessa verksamheter är strax under 5 miljoner kronor. Kemikalieinspektionen gör bedömningen att dessa verksamheter kan bli mer kostnadskrävande under den nästkommande femårsperioden. Det beror framför allt på att implementeringen av EU:s biocidförordning skapar ett ökat behov av bland annat normerande verksamhet.

7.9 Skäl till lägre kostnadstäckningsgrad för vissa prövningsärenden

Bestämmelserna för ansökningsavgifter och årsavgifter för bekämpningsmedel finns i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Grundprincipen vid avgiftssättning är att förorenaren betalar. Det kan dock finnas andra hänsyn att ta i avgiftssättningen. Att föreslå och ange skäl till en låg kostnadstäckningsgrad för vissa ansökningsavgifter är ett sätt att kunna ta hänsyn till den nationella Livsmedelsstrategin. Livsmedelsstrategin utgörs av en proposition¹⁵ och ett antal handlingsplaner¹⁶. Livsmedelsstrategin anger förutsättningarna för det fortsatta långsiktiga arbetet för en konkurrenskraftig livsmedelskedja mot slutåret 2030. Den nationella Livsmedelsstrategins huvudsakliga syfte är att öka produktionen, bidra till en konkurrenskraftig livsmedelskedja, öka sysselsättningen, exporten, innovationskraften och lönsamheten samtidigt som relevanta miljömål nås. Det innebär enligt propositionen större produktion för såväl inhemska som utländska marknader, högre tillväxt och sysselsättning i berörda näringar, ökad andel ekologisk produktion och konsumtion av livsmedel samt bättre möjligheter för konsumenterna att göra medvetna val.

Att subventionera vissa ansökningsavgifter och därmed prövningskostnaden är ett sätt att minska problemet med bristande tillgång till bekämpningsmedel för mindre användningsområden. Det är också ett sätt att främja marknadstillträde och användning av bekämpningsmedel med lägre risker för hälsa och miljö. Vårt förslag om en subvention av vissa ärendetyper är alltså ett ekonomiskt styrmedel som syftar till att ytterligare stödja miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, EU:s gröna giv samt en hållbar användning av bekämpningsmedel och en hållbar livsmedelsproduktion i Sverige.

Enligt växtskyddsmedelsförordningen och EU:s biocidförordningen framgår att avgifterna inom deras tillämpningsområden ska sättas till en nivå som i princip är tillräcklig för att täcka

¹⁵ Regeringens proposition 2016/2017:104

¹⁶ En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet, En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet, Regeringens handlingsplan del 3

kostnaderna. Båda förordningarna medger dock undantag, vilket möjliggör att subventionera vissa avgifter.

Vissa ansökningsavgifter för prövning av bekämpningsmedel har idag en låg kostnadstäckningsgrad. Prövningskostnaden finansieras till stor del av årsavgifter som baseras på värdet av försålda växtskyddsmedel. De växtskyddsmedel som vi föreslår ska omfattas av subvention genererar sällan några betydande belopp i årsavgifter vilket gör att dessa ansökningstyper inte bär sina egna kostnader. Det är i stället avgiftskollektivet som helhet får ta ett ekonomiskt ansvar. Att avgiftskollektivet belastas med dessa kostnader går emot principen om att avgiften ska ge en tydlig motprestation tillbaka till den part som betalat. Kemikalieinspektionens förslag är därför att staten tar ett större och tydligare ekonomiskt ansvar för att subventionera ansökningsavgiften och prövningen av vissa typer av ansökningar.

7.9.1 Växtskyddsmedel

Ett skäl till att vi föreslår att vissa avgifter subventioneras av staten är att höga ansökningsavgifter i vissa fall kan utgöra hinder för att bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk respektive trädgårdsbruk. Dessa näringar har i vissa fall behov av att växtskyddsmedel för mindre användningsområden finns på den svenska marknaden. Ett annat skäl är en strävan att främja marknadstillträdet för växtskyddsmedel som innebär lägre risker för hälsa och miljö, det vill säga kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk respektive biologiska medel.

Enligt artikel 74 i växtskyddsmedelsförordningen ska avgifterna motsvara myndighetens faktiska kostnader för prövningsarbetet, utom om det är av allmänt intresse att minska avgifterna. Kemikalieinspektionen anser att det är av allmänintresse att i särskilda fall främja till exempel odling av trädgårdsgrödor så att näringen kan bedrivas på ett konkurrenskraftigt sätt. Att främja växtskyddsmedel som innebär lägre risker för hälsa och miljö bör också kunna betraktas vara av allmänt intresse.

I livsmedelsstrategin framhålls dessutom betydelsen av att skatter och avgifter är ändamålsenliga för att stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja.

I detta avsnitt ger Kemikalieinspektionen förslag på vilka typer av ansökningar som bör ha en viss subvention genom statliga medel och skäl till detta. Här redovisas också nuvarande avgifter. Nuvarande kostnadstäckningsgrad, förslag på nya avgiftsnivåer och konsekvensanalys hanteras i senare avsnitt.

7.9.1.1 Produktgodkännande för växtskyddsmedel som används i grödor som odlas i liten omfattning eller som har ett mindre användningsområde

För växtskyddsmedel som används på odling av arealmässigt små grödor och för växtskyddsmedel med mindre användningsområde finns två typer av ansökningsförfaranden, dels produktgodkännanden med liten odlingsareal, dels utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde (UPMA). Ansökningsavgifter för prövningar av UPMA har genom ändringar i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter undantagits från krav om full kostnadstäckning sedan den 14 juni 2019.

Produktgodkännande för en liten odlingsareal

I de fall användningen av ett bekämpningsmedel kommer att ske på en begränsad yta finns möjlighet att ansöka om produktgodkännande för en liten odlingsareal. Vid ansökningstillfället ska sökande visa att den sammanlagda odlingsarealen uppgår till högst 3 000 hektar.

Utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområden

Det finns möjlighet att inkomma med ansökan om att ett produktgodkännande utvidgas till att inkludera ytterligare mindre användningsområden än det ursprungliga produktgodkännandet. Det är inte bara innehavare av ett växtskyddsmedel som kan inkomma med en sådan ansökan utan även enskilda odlare respektive odlarorganisationer. Förutsättningar och krav på en ansökan om ett utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde framgår av artikel 51 i växtskyddsmedelsförordning. En medlemsstat kan bevilja ett utvidgat produktgodkännande om den avsedda användningen är av begränsad karaktär och om det utvidgade produktgodkännandet är av allmänt intresse inom den yrkesmässiga odlingen.

Nuvarande avgift

I förordningen om bekämpningsmedelsavgifter är följande avgifter fastställda avseende ansökningstyperna liten odlingsareal och utvidgat produktgodkännande för ett mindre användningsområde.

Tabell 20. Nuvarande ansökningsavgifter för produktgodkännanden med liten odlingsareal och utvidgat produktgodkännande för mindre användning

Ärendekategori	Ärendetyp	Regler i förordning (2013:63)	Grundavgift (kr)	Tilläggsavgift (kr)
Nytt eller förnyat produktgodkännande	Liten odlingsareal	2 kap. 14 § 1	45 850	-
Nytt eller förnyat produktgodkännande	Liten odlingsareal genom ömsesidigt erkännande	2 kap. 14 § 2	21 000	-
Ändrat produktgodkännande	Liten odlingsareal	2 kap. 14 § 3	12 250	-
Utvidgat produktgodkännande för ett mindre användningsområde		2 kap. 13 §	12 500	-

Skäl till förslag om subventionerade avgifter

Att ansökningsavgiften för godkännande av växtskyddsmedel med användningar på liten odlingsareal respektive utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområden (UPMA) subventioneras är viktigt för att säkerställa tillgången till växtskyddsmedel för mindre användningsområden användning på den svenska marknaden.

De växtskyddsmedel och användningsområden som provas i ärenden som rör användning på liten odlingsareal respektive UPMA avser nästan uteslutande grödor som odlas i liten omfattning eller där det sker en begränsad användning av växtskyddsmedel. Eftersom försäljningen av dessa medel är liten genererar produktgodkännandet sällan någon lönsamhet för innehavaren. I många fall utgör ansökningsavgiften endast en mindre del av kostnaderna som belastar företagen men då det gäller grödor som odlas i liten omfattning kan ansökningsavgiftens storlek vara av avgörande betydelse. I vissa fall kan marknaden vara så liten att kostnaderna för en ansökan inte är ekonomisk försvarbar. Ansökningar om UPMA kan inkomma från odlare och odlarorganisationer i syfte är att säkra att mindre odlingar kan bedrivas. Dessa parter är i hög grad beroende av ansökningsavgiftens storlek. En ansökningsavgift som ger full kostnadstäckning skulle i princip omöjliggöra att ansökningar inkommer från odlare eller odlarorganisationer. En ökning av ansökningsavgifterna skulle kunna få effekten att antal tillgängliga växtskyddsmedel för

mindre men nödvändiga användningar minskar. Det kan i förlängningen skapa ogynnsamma effekter för jord- och trädgårdsbruket och minska möjligheten att odla vissa grödor i Sverige.

Gällande UPMA anger artikel 51.3 i växtskyddsmedelsförordningen att medlemsstaterna får vidta åtgärder för att underlätta eller uppmuntra inlämnandet av ansökningar om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde. Beaktandesats 30 i växtskyddsmedelsförordning säger att särskilda bestämmelser bör fastställas för att säkerställa att diversifieringen inom jordbruk och trädgårdsodling inte äventyras av bristande tillgång på växtskyddsmedel. Ett sätt att uppmuntra inlämnandet av ansökningar om UPMA samt att öka tillgången på växtskyddsmedel för mindre användningsområden och främja en diversifierad odling är att staten fortsätter att subventionera dessa ansökningsavgifter. Särskild hänsyn bör även tas till att dessa typer av ansökningar är viktiga för möjligheten att bedriva en konkurrenskraftig svensk livsmedelsproduktion i enlighet med den nationella livsmedelsstrategin.

Redan idag saknas växtskyddsmedel för bekämpning av vissa skadegörare i mindre användningsområden. Höga ansökningsavgifter ökar risken att det uppstår brist på tillgängliga växtskyddsmedel. För vissa grödor inom trädgårdsodlingen kan det innebära att det saknas effektiva medel på marknaden. Om växtskyddsmedel för mindre användningsområden inte kommer ut på marknaden finns risken att ansökningar om nöddispenser ökar. Ett sätt att undvika nöddispenser är just möjligheten att ansöka om produktgodkännanden för UPMA med en subventionerad avgift.

Att växtskyddsmedel för mindre användningsområden kan ges förutsättningar att beviljas inom ramen för ett ordinarie produktgodkännande är viktigt ur flera aspekter, både utifrån livsmedelsstrategin och att det ska finnas förutsättningar att bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk. Det är också viktigt att det finns möjlighet att bedriva odling med mindre vanliga grödor eftersom lantbrukare då ges förutsättningar att bedriva ett jordbruk med mer varierad växtföljd vilket kan minska risken för skadegörare och därmed behovet av växtskydd på lång sikt.

7.9.1.2 Dispens från kravet på produktgodkännande

Det finns olika typer av dispenser från kravet på ett produktgodkännande, dels nöddispens, dels dispens för forskning och utveckling.

Nöddispens

Syftet med nöddispensförfarandet är att det vid akut fara eller hot mot växtproduktionen eller ekosystemen ska vara möjligt att under en begränsad period tillgängliggöra ett effektivt växtskyddsmedel. En nöddispens kan ges för ett växtskyddsmedel som inte är produktgodkänt, men också för en gröda eller ett användningsområde som inte ingår i ett redan befintligt produktgodkännande.

Artikel 53 i växtskyddsmedelsförordningen anger undantagsbestämmelser från krav på produktgodkännanden för växtskyddsmedel. Undantaget får tillämpas i nödsituationer och särskilda förutsättningar ska vara uppfyllda. EU:s medlemsstater kan, då förutsättningarna är uppfyllda, tillåta att ett växtskyddsmedel utan ordinarie produktgodkännande släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning under högst 120 dagar.

Kommissionen är tydliga med att artikel 53 endast ska tillämpas undantagsvis och begränsas till fall när det är en uppenbar fara för växtskyddet eller ekosystemen och som inte kan åtgärdas på något annat rimligt sätt. Tillämpningen av reglerna om dispens får inte äventyra syftet med förordningen, det vill säga att säkerställa en hög skyddsnivå för både människors och djurs hälsa och för miljön.

Dispens för forskning och utveckling

Det finns möjlighet att få dispens från kravet på produktgodkännande för forskning och utveckling. Av artikel 54 i växtskyddsmedelsförordning följer att en medlemsstat i särskilda fall får tillåta att ett växtskyddsmedel, som inte är godkänt eller som inte är godkänt för den avsedda användningen, får användas för att genomföra experiment och tester i forsknings- eller utvecklingssyfte.

Nuvarande avgift

I förordning om bekämpningsmedelsavgifter är följande avgifter fastställda avseende dispenser.

Tabell 21. Nuvarande ansökningsavgifter för dispenser

Ärendekategori	Ärendetyp	Regler i förordning (2013:63)	Grundavgift (kr)	Tilläggsavgift (kr)
Dispens	Nödsituation där fara inte kan avvärras på annat rimligt sätt. Högst 120 dagar.	2 kap. 15 § 2	10 000	-
Dispens	Forskning och utveckling, experiment- eller testprogram	2 kap. 15 § 4	16 000	-
Dispens	Forskning och utveckling, enstaka experiment eller test	2 kap. 15 § 3	8 000	-

Skäl till förslag om subventionerade avgifter

Nöddispens

Att subventionera avgifter för nöddispenser är nödvändigt då dessa ansökningar i många fall inkommer från odlarorganisationer för att trygga enskilda lantbrukares inkomster vid uppkommen oförutsedd fara som kan innebära stora skördeförluster. Höga ansökningsavgifter skulle kunna leda till att odlarorganisationer avstår från att skicka in dessa ansökningar. Det skulle i sin tur leda till att enskilda lantbrukare drabbas av ekonomiska förluster på grund av oförsedda händelser som ger upphov till stora växtskadeproblem. Det skulle även kunna leda till oönskad spridning av skadegörare. I livsmedelsstrategin lyfts behovet att minska sårbarheten i livsmedelskedjan. Möjligheten att ansöka om nöddispenser är ett sätt att minska sårbarheten hos svenska odlare.

Dispens för forskning och utveckling

Att subventionera dispenser för forskning och utveckling är viktigt för att främja framtagandet av förbättrade växtskyddsmedel, främja teknik och innovation samt att förbättra odlingsstrategier. Forskning och utveckling är en viktig del i förbättrade växtskyddsmedel med anpassad användning som i förlängningen kan innebära lägre risker för hälsa och miljö. Ett av målen för arbetet med en livsmedelsstrategi är att öka innovationskraften i livsmedelskedjan och dispens för forskning och utveckling är en viktig del i detta.

Innovation är avgörande för den långsiktiga produktivitetsutvecklingen hos företag och därmed för tillväxt och framtida välbefinnande. Innovation handlar om nya eller bättre sätt att skapa värden för samhälle, företag och individer och nya sätt att möta samhällsutmaningar. Forskning kring nya produktionsmetoder, nya växtsorter, hållbara och hälsosamma livsmedel är av stor vikt för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja.

7.9.1.3 Biologiska växtskyddsmedel

De biologiska växtskyddsmedel som Kemikalieinspektionen prövar innehåller olika typer av mikroorganismer såsom bakterier, virus och svampar som används för att bekämpa skadegörare. Växtskyddsmedel som består av mikroorganismer ska, på samma sätt som kemiska bekämpningsmedel, vara godkända av Kemikalieinspektionen för att få säljas eller användas.

De biologiska växtskyddsmedel som används i bekämpningssyfte är naturligt förekommande i miljön. Genom att tillföra en specifik mikroorganism kan man under en begränsad period dra nytta av mikroorganismen. De organismer som används för biologisk bekämpning lever vanligtvis bara så länge målorganismerna finns kvar. Efter en tid kommer den konkurreras ut av andra mikroorganismer och balansen i mikrofloran kommer mer eller mindre återgå till det naturliga.

De skadeorganismer som bekämpas har svårt att bygga upp resistens mot medlet, eftersom verkningsmekanismerna kan vara komplicerade. Ett biologiskt medel är oftast mer specifikt än ett kemiskt, vilket minskar risken för skador på andra organismer än de som ska bekämpas. Biologiska växtskyddsmedel har ofta en lägre risk för hälsa och miljö jämfört med kemiska växtskyddsmedel. Merparten av mikroorganismerna godkänns som verksamma ämnen med låg risk.

Nuvarande avgift

I förordningen om bekämpningsmedelsavgifter är följande avgifter fastställda biologiska medel innehållande mikroorganismer.

Tabell 22. Nuvarande ansökningsavgifter för biologiska växtskyddsmedel

Ärendekategori	Ärendetyp	Regler i förordning (2013:63)	Grundavgift (kr)	Tilläggsavgift (kr)
Nytt eller förnyat produktgodkännande		3 kap. 2 § 3	21 000	-
Nytt eller förnyat produktgodkännande	Ömsesidigt erkännande	3 kap. 2 § 1	5 250	-
Nytt eller förnyat produktgodkännande	Genmodifierad	3 kap. 2 andra stycket	60 000	-
Utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde		3 kap. 2 § 2	5 250	-
Utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde	Genmodifierad	3 kap. 2 § andra stycket	60 000	-
Ändrat produktgodkännande	Som inte täcks av tidigare prövning	3 kap. 4 § 1	5 250	-
Ändrat produktgodkännande	Som täcks av tidigare prövning	3 kap. 4 § 2	4 000	-
Ändrat produktgodkännande	Administrativa ändringar	3 kap. 4 § 2	4 000	-
Dispens	Anståndsperiod	3 kap. 5 § 1	3 000	-
Dispens	Nöddispens	3 kap. 5 § 2	5 000	-
Dispens	Forskning och utveckling,	3 kap. 5 § 3	4 000	-

	enstaka experiment			
Dispens	Forskning och utveckling, experiment- eller testprogram	3 kap. 5 § 4	8 000	-
Parallellhandelstillstånd		3 kap. 6 §	10 000	-

Enligt 8 kap. 3 § i bekämpningsmedelsavgiftsförordningen är årsavgiften för ett kemiskt bekämpningsmedel 5,5 procent av försäljningsvärdet av medlet. Enligt samma paragraf är årsavgiften ett biologiskt bekämpningsmedel 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet av de godkända produkterna.

Årsavgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

Skäl till förslag om subventionerade avgifter

Både Ramdirektivet för hållbar användning¹⁷ samt växtskyddsmedelsförordningen stödjer subvention av biologiska medel.

Ramdirektivet för en hållbar användning av bekämpningsmedel syftar till att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel genom att minska de risker och konsekvenser som användningen av bekämpningsmedel innebär för människors hälsa och miljön. Ramdirektivet syftar till att främja ett integrerat växtskydd och användningen av alternativa metoder eller tekniker såsom icke-kemiska alternativ till bekämpningsmedel. Direktivet säger att principerna för ett integrerat växtskydd är att hållbara biologiska, fysiska och andra icke-kemiska metoder ska ges företräde framför kemiska metoder om de leder till tillfredsställande bekämpning av skadegörare och ogräs. Vidare ska medlemsländerna uppmuntra utvecklingen och införandet av integrerat växtskydd och alternativa metoder eller tekniker för att minska beroendet av kemiska växtskyddsmedel.

Alla medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att främja ett växtskydd med låg insats av bekämpningsmedel och så långt det är möjligt ge företräde till icke kemiska metoder. Det innebär att yrkesmässiga användare har ett ansvar att byta till metoder eller produkter som är minst skadliga för människors hälsa och miljön. Kemiska växtskyddsmedel ska i så stor utsträckning som möjligt ersättas med alternativa medel och/eller metoder. Det framgår av artikel 14 i ramdirektivet.

EU:s jordbrukspolitik har nio centrala mål för 2023–2027. Målen omfattar olika sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter och ska ligga till grund för EU-ländernas strategiska planer för jordbrukspolitik. Mål 5 handlar om att främja en hållbar utveckling och effektiv förvaltning av naturresurser som vatten, jord och luft. Mål 6 handlar om att bidra till att skydda den biologiska mångfalden, stärka ekosystemtjänster och bevara livsmiljöer och landskap. Kemikalieinspektionen bedömer att främjande av biologiska växtskyddsmedel kan vara en viktig komponent för att nå dessa mål.

Biologiska växtskyddsmedel är ett viktigt alternativ till kemisk bekämpning. Biologisk bekämpning ingår som en viktig komponent i integrerat växtskydd som är en kombination av olika åtgärder mot skadegörare. Integrerat växtskydd är en viktig del av hållbar användning av växtskyddsmedel inom EU. Det är även en viktig komponent för att förhindra

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel

resistensutveckling. Kommande klimatförändringar förväntas öka resistensproblematiken varför biologisk bekämpning kan bli ett ännu viktigare alternativ i framtiden.

I livsmedelsstrategin lyfts behovet av en ökad ekologisk produktion. I ekologisk odling är användandet av bekämpningsmedel generellt sett starkt begränsat, dock är många biologiska växtskyddsmedel tillåtna att användas. Tillgången på biologiska medel kan påverkas negativt av till exempel höga ansökningsavgifter eller höjda årsavgifter. Det kan i sin tur ge negativa följdkonsekvenser för möjligheten att bedriva ett konkurrenskraftigt ekologiskt jordbruk i Sverige.

Ett av målen med livsmedelsstrategin är att relevanta nationella miljömål kan nås samtidigt som livsmedelsproduktionen kan bedrivas på ett konkurrenskraftigt sätt. Ett sätt är att främja användandet av biologiska bekämpningsmedel inom livsmedelsproduktionen. Dessa medel bedöms innebära betydligt mindre risker för hälsa och miljö jämfört med kemiska växtskyddsmedel. Att främja användningen av biologiska medel ligger i linje med miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Kemikalieinspektionen föreslår att subventionera både ansökningsavgifter och årsavgifter för biologiska bekämpningsmedel för att främja användandet av medel med lägre risk för hälsa och miljö. Biologiska medel är en viktig komponent i integrerat växtskydd och en långsiktig hållbar användning av växtskyddsmedel. Det är dessutom viktigt att biologiska bekämpningsmedel finns på marknaden för att den ekologiska odlingen ska ha förutsättningar att bedriva ett konkurrenskraftigt jordbruk.

7.9.1.4 Kemiska växtskyddsmedel med låg risk

Utvärderingen av ett verksamt ämne i växtskyddsmedel kan visa att vissa ämnen är mindre farliga än andra ämnen. I växtskyddsmedelsförordningen finns därför ett särskilt förfarande för att identifiera lågriskämnen och underlätta att växtskyddsmedel där de ingår släpps ut på marknaden.

Utöver de grundläggande godkännandekraven för verksamma ämnen som framgår av artikel 4 i växtskyddsmedelsförordningen, gäller särskilda godkännandekrav för verksamma ämnen med låg risk (så kallade lågriskämnen) enligt artikel 22 i förordningen. Enligt artikeln kan ett ämne godkännas som ett lågriskämne förutsatt att det är ett ämne med låg risk och att det kan förväntas att användandet av de växtskyddsmedel där ämnet ingår medföra en låg risk för människor och djurs hälsa och för miljön. För närvarande är det drygt 30 verksamma ämnen som är godkända som lågriskämnen på EU-nivå.

I gällande avgiftsförordning finns det särskilda avgifter för kemiska växtskyddsmedel med låg risk. För att ett medel ska omfattas av denna avgift får medlet endast innehålla ämnen med låg risk och växtskyddsmedlet får heller inte vara förenat med riskreducerande åtgärder. Riskreducerande åtgärder kan till exempel vara att skyddshandskar eller skyddsglasögon ska användas vid hantering av växtskyddsmedlet.

Nuvarande avgift

I förordningen om bekämpningsmedelsavgifter är följande avgifter fastställda för kemiska lågriskprodukter.

Tabell 23. Nuvarande ansökningsavgifter för kemiska lågriskprodukter

Ärendekategori	Ärendetyp	Regler i förordning (2013:63)	Grundavgift (kr)	Tilläggsavgift (kr)
Nytt eller förnyat produktgodkännande		2 kap. 2 § 6	60 000	50 000 (för varje ytterligare verksamt ämne)

				12 000 (om en ekvivalensbedömning ska göras) 30 000 (SJV*) 15 000 (SLV**)
Ändrat produktgodkännande	Ansökan täcks inte av tidigare prövning.	2 kap. 11 § 1	40 000	20 000 (SJV*) 15 000 (SLV**)
Ändrat produktgodkännande	Ansökan täcks av tidigare prövning.	2 kap. 11 § 2	20 000	20 000 (SJV*) 15 000 (SLV**)
Dispens	Nödsituation där fara inte kan avvägras på annat rimligt sätt. Högst 120 dagar.	2 kap. 15 § 2	10 000	-
Parallellhandelstillstånd		2 kap. 16 § 2	20 000	-

* Tilläggsavgift då Jordbruksverket prövar effektivitet, selektivitet och fytotoxicitet eller i fråga om huruvida miljö- och jordbruksförhållandena är jämförbara

** Tilläggsavgift då Livsmedelsverket bedömer resthalter av växtskyddsmedlet.

Förslag att fler växtskyddsmedel inkluderas

Nuvarande avgiftsförordning förutsätter att växtskyddsmedlet uppfyller vissa kriterier för att fastställas vara en lågriskprodukt och för att den lägre ansökningsavgiften ska gälla. Kriterierna att växtskyddsmedlet endast får innehålla lågriskämnen och att medlet inte får ha riskreducerande åtgärder har gjort att det i praktiken är relativt få medel som har omfattas av den lägre ansökningsavgiften. Det är endast 12 kemiska växtskyddsmedel som omfattas av nuvarande kriterier och ansökningsavgifter för lågriskprodukter. Därför föreslår Kemikalieinspektionen att kriterierna utvidgas och att fler medel med lägre risker för hälsa och miljö omfattas.

Inkludera verksamma ämnen med eventuell låg risk

Kemikalieinspektionen föreslår att växtskyddsmedel som innehåller verksamma ämnen som ingår i förteckningen över ämnen med eventuell låg risk bör ha samma avgift som växtskyddsmedel med låg risk.

I juli 2018 publicerade kommissionen en förteckning¹⁸ över verksamma ämnen som godkänts enligt växtskyddsmedelsdirektivet¹⁹ och som förväntas uppfylla kriterierna för låg risk i artikel 22 i växtskyddsmedelsförordningen. De verksamma ämnena med eventuell låg risk som ingår i förteckningen kommer att genomgå en omprövning inom ramen för EU:s program för verksamma ämnen. Sannolikheten för att ett ämne i förteckningen kommer att godkännas som ett lågriskämne vid ett förnyat godkännande bedöms som hög. Samtliga ämnen förväntas genomgå omprövning de närmaste åren.

Förteckningen över verksamma ämnen med eventuell låg risk har högt förtroende och används redan idag för att urskilja vilka växtskyddsmedel som bedöms ha begränsade risker för människors hälsa och miljö.

¹⁸ Kommissionens tillkännagivande om en förteckning över verksamma ämnen med eventuellt låg risk som godkänts för användning i växtskyddsmedel (2018/C 265/02)

¹⁹ Rådets direktiv 91/414/EEG om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden

Under 2021 beslutade regeringen om en ändring i förordningen om bekämpningsmedel²⁰. Ändringen innebär ett förbud mot användning av växtskyddsmedel på till exempel lekplatser, skolgårdar, idrottsanläggningar och i hemträdgårdar. Samtidigt beslutade regeringen att Kemikalieinspektionen får föreskriva om undantag från detta förbud. Undantag får bara ges för verksamma ämnen i växtskyddsmedel som bedöms ha begränsade risker för människors hälsa och miljön. Undantag från förbudet meddelades i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3²¹) om bekämpningsmedel. Undantagen omfattar växtskyddsmedel som enbart innehåller verksamma ämnen som:

- är godkända inom EU som verksamma ämnen med låg risk, eller
- har förtecknats i bilaga 15 till KIFS 2008:3. I bilagan finns verksamma ämnen som bedöms innebära en begränsad risk för människors hälsa och miljön. I bilagan listas de godkända ämnen som återfinns i kommissionens förteckning över ämnen med eventuell låg risk, samt ytterligare några verksamma ämnen, till exempel järnsulfat, ättiksyra och kaprylsyra.

Kemikalieinspektionen föreslår att utöka dagens kriterier för en lågriskprodukt så att även medel som innehåller de ämnen som listas i bilaga 15 till KIFS 2008:3 inkluderas. Även dessa ämnen bedöms innebära lägre risker för hälsa och miljö jämfört med andra verksamma ämnen.

Inkludera växtskyddsmedel förenade med riskreducerande åtgärder

Kemikalieinspektionen föreslår att växtskyddsmedel som innehåller verksamma ämnen med lägre risker men som kräver riskreducerande åtgärder omfattas av de lägre ansökningsavgifterna. Det kan antas att ett växtskyddsmedel som innehåller verksamma ämnen med låg risk är förenade med lägre risker oavsett om riskreducerande åtgärder som exempelvis att skyddshandskar eller skyddsglasögon är nödvändiga eller inte.

Att ha kvar kriteriet att växtskyddsmedlet inte får vara förenat med riskreducerande åtgärder skapar en onödig osäkerhet för sökande avseende vilken avgift som gäller. Om det efter prövningen visar sig att medlet omfattas av riskreducerande åtgärder tar myndigheten ut en högre ansökningsavgift i efterhand. Denna omständighet leder till en osäkerhet hos sökanden som inte kan avgöra vilken avgift som gäller då ansökan skickas in. Med nuvarande avgiftskonstruktion är ansökningsavgiften för ett godkännande av en lågriskprodukt 60 000 kronor, medan ansökningsavgiften för ett vanligt kemiskt växtskyddsmedel är 300 000 kronor. Att myndigheten tvingas att korrigera nivån på ansökningsavgiften och fakturera mellanskillnaden i efterhand leder dessutom till en ökad administration för myndigheten.

Förslag på ny definition och nya kriterier

Kemikalieinspektionen föreslår att den nya definitionen lyder *kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk* i stället för som idag kemiska växtskyddsmedel med låg risk. Förutom att inkludera alla växtskyddsmedel som enbart innehåller verksamma ämnen med låg risk så föreslår vi även medel innehållande eventuella lågriskämnen samt ett litet antal övriga ämnen att inkluderas.

Kemikalieinspektionens förslag är att inkludera verksamma ämnen som är listade i bilaga 15 KIFS 2008:3. Det är en lista med ämnen som Kemikalieinspektionen, med stöd av bemyndigandet i 2 kap. 37 a § bekämpningsmedelsförordningen, föreskrivit undantag för då de bedöms innebära en begränsad risk för människors hälsa och miljön. Kemikalieinspektionen föreslår vidare att växtskyddsmedlen ska betraktas som medel med begränsad risk oavsett om medlet kräver riskreducerande åtgärder eller inte.

²⁰ 2 kap. 37 § förordning (2014:425) om bekämpningsmedel

²¹ 2 kap. 21 § i föreskrifterna

Förslag att kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk har samma avgifter som biologiska medel

Kemikalieinspektionen föreslår att ansökningsavgifterna för kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk likställs med ansökningsavgifterna för biologiska växtskyddsmedel.

I nuvarande avgiftsförordning har kemiska växtskyddsmedel med låg risk en lägre ansökningsavgift jämfört med andra kemiska växtskyddsmedel. Ansökningsavgifterna är dock väsentligt högre jämfört med biologiska växtskyddsmedel. I nuvarande avgiftsförordning tillkommer utöver grundavgiften olika tilläggsavgifter för prövningen av kemiska lågriskprodukter. För biologiska växtskyddsmedel innehållande mikroorganismer tas däremot inga tilläggsavgifter ut. Kemikalieinspektionen föreslår att tilläggsavgifterna för kemiska växtskyddsmedel med lägre risker tas bort.

Skillnaden i avgift mellan biologiska medel och växtskyddsmedel innehållande verksamma ämnen med låg risk och de ämnen som listas i bilaga 15 till KIFS 2008:3 kan anses omotiverad med hänsyn till att flera av de biologiska medlen också har status som lågriskmedel.

Kemikalieinspektionen föreslår även att årsavgiften för växtskyddsmedel med begränsade risker sänks till samma nivå som årsavgiften för biologiska bekämpningsmedel.

Skäl till förslag om subventionerade avgifter

Av beaktandesats 17 i växtskyddsmedelsförordningen framgår att växtskyddsmedel som innehåller ämnen som bedömts ha mindre farliga egenskaper ska främjas och marknadstillträdet underlättas.

Växtskyddsmedelsförordningen innehåller även andra bestämmelser som i viss mån bidrar till att underlätta marknadstillträdet för växtskyddsmedel som innehåller ämnen med mindre farliga egenskaper. Ansökan om produktgodkännande för växtskyddsmedel med låg risk ska tillståndsprövas på 120 dagar, i stället för ett år vilket gäller för andra växtskyddsmedel. Verksamma ämnen med låg risk kan dessutom beviljas en godkännandeperiod på upp till 15 år jämfört med det normala som är 10 år. Uppgiftskraven och prövningen enligt de enhetliga principerna om produktgodkännande är däremot inte mindre omfattande för kemiska lågriskämnen eller lågriskprodukter jämfört med andra växtskyddsmedel.

Att användningen av de växtskyddsmedel som har den minst negativa effekten på människors och djurs hälsa och miljön bör främjas framgår dessutom av målen i direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel.

I livsmedelsstrategin och i EU:s gröna giv lyfts behovet av en ökad ekologisk produktion av livsmedel. I ekologisk odling är användandet av kemiska bekämpningsmedel starkt begränsat, dock är vissa lågriskprodukter tillåtna. Tillgången på växtskyddsmedel med låg risk kan påverkas negativt av höga ansökningsavgifter. Det kan i sin tur ge negativa följdkonsekvenser för möjligheten att bedriva ett konkurrenskraftigt ekologiskt jordbruk i Sverige.

Ett av målen med livsmedelsstrategin är att relevanta nationella miljömål kan nås samtidigt som livsmedelsproduktionen kan bedrivas på ett konkurrenskraftigt sätt. Ett sätt är att främja användandet av växtskyddsmedel med begränsade risker inom livsmedelsproduktionen.

Livsmedelsstrategin förutsätter ett kontinuerligt miljöarbete i jordbruket. Att främja användningen av växtskyddsmedel med begränsade risker är en åtgärd som tillvaratar de gröna näringarnas och jordbruksproduktionens möjligheter att arbeta för en hållbar användning av bekämpningsmedel. Växtskyddsmedel med begränsade risker kan bidra till en miljömässigt effektivare produktion och en lägre belastning på miljön. Att använda växtskyddsmedel med begränsade risker är ett sätt att beakta miljömålen och ligger i linje med miljö kvalitetsmålet Giftfri

miljö och EU:s gröna giv. Genom att främja tillgängligheten och användningen av växtskyddsmedel med begränsade risker kan tillväxt, hållbarhet och cirkulär ekonomi gå hand i hand.

Växtskyddsmedel innehållande ämnen med begränsade risker marknadsförs vanligtvis för mindre användningsområden med en snäv kostnadskalkyl för intjäning av investerade medel inför ett produktgodkännande. En lägre ansökningsavgift och en lägre årsavgift för växtskyddsmedel med lägre risk kan ha en stimulerande effekt på inflödet av ansökningar om produktgodkännande för den typen av medel. Det kan i sin tur bidra till att underlätta marknadstillträdet för produkter som bedöms ha begränsade risker. Att sänka årsavgifterna bidrar till att säkerställa att de medel som redan finns på marknaden är konkurrenskraftiga, och därigenom bidra till att nå målen om hållbar användning av bekämpningsmedel och öka skyddet för hälsa och miljö.

7.9.2 Biocidprodukter

I detta avsnitt ger Kemikalieinspektionen förslag på vilka ansökningar och avgifter som bör ha en viss subvention genom statliga medel och skäl till detta. Ett skäl till behovet av subvention av vissa ansökningsavgifter för biocidprodukter är att höga avgifter i vissa fall kan utgöra ett hinder att hantera fara för folkhälsan, djurs hälsa eller miljön. Ett annat skäl till att vi föreslår subvention för vissa ansökningsavgifter respektive årsavgifter för biocidprodukter är främjandet av produkter som innebär lägre risker för hälsa och miljö.

Här redovisas nuvarande avgifter. Nuvarande kostnadstäckningsgrad, förslag på nya avgiftsnivåer och konsekvensanalys hanteras i senare avsnitt.

7.9.2.1 Dispens från kravet på produktgodkännande

Dispenser på grund av fara

Av artikel 55 i EU:s biocidförordning framgår att det finns möjlighet att få dispens från kravet på ett produktgodkännande om det är nödvändigt på grund av fara för folkhälsan, djurs hälsa eller miljön. Även för biocidprodukter som regleras enligt 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, så kallad nationell rätt, kan dispens beviljas om det finns särskilda skäl, så som vid fara för hälsa och miljö. Faran ska inte kunna undvikas på annat sätt än genom en dispens. En nöddispens kan initialt bara ges för en period på maximalt 180 dagar.

Dispensen är alltid ett tidsbegränsat undantag från kravet på godkännande och kan inte användas för att ersätta ett godkännande. En dispens kan sökas av alla som kan visa att det finns särskilda skäl för ett sådant undantag.

Dispenser för forskning och utveckling

Enligt artikel 56 i EU:s biocidförordning kan en dispens beviljas för experiment eller försök i forsknings- eller utvecklingssyfte.

Nuvarande avgift

I förordningen om bekämpningsmedelsavgifter är följande avgifter fastställda avseende dispenser.

Tabell 24. Nuvarande ansökningsavgifter för dispenser

Ärendekategori	Ärendetyp	Regler i förordning (2013:63)	Grundavgift (kr)	Tilläggsavgift (kr)
Dispens	Experiment eller försökför forskning och utveckling	4 kap. 15 § 1	8 000	-

Dispens	Andra dispenser än experiment eller försök för forskning och utveckling (fara för folkhälsa)	4 kap. 15 § 2	16 000	-
---------	--	---------------	--------	---

Skäl till förslag om subventionerade avgifter

Dispenser på grund av fara

Att subventionera avgifter för nöddispenser är nödvändigt då dessa ansökningar i många fall inkommer för att folkhälsan eller viktiga samhällsfunktioner på olika sätt riskeras. Högre ansökningsavgifter skulle leda till att det finns risk att aktörer väljer bort att ansöka om dispens. Dispenser skulle till exempel kunna vara aktuellt för kommuner som vill komma till rätta med extraordinära problem med skadedjur eller problem i vattenreningen. Behovet av nöddispens aktualiserades under coronapandemin då det utan förvarning uppstod en akut brist på godkända desinfektionsmedel i vård och omsorg. I dessa lägen kan höga ansökningsavgifter få en avskräckande effekt på enskilda aktörer som har behov av dispenser. Det skulle i sin tur kunna leda till att enskilda medborgare drabbas av ekonomiska förluster eller risker för sin hälsa.

Dispenser för forskning och utveckling

Att subventionera ansökningar om dispens för att bedriva forskning och utveckling inom biocidproduktområdet är ett sätt att främja utvecklandet av nya, mer effektiva och mindre farliga produkter. I livsmedelsstrategin lyfts att forskningen inom livsmedelskedjan, där bland annat djurhållning ingår, förväntas bidra till en långsiktigt hållbar produktion.

7.9.2.2 Förenklat produktgodkännandeförfarande

Biocidprodukter som godkänts enligt det förenklade förfarandet för produktgodkännande har konstaterats vara förenade med lägre risker för hälsa och miljö.

I artikel 25 i EU:s biocidförordning anges villkoren för att en biocidprodukt ska kunna prövas och godkännas enligt ett förenklat produktgodkännandeförfarande. Av villkoren framgår det att dessa produkter inte får innehålla något ämne som inger betänkligheter (potentiellt skadligt ämne) samt att hanteringen av produkten och dess avsedda användning inte får kräva någon personlig skyddsutrustning.

Nuvarande avgift

I förordning om bekämpningsmedelsavgifter är följande avgifter fastställda avseende förenklat förfarande för produktgodkännande.

Tabell 25. Nuvarande ansökningsavgifter för förenklat förfarande

Ärendekategori	Ärendetyp	Regler i förordning (2013:63)	Grundavgift (kr)	Tilläggsavgift (kr)
Produktgodkännande nytt och förnyat	Förenklat förfarande när Sverige är utvärderande land (en produkt)	4 kap. 2 § 5	60 000	-
Produktgodkännande nytt och förnyat	Förenklat förfarande när Sverige är	4 kap. 2 § 6	120 000	-

	utvärderande land (en produktfamilj)			
Anmälan	Tillhandahållande på marknaden av en biocidprodukt som är godkänd genom förenklat förfarande	4 kap. 14 §	8 000	-

Enligt 8 kap. 3 § i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter är årsavgiften för ett kemiskt bekämpningsmedel 5,5 procent av försäljningsvärdet av medlet. Enligt samma paragraf är årsavgiften för ett biologiskt bekämpningsmedel 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet av de godkända produkterna.

Enligt avgiftsförordningen är årsavgiften för kemiska biocidprodukter med låg risk högre jämfört med årsavgiften för biologiska medel.

Skäl till förslag om subventionerade avgifter

I beaktandesats 29 i EU:s biocidförordning anges att det är lämpligt att uppmuntra användningen av produkter med bättre egenskaper för miljön eller för människors eller djurs hälsa genom att fastställa förenklade godkännandeförfaranden för sådana biocidprodukter. Alla biocidprodukter som godkänns genom förenklat förfarande har alltså lägre risker för hälsa och miljö än det ordinarie godkännandeförfarandet. Förordningen hänvisar även till ramdirektivet om hållbar användning av bekämpningsmedel. Vid kommande översyn och revidering av ramdirektivet för hållbar användning av bekämpningsmedel förväntas biocidprodukter inkluderas på ett tydligare sätt.

Livsmedelsstrategin lyfter behovet av en ökad ekologisk produktion av exempelvis mjölk och kött. En förutsättning för att den ekologiska livsmedelsproduktionen kan ske på ett konkurrenskraftigt sätt är att det finns biocidprodukter med lägre risker som kan användas i till exempel djurstallar och slakterier.

De nio centrala målen inom EU:s jordbrukspolitik för 2023–2027 syftar bland annat till att främja en hållbar utveckling och att skydda den biologiska mångfalden. Kemikalieinspektionen tror att främjande av biocidprodukter med begränsade risker som bland annat kan användas i djurhållning kan vara en viktig komponent för att nå målen.

Förslag att biocidprodukter med låg risk har samma årsavgifter som biologiska medel

Kemikalieinspektionen föreslår att årsavgiften för biocidprodukter med låg risk, det vill säga de produkter som hanterats genom förenklat förfarande, justeras. Dessa produkter föreslår vi får samma årsavgift som biologiska bekämpningsmedel.

Att dessa typer av biocidprodukter får en enhetlig avgiftsnivå gällande årsavgifterna innebär att alla produkter med begränsad risk för hälsa och miljö får samma förutsättningar. Låga årsavgifter bedöms bidra till att underlätta marknadstillträde för biocidprodukter som innehåller ämnen med mindre farliga egenskaper, och därigenom bidra till mål om hållbar användning av bekämpningsmedel och ökat skydd för hälsa och miljö.

7.10 Förslag på nya avgifter för bekämpningsmedel

I avsnittet beskrivs nuvarande ansökningsavgifter, kostnadstäckningsgrad från ansökningsavgifter samt förslag på nya ansökningsavgifter. Vidare beskrivs nuvarande och förslag på nya årsavgifter.

7.10.1 Ansökningsavgifter för växtskyddsmedel

Ansökningsavgifterna för växtskyddsmedel kan delas upp i två kategorier. En kategori för de ansökningstyper där full kostnadstäckning bedöms kunna uppnås och en kategori för de ansökningstyper där vi föreslår att en lägre kostnadstäckningsgrad är motiverat på grund av att särskilda skäl för subvention finns (se avsnitt 7.9 ovan).

Ansökningsavgifterna är idag uppdelade i grundavgifter och tilläggsavgifter. Förslaget är baserat på att den uppdelningen kvarstår. Följande tilläggsavgifter förekommer i förslagen (angivna med nummer i tabellerna):

- (1) Tilläggsavgift per ytterligare verksamt ämne i växtskyddsmedlet
- (2) Tilläggsavgift för växtskyddsmedelsansökningar där en jämförande bedömning behöver göras på grund av att medlet innehåller ett eller flera kandidatämnen för substitution
- (3) Tilläggsavgift för Livsmedelsverkets bedömning av resthalter
- (4) Tilläggsavgift för Jordbruksverkets bedömning av effektivitet, selektivitet eller fytotoxicitet (risken för att medlet orsakar skada på själva grödan) samt för ömsesidiga erkännanden bedömning av huruvida det råder jämförbara jordbruksförhållanden mellan Sverige och de förhållanden som prövningen gjorts för av referensmedlemslandet
- (5) Tilläggsavgift för ömsesidiga erkännanden där en bedömning krävs av huruvida det råder jämförbara miljöförhållanden mellan Sverige och de förhållanden som prövningen gjorts för av referensmedlemslandet

I de två nedanstående tabellerna presenteras nuvarande ansökningsavgifter, nuvarande kostnadstäckningsgrad och förslag på nya ansökningsavgifter för växtskyddsmedel.

Kostnadstäckningsgraden redovisas som kvoten mellan kostnaderna för direkt prövningsverksamhet och intäkten från ansökningsavgiften. Redovisningen görs för respektive ärendetyp.

7.10.1.1 Förslag på nya ansökningsavgifter där full kostnadstäckning bedöms kunna uppnås

Förslaget på nya ansökningsavgifter görs utifrån principen att de olika ärendetyperna fortsättningsvis ska ha mer en likvärdig kostnadstäckningsgrad. Målsättningen i förslaget är att kostnadstäckningsgraden från ansökningsavgifter för växtskyddsmedel framöver ska ligga runt 40 procent och att 60 procent ska täckas av årsavgifter.

Gällande tilläggsavgifterna för Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets prövning utgår förslaget från att full kostnadstäckning ska nås från tilläggsavgifterna där de är relevanta att ta ut.

Tabell 26. Förslag på nya ansökningsavgifter för växtskyddsmedelsansökningar där full kostnadstäckning bedöms kunna uppnås

Ärendekategorier	Nuvarande ansökningsavgift Grundavgift (kr) Tilläggsavgifter (kr)	Nuvarande kostnadstäckningsgrad ansökningsavgift (procent)	Förslag på ny ansökningsavgift Grundavgift (kr) Tilläggsavgifter (kr)
Ansökningar om godkännande			
Utvärderande land, för norra zonen	300 000	~30 % (Kemikalieinspektionen)	350 000
Utvärderande land, för hela EU	350 000		400 000
	(1) 50 000		(1) 50 000
	(2) 50 000		(2) 50 000
	(3) 60 000	~90 %	(3) 60 000

	(4) 30 000	~70 %	(4) 50 000
Berört medlemsland	120 000 (3) 30 000 (4) 30 000	~50 %	100 000 (2) 50 000 (3) 25 000 (4) 25 000
Ömsesidiga erkännanden	120 000–170 000* (3) 30 000 (4) 30 000	40–50 %	100 000 (2) 50 000 (3) 25 000 (4) 25 000 (5) 20 000
Övriga ansökningar			
Parallellhandelstillstånd och klonprodukter	20 000	~40 %	16 000
Ändring av godkännande Ny riskbedömning, utvärderande land	120 000 (3) 30 000 (4) 20 000	70–100 %**	80 000 (2) 30 000 (3) 30 000 (4) 30 000
Ändring av godkännande Ny riskbedömning, berört medlemsland	60 000 (3) 30 000 (4) 20 000		40 000 (2) 30 000 (3) 15 000 (4) 15 000
Ändring av godkännande Ny riskbedömning av SLV eller SJV, utvärderande land	40 000		20 000 (2) 30 000 (3) 30 000 (4) 30 000
Ändring av godkännande Sammansättning	20 000	30–40 %	20 000
Ändring av godkännande Övriga	8 000		8 000

* Fyra olika kategorier för ömsesidiga erkännanden finns i dagsläget. Skillnaderna dem emellan föreslår vi hanteras genom tilläggsavgifter.

** Utfall i kostnader för dessa ärendetyper är svåra att skilja i dagens tidsredovisningssystem. De har dock tillsammans en mycket hög kostnadstäckningsgrad i förhållande till andra ärendetyper varför sänkningar föreslås.

Utfallet visar att nuvarande kostnadstäckningsgrad skiljer sig åt mellan de olika ärendetyperna. Utifrån principen om mer likvärdig kostnadstäckningsgrad från ansökningsavgifterna föreslår vi följande övergripande förändringar av ansökningsavgifterna.

Förslag om avgiftshöjningar

Kemikalieinspektionen föreslår att följande ansökningstyper får höjda ansökningsavgifter på grund av en låg kostnadstäckningsgrad:

- Grundavgiften för ansökningar om godkännande där Sverige är utvärderande medlemsland
- Tilläggsavgiften för Jordbruksverkets prövning för ansökningar om godkännande där Sverige är utvärderande medlemsland

Förslag om avgiftssänkningar

Kemikalieinspektionen föreslår att följande ansökningstyper får sänkta ansökningsavgifter på grund av en hög kostnadstäckningsgrad:

- Grundavgiften för ansökningar om godkännande där Sverige är berört medlemsland
- Grundavgiften för ansökningar om godkännande genom ömsesidigt erkännande
- Grundavgiften för parallellhandelstillstånd
- Grundavgiften för större villkorsändringar som kräver ny riskbedömning

Förslag om fler tilläggsavgifter

Kemikalieinspektionen föreslår att en tilläggsavgift för ansökningar där en jämförande bedömning behöver göras på grund av att medlet innehåller ett eller flera kandidatämnen för substitution läggs till för fler ärendetyper. Syftet med dessa tilläggsavgifter är att differentiera avgiften för ansökningar där en jämförande bedömning behöver göras, både på grund av en högre arbetsinsats och som ett ekonomiskt styrmedel vilket skulle ligga i linje med etappmålet för farliga ämnen som är kopplat till Giftfri miljö. Etappmålet är preciserat till att användningen av växtskyddsmedel med särskilt farliga egenskaper ska minska väsentligt till 2030 och syftar till att minska miljö- och hälsoriskerna kopplade till användningen av växtskyddsmedel. Kandidatämnen för substitution är just de verksamma ämnen som har särskilt farliga egenskaper.

För följande ansökningstyper föreslår vi att denna tilläggsavgift läggs till:

- För ansökningar där Sverige är berört medlemsland
- För ansökningar om större villkorsändringar som kräver ny riskbedömning

7.10.1.2 Förslag på nya ansökningsavgifter som vi föreslår subventioneras

Följande avgifter föreslår vi subventioneras utifrån de skäl som redovisas i avsnitt 7.9.

Utgångspunkten vid avgiftsrevideringen av dessa ansökningstyper har varit att likställa avgiftsnivåerna för växtskyddsmedel med begränsade risker och biologiska medel. I övrigt har utgångspunkten varit att i så hög utsträckning som möjligt behålla dagens avgiftsnivåer.

Nuvarande kostnadstäckningsgrad från ansökningsavgifterna varierar mellan 10–25 procent.

Tabell 27. Förslag på nya ansökningsavgifter för växtskyddsmedelsansökningar som vi föreslår ska subventioneras

Ärendekategorier	Nuvarande ansökningsavgift Grundavgift (kr) Tilläggsavgifter (kr)	Nuvarande kostnadstäckningsgrad ansökningsavgift (procent)	Förslag på ny ansökningsavgift Grundavgift (kr) Tilläggsavgifter (kr)
Utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområden och liten odlingsareal Ansökan om godkännande			
UPMA*	12 500	~10 %	15 000
Liten odlingsareal, <i>utvärderande land</i>	45 850		50 000
Liten odlingsareal, <i>berört medlemsland</i>	45 850		20 000
Liten odlingsareal, <i>ömsesidigt erkännande</i>	21 000		20 000
Utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområden och liten odlingsareal Ansökan om ändring av godkännande			
UPMA			4 000
Liten odlingsareal	12 250		4 000
Växtskyddsmedel med begränsad risk och biologiska växtskyddsmedel Ansökan om godkännande			
Utvärderande land, växtskyddsmedel med begränsad risk	60 000 (1) 50 000 (3) 15 000	~25 %	40 000

	(4) 30 000		
Utvärderande land, biologiska växtskyddsmedel	21 000	10–20 %	40 000
Berört medlemsland, växtskyddsmedel med begränsad risk	60 000 (1) 50 000 (3) 15 000 (4) 30 000	~25 %	20 000
Berört medlemsland, biologiska växtskyddsmedel	21 000	~10 %	20 000
Ömsesidigt erkännande, växtskyddsmedel med begränsad risk	60 000 (1) 50 000 (3) 15 000 (4) 30 000	~25 %	20 000
Ömsesidigt erkännande, biologiska växtskyddsmedel	5 250	~10 %	20 000
UPMA, växtskyddsmedel med begränsad risk	12 500		4 000
UPMA, biologiska växtskyddsmedel	5 250		4 000
Liten odlingsareal, växtskyddsmedel med begränsad risk	21 000		4 000
Liten odlingsareal, biologiska växtskyddsmedel	5 250		4 000
Klonprodukt, växtskyddsmedel med begränsad risk och biologiska växtskyddsmedel	-		4 000
Växtskyddsmedel med begränsad risk och biologiska växtskyddsmedel Ansökan om ändring av godkännande			
Utvärderande land, berört medlemsland eller ömsesidiga erkännanden, ny riskbedömning av växtskyddsmedel med begränsad risk	40 000 (3) 15 000 (4) 20 000		12 000
Övriga ändringar, för växtskyddsmedel med begränsad risk	20 000 (3) 15 000 (4) 20 000		4 000
Utvärderande land, berört medlemsland eller ömsesidigt erkännande, ny riskbedömning för biologiska växtskyddsmedel	5 250		12 000
Övriga ändringar av godkännande, för biologiska växtskyddsmedel	4 000		4 000
Växtskyddsmedel med begränsad risk och biologiska växtskyddsmedel Övriga ansökningar			
Parallellhandelstillstånd för växtskyddsmedel med begränsad risk och biologiska växtskyddsmedel	10 000		4 000
Nöddispenser för växtskyddsmedel med begränsad risk	10 000		4 000
Nöddispenser för biologiska växtskyddsmedel	5 000	~10 %	4 000
Dispenser för forskning och utveckling (enstaka/forskningsprogram) för växtskyddsmedel med begränsad risk	8 000/16 000		4 000
Dispenser för forskning och utveckling (enstaka/	4 000/8 000		4 000

forskningsprogram) för biologiska växtskyddsmedel			
Dispenser			
Nöddispenser för kemiska växtskyddsmedel	10 000	~20 %	12 000
Dispenser för forskning och utveckling (enstaka/forskningsprogram) för kemiska växtskyddsmedel	8 000/16 000	10–15 %	12 000

** Utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområden*

UPMA och liten odlingsareal

Kemikalieinspektionen föreslår att lägga till en ansökningsavgift för villkorsändringar av utvidgade produktgodkännanden för mindre användningsområden UPMA. Idag hanteras dessa som vanliga villkorsändringar vilket kan bli relativt kostsamt för sökande.

Kemikalieinspektionen föreslår att ansökningstypen liten odlingsareal differentieras beroende på om Sverige är utvärderande land eller berört medlemsland.

Växtskyddsmedel med begränsade risker och biologiska växtskyddsmedel

Kemikalieinspektionen föreslår att ansökningsavgifterna för kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk likställs med ansökningsavgifterna för biologiska växtskyddsmedel innehållande mikroorganismer.

Med anledning av den principen föreslår Kemikalieinspektionen höjda ansökningsavgifter för alla typer av ansökningar rörande biologiska växtskyddsmedel och sänkta ansökningsavgifter för alla typer av ansökningar rörande växtskyddsmedel med begränsad risk. Vidare föreslår Kemikalieinspektionen att alla tilläggsavgifter för växtskyddsmedel med begränsade risker tas bort och i stället subventioneras av staten.

Dispenser

Kemikalieinspektionen föreslår en mindre höjning av ansökningsavgiften för nöddispenser. Vidare föreslår vi att dispensansökningar för forskning och utveckling får samma avgift oberoende av om ansökan gäller ett enstaka försök eller ett forskningsprogram. Kemikalieinspektionen anser att nivån kan justeras för att staten på det sättet ytterligare kan stödja mer omfattande forsknings- och utvecklingsprojekt.

7.10.2 Årsavgifter för växtskyddsmedel

Den nuvarande nivån på årsavgifter för bekämpningsmedel beräknas baserat på en procentandel av försäljningsvärdet; 5,5 procent på försäljningsvärdet per kemiskt medel och 1,3 procent för det sammanlagda försäljningsvärdet för biologiska medel. Årsavgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor per produkt.

Kemikalieinspektionen föreslår att årsavgifterna för bekämpningsmedel framöver differentieras mellan växtskyddsmedel och biocidprodukter.

Den totala kostnadstäckningen för växtskyddsmedel idag ligger runt 100 procent. Om vi exkluderar de ärendetyper som vi föreslår ska subventioneras ligger kostnadstäckningen i stället runt 120 procent med nuvarande årsavgifter. Eftersom vi föreslår att det är staten som bör stå för subventionen föreslår vi en nedjustering av årsavgifterna för kemiska växtskyddsmedel.

Vidare föreslår vi att den lägre procentsatsen 1,3 procent även ska omfatta kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk. I nuvarande avgiftsförordning omfattas endast biologiska medel av den lägre årsavgiften.

För årsavgifterna för växtskyddsmedel föreslår vi följande nivåer:

- 4,5 procent på försäljningsvärdet per kemiskt medel
- 1,3 procent för det sammanlagda försäljningsvärdet för biologiska medel och för kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk
- Årsavgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

7.10.3 *Ansökningsavgifter för biocidprodukter*

Avgifterna för biocidprodukter kan delas upp i två kategorier. Vårt förslag om ett ändrat ekonomiskt mål för biocidverksamheten innebär att vi inte föreslår avgifter som når full kostnadstäckning för någon av dessa kategorier. Den första kategorin omfattar de ärendetyper där vi föreslår att staten täcker upp för delar av prövningskostnaderna under den fortsatta infasningen av EU:s biocidförordning. Den andra kategorin omfattar de ärendetyper som vi föreslår ska särskilt subventioneras av staten på grund av bland annat att underlätta marknadstillträde för produkter med lägre risker för hälsa och miljö.

Ansökningsavgifterna är idag uppdelade i grundavgifter och tilläggsavgifter. Förslaget är baserat på att den uppdelningen kvarstår. Följande tilläggsavgifter förekommer i förslagen (angivna med nummer i tabellerna nedan):

- (1) Tilläggsavgift per ytterligare verksamt ämne i biocidprodukten
- (2) Tilläggsavgift för ansökningar där en jämförande bedömning behöver göras på grund av att medlet innehåller ett eller flera kandidatämnen för substitution
- (3) Tilläggsavgift för Livsmedelsverkets bedömning av resthalter
- (4) Tilläggsavgift för varje ytterligare produkttyp som en ansökan omfattar

- (5) Tilläggsavgift för produkter innehållande ämnen som inger betänkligheter²²
 (6) Tilläggsavgift per ytterligare metafamilj för biocidproduktfamiljer

I de två tabellerna nedan presenteras nuvarande ansökningsavgifter, nuvarande kostnadstäckningsgrad och förslag på nya ansökningsavgifter för biocidprodukter. Kostnadstäckningsgraden redovisas som kvoten mellan kostnaderna för direkt prövningsverksamhet och intäkten från ansökningsavgiften. Redovisningen görs för respektive ärendetyp.

7.10.3.1 Förslag på nya ansökningsavgifter för ärendetyper som vi föreslår ska undantas från krav på full kostnadstäckning

Förslaget på nya ansökningsavgifter görs utifrån principen att de olika ärendetyperna fortsättningsvis ska ha en mer likvärdig kostnadstäckningsgrad från ansökningsavgifterna. Målsättningen i förslaget är att kostnadstäckningsgraden från ansökningsavgifter för prövningen av biocidprodukter ska ligga runt 30 procent (detta är en lägre siffra jämfört med växtskyddsmedelsprövningen vilket beror av de skillnader i förutsättningar som redogjorts för). I förslaget har hänsyn tagits till att ansökningsavgifterna inte kan justeras i alltför stor utsträckning utan att utgöra inträdeshinder på den svenska marknaden. Hänsyn har också tagits till att Kemikalieinspektionen vill ha attraktiva avgiftsnivåer då vi är utvärderande land i prövningen av biocidprodukter. Att vara utvärderande land innebär att man är det land som gör prövningsarbetet inom EU-samarbetet. Att vara utvärderande land ger Sverige större möjligheter att påverka EU:s riskbedömningsmetoder och policys vid implementeringen av EU:s biocidförordning.

Gällande Livsmedelsverkets prövning utgår förslaget från att full kostnadstäckning ska nås från tilläggsavgifterna i de fall de är relevanta att ta ut.

Tabell 28. Förslag på nya ansökningsavgifter för biocidprodukter

Ärendekategorier	Nuvarande ansökningsavgift Grundavgift Tilläggsavgifter	Nuvarande kostnads- täckningsgrad ansökningsavgift (procent)	Förslag på ny ansökningsavgift Grundavgift Tilläggsavgifter
Ansökningar om godkännande enligt EU:s biocidförordning där SE är utvärderande medlemsland			
Enskild produkt, full bedömning	300 000 (1) 50 000 (3) 60 000	10–15 %	350 000 (1) 50 000 (2) 50 000 (3) 60 000 (4) 50 000 (5) 20 000
Biocidproduktfamilj, full bedömning	600 000 (1) 50 000 (3) 60 000	~30 %	600 000 (1) 50 000 (2) 50 000 (3) 60 000 (4) 50 000 (5) 20 000 (6) 20 000

²² Art. 3.1 f i EU:s biocidförordning: *ämnen som inger betänkligheter*: andra ämnen än det verksamma ämnet, som har den egenskapen att de kan ha omedelbara eller på sikt skadliga effekter på människor, särskilt känsliga befolkningsgrupper, djur eller miljön, och som finns eller bildas i en biocidprodukt i tillräckligt hög koncentration för att innebära en risk för sådana effekter.

Unionsgodkännande enskild produkt, full bedömning	600 000 (1) 50 000 (3) 60 000		500 000 (1) 50 000 (2) 50 000 (3) 60 000 (4) 50 000 (5) 20 000
Unionsgodkännande biocidproduktfamilj, full bedömning	900 000 (1) 50 000 (3) 60 000		700 000 (1) 50 000 (2) 50 000 (3) 60 000 (4) 50 000 (5) 20 000 (6) 20 000
Ansökningar om förnyat godkännande där endast en reducerad bedömning ska göras	-		150 000 (2) 50 000
Ansökningar om godkännande enligt EU:s biocidförordning där SE berört medlemsland			
Ömsesidigt erkännande enskild produkt, full bedömning	120 000 (3) 30 000	40–50 %	120 000 (2) 30 000 (3) 5 000
Ömsesidigt erkännande biocidproduktfamilj, full bedömning	240 000 (3) 30 000	~60 %	160 000 (2) 30 000 (3) 5 000 (6) 5 000
Ömsesidigt erkännande, förnyat godkännande där endast en reducerad bedömning ska göras			40 000 (2) 30 000
Övriga ansökningar om godkännande enligt EU:s biocidförordning			
Likadan biocidprodukt, enskild produkt	20 000	~100 %	10 000
Likadan biocidprodukt, biocidproduktfamilj	30 000		15 000
Parallellhandelstillstånd	20 000		20 000
Ansökningar om ändrat godkännande enligt EU:s biocidförordning			
Större ändring av godkännande där SE är utvärderande medlemsland	120 000 (3) 60 000	~30 %	120 000 (2) 20 000 (3) 10 000
Större ändring av godkännande där SE är berört medlemsland	60 000 (3) 30 000	~50 %	40 000 (2) 10 000 (3) 5 000
Mindre ändring av godkännande där SE är utvärderande medlemsland	40 000	~50 %	30 000
Mindre ändring av godkännande där SE är berört medlemsland	8 000		10 000
Administrativa ändringar av godkännanden	8 000	~80 %	8 000
med viss bedömning	8 000		4 000
utan bedömning			
Ansökningar enligt nationell rätt			
Godkännande	300 000 (1) 50 000 (3) 60 000	~30 %	300 000 (1) 50 000 (2) 50 000 (3) 60 000

			(4) 50 000
Ändring av godkännande med bedömning			40 000
utan bedömning			8 000
Anmälan av annat namn			8 000

Utfallet visar att nuvarande kostnadstäckningsgrad skiljer sig åt mellan de olika ärendetyperna. Utifrån principen om mer likvärdig kostnadstäckningsgrad från ansökningsavgifterna föreslår vi följande övergripande förändringar av ansökningsavgifterna.

Förslag om avgiftshöjningar

Kemikalieinspektionen föreslår att följande ansökningstyper får höjda ansökningsavgifter på grund av en låg kostnadstäckningsgrad:

- Grundavgiften för ansökningar om godkännande av en enskild produkt där Sverige är utvärderande medlemsland.

Förslag om avgiftssänkningar

Kemikalieinspektionen föreslår att följande ansökningstyper får sänkta ansökningsavgifter på grund av en högre kostnadstäckningsgrad:

- Grundavgiften för ömsesidiga erkännanden av biocidproduktfamiljer
- Grundavgiften för ansökningar om likadan biocidprodukt
- Grundavgiften för villkorsändringar där Sverige är utvärderande medlemsland
- Vissa tilläggsavgifter för Livsmedelsverkets bedömning

Dessutom föreslår vi en sänkt grundavgift för unionsgodkännanden där Sverige är utvärderande medlemsland. Kemikalieinspektionen saknar i dagsläget tillräcklig erfarenhet av denna ärendetyp för att kunna räkna på någon faktisk kostnadstäckning. Baserat på hur processen för unionsgodkännanden ser ut bedömer vi dock att den stora nivåskillnaden som gäller idag inte är motiverad i jämförelse med det vanliga ansökningsförfarandet.

Förslag om ny tilläggsavgift för jämförande bedömning

Kemikalieinspektionen föreslår att en tilläggsavgift för ansökningar där en jämförande bedömning behöver göras på grund av att medlet innehåller ett eller flera kandidatämnen för substitution läggs till. Syftet med dessa tilläggsavgifter är att differentiera avgiften för ansökningar där en jämförande bedömning behöver göras, både på grund av en högre arbetsinsats och som ett ekonomiskt styrmedel i linje med etappmålet för farliga ämnen som syftar till att minska miljö- och hälsoriskerna kopplade till användningen av biocidprodukter. Etappmålet är preciserat till att användningen av biocidprodukter med särskilt farliga egenskaper ska minska väsentligt till 2030. Kandidatämnen för substitution är just sådana verksamma ämnen som har särskilt farliga egenskaper.

För följande ansökningstyper föreslår vi att denna tilläggsavgift läggs till:

- För ansökningar om godkännanden och större villkorsändringar där Sverige är utvärderande medlemsland
- För ansökningar om godkännanden och större villkorsändringar genom ömsesidigt erkännande

Förslag om ny tilläggsavgift för varje ytterligare produkttyp som ansökan omfattar

Kemikalieinspektionen föreslår att en tilläggsavgift för ansökningar som omfattar fler än en produkttyp i syfte att täcka upp för den ytterligare arbetsinsats som detta medför.

För följande ansökningstyper föreslår vi att denna tilläggsavgift läggs till:

- För ansökningar om godkännanden där Sverige är utvärderande medlemsland

Förslag om ny tilläggsavgift för produkter som innehåller ämnen som inger betänkligheter

Kemikalieinspektionen föreslår att en tilläggsavgift för produkter som innehåller ämnen som inger betänkligheter läggs till. För dessa ämnen behöver en ytterligare riskbedömning utföras i enlighet med biocidförordningen. Syftet med denna tilläggsavgift är att differentiera avgiften för ansökningar med dessa ämnen både på grund av en högre arbetsinsats och som ett ekonomiskt styrmedel i linje med etappmålet för farliga ämnen och att minska miljö- och hälsoriskerna kopplade till användningen av biocidprodukter.

För följande ansökningstyper föreslår vi att denna tilläggsavgift läggs till:

- För ansökningar om godkännanden där Sverige är utvärderande medlemsland

Förslag om ny tilläggsavgift för varje ytterligare metafamilj som en ansökan för en biocidproduktfamilj omfattar

Kemikalieinspektionen föreslår att en tilläggsavgift för varje ytterligare så kallade metafamilj (undergrupper av produkter inom samma biocidproduktfamilj) som en ansökan för en biocidproduktfamilj omfattar läggs till. Syftet är att täcka upp för den ytterligare arbetsinsats som detta medför.

För följande ansökningstyper föreslår vi att denna tilläggsavgift läggs till:

- För ansökningar om godkännanden där Sverige är utvärderande medlemsland
- För ansökningar om godkännanden genom ömsesidigt erkännande

7.10.3.2 Förslag på nya ansökningsavgifter för ärendetyper som vi föreslår ska subventioneras av staten

För följande avgifter föreslår vi subventionering utifrån de skäl som redovisas i avsnitt 7.9.

Utgångspunkten vid avgiftsrevideringen har varit att i så hög utsträckning som möjligt behålla dagens avgiftsnivåer. Kemikalieinspektionen har än så länge ingen erfarenhet att vara utvärderande land för ansökningar om produktgodkännande genom förenklat förfarande varför en faktisk kostnad och kostnadstäckningsgrad inte har kunnat beräknas. Eftersom ett antagande gjorts om att vi framöver kommer att hantera sådana ärenden har en uppskattning av kostnaderna gjorts utifrån extrapolering av erfarenhet från andra ärendetyper.

Tabell 29. Förslag på nya ansökningsavgifter för biocidprodukter som vi föreslår ska subventioneras av staten

Ärendekategorier	Nuvarande ansökningsavgift Grundavgift (kr) Tilläggsavgifter (kr)	Nuvarande kostnadstäckningsgrad ansökningsavgift (%)	Förslag på ny ansökningsavgift Grundavgift (kr) Tilläggsavgifter (kr)
Ansökningar om godkännande genom förenklat förfarande			

Enskild produkt, utvärderande land	60 000	Underlag saknas Uppskattning: ~15 %	60 000
Biocidproduktfamilj, utvärderande land	120 000		100 000
Anmälan för enskild produkt, berört medlemsland	8 000		8 000
Anmälan för biocidproduktfamilj, berört medlemsland			12 000
Ansökningar om ändring av godkännande genom förenklat förfarande			
Större ändring av godkännande, utvärderande medlemsland			20 000
Mindre ändring av godkännande, utvärderande medlemsland			10 000
Anmälan om ändring			5 000
Administrativa ändringar av godkännanden			4 000
med viss bedömning			2 000
utan bedömning			
Dispenser			
Dispens, annat än forskning och utveckling	15 000	~30 %	12 000
Dispens forskning och utveckling (anmälan)	8 000	~60 %	5 000

Förenklat förfarande

När det gäller prövning av förenklat förfarande saknar Kemikalieinspektionen erfarenhet av att vara utvärderande land. Därför föreslår vi att dessa ansökningsavgifter inte justeras i nuläget. Kemikalieinspektionen föreslår specifika ansökningsavgifter för ändring av godkännande genom förenklat förfarande. I nuvarande avgiftsförordning saknas dessa specifika avgifter vilket gör att villkorsändringar blir relativt kostsamma för innehavaren. För att främja tillgängliggörandet av dessa biocidprodukter som bedöms ha begränsade risker föreslår vi därför specifika avgifter för ändringar av produkter som godkänts genom förenklat förfarande.

Dispenser

Gällande dispenser föreslår vi en sänkning av nivån på ansökningsavgiften för forskning och utveckling, det görs på grund av den höga kostnadstäckningsgraden för dessa typer av ärenden.

7.10.4 Årsavgift biocidprodukter

Den nuvarande nivån på årsavgifter för bekämpningsmedel beräknas baserat på en procentandel av försäljningsvärdet (5,5 procent på försäljningsvärdet per kemiskt medel och 1,3 procent för det sammanlagda försäljningsvärdet för biologiska medel). Årsavgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

Förslag med utgångspunkt att biocidverksamhet ska undantas från krav på full kostnadstäckning

Vi föreslår att årsavgifterna för bekämpningsmedel framöver differentieras mellan växtskyddsmedel och biocidprodukter. För årsavgifterna för biocidprodukter föreslår vi följande nivåer:

- 5,5 procent på försäljningsvärdet per kemisk biocidprodukt
- 1,3 procent för det sammanlagda försäljningsvärdet för biologiska biocidprodukter och för kemiska biocidprodukter som är godkända enligt förenklat förfarande
- Årsavgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

Årsavgiften för biocidprodukter föreslår vi ska ligga kvar på samma nivå som i dagsläget under den fortsatta infasningen av EU:s biocidförordning. Detta eftersom höjningar av avgifterna skulle få för stor negativ påverkan på de företag som sätter ut biocidprodukter på den svenska marknaden och därmed även påverka tillgången till samhällsviktiga produkter. En mindre justering av årsavgifter skulle endast ge en liten positiv effekt på kostnadstäckningsgraden. Att effekten blir så liten kommer av att biocidprodukter inte genererar så höga årsavgifter. Det påverkas av att EU:s biocidförordning innefattar en övergångsperiod vilket gör att vissa produkter ännu inte genererar årsavgifter som bekämpningsmedel.

Den enda ändring som vi föreslår för årsavgifterna är att kemiska biocidprodukter som godkänns enligt förenklat förfarande, och därmed har begränsade risker, ska omfattas av den lägre procentandelen som i dagsläget endast gäller för biologiska medel.

7.11 Prognostiserade kostnader och intäkter med föreslagna avgifter

Nedan presenteras utfallet av intäkter från ansökningsavgift respektive årsavgift som genereras av de föreslagna avgifterna. Intäkterna jämförs med de prognostiserade kostnaderna för respektive verksamhet.

Utfallet som presenteras är ungefärligt då både intäkter och kostnader skiljer sig åt mellan åren. Antalet inkomna ärenden och vilken typ av ärenden som inkommer varierar mellan åren och i praktiken kan prövningen uppkomma fler år senare än ansökan inkommit och ansökningsavgiften tagits ut.

7.11.1 Prognostiserade kostnader och intäkter i den avgiftsfinansierade växtskyddsmedelsverksamheten

Avgiftsförslaget som helhet bygger på att de ärenden som vi föreslår ska undantas från krav på full kostnadstäckning subventioneras av statliga medel och inte av avgiftskollektivet.

Växtskyddsmedelsverksamhet som bedöms kunna bedrivas med full kostnadstäckning

Detta scenario utgår från Kemikalieinspektionens uppskattade behov av resurser för att bedriva tillsyn, stöd till företag och registerhållning inom växtskyddsmedelsområdet.

Kemikalieinspektionen har gjort bedömningen av behovet av tillsyn och stöd till företag är 60 procent högre jämfört med dagens nivåer.

I scenariot beräknas prövningskostnaden ligga på ungefär samma nivå som idag.

Kemikalieinspektionen bedömer att förutsättningarna för att nå full kostnadstäckning för växtskyddsmedelsprövningen kommer att vara goda med de föreslagna avgifterna.

Tabell 30. Avgiftsfinansierad växtskyddsmedelsverksamhet som bedöms kunna bedrivas med full kostnadstäckning

Verksamhet som bedöms kunna nå full kostnadstäckning	Snitt-kostnad per år (tkr)	Snittintäkt ansökningsavgift per år (tkr)	Snittintäkt årsavgift per år (tkr)	Summa avgifter per år (tkr)	Kostnads-täckningsgrad (procent)	Kostnader som behöver täckas av staten (tkr)
Prövning av växtskyddsmedels-ärenden där full kostnadstäckning bedöms kunna uppnås	27 000	10 500	17 500	28 000	104 %	-
Prövning utförd av SLV och SJV	4 400	4 400		4 400	100 %	-
Tillsyn växtskyddsmedel	3 800		3 800	3 800	100 %	-
Stöd till företag	1 200		1 200	1 200	100 %	-
Registerhållning	2 700		2 700	2 700	100 %	-
Summa	39 100	14 900	25 200	40 100	103 %	-

Kemikalieinspektionen bedömer att tillsyn, stöd till företag och registerhållning kan bedrivas enligt förslaget och har möjlighet att uppnå full kostnadstäckning från årsavgifter.

I prövningen bedöms den totala kostnadstäckningen från ansökningsavgifter nå upp till runt 40 procent. Samtidigt bedöms intäkterna från föreslagna årsavgifter uppgå till 60 procent vilket skulle täcka resterande prövningskostnad för växtskyddsmedel.

Den beräknade intäkten från ansökningsavgifter plus årsavgifter bedöms uppgå till runt 38 miljoner kronor per år. Den beräknade kostnaden bedöms uppgå till runt 37 miljoner kronor per år. För hela den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår kostnadstäckningsgraden med de föreslagna avgifterna till 103 procent.

Som nämnts tidigare är det årliga variationer i både intäkter och kostnader varför det finns stora osäkerheter i utfallet för enskilda år. Under en längre tidsperiod bör dock osäkerheterna till viss del minska. Kemikalieinspektionens bedömning är att de föreslagna avgiftsnivåerna bör ge full kostnadstäckning givet att vissa typer av ansökningsavgifter och prövningskostnader subventioneras av staten.

Växtskyddsmedelsärenden som vi föreslår ska subventioneras

Kemikalieinspektionens förslag baseras på att vissa ansökningsavgifter och tillhörande prövning bör subventioneras genom statliga medel.

Nedan presenteras utfallet från intäkter och kostnader i de ärenden som föreslås subventioneras av staten. De ärenden som föreslås subventioneras är ansökningar om UPMA, liten odlingsareal, biologiska växtskyddsmedel, medel med begränsade risker samt dispenser.

Tabell 31. Växtskyddsmedelsverksamhet som vi föreslår ska subventioneras

Subventionerad verksamhet	Snitt-kostnad per år (tkr)	Snittintäkt ansökningsavgift per år (tkr)	Snittintäkt årsavgift per år (tkr)	Kostnads-täckningsgrad (procent)	Kostnader som behöver täckas av staten (tkr)
Prövning av subventionerade	4 500	700	100	18 %	3 700

växtskyddsmedels- ärenden	(om 40 % indirekta kostnader)				
------------------------------	-------------------------------------	--	--	--	--

Den årliga kostnaden för prövning av de ärenden som vi föreslår ska subventioneras beräknas till runt 4 500 tkr medan intäkten beräknas uppgå till runt 800 tkr. Intäkten från årsavgiften är låg eftersom biologiska växtskyddsmedel samt växtskyddsmedel med begränsad risk föreslås få en årsavgift på 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet. Både UPMA och produktgodkännande utifrån kriteriet liten odlingsareal genererar små försäljningsvolym och liten årsavgift.

Kostnadstäckningsgraden för dessa ärenden beräknas till 18 procent. Förslaget utgår från att statliga medel subventionerar stora delar av prövningskostnaden för de ärendetyper som vi föreslår ska undantas från målet om full kostnadstäckning. Baserat på prognoser för ärendeinflödet uppskattas konsekvensen för staten bli en årlig kostnad på omkring 3 700 tkr. Eftersom ärendeinflödet varierar mellan åren kommer även kostnaden för staten att variera.

7.11.2 Prognostiserade kostnader och intäkter i den avgiftsfinansierade biocidproduktverksamheten

Biocidproduktverksamhet som vi föreslår ska undantas från krav på full kostnadstäckning

I detta scenario har Kemikalieinspektionen utgått från de samlade behoven av resurser till biocidfinansierad verksamhet.

Kemikalieinspektionen har gjort bedömningen att det kommande behovet av resurser till tillsyn av biocidproduktföretag, stöd till biocidproduktföretag och registerhållning är runt 70 procent högre i jämförelse med utfallet för perioden 2018–2020. Biocidföretagen är ofta små eller medelstora och har inte alltid kunskap om gällande regler, därför är behov stort av både tillsyn och stöd. Kemikalieinspektionen bedömer att kostnaden för tillsyn behöver öka med 80 procent.

I scenariot beräknas kostnaden för prövningsverksamheten öka. Det beror på ett antagande om att Sverige bör vara utvärderande land för fler biocidproduktansökningar. Sverige mottar årligen mellan 10–15 förfrågningar om att vara utvärderande land men på grund av begränsade resurser och risk att inte nå målen om att fatta beslut inom gällande tidsfrister tackar myndigheten endast ja till ett fåtal förfrågningar. Kemikalieinspektionen ser ett behov av att acceptera fler sådana ansökningar jämfört med idag. Vi ser att Sverige bör öka sitt bidrag till genomförandet av EU:s biocidförordning, något som även utpekats i vårt regleringsbrev för 2022 som ett återrapporteringskrav. Ju fler produkttyper som provas enligt förordningen desto högre andel av produkterna på den svenska marknaden kommer att vara utvärderade enligt kraven i EU:s biocidförordningen i syfte att nå ett högt skydd för hälsa och miljö. Detta bedömer vi är en viktig insats kopplat till målet om Giftfri miljö. I vårt förslag är utgångspunkten sammanlagt åtta ansökningar där Sverige är utvärderande land per år.

Tabell 32. Avgiftsfinansierad verksamhet där intäkterna endast bedöms kunna bidra till kostnaderna, biocidprodukter

	Snittkostnad per år (tkr)	Snittintäkt ansökningsavgift per år (tkr)	Snittintäkt årsavgift per år (tkr)	Kostnadstäckningsgrad (procent)	Kostnader som behöver täckas av staten (tkr)
Prövning biocidprodukter i kategori 1	29 000	9 000	4 000	45 %	16 000
Prövning utförd av SLV	100	100		100 %	-
Tillsyn biocidprodukter	4 900		4 900	100 %	-
Stöd till företag	2 500		2 500	100 %	-
Registerhållning	2 700		2 700	100 %	-
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	39 200	9 100	14 100	60 %	16 000

Ett antagande har gjorts att tillsyn, stöd till företag och registerhållning får full kostnadstäckning från årsavgifter (visas som 100 procent kostnadstäckningsgrad i ovanstående tabell). Ett alternativ till detta skulle kunna vara att man i stället fördelar kostnadstäckningsgraden jämnt över alla verksamheter.

Utifrån antagandet att det är prövningen som får bära hela underfinansieringen skulle intäkterna från föreslagna årsavgifter endast ge 15 procent kostnadstäckning till prövningskostnaden för biocidprodukter. De föreslagna ansökningsavgifterna skulle nå upp till runt 30 procent kostnadstäckning av prövningskostnaden. Med föreslagna nya avgiftsnivåer på både ansökningsavgifter och årsavgifter är bedömningen att kostnadstäckningen för prövningen endast når upp till runt 45 procent.

Bedömningen påverkas mycket av vår prognos på framtida ärendeflöde. Osäkerheterna i prognostiserade intäkter och kostnader framåt är särskilt stora för biocidansökningarna, inte minst på grund av vår begränsade erfarenhet av flertalet ansökningstyper. De ärendetyper som har lägst kostnadstäckning är de där vi är utvärderande medlemsstat. Vi ser att det finns ett stort behov av att bidra mer i EU:s samarbete och att vara utvärderande land för fler nya och förnyade produktgodkännanden.

I dagsläget finns det inte förutsättningar att uppnå full kostnadstäckning för avgiftsfinansierad verksamhet inom biocidområdet. Den totala kostnaden för verksamheten beräknas uppgå till runt 39 miljoner medan intäkten från de föreslagna avgifterna endast uppgår till runt 23 miljoner kronor. Kostnadstäckningsgraden för all avgiftsfinansierad biocidverksamhet skulle ligga på 60 procent och generera en merkostnad för staten på ungefär 16 miljoner per år.

Biocidproduktärenden som vi föreslår ska subventioneras

Nedan presenteras utfallet från intäkter och kostnader i de ärenden som vi föreslår ska subventioneras av staten. De ärenden som vi föreslår ska subventioneras är ansökningar genom förenklat förfarande samt dispenser.

Tabell 33. Subventionerad prövning av biocidprodukter

Subventionerade ärenden	Snittkostnad per år (tkr)	Snittintäkt ansökningsavgift per år (tkr)	Snittintäkt årsavgift per år (tkr)	Kostnadstäckningsgrad (procent)	Kostnader som behöver täckas av staten (tkr)
Prövning biocidprodukter i kategori 2 (subventionerat)	900 (om 40 % indirekta kostnader)	200	50	27 %	650

Den årliga kostnaden för prövning av de ärenden som vi föreslår ska subventioneras beräknas till runt 900 000 kronor medan intäkten beräknas uppgå till runt 250 000 kronor. Intäkten från årsavgiften är låg eftersom biocidprodukter godkända enligt förenklat förfarande föreslås få en årsavgift på 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet.

Kostnadstäckningsgraden för dessa ärenden beräknas till 27 procent. Förslaget utgår från att statliga medel täcker stora delar av prövningskostnaden för de ärendetyper som vi föreslår ska subventioneras. Baserat på prognoser för ärendeinflödet uppskattas konsekvensen för staten bli en årlig kostnad på omkring 650 000 kronor.

Osäkerheterna i dessa siffror är dock stora. Det beror på att vi inte vet hur många ansökningar om förenklat förfarande som faktiskt inkommer till myndigheten. Eftersom vi saknar erfarenhet av att vara utvärderande land för dessa prövningar har dessutom kostnaden och kostnadstäckningsgraden utgått från uppskattade schabloner och inte faktiska utfall vilket gör osäkerheterna ännu större.

7.12 Förslag och skäl till övriga förändringar i nuvarande förordning

Förutom att föreslå förändringar i avgiftsnivåer föreslår vi även förändringar av strukturell karaktär, tillägg av avgifter, förtydliganden etcetera. Dessa förslag och skäl till förändringar redovisas nedan.

7.12.1 1 kap. Bestämmelser om förordningen och dess tillämpning

Samma begrepp definieras ibland olika i EU:s förordningar om växtskyddsmedel respektive biocidprodukter. I 1 kap. 2 § föreslår vi en ändring som tydliggör att definitionerna i de olika förordningarna ska tillämpas beroende på om en avgiftsbestämmelse gäller växtskyddsmedel eller biocidprodukter.

7.12.2 2 kap. Avgifter för prövning av kemiska växtskyddsmedel

I 2 kap. anges ansökningsavgifter för kemiska växtskyddsmedel.

I förslaget har hänsyn tagits till behovet av att modernisera språket och att formulera lydelser utifrån principer om klarspråk. För att ytterligare förenkla förståelsen och tillämpningen av avgiftsuttag har en översyn gjorts avseende behovet av specifika artikelhänvisningar till växtskyddsmedelsförordningen. I förslaget finns färre hänvisningar till specifika artiklar i växtskyddsmedelsförordningen. Växtskyddsmedelsförordningen har väldefinierade och väl etablerade begrepp och Kemikalieinspektionen anser att hänvisningar till lagrum inte är nödvändigt i alla paragrafer. Att främst använda de definierade ansökningstyperna skapar förutsättningar för en större tydlighet och transparens för sökande parter som slipper läsa växtskyddsmedelsförordningen parallellt med avgiftsförordningen om bekämpningsmedel för att förstå avgiften för respektive ansökan.

I 1 § föreslår Kemikalieinspektionen att det läggs till en hänvisning till 6 kap. 3 §, då det gäller avgiftsuttag för bedömning av ekvivalens samt utvärdering av dokumentation som hör samman med verksamt ämne. Denna hänvisning förutsätter att 6 kap. 3 § ändras i enlighet med Kemikalieinspektionens hemställda gällande ändringar i 6 och 7 kap. som lämnas in separat i samband med redovisning av regeringsuppdraget. Motiveringen till myndighetens önskan att förlägga avgiftsuttag för bedömning av ekvivalens samt utvärdering av dokumentation som hör samman med verksamt ämne framgår nedan.

Kemikalieinspektionen anser att det förenklar att ha färre grundavgifter i 2 § och i stället hantera skillnader i förutsättningar mellan olika ansökningar med tilläggsavgifter i 3 och 4 §§.

Myndigheten föreslår vidare att bestämmelsen om grundavgifter förtydligas på så sätt att de ansökningstyper där Sverige är utvärderande medlemsstat i norra zonen uttryckligen nämns i bestämmelsen, i stället för att som i den nuvarande avgiftsförordningen benämnas ”i andra fall”.

I nuvarande avgiftsförordning har ansökningar om produktgodkännanden olika grundavgift beroende på om de innehåller kandidatämne för substitution eller inte. Vi föreslår i stället att det hanteras med en tilläggsavgift i 3 och 4 §§. I nuvarande avgiftsförordning har ömsesidigt erkännande differentierad avgift beroende på om ansökan baseras på ett godkännande inom norra zonen eller från övriga länder. Detta föreslår vi i stället hanteras genom en tilläggsavgift för bedömning av jämförbarhet avseende miljöförhållandena i 4 §. Myndigheten anser att förslagen skapar en bättre förståelse och transparens för avgifternas uppbyggnad.

I nuvarande 2 § ingår två grundavgifter som har fallit ur bruk, avgift för ansökan vid ett tillfälligt godkännande samt avgift för ansökan om ömsesidigt erkännande som grundas på bestämmelser som gällde före den 14 juni 2011. Då det inte längre är möjligt att ansöka om dessa typer av godkännanden föreslår vi att grundavgifterna tas bort.

Kemikalieinspektionen föreslår att det införs en ny ansökningstyp med tillhörande grundavgift för så kallade klonprodukter. Förslaget att införa denna ansökningstyp görs med stöd av artiklarna 29, 33, 34 och 45 i växtskyddsmedelsförordningen. En process för godkännande av identiska produkter finns redan i flera EU-länder och EU-kommissionen har tagit in godkännandeförfarandet i sitt vägledningsdokument för produktprövningen²³. Ansökan om en klonprodukt kan endast godtas efter att en referensprodukt är godkänd. Klonprodukten måste vara identisk med en i Sverige godkänd referensprodukt. Användningsområdena för klonprodukten ska vara samma som för referensprodukten eller mindre omfattande, det vill säga endast innehålla delar av referensprodukten användningsområden. Vid införandet av växtskyddsmedelsförordningen upphörde möjligheten att godkänna identiska växtskyddsmedel genom ytterligare handelsnamn. Behovet av ett sådant förfarande har dock kvarstått. Fördelarna med förslaget är att en ändamålsenlig och alternativ procedur för att sätta ut en likadan/samma produkt med ett annat namn på den svenska marknaden. Förslaget uppfyller önskemål och behov som finns hos innehavarna av produktgodkännanden, det skulle innebära kostnadseffektivisering och en administrativ lättnad för företagen. Myndigheten anser att det finns behov av att införa en ansökningstyp med tillhörande avgift för likadan/ samma produkt med ett annat namn. Det skulle skapa samma förutsättningar för företagen som i till exempel Danmark.

Den nuvarande 4 § innehåller en tilläggsavgift för ekvivalensbedömning. En bedömning av ekvivalens görs i samband med att ett verksamt ämne börjar tillverkas i en ny fabrik (ny källa) för att säkerställa att den nya framställningen sker på ett sådant sätt att ämnet är ekvivalent med det verksamma ämne som är godkänt på EU-nivå. Är det inte ekvivalent kan inte sökande hänvisa till godkännandet av det verksamma ämnet på EU-nivå och kan inte hänvisa till den dossier och de

²³ Guidance document on zonal evaluation and mutual recognition, withdrawal, and amendment of authorisations under Regulation (EC) No 1107/2009 (SANCO /13169/2010 Rev. 11)

referensvärden som fastställs på EU-nivå. Kan sökande inte visa på kemisk ekvivalens är inte grundförutsättningarna för en produktansökan uppfyllda och ansökan avvisas. Anses det råda teknisk ekvivalens börjar själva produktprövningen. En prövning av ekvivalens ska enligt artikel 38 i växtskyddsmedelsförordningen ske av det rapportörland som utvärderade verksamt ämne om inte medlemsstaten som ska pröva produktansökan samtycker till att göra det. Processen för bedömning av teknisk ekvivalens är sådan att den inte är förenlig med processen för produktprövning utan måste hanteras i särskild ordning med egna tidsfrister. Dessutom skiljer sig principen för avgiftsuttag i produktprövningen jämfört med utvärdering av verksamt ämne. I produktprövningen täcker årsavgifterna delar av prövningskostnaderna medan så inte är fallet vid utvärdering av verksamt ämne. Kemikalieinspektionen föreslår därför att avgiften för ekvivalensbedömning utgår från 4 § och att avgift för denna prövning i stället tas ut enligt 6 kap. 3 §.

I förslaget 4 och 5 §§ föreslår vi en uppdelning av tilläggsavgifterna för Jordbruksverkets respektive Livsmedelsverkets bedömning. Nivån föreslår vi delas upp utifrån Sveriges roll i produktprövningen, om Sverige är prövande medlemsstat, berörd medlemsstat eller om ansökan är ett ömsesidigt erkännande.

I nuvarande 7 § anges en avgift för utvärdering av studier avseende det verksamt ämne som inte tidigare är prövade. Detta föreslår vi i stället att hanteras genom en hänvisning till 6 kap. där övriga avgifter som hör samman med prövningen av verksamma ämnen hanteras. Principen skiljer sig åt för avgiftsuttag i produktprövningen jämfört med utvärdering av verksamt ämne. I produktprövningen täcker årsavgifterna delar av prövningskostnaderna medan så inte är fallet vid utvärdering av verksamt ämne. Kemikalieinspektionen föreslår därför att avgiften för utvärdering av studier som hör samma med verksamt ämne utgår från 7 § och att avgift för denna prövning i stället tas ut enligt 6 kap. 3 §, avgift för prövning av verksamma ämnen i växtskyddsmedel.

Kemikalieinspektionen har i översynen av avsnittet som handlar om ändrat godkännande, 8 §, sett ett behov av att göra en del större förändringar. I förslaget delas ansökningsavgifterna upp utifrån behovet att göra nya riskbedömningar. Även tilläggsavgifterna vid ändring av ett godkännande föreslår vi delas upp. Avgiftsnivån avgörs utifrån Sveriges roll i produktprövningen, om Sverige är prövande medlemsstat eller berörd medlemsstat.

Gällande ansökningsavgift gällande godkännande för liten odlingsareal föreslår vi att tydliggöra att denna ansökningstyp endast gäller då den sammanlagda odlingsarealen i Sverige inte överstiger 3000 hektar.

I nuvarande 15 § som handlar om olika typer av dispenser från produktgodkännande föreslår vi att avgiften för anstånd tas bort då prövning och beslut om anstånd hanteras inom ramen för andra typer av ansökningar.

I förslaget ingår att hantera avgifterna för växtskyddsmedel med låg risk så att de likställs med avgifterna för biologiska medel i kapitel 3. I förslaget har därför specifika avgifter för växtskyddsmedel med låg risk tagits bort från 2 kap. 2, 5, 11 och 12 §§. Förslaget går ut på harmoniserade avgiftsnivåer för de växtskyddsmedel som har begränsade risker för hälsa och miljö.

7.12.3 3 kap. Avgifter för prövning av biologiska växtskyddsmedel

I 3 kap. anges ansökningsavgifter för biologiska växtskyddsmedel.

Kemikalieinspektionen föreslår att det förtydligas att biologiska växtskyddsmedel i detta avsnitt definieras till att innehålla mikroorganismer så att de inte blandas ihop med biologiska medel innehållande makroorganismer, som hanteras i 5 kap. förordningen om

bekämpningsmedelsavgifter. Kemikalieinspektionen föreslår vidare att avgifter enligt 3 kap. även ska utgå för växtskyddsmedel som innehåller sådana verksamma ämnen med begränsad risk som Kemikalieinspektionen i enlighet med bemyndigandet i 2 kap. 37 a § bekämpningsmedelsförordningen har föreskrivit undantag för. Att hantera alla växtskyddsmedel med lägre risker för hälsa och miljö på ett enhetligt sätt skapar förutom en främjande effekt på marknadstillträdet för dessa medel även en större tydlighet och transparens för sökande avseende vilka avgiftsnivåer som råder. Myndigheten föreslår därför även att kapitlet byter namn till ”Avgifter för prövning av biologiska växtskyddsmedel innehållande mikroorganismer och kemiska växtskyddsmedel innehållande verksamma ämnen med begränsad risk” för att återspegla detta.

Genom hela kapitlet har grundavgift ändrats till avgift eftersom det i 3 kap. helt saknas tilläggsavgifter.

I 2 § har de olika ansökningsalternativen specificerats för att förenkla och förtydliga vilka olika typer av ansökningsförfaranden och olika ansökningsavgifter som gäller.

Kemikalieinspektionen föreslår att det, liksom för kemiska växtskyddsmedel, införs en ny ansökningstyp för så kallades klonprodukter. Motiven för myndighetens förslag att införa en ny ansökningstyp rörande klonprodukter framgår av avsnitt 7.12.2 ovan.

Dispens genom anstånd enligt nuvarande 5 § föreslår vi stryks eftersom sådana prövningar och beslut hanteras inom ramen för andra ansökningsförfaranden.

7.12.4 4 kap. Avgifter för prövning av biocidprodukter

I 4 kap. anges ansökningsavgifter för både kemiska och biologiska biocidprodukter.

Kemikalieinspektionen föreslår att 4 kap. delas upp i olika avsnitt beroende på om prövningen görs i enlighet med EU:s biocidförordning eller om den görs i enlighet med förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel (nationell rätt).

Kemikalieinspektionen föreslår vidare att 4 kap. delas upp i olika avsnitt beroende på ärendetyp och om Sverige är utvärderande eller berörd medlemsstat. Det beror på att avgiftsnivåerna skiljer sig åt mellan dessa förfaranden, både avseende grundavgifter och tilläggsavgifter. Denna uppdelning föreslår vi både för godkännande och ändring av godkännande.

I förslaget föreslår vi fler tilläggsavgifter än tidigare för att få en tydligare koppling mellan de faktiska kostnaderna, som är beroende av ärendets beskaffenhet, och avgifterna. Detta föreslår vi både för godkännande och ändring av godkännande.

En ny tilläggsavgift föreslår vi för varje kandidatämne för substitution som en produkt innehåller. Detta eftersom prövningen av produkten innehållande kandidatämnen aktualiserar ett särskilt förfarande för en ”jämförande bedömning” enligt artikel 23 i EU:s biocidförordning. Ett verksamt ämne anses vara ett kandidatämne om det uppfyller villkoren i artikel 10.1 i EU:s biocidförordning.

En ny tilläggsavgift föreslår vi också för varje ämne som inger betänkligheter enligt definitionen i art. 3.1 f i EU:s biocidförordning. Detta eftersom dessa ämnen kräver en särskild bedömning.

Vidare föreslår vi en ny tilläggsavgift för varje ”metafamilj”. Beskrivningen av begreppet härstammar från EU-vägledningsdokument gällande biocidproduktfamiljer. En metafamilj omfattar en undergrupp av produkter i en biocidproduktfamilj där produkterna har liknande sammansättning, samma användningsområde och risk- och effektivitetsnivå. Metafamiljer kan bli aktuella för utspädda eller spädda produkter, eller sådana produkter som kräver handskar eller skyddsutrustning.

Gällande ändring av godkännande föreslår vi en avgift för de ändringar som påverkar Kemikalieinspektionens bedömning för produktgodkännandet. Det kan till exempel vara fråga om en ändring i sammansättningen som inte täcks av den tidigare bedömningen. För dessa typer av ändringar krävs en utvärdering av de risker ändringarna kan medföra. De villkorsändringar som inte påverkar den tidigare bedömningen bedöms inte vara kostnadskrävande och har således en lägre avgift. För de administrativa villkorsändringarna föreslår vi uppdelning i två nivåer baserat på omfattning.

Eftersom sökanden inte får ändra sin ansökan efter valideringssteget föreslår Kemikalieinspektionen upphävande av avgiften för ny utvärdering under ansökningstiden, nuvarande 8 §. Om sökanden önskar ändra ansökan efter valideringssteget bör detta i stället hanteras som en ansökan om villkorsändring, när produkten väl har godkänts.

I 22 § föreslår vi en ny ansökningsavgift för förfarandet gällande annat namn enligt 4 kap. förordningen om bekämpningsmedel då detta saknas i den nuvarande förordningen.

7.12.5 8 kap. Årsavgifter för bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen föreslår att bestämmelsen om årsavgifter för bekämpningsmedel ändras så att en årsavgift gäller för växtskyddsmedel och en annan för biocidprodukter.

Vi föreslår en lägre årsavgift för biologiska medel, växtskyddsmedel med begränsad risk och biocidprodukter som är godkända enligt förenklat förfarande.

7.12.6 9 kap. Avgifternas betalning och slutliga bestämmande

I 9 kap. 2 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter regleras fastställande av slutlig avgift, redovisning och återbetalning av vissa avgifter. Där ingår de avgifter som enligt nuvarande lydelse gäller ny ämnesdokumentation (2 kap. 7 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 9 §). Kemikalieinspektionen föreslår enligt ovan att uttag av dessa avgifter i stället ska ske enligt 6 respektive 7 kap. Därmed bör hänvisningarna till 2 kap. 7 §, 3 kap. 3 § och 4 kap. 9 § strykas ur 9 kap. 2 §.

8 Konsekvensanalys av att ändra avgifterna för bekämpningsmedel

Vi påbörjar konsekvensanalysen i detta avsnitt med en bakgrund och nulägesbeskrivning samt en beskrivning av konsekvenserna om inga förändringar görs (referensalternativ). Därefter analyserar vi konsekvenserna av Kemikalieinspektionens huvudförslag respektive konsekvenserna av två alternativa lösningar.

Analysen berör konsekvenser för företag som är innehavare av godkända bekämpningsmedel på den svenska marknaden. Bekämpningsmedelsföretagen som ingår i avgiftskollektivet är uppdelade i växtskyddsmedels- respektive biocidföretag. Vi beskriver även konsekvenserna för Kemikalieinspektionens arbete med prövning, tillsyn och direkt stöd rörande bekämpningsmedel. Därutöver analyserar vi konsekvenserna för staten och samhället.

I konsekvensanalysen refererar vi till de samråd vi genomfört med företag och branschorganisationer inom växtskyddsmedels- respektive biocidområdet. Vi redovisar samråden mer utförligt i bilaga 3.

8.1 Bakgrund och beskrivning av nuläget

Enligt 2 § 2 förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska denna inte tillämpas på föreskrifter gällande sådana avgifter som omfattas av samrådsskyldigheten enligt 7 § avgiftsförordningen (1992:191). Men eftersom förslagen berör ändringar i förordning som ska

handläggas av Miljödepartementet har Kemikalieinspektionen tagit fram en kvalitativ konsekvensanalys som underlag till den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet. Detta efterfrågades också i uppdragsbeskrivningen.

En konsekvensutredning ska innehålla en beskrivning av problemet och vad man vill uppnå. Detta har vi till stor del redogjort för i tidigare avsnitt (problembeskrivningen finns framför allt att läsa i avsnitt 7.1). Nedan redogör vi för andra utgångspunkter och bakgrund relevant för konsekvensanalysen.

Avgiftskollektivet och prövning av bekämpningsmedel

I avgiftskollektivet ingår de växtskyddsmedelsföretag och biocidföretag som har godkända bekämpningsmedel på den svenska marknaden och därför betalar årsavgift. I avgiftskollektivet ingår även de företag eller andra organisationer som ansöker om godkännanden för bekämpningsmedel och därmed betalar ansökningsavgift.

Tabell 34. Antal företag som betalade årsavgifter för godkända bekämpningsmedel för året 2020, uppdelat i antal företag som har kemiska respektive biologiska bekämpningsmedel

	Växtskyddsmedelsföretag	Biocidproduktföretag
Kemiska bekämpningsmedel	55	101
Biologiska bekämpningsmedel	17	1

Växtskyddsmedelsföretagen är generellt sett stora multinationella företag med hög omsättning medan biocidföretagen generellt sett är mindre och har en lägre omsättning. Ett uttag från bekämpningsmedelsregistret visar att även biocidproduktföretagen till största del är utländska företag. Endast 24 procent av biocidföretagen är svenska.

Inom växtskyddsmedelbranschen har företagen blivit färre sedan inträdet i EU och implementeringen av rådets direktiv 91/414/EEG av den 15 juli 1991 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden samt det senare ikraftträdandet av EU:s växtskyddsmedelsförordning. Denna utveckling identifierades också som en trolig konsekvens i Kommissionens konsekvensanalys då EU-förordningen för växtskyddsmedel beslutades. Åtta stora internationella företag som alla är anslutna till branschföreningen Svenskt Växtskydd står tillsammans för majoriteten av växtskyddsmedelsförsäljningen i Sverige och har tillsammans en omsättning på cirka 700 miljoner kronor.

Biocidmarknaden inom EU består till 90 procent av små- och medelstora företag. Biocidprodukterna är i EU:s biocidförordning indelade i 22 produkttyper. Många av produkttyperna utgör en egen bransch och består av en sammansättning av företag med olika förutsättningar, utmaningar och behov.

Det är stora kostnader förenade med att sätta ut ett bekämpningsmedel på den svenska marknaden. Krav vid både utvärdering av verksamma ämnen respektive vid prövningen av produktgodkännanden är omfattande och det är kostsamt för företagen att utföra studier och sammanställa nödvändig dokumentation. Det är en investeringskostnad som företagen ser stora osäkerheter i då investeringen inte alltid resulterar i faktiska produktgodkännanden.

För växtskyddsmedel som sätts ut på den svenska marknaden har de omfattande dokumentationskraven gällt ända sedan EU-inträdet, vilket har lett till en succesiv konsolidering av växtskyddsmedelsföretagen.

För biocider pågår fortfarande en infasning av EU:s biocidförordning. Vissa biocidprodukttyper omfattas ännu inte av provningskrav i enlighet med förordningen men undan för undan kommer alla produkter att beröras. Därmed kommer allt fler företag att påverkas av de omfattande datakraven i EU:s utvärdering av verksamma ämnen och Kemikalieinspektionens produktprovning av biocider. Små företag är i högre utsträckning beroende av konsultstöd för att ta fram underlag till ett produktgodkännande. För många företag utgör biocidprodukterna endast en liten del av deras totala produktportfölj varför det inte blir ekonomiskt motiverat att bygga upp egen kompetens för att ta fram underlag som möter datakraven i biocidlagstiftningen.

Det kostar alltså mycket för företagen att ta fram underlag inför att ett bekämpningsmedel sätts ut på marknaden. Till den totala kostnaden inför ett produktgodkännande adderas sedan Kemikalieinspektionens ansökningsavgift. Om produktprovningen resulterar i ett produktgodkännande ska företagen betala en årsavgift på försäljningsvärdet vilket minskar den vinst som behöver kompensera de tidigare kostnaderna. Bekämpningsmedelsföretagen belastas förutom dessa avgifter med en bekämpningsmedelsskatt. Bekämpningsmedelsskattens effekter berörs dock inte vidare inom ramen för detta uppdrag.

Eftersom Sverige är en liten marknad kan det vara svårt att komma upp i tillräckliga försäljningsvolymerna för att garantera lönsamhet efter alla investeringskostnader i samband med provningen. Om lönsamhet inte kan visas väljer företagen bort den svenska marknaden.

I samrådet med företagen lyftes det att företagen upplever konkurrensen för biocidprodukter på den inre marknaden som ojämn, vilket bland annat orsakas av en styrning med nationella styrmedel som exempelvis skatt. Med högre nationella priser och ojämna konkurrensförhållanden på den inre marknaden ökar risken för illegal import och införsel av biocidprodukter. Kemikalieinspektionens tidigare arbete med och utredning av e-handeln visar att anledningen till att privatpersoner köper produkter över gränserna, antingen via e-handel eller privatimport under resor, är för att produkter inte finns tillgängliga i Sverige eller för att priset är lägre i det landet där de köptes in.

Bland biocidföretagen som idag har produkter på den svenska marknaden som ännu inte är tillståndspliktiga men som snart kommer bli det så finns det en hel del mindre företag som kommer ha svårt att klara de initiala investeringskostnader som ett produktgodkännande innebär. Mindre företag med produkter som har begränsad användning är extra känsliga för de kostnader som en ansökan om produktgodkännande innebär eftersom det kan vara svårt att garantera lönsamhet. Denna bild bekräftas av de trendanalyser som Kemikalieinspektionen gjort och av det samråd som genomförts inom uppdraget.

Inom biocidverksamheten utförs många delar av arbetet för första gången. Det gäller både för myndigheter och företag. Nya uppgifter och brist på gemensam vägledning gör att arbetet tar mer resurser i anspråk. Kostnaderna för både myndigheter och företag förväntas minska ju längre EU:s biocidförordning har tillämpats och arbetsrutiner har etablerats.

Exempel på olika typer av biocidprodukter och branscher

Eftersom biocidområdet består av många olika produkttyper och branscher som har olika förutsättningar har vi valt att beskriva vissa av konsekvenserna närmare för några exempelbranscher. De tre typerna av biocidprodukter och branscher vi valt är träskyddsmedel, insektsmedel och desinfektionsmedel.

Träskyddsmedel

Sverige har stora skogsarealer och en betydande träindustri. Efterfrågan på träskyddsmedel för behandling av varor är stor. Användningen av träskyddsmedel avsedda för tryck- och vakuumimpregnering är den grupp av biocidprodukt som det säljs mest av i Sverige om man

enbart ser till sådana biocidprodukter som omfattas av ett godkännandekrav. Användningen motsvarar 80 procent av den totala försäljningsvolymen av biocidprodukter som används inom svensk industri. Det finns ett stort samhälleligt värde i användandet av träskyddsmedel som förlänger livslängden på träkonstruktioner.

Insektsmedel

Insektsmedel är nödvändigt för att upprätthålla en god livsmedelshygien och djurhälsa (exempelvis för att bekämpaflugor och kackerlackor) och för en god boendemiljö (exempelvis för att bekämpa vägglöss). Insektsmedel är således viktiga för att upprätthålla god folkhälsa, god djurhållning och hög livsmedelssäkerhet. En stor andel av de företag som är innehavare av insektsmedel är små företag.

Desinfektionsmedel

Ett tydligt exempel på att biocidprodukter kan vara helt livsnödvändiga är desinfektionsmedel för handhygien och ytor i hälso- och sjukvård samt vattenrening och livsmedelsproduktion.

För desinfektionsmedel har antalet företag respektive registrerade mängder ökat markant under pandemin för att möta den ökade efterfrågan och samhällets behov. Drygt 380 företag är registrerade för desinfektionsmedel i produktregistret. Majoriteten av dessa omfattas ännu inte av krav på godkännande enligt EU:s biocidförordning på grund av övergångsregler. Därför är dessa företag ännu inte en del av avgiftskollektivet för bekämpningsmedel. Övergångsreglerna som medger undantag från godkännandekravet kommer dock att upphöra i samband med att produkterna ska prövas enligt EU:s biocidförordning. Kommande avgiftsnivåer kommer sannolikt att påverka om innehavarna väljer att ansöka om produktgodkännanden för den svenska marknaden.

De branscher som hanterar de största kvantiteterna av desinfektionsmedel per år är vattenförsörjningen respektive vård och omsorg. Dessa är samhällsviktiga funktioner som ofta är finansierade via skatt eller via avgifter från användarna. Även om kostnaderna för till exempel desinficering av dricksvatten antas utgöra en mindre andel av de totala kostnaderna och detsamma gäller kostnaden för användning av desinfektionsmedel inom vården så är det medel som samhället inte kan vara utan för att uppnå en hög skyddsnivå.

Desinfektionsmedel har en relativt stabil efterfrågan som inte varierar beroende på säsong, varför intresset att söka om godkännande från företag kan vara högre än för exempelvis insektsmedel där användningen varierar mer under året och även mellan år.

Antal godkända bekämpningsmedel

Tabellen nedan visar antalet godkända bekämpningsmedel uppdelat på växtskyddsmedel respektive biocidprodukter.

Tabell 35. Antalet godkända bekämpningsmedel i Sverige baserat på uttagna årsavgifter för försäljningsåret 2020.

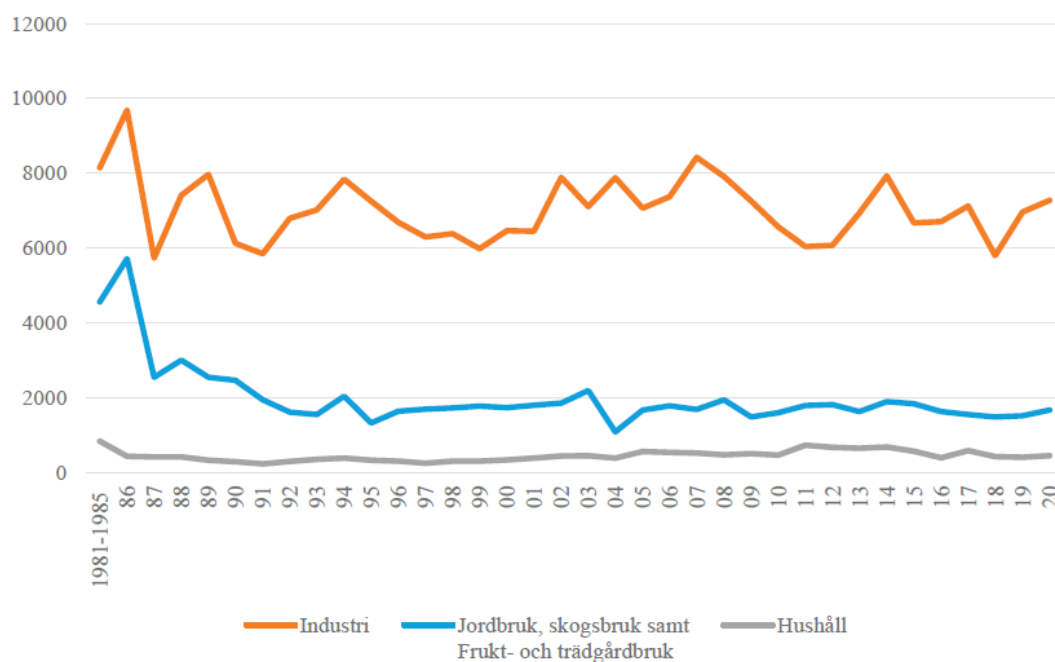
	Växtskyddsmedel	Biocidprodukter
Kemiska bekämpningsmedel	386	387
Biologiska bekämpningsmedel	46	3
Totalt antal bekämpningsmedel	432	390

Antalet godkända bekämpningsmedel har ökat något under de senaste åren. Förutom de biocidprodukter som redovisas ovan finns det biocidprodukter som godkänts enligt förenklat

förfarande av Echa. Totalt är ungefär 230 biocidprodukter godkända enligt förenklat förfarande i EU men av dessa är det endast 27 produkter som företagen anmält för att sätta ut på den svenska marknaden. Trots den låga avgift som är förknippad med en sådan anmälan är det alltså få innehavare som finner den svenska marknaden tillräckligt intressant.

Försäljning av bekämpningsmedel

I figuren nedan visas hur försäljningen av verksamma ämnen i bekämpningsmedel har förändrats sedan 1980-talet. Figuren visar försäljning på den svenska marknaden och är uppdelad beroende på användningsområde.

Figur 3. Försäld mängd kemiska bekämpningsmedel (ton verksamt ämne 1986–2020).

Inom den svenska industrin står träskyddsmedel för den största delen av mängden försälda bekämpningsmedel. Under 2020 såldes 5 839 ton verksamt ämne som ingår i träskyddsmedel. Denna grupp av biocidprodukter svarar för cirka 80 procent av den totala försäljningsvolymen biocidprodukter som används i den svenska industrin. De växtskyddsmedel som står för den största delen av försäljningen är ogräsmedel som används inom jordbruket. Under 2020 såldes 1 709 ton verksamma ämnen som ingår i ogräsmedel.

Försäljningsvärdet ligger till grund för årsavgiften. Variationer i försäljningen påverkar därför intäkten från årsavgifter.

Tabell 36. Växtskyddsmedel - försäljningsvärde (2020) och årsavgifter (2021)

	Försäljningsvärde (mkr)	Årsavgifter (mkr)
Kemiska växtskyddsmedel	758	33
Biologiska växtskyddsmedel	10	0,1
Total	768	33

Under 2020 var det totala försäljningsvärdet av växtskyddsmedel 768 miljoner kronor. Under 2021 genererade det en intäkt från årsavgift motsvarande 33 miljoner kronor.

Tabell 37. Biocidprodukter - försäljningsvärde (2020) och årsavgifter (2021)

	Försäljningsvärde (mkr)	Årsavgifter (mkr)
Kemiska biocidprodukter	475	15
Biologiska biocidprodukter	0,1	-
Total	475	15

Under 2020 var det totala försäljningsvärdet av biocidprodukter 475 miljoner kronor. Under 2021 genererade det en intäkt från årsavgift motsvarande 15 miljoner kronor.

Intäkten från årsavgifterna från biocidföretagen uppgår till knappt hälften jämfört med de intäkter från årsavgifterna som genereras från växtskyddsmedelsföretagen.

Tillsyn av bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionens genomförda tillsynsprojekt för kontroll av växtskyddsmedel visar på en hög regelefterlevnad på den svenska marknaden. Under perioden 2018–2020 kontrollerades 87 växtskyddsmedel av de cirka 380 kemiska växtskyddsmedel som är godkända för användning i Sverige²⁴. De 87 växtskyddsmedel som kontrollerades representerade cirka 50 procent av den totala volymen av försålda växtskyddsmedel under ett år. 98 procent av de analyserade växtskyddsmedlen överensstämde med villkoren i produktgodkännandet.²⁵

När det gäller tillsyn av biocidprodukter kan Kemikalieinspektionen konstatera att det finns områden som har brister. Under 2021 avslutades ett tillsynsprojekt kopplat till desinfektionsmedel. I det projektet kontrollerades både innehåll och märkning av desinfektionsmedel. 39 procent av de kontrollerade företagen hade sådana brister i sina produkter att det ledde till miljö sanktionsavgifter eller anmälan om misstänkt brott.

Konkurrensen för biocidföretagen inom EU är ojämn, vilket bland annat orsakas av att alla biocidprodukter ännu inte prövats enligt kraven i EU:s biocidförordning. Det gör att det förekommer nationella särregler. Med skillnader i nationella priser och ojämna konkurrensförhållanden på den inre marknaden ökar risken för illegal import och införsel av biocidprodukter. Kemikalieinspektionens tidigare arbete med och utredning av e-handeln visar att anledning till att privatpersoner köper produkter över gränserna, antingen via e-handel eller privatimport under resor, är för att produkter inte finns tillgängliga i Sverige eller för att priset är lägre i det landet där de köptes in.

Den låga kostnadstäckningsgraden i bekämpningsmedelsverksamheten och det ackumulerade underskottet

Underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten för bekämpningsmedel har ökat varje år sedan 2007 med undantag för 2011. Den största delen av underskottet byggdes upp mellan 2009 och 2014. Mellan 2009 och 2019 uppgick kostnadstäckningsgraden för bekämpningsmedelsverksamheten till omkring 80 procent. Under de senaste åren, 2018 till 2020, då avgiftsförordningens succesiva höjning av årsavgifterna slagit igenom har kostnadstäckningsgraden uppgått till omkring 90 procent.

Vid en djupare analys visar det sig att det genererade underskottet i dagsläget framför allt är kopplat till Kemikalieinspektionens biocidverksamhet där kostnadstäckningen idag ligger på cirka 80 procent.

²⁴ Uttag från produktregistret, oktober 2020

²⁵ Kemikalieinspektionen, Kontroll av växtskyddsmedel. Analyser av växtskyddsmedel 2018–2020. Rapport Tillsyn 2/21

Det finns flera skäl, både externa och interna, till att just biocidverksamheten i dagsläget är mer kostnadsdrivande och har en lägre kostnadstäckningsgrad jämfört med växtskyddsverksamheten. Detta har redogjorts för närmare i beskrivningen av kostnaderna för biocidverksamheten i avsnitt 7 och handlar bland annat om bristande erfarenhet av riskbedömningar för nya produkttyper som fasas in i godkännandesystemet, bristande tillgång till vägledning, ovana företag, högre behov av tillsyn och stöd till företag, omfattande kompletteringsbehov för ansökningarna samt höga krav på att harmonisera och komma överens inom EU inom produktprövningsprocessen.

Vårt förslag om att ändra det ekonomiska målet för biocidverksamheten grundar sig på att många av dessa utmaningar har att göra med infasningen av EU:s biocidförordning. Vi föreslår därför att det ändrade ekonomiska målet ska gälla under den fortsatta infasningstiden. Vår nuvarande bedömning är att det kan ta mellan 10–15 år innan denna infasning är klar. Detta baseras på hur långt processen och prövningen av verksamma ämnen enligt förordningen kommit idag. Enligt EU-kommissionens senaste uppskattning har endast 42 procent av granskningsprogrammet för verksamma ämnen som används i biocidprodukter slutförts.

8.2 Målformulering

De huvudsakliga målen för förslagen om bekämpningsmedelsavgifter utgår från uppdragsbeskrivningen och är att:

1. Avgiftsintäkterna ska leda till att de ekonomiska målen för verksamheten avseende avgiftsfinansierad prövning, tillsyn, direkt stöd till företag samt registerhållning kan uppnås så att varken över- eller underskott ackumuleras fortsättningsvis.
2. Avgifterna ska vara förutsägbara och transparenta för företagen.
3. Vid utformning av förslag till avgifter för växtskyddsmedel för s.k. mindre användningsområden tas särskild hänsyn till konkurrenskraften i enlighet med regeringens livsmedelsstrategi och behovet av en god tillgång till växtskyddsmedel.

8.3 Konsekvenser i referensalternativet

I referensalternativet är nulägesbeskrivningen utgångsläget. Det betyder att nuvarande konstruktion och avgiftsnivåer fortsätter att gälla enligt nuvarande lydelse i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

I detta scenario skulle intäkterna fortsatt komma från ett enda avgiftskollektiv som består av både växtskyddsmedelsföretag och biocidproduktföretag. Utgångsläget är ett ekonomiskt mål om full kostnadstäckning för bekämpningsmedelsverksamheten som helhet. Med undantag för UPMA-ansökningar är det avgiftskollektivet som subventionerar ärendetyper med lägre kostnadstäckning.

8.3.1 *Referensalternativet - konsekvenser för bekämpningsmedelsföretagen*

I referensalternativet bedömer Kemikalieinspektionen att konsekvenserna för bekämpningsmedelsföretagen är olika för växtskyddsmedelsföretagen respektive biocidproduktföretagen.

Kostnadstäckningsgraden för hela växtskyddsmedelsverksamheten ligger på strax över 100 procent. Verksamheten kan i stort sett fortsätta att bedrivas som förut utan några större konsekvenser för företagen. Dock innebär referensalternativet att företagen som kollektiv får fortsätta att bekosta prövningen av de växtskyddsmedelsärenden som har låg kostnadstäckningsgrad, med undantag från UPMA som sedan 2019 saknar krav på full kostnadstäckning.

Utvecklingen av lagstiftningen har medfört att antalet växtskyddsmedelsföretag på den svenska marknaden har minskat samtidigt som företagen blivit allt större. De större företagen har lättare att klara de sammantagna kostnaderna för att sätta ut växtskyddsmedel på den svenska marknaden.

För biocidföretagen innebär referensalternativet att avgifterna inte täcker kostnaderna för myndighetens arbete. Företagen får alltså mer i motprestation än de faktiskt betalar för. Dock anger biocidföretagen att nuvarande ansökningsavgifter för biocidprodukter är så höga att de hindrar innovation och utveckling av nya produkter med exempelvis bättre miljöegenskaper. De höga ansökningsavgifterna leder till höga trösklar för de företag som vill sätta ut nya produkter på den svenska marknaden. Årsavgiften som är kopplad till försäljningen av biocidprodukter anses inte utgöra ett lika stort problem som de höga ansökningsavgifterna eftersom årsavgiften är kopplad till den faktiska försäljningsvolymen. Dock bidrar årsavgifterna till att vinstmarginalen minskar vilket i förlängningen kan vara en försvårande omständighet då det gäller att visa på lönsamhet i den totala kostnadskalkylen för den svenska marknaden.

Information och yttranden som lämnats under de samråd som utförts inom ramen för detta uppdrag visar att bekämpningsmedelsföretag anser att prövningsprocessen fungerar bra. Växtskyddsmedelsföretagen är generellt sett mer nöjda medan biocidföretagen uttrycker att det finns otydligheter i vilka krav som gäller och hur stora de slutliga prövningskostnaderna blir.

I referensalternativet genomförs inte några ytterligare regelförenklingsåtgärder för att minska den administrativa bördan för företag. Under samråden framkom det att den administrativa bördan inte är betydande för företagen på den svenska marknaden.

8.3.2 Referensalternativet - konsekvenser för Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionens avgiftsfinansierade bekämpningsmedelsverksamhet inkluderar prövning, tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning. Totalt har verksamheten haft en kostnadstäckningsgrad på runt 90 procent de senaste åren. I genomsnitt täcker ansökningsavgifterna 30 procent av kostnaderna medan årsavgifterna täcker 60 procent av kostnaderna.

I referensalternativet ges inte någon möjlighet för myndigheten att hantera eller reducera det ackumulerade underskottet. I stället görs bedömningen att det ackumulerade underskottet kommer att fortsätta byggas på som en följd av den underfinansierade biocidverksamheten. Med en fortsatt tillämpning av det nuvarande avgiftssystemet beräknas ytterligare underskott byggas upp motsvarande runt fem miljoner kronor per år.

Intäkterna från avgifterna bidrar inte fullt ut till kostnaderna för myndighetens biocidverksamhet utifrån dagens behov och ännu mindre utifrån det uppskattade behovet under de närmaste tre–fem åren. Behoven är högre för biocidverksamheten jämfört med växtskyddsmedelsverksamheten, vilket redovisats i avsnitt 7. Det beror bland annat på att EU:s biocidförordning är en relativt ny förordning och att den inte är fullt ut implementerad förrän om 10–15 år. Det prövas ständigt nya produkttyper som kräver nya riskbedömningsmetoder varför prövningarna är resurskrävande. Det beror också på att regel efterlevnaden är lägre inom biocidområdet vilket kräver mer tillsyn och direkt stöd till företag kring gällande regler.

I referensalternativet är det mycket troligt att Kemikalieinspektionen skulle få kritik från Riksrevisionen och att myndigheten skulle få en ören revision på grund av oförmågan att upprätthålla en ekonomisk balans i den avgiftsfinansierade verksamheten.

8.3.3 Referensalternativet - konsekvenser för staten

I referensalternativet får staten fortsätta att indirekt bidra till den avgiftsfinansierade bekämpningsmedelsverksamheten genom att skjuta till medel. Bidraget görs indirekt genom Kemikalieinspektionens förvaltningsanslag.

Underskottet från bekämpningsmedelsavgifter skulle fortsätta att ackumuleras på inkomsttitel 9437 *Skatt på bekämpningsmedel och gödsel*.

8.3.4 Referensalternativet - summering av konsekvenserna

I referensalternativet kan det ekonomiska målet om full kostnadstäckning uppnås för växtskyddsmedelsverksamheten men inte för biocidverksamheten. Biocidverksamheten har i dagsläget en kostnadstäckningsgrad som är betydligt lägre än 100 procent. Eftersom ingen nollställning eller justering blir möjlig att genomföra i referensalternativet kan en fortsatt tillämpning enligt det nuvarande avgiftssystemet antas resultera i ytterligare ackumulerade underskott för bekämpningsmedelsverksamheten på Kemikalieinspektionen.

Intäkterna från avgifterna bidrar inte till kostnaderna för myndighetens biocidverksamhet i den omfattningen som skulle behövas utifrån dagens behov och ännu mindre utifrån det uppskattade behovet under de närmaste tre–fem åren.

För att åtgärda detta behöver balansen mellan Kemikalieinspektionens intäkter och kostnader för biocidprodukter justeras och avgiftskollektivet för bekämpningsmedel delas upp för att möjliggöra justeringar utifrån de behov och förutsättningar som finns för respektive område. Detta visar på att referensalternativet inte utgör ett faktiskt möjligt handlingsalternativ utan att ytterligare åtgärder behöver vidtas.

8.4 Konsekvenser av huvudförslaget och alternativa lösningar

Följande analys berör huvudförslagets konsekvenser för företagen, Kemikalieinspektionen samt konsekvenser för staten och samhället. Jordbruksverket och Livsmedelsverket antas inte beröras av att justera gällande avgifter eftersom myndigheterna får finansiering för sin arbetsinsats oavsett den faktiska avgiftsnivån.

Förutom huvudförslaget redovisas två alternativa lösningar för biocidverksamheten.

Vi bedömer att det inte finns något behov av att redogöra för alternativa lösningar gällande växtskyddsmedelsverksamheten annat än det som redovisats i referensalternativet. Det beror på att växtskyddsverksamheten i dagsläget är i balans gällande intäkter och kostnader. Om regeringen beslutar att inte subventionera vissa växtskyddsmedelsärenden behövs dock ett alternativ. En alternativ lösning är att höja avgifterna för dessa ärenden. Ett annat alternativ är att växtskyddskollektivet även fortsättningsvis står för mellanskillnaden mellan de låga avgifterna och de faktiska kostnaderna. Om växtskyddsmedelskollektivet ska stå för kostnaden betyder det att nuvarande nivå på årsavgiften bibehålls. Det skulle betyda att graden av motprestation fortsätter var lägre för de betalande växtskyddsmedelsföretagen jämfört med huvudförslaget.

8.4.1 Beskrivning av huvudförslag samt alternativa lösningar

Huvudförslaget samt de två alternativa lösningsförslagen för biocidverksamheten utgår ifrån en nollställning av det ackumulerade underskottet.

Kemikalieinspektionens huvudförslag

Konsekvensanalysen för Kemikalieinspektionens huvudsakliga förslag utgår från att:

- det ackumulerade underskottet nollställs,

- avgiftskollektivet för bekämpningsmedel delas upp i två, ett för växtskyddsmedel och ett för biocidprodukter,
- det ekonomiska målet om full kostnadstäckning bibehålls för växtskyddsmedel,
- avgiftsnivåerna justeras både gällande ansökningsavgifter och årsavgifter för växtskyddsmedel,
- det ekonomiska målet för biocidprodukter ändras till att avgifterna ska bidra till kostnaderna under infasningsperioden av biocidproduktföroordningen,
- Kemikalieinspektionen tar ett större ansvar som utvärderande medlemsland av biocidproduktansökningar samt ökar motprestationer i form av tillsyn och direkt stöd till företag.
- följande ärendetyper undantas från krav om full kostnadstäckning och att staten subventionerar dessa ärendetyper:
 - ansökan om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde för växtskyddsmedel
 - ansökan om liten odlingsareal för växtskyddsmedel
 - ansökan om dispenser för växtskyddsmedel respektive dispenser för biocidprodukter
 - ansökan för biologiska växtskyddsmedel respektive biologiska biocidprodukter
 - ansökan för kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk och för biocidprodukter godkända enligt förenklat förfarande,

Alternativ 1

Alternativ 1 utgår från att:

- det ackumulerade underskottet nollställs,
- dagens ekonomiska mål om full kostnadstäckning behålls,
- årsavgifterna höjs från 5,5 procent till 16 procent av försäljningsvärdet för kemiska biocidprodukter,
- maxtak för årsavgifterna höjs från 400 000 kronor till 500 000 kronor per produkt.

I alternativ 1 behålls målet om full kostnadstäckning även för biocidverksamheten. För att nå målet genomförs höjningar av avgifterna för biocidprodukter. Vi föreslår att detta görs genom att höja årsavgifterna eftersom höjda ansökningsavgifter skulle skapa oönskade inträdeshinder på den svenska marknaden. Detta framkom även under samrådet med biocidföretagen där det lyftes att höga ansökningsavgifter är ett ekonomiskt risktagande för sökande företag som många gånger är osäkra på om prövningen kommer att leda fram till ett produktgodkännande. Det gäller särskilt för företag som har mindre vinstmarginaler på grund av små produktvolymerna och produkter med en liten marknad. I samrådet framkom det att årsavgiften är lättare att hantera eftersom den utgår från den faktiska försäljningen av biocidprodukter och därmed är kopplade till en intäkt för företagen.

För att möta behovet av marknadskontroll och annan tillsyn, direkt stöd till företag och prövningsverksamheten och samtidigt ha ett ekonomiskt mål om full kostnadstäckning innebär det en kraftig höjning av årsavgifterna.

Alternativ 2

Alternativ 2 utgår från att:

- det ackumulerade underskottet nollställs,
- dagens ekonomiska mål om full kostnadstäckning behålls,
- årsavgifterna höjs från 5,5 procent till 7,5 procent av försäljningsvärdet för kemiska biocidprodukter,

- maxtaket för årsavgifterna höjs från 400 000 kronor till 500 000 kronor per produkt,
- kostnaderna för Kemikalieinspektionens biocidverksamhet är mindre än behoven.

För att nå full kostnadstäckning bedömer vi att en ökning av årsavgiften för biocidprodukter kan kombineras med att kostnaderna för biocidverksamheten hålls nere. Att minimera kostnaderna för tillsyn och direkt stöd till företagen betyder att vi inte kan ta hänsyn till det faktiska behovet. Vi bedömer att det inte finns möjlighet att ta ett större ansvar i rollen som utvärderande medlemsland jämfört med idag i detta alternativ. I alternativ 2 är de totala kostnaderna för biocidverksamheten i nivå med dagens kostnader.

8.4.2 Huvudförslag - konsekvenser för växtskyddsmedelsföretagen

Konsekvenserna för växtskyddsmedelsföretagen är endast kopplade till huvudförslaget. De alternativa lösningarna påverkar endast biocidföretagen.

Konsekvenserna av förslaget att nollställa underskottet betyder att avgiftskollektivet inom bekämpningsmedelsområdet inte behöver bära det ekonomiska underskottet som uppstått historiskt. Det innebär en positiv ekonomisk effekt för hela avgiftskollektivet inom bekämpningsmedel, motsvarande 108 miljoner kronor.

Kemikalieinspektionens förslag att staten ska subventionera vissa ärendetyper gör att årsavgifterna kan sänkas från 5,5 till 4,5 procent för växtskyddsmedelsföretagen. Denna sänkning bedöms kunna få betydande positiva ekonomiska konsekvenser för vissa företag. Framför allt gynnar det företag som inte når maxtaket på 400 000 kronor per produkt även med en procentsats på 4,5 procent.

Vi föreslår att årsavgifterna för biologiska växtskyddsmedel ska ligga kvar på 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet. För växtskyddsmedel innehållande verksamma ämnen med begränsad risk föreslår vi att årsavgiften sänks till 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet. Denna subventionerade årsavgift syftar bland annat till att underlätta företagens arbete med substitution och odlarnas tillgänglighet till och möjlighet att välja medel med lägre risk. Förslaget bedöms medföra positiva konsekvenser för framför allt småföretagens konkurrensvillkor och möjlighet att ta sig in på marknaden för de berörda produkttyperna.

De flesta föreslagna justeringar av ansökningsavgiften är av mindre omfattning och anses inte ha någon betydande påverkan på företagen. De största förändringarna berör företag som har biologiska medel respektive växtskyddsmedel med begränsad risk. Kemikalieinspektionen föreslår att likställa ansökningsavgifterna för dessa produkttyper vilket ger en höjning av avgifterna för biologiska medel och en sänkning av avgifterna för växtskyddsmedel med begränsad risk. De ansökningsavgifter som vi föreslår är fortfarande relativt låga och utgör endast en liten andel av företagens totala kostnader. Därför bör förändringen inte ha en betydande negativ konsekvens på företagen som har biologiska växtskyddsmedel i sin portfölj.

Behov av att se över avgifterna för växtskyddsmedel med begränsad risk har också framförts under samrådet. Företrädare inom branschen framför även betydelsen av att särskild hänsyn tas till mindre användningsområden och konkurrenskraften i enlighet med regeringens livsmedelsstrategi samt till behovet av en fortsatt god tillgång av växtskyddsmedel på den svenska marknaden. Yttranden som lämnats av företagen under samrådet har beaktats vid framtagandet av förslagen till översyn av avgifterna. Konsekvenserna för företagen bör därför bli begränsade.

Regelförenklingen genom att justera struktur och lydelse av förordningstext bedöms medföra positiva konsekvenser för berörda företag genom att lagstiftningen blir tydligare, vilket bör minska den administrativa bördan. Under samrådet har det framkommit att avgifterna kan bli mer förutsägbara och transparenta men att det till stor del beror på otydligheter i EU:s

biocidförordning. Företagen ser därför ett fortsatt behov av stöd i form av exempelvis räknescaklar som beräknar ansökningsavgifter och av vägledningsdokument.

I samråd med företag som betalar avgifter för växtskyddsmedel framfördes att alla eventuella höjningar av nu gällande avgifterna kan få negativa konsekvenser för företag och användare inom branschen. Därför förespråkar företagen så små förändringar som möjligt. Detta avser särskilt höjningar av ansökningsavgifterna. Höjda avgifter skulle enligt företagen och branschorganisationer kunna medföra att färre ansökningar lämnas in för godkännande att släppas ut på den svenska marknaden. Företagen anser vidare att det inte finns skäl till att höja maxtaken för årsavgifterna. Kemikalieinspektionen anser att hänsyn har tagits till detta i förslaget.

8.4.3 Huvudförslag - konsekvenser för biocidföretagen

En konsekvens i huvudförslaget om en nollställning av underskottet är att biocidföretagen inte behöver bära det ekonomiska underskottet som uppstått historiskt. Det innebär en positiv ekonomisk effekt för hela avgiftskollektivet inom bekämpningsmedel, motsvarande 108 miljoner kronor.

Eftersom vårt huvudförslag utgår från att biocidverksamheten ska undantas från ekonomiskt mål om full kostnadstäckning bedöms det inte bli några betydande negativa konsekvenser för biocidföretagen jämfört med idag. Förslagen innebär att företag som betalar ansökningsavgifter och årsavgifter för biocidprodukter i princip får oförändrade avgifter. I samrådet med företag och branschorganisationer framkom det dock att de sammanlagda kostnaderna redan nu är på gränsen till vad som är möjligt att klara för många företag.

Betalningsförmågan varierar inom avgiftskollektivet, att ha bibehållen avgiftsnivå skulle verka för att fler företag med sämre betalningsförmåga väljer att vara kvar den svenska marknaden. En bibehållen avgiftsnivå skulle också verka för en lägre grad av snedvriden konkurrens på internationell nivå.

Inom biocidbranschen finns många mindre företag. Mindre företag har generellt sett sämre förutsättningar och förmåga att tillförskaffa sig kompetens och kunskap om gällande regler inom kemikalieområdet. Behovet av tillsyn och direkt stöd från Kemikalieinspektionen är därför stort. I vårt huvudförslag kan vi tillgodose dessa behov.

Precis som för växtskyddsmedel bedöms regelförenklingen genom att justera struktur och lydelse av förordningstext medföra positiva konsekvenser för berörda företag. Att lagstiftningen blir tydligare minskar den administrativa bördan för företagen.

8.4.4 Huvudförslag - konsekvenser för Kemikalieinspektionen

För Kemikalieinspektionen innebär huvudförslaget att det ackumulerade underskottet omhändertas genom nollställning samt att risken för framtida underskott elimineras genom ett förändrat ekonomiskt mål för biocidverksamheten.

Biocidverksamhetens kostnadsnivå är högre än intäkterna vilket innebär att verksamheten är underfinansierad. Förslaget om ett ändrat ekonomiskt mål under den fortsatta infasningen av EU:s biocidförordning skulle innebära att underfinansieringen inte ger ett ackumulerat underskott i myndighetens ekonomiska redovisning.

I vårt huvudförslag tar myndigheten ett större ansvar för att vara utvärderande medlemsland i tillståndsprövningen av biocidprodukter. Det innebär ökade kostnader i prövningen och ökade behov av resurser. Genom att vara utvärderande land skulle vi också bidra till harmoniserade riskbedömningar och bidra till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Myndigheten har också ökade behov och kostnader för tillsyn och direkt stöd till företag. Att ge ett ökat stöd till företagen skapar bättre förutsättningar för regelefterlevnad vilket också bidrar till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Ökade behov i den avgiftsfinansierade biocidverksamheten innebär att ett större anslag behövs för att täcka kostnaderna för alla delar av Kemikalieinspektionens verksamhet.

8.4.5 Huvudförslag - konsekvenser för staten och samhället

Huvudförslaget innebär en nollställning av det ackumulerade underskottet. Det medför att avgiftskollektivet inom bekämpningsmedelsområdet inte behöver bära de ekonomiska underskott som uppstått historiskt. Underskotten skulle i stället bäras av staten. Vilket medför en negativ finansiell effekt för statsbudgeten motsvarande 108 miljoner kronor.

Huvudförslaget, att undanta biocidverksamheten från krav på full kostnadstäckning under perioden för infasning av EU:s biocidförordning, innebär att staten behöver tillföra medel för att finansiera delar av Kemikalieinspektionens biocidverksamhet. Kemikalieinspektionens förslag om att ta ett större ansvar i EU:s gemensamma tillståndsprövning av biocidprodukter får ekonomiska konsekvenser för staten. Det större ansvaret går ut på att myndigheten i större utsträckning än idag är utvärderande medlemsland för nya och förnyade produktgodkännanden. Dessa prövningsärenden har höga kostnader i förhållande till avgifterna och bidrar med en betydande del av underskottet. I vårt huvudförslag ligger den uppskattade årliga kostnaden för staten på cirka 16 miljoner kronor. Den slutliga kostnaden avgörs av hur många prövningar Sverige gör samt för vilka typer av biocidprodukter.

I huvudförslaget ingår att staten subventionerar vissa ärendetyper. De totala prognostiserade kostnaderna för staten uppgår till cirka fyra miljoner kronor. Denna ökade kostnad för staten bedömer Kemikalieinspektionen är motiverad utifrån målen i livsmedelsstrategin samt för att nå målen om hållbar användning av bekämpningsmedel (se mer motiveringar i avsnitt 7.9).

Kemikalieinspektionens huvudförslag skulle totalt innebära en årlig kostnad för staten motsvarande 20 miljoner kronor.

8.4.6 Alternativ 1 - konsekvenser för biocidföretagen

Nollställning av det ackumulerade underskottet, behålla det ekonomiska målet om full kostnadstäckning och höja årsavgifterna för biocidprodukter.

Alternativ 1 innebär en omfattande höjning av årsavgifterna. Det skulle innebära en stor risk för att små och medelstora företag slås ut eftersom de skulle ha svårt att bära dessa kostnader. Konkurrensen på marknaden skulle hämmas som följd. Konkurrensen skulle också snedvridas på internationell nivå. Detta skulle kunna ge en liknande utveckling som den inom växtskyddsmedelbranschen där företagen blivit färre och sedan inträdet i EU och implementeringen av Växtskyddsmedelsdirektiv 91/414 samt det senare ikraftträdandet av EU:s växtskyddsmedelsförordning.

Under 2020 var det sammanlagt 190 biocidprodukter som redovisade ett försäljningsvärde på den svenska marknaden. Med dagens avgiftsnivå når nio produkter maxtaget för årsavgiften. I alternativ 1 skulle dubbelt så många produkter nå maxtaget och den genomsnittliga årsavgiften för resterande produkter skulle ungefär dubblas, från runt 60 000 kronor till 120 000 kronor per produkt.

Höga avgifter skulle också kunna leda till att innovation hämmas eftersom det inte finns vinstmarginaler till att satsa på utveckling. Höga avgifter skulle också kunna leda till att företag som är innehavare av samhällsviktiga biocidprodukter väljer bort den svenska marknaden.

För att närmare belysa konsekvenserna av höjda avgifter beskriver vi nedan konsekvenser för de tre exempelbranscherna för biocidprodukter som beskrivits ovan i avsnitt 8.1. Förutom den kraftigt höjda årsavgiften belastas också innehavare av en bekämpningsmedelsskatt. Skatten utgår med 34 kronor per kilo verksamma ämne. Träskyddsmedel är undantagna från bekämpningsmedelsskatt vilket gör att branscherna har lite olika förutsättningar att klara en eventuell avgiftshöjning.

Exempel

Träskyddsmedel

Under 2020 såldes nästan 6 000 ton verksamt ämne som ingår i träskyddsmedel. Denna grupp av biocidprodukter svarar för cirka 80 procent av den totala försäljningsvolymen biocidprodukter som används i den svenska industrin. Sannolikt skulle många träskyddsmedelsföretag framför allt drabbas av det höjda maxtaket och inte av den höjda procentsatsen.

Ökade kostnader för innehavare skulle sannolikt leda till dyrare biocidprodukter för slutanvändare. En konsekvens av dyrare träskyddsmedel skulle kunna bli att impregnering av virke utförs i annat land och att svenska trävaror får svårare att konkurrera med internationella trävaror.

Insektsmedel

Inom branschen för insektsmedel finns många små företag som kan få försämrade konkurrensvillkor gentemot stora företag om avgifterna är för höga i förhållande till företagets omsättning. Konsekvensen av detta kan bli att utbudet minskar eftersom färre alternativ finns att tillgå. Det kan även få konsekvensen att produkter för mindre användningsområden som inte är storsäljare försvinner från marknaden på grund av försämrade konkurrensvillkor för exempelvis vissa småföretag.

Desinfektionsmedel

Många desinfektionsmedel omfattas ännu inte av krav på godkännande enligt EU:s biocidförordning och påverkas därför inte av höjda avgifter i dagsläget. Allt eftersom desinfektionsmedlen fasas in i godkännandesystemet och prövas enligt EU:s biocidförordning riskerar höga avgifter att påverka sökande företag negativt. Det är troligt att höga avgifter skulle göra att företagen har svårt att uppnå lönsamhet på den svenska marknaden och att det skulle påverka tillgången på desinfektionsmedel negativt.

8.4.7 *Alternativ 1 - konsekvenser för Kemikalieinspektionen*

För Kemikalieinspektionen innebär alternativet att det ackumulerade underskottet omhändertas genom nollställning. Avgiftshöjningen gör att risken för framtida underskottet minimeras.

I alternativ 1 kan det uppnås full kostnadstäckning för både växtskyddsmedelsverksamheten och biocidverksamheten genom den kraftiga höjningen av årsavgifterna för biocidföretagen. För Kemikalieinspektionen innebär det att de ökade behoven i verksamheten kan genomföras och finansieras genom avgifterna.

Sannolikt skulle ökade avgiftsnivåer göra att biocidföretag väljer bort den svenska marknaden vilket skulle leda till att behoven i prövningsverksamheten troligen minskar.

8.4.8 *Alternativ 1 - konsekvenser för staten och samhället*

Alternativet innebär dessutom en nollställning av det ackumulerade underskottet. Det medför att avgiftskollektivet inom bekämpningsmedelsområdet inte behöver bära de ekonomiska underskott

som uppstått historiskt. Underskotten får i stället bäras av staten. Vilket medför en negativ finansiell effekt för statsbudgeten motsvarande 108 miljoner kronor.

I alternativ 1 höjs avgifterna för biocidprodukter för att ge full kostnadstäckning. Det gör att staten inte behöver täcka kostnader inom myndighetens biocidverksamhet. Med de kraftigt höjda avgifterna, som detta alternativ innebär, riskeras många mindre företag slås ut och att tillgången till samhällsviktiga produkter kan påverkas negativt. Biocidprodukter kan vara helt nödvändiga för samhället, exempelvis vid vattenrening och inom sjukvården. I EU:s biocidförordning betonas biocidprodukternas samhällsnytta som ett av de grundläggande syftena att ta hänsyn till.

I detta alternativ föreslås vissa ärendetyper att särskilt subventioneras. De totala prognostiserade kostnaderna för staten uppgår till cirka fyra miljoner kronor.

Exempel

Samhällets tillgång till träskyddsmedel

Höjda avgifter kopplat till biocidprodukter skulle sannolikt ge dyrare och färre träskyddsmedel på den svenska marknaden. Möjligheten till konkurrenskraftig inhemsk träförädling skulle minska. Impregnerat trä används där man inte kan skydda träet från fukt på konstruktionsteknisk väg. I dessa fall gör obehandlat virke att man inte kan garantera träets beständighet mot rötsvampar eller insekter, exempelvis för bryggor, staket, pålar, stolpar, järnvägssliprar, trall, staketstolpar, trädgårdsmöbler och fönstersnickerier. Åtta-tio procent av den svenska trävaruproduktionen impregneras. Under 2019 var runt 50 impregneringsanläggningar i drift i Sverige. Sannolikt skulle dyrare och färre träskyddsmedel leda till en minskad inhemsk träförädling och en ökad import av färdigbehandlat virke.

Ett högt pris på träskyddsmedel riskerar att konsumenter väljer bort att använda medel för behandling av till exempel fasader, altaner och staket. Det skulle kunna leda till ökade problem med röta och egendom skulle få en betydligt kortare livslängd.

Samhällets tillgång till insektsmedel

Höjda avgifter kopplat till biocidprodukter skulle sannolikt ge dyrare och färre insektsmedel på den svenska marknaden. Det innebär att användarna, bland annat skadedjurssaneringsföretag och lantbrukare, får färre och dyrare produkter att använda mot till exempel ohyra. Finns det endast ett fåtal medel på marknaden är det också risk att skadedjuren utvecklar resistens mot de medel som är godkända. Kostnaderna för skadedjurssanering kommer sannolikt att öka. Då det gäller insektsmedel bör man särskilt ta hänsyn till behovet inom jordbruket och att biocidprodukter är ett av verktygen för en god djurhållning. Särskild hänsyn bör tas till livsmedelsstrategin.

Med höjda avgifter är det troligt att viljan att söka om godkännande för produkter med liten användning skulle minska. En liten användning ger begränsade försäljningsvolym och svårigheter att uppnå en vinst hos biocidföretagen. Det finns risk att det uppstår brist på samhällsviktiga insektsmedel vilket minskar möjligheterna att bekämpa skadedjur. Med ett förändrat klimat finns det dessutom en fara att nya insektsarter etablerar sig i Sverige.

Samhällets tillgång till desinfektionsmedel

Med höjda avgifter är det på sikt sannolikt att färre desinfektionsmedel sätts ut på den svenska marknaden. Allmänheten och personal inom vård och omsorg är beroende av god tillgång på desinfektionsmedel samt huruvida de är effektiva och säkra att använda utifrån ett hälso- och miljöperspektiv. Behovet av desinfektionsmedel är även mycket stort för att möta hygienkrav inom livsmedelssektorn.

8.4.9 *Alternativ 2 - konsekvenser för biocidföretagen*

Nollställning av det ackumulerade underskottet, behålla det ekonomiska målet om full kostnadstäckning, höja årsavgifterna för biocidprodukter samt begränsa kostnaderna i biocidverksamheten.

Alternativ 2 innebär en viss höjning av avgifterna för biocidprodukter samt att all biocidverksamhet begränsas för att minska kostnaderna i syfte att minimera risken för årliga finansiella underskott i verksamheten.

Med höjningen av årsavgifterna finns risk att många mindre företag slås ut och att tillgången till samhällsviktiga produkter kan påverkas negativt. Konsekvenserna av de höjda årsavgifterna blir densamma som i alternativ 1, om än inte riktigt lika stora eftersom avgiftshöjningen är lägre i detta alternativ.

Att minska kostnaderna för biocidverksamheten skulle innebära att marknadskontroll och annan tillsyn inte skulle ges resurser baserat på det faktiska behovet. Förutsättningar att upptäcka avvikelser och åstadkomma åtgärder som är av betydelse för både miljön och människors hälsa skulle minska. Färre genomförda inspektioner kan på sikt leda till en lägre regelefterlevnad inom biocidområdet vilket motverkar förutsättningarna för en marknad där företagen verkar på lika villkor. Även direkt stöd till biocidföretagen skulle begränsas till ett minimum vilket får effekt på regelefterlevnad samt gör det svårare för företagen att inkomma med kompletta underlag i ansökningar om produktgodkännanden. I detta alternativ kan inte Kemikalieinspektionen acceptera fler förfrågningar att vara utvärderande land än idag. Det innebär att vi bidrar till en situation i EU där produktprövningsprocessen försenas och företagen riskerar långa handläggningstider. Långa handläggningstider försvårar marknadstillträdet för biocidprodukter och gör att företagen måste ligga ute med investeringskostnader under längre tid än nödvändigt. Det skulle dessutom innebära att Sverige inte kan bidra till harmoniseringen av riskbedömning och riskhanteringsåtgärder inom EU på ett önskvärt sätt.

8.4.10 *Alternativ 2 - konsekvenser för Kemikalieinspektionen*

Alternativ 2 innebär en mindre höjning av avgifterna för biocidprodukter samt att kostnaderna för biocidverksamheten minimeras. För Kemikalieinspektionen skulle det innebära mindre marknadskontroll och annan tillsyn och mindre stöd till företag. Kemikalieinspektionen skulle inte kunna vara utvärderande land i prövningen av biocidprodukter i den utsträckning som krävs för att ta vår del av det gemensamma ansvaret inom EU.

En sänkt ambitionsnivå inom myndighetens uppdrag skulle innebära sämre förutsättningar för myndigheten att bidra till miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

8.4.11 *Alternativ 2 - konsekvenser för staten och samhället*

Alternativet innebär en nollställning av det ackumulerade underskottet. Det medför att avgiftskollektivet inom bekämpningsmedelsområdet inte behöver bära de ekonomiska underskott som uppstått historiskt. Underskotten får i stället bäras av staten. Vilket medför en negativ finansiell effekt för statsbudgeten motsvarande 108 miljoner kronor.

I detta alternativ skulle Kemikalieinspektionen minska kostnaderna inom biocidverksamheten. Marknadskontroll och annan tillsyn samt direkt stöd till företag kan då inte utföras i den omfattningen som det finns behov av. Vissa tillsynsprojekt har visat på omfattande brister inom biocidområdet. Ett exempel är tillsynsprojektet av desinfektionsmedel som Kemikalieinspektionen genomförde under 2020. Över 20 procent av de kontrollerade produkterna hade allvarliga brister. Endast 20 procent av de analyserade desinfektionsmedlen hade överensstämmelse mellan produktens faktiska innehåll och den information innehavaren

gav om innehållet. Tillsynsprojektet visade på vikten av att bedriva tillsyn och ge direkt stöd till företag som verkar inom biocidområdet. Att minska tillsynen och stöd till företagen kan påverka regelefterlevnaden och ge ökade risker för negativ påverkan på hälsa och miljö.

Med de höjda avgifterna för biocidprodukter finns en risk att mindre företag väljer bort den svenska marknaden och att tillgången till samhällsviktiga produkter påverkas negativt.

I detta alternativ behöver inte staten täcka upp för kostnaderna i biocidverksamheten annat än för de ärendetyper som föreslås särskilt subventioneras vilket motsvarar en kostnad på fyra miljoner kronor.

8.4.12 Jämförelse av alternativens konsekvenser

Något förenklat beskrivet ger en höjning av avgifterna för biocidprodukterna negativa konsekvenser i form av ökade kostnader för biocidföretagen men också positiva konsekvenser som ökade avgiftsintäkter för staten. Konsekvenserna blir de omvända om avgifterna i stället sänks.

För Kemikalieinspektionen ger varken en höjning eller en sänkning av avgifterna en direkt konsekvens eftersom myndigheten inte disponerar avgiftsintäkterna.

I samråd med företag och branscher inom biocidområdet har det uppgetts att ökade kostnader för företagen förs över på användarledet i form av ökade priser på biocidprodukterna.

Tillgång till samhällsviktiga biocidprodukter kan påverkas negativt av höjda avgifter.

I tabellen nedan visas betydande konsekvenser av huvudförslaget och de två alternativen. Positiva konsekvenser markeras med plustecken och negativa konsekvenser med minustecken.

Tabell 38. En översiktlig jämförelse av de mest betydande positiva respektive negativa konsekvenserna för de olika alternativen

Alternativ	Växtskyddsmedels-företagen	Biocidprodukt-företagen	Kemikalie-inspektionen	Staten och samhället
Referens-alternativ Nuläge	(-) Företagen bekostar ärendetyper med lägre kostnadstäckning	(-) Avgifterna är så höga att de påverkar företagen negativt (-) Ökade behov av tillsyn och direkt stöd kan ej mötas	(-) Underskottet behålls samt fortsätter att ackumuleras	(-) Ökade behov av tillsyn kan ej mötas. Vilket ger en risk för negativ påverkan på förmågan till regelefterlevnad (-) Ökad risk för negativ påverkan på hälsa och miljö.
Huvudförslag	(+) Sänkta årsavgifter gynnar företagen (+) Företagen behöver inte stå för kostnaden för ärenden med låg kostnadstäckningsgrad	(+) Ökad tillsyn och direkt stöd till företag (+) Att vi tar på oss fler ärenden som utvärderande medlemsland gör att Sverige kan bidra till	(+) Underskottet hanteras och fortsätter ej ackumuleras på grund av ändrat ekonomiskt mål	(+) Ökad tillsyn av biocidföretag bidrar till ökad regelefterlevnad och fortsatt hög skyddsnivå för hälsa och miljö

		genomförandet av EU:s biocidförordning och minska handläggningstiderna för sökande företag (-) Fortsatt höga avgifter	(+) Sverige kan bidra till harmoniserad riskbedömning och riskhantering i prövningen av biocidprodukter	(-) Staten står för kostnader för subventionerade ärendetyper (-) Staten täcker upp för delar av kostnaderna för biocid-verksamheten
Alternativ 1 Höjda avgifter för biocidprodukter	(+) Sänkta årsavgifter (+) Företagen behöver inte stå för kostnaden för ärenden med låg kostnadstäckningsgrad	(+) Ökad tillsyn och direkt stöd till företag (-) Risk att biocidföretag slå ut (-) Risk att biocidföretag väljer bort den svenska marknaden	(+) Minskad risk för fortsatt underskott i biocidverksamheten	(+) Ökad tillsyn av biocidföretag bidrar till ökad regelefterlevnad och fortsatt hög skyddsnivå för hälsa och miljö (-) Risk för negativ påverkan på tillgången till samhällsviktiga produkter (-) Risk för stora prisökningar kopplat till användningen av biocidprodukter
Alternativ 2 Höjda avgifter för biocidprodukter och sänkta kostnader i biocidverksamheten	(+) Sänkta årsavgifter (+) Företagen behöver inte stå för kostnaden för ärenden med låg kostnadstäckningsgrad	(-) Höjda avgifter (-) Ökade behov av tillsyn och direkt stöd kan ej mötas	(+) Risk för fortsatt underskott hanteras (-) Vi kan inte ta vår del av ansvaret inom EU för att vara utvärderande land för biocidprodukter	(-) Risk för negativ påverkan på tillgången till samhällsviktiga produkter (-) Risk för stora prisökningar kopplat till användningen av biocidprodukter (-) Ökade behov av tillsyn kan ej mötas. Riskerar att påverka regelefterlevnad och risk för negativ påverkan på hälsa och miljö.

Kemikalieinspektionens bedömning är att huvudförslaget är det alternativ som innebär minst negativa konsekvenser.

8.5 Bedömning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Reglerna för prövningen av bekämpningsmedel är harmoniserade inom EU. I både EU:s växtskyddsmedelsförordning och EU:s biocidförordning ges möjlighet för medlemsstater att finansiera prövningen av ansökningar med avgifter. Däremot anges inte den exakta avgiften utan det är upp till varje medlemsstat att bestämma. Mot bakgrund av det bedömer Kemikalieinspektionen att förslagen till översyn och justering av avgifterna överensstämmer med gällande EU-regler för växtskyddsmedel och biocidprodukter. I förordningarna ges möjlighet för medlemsstaterna att medge undantag från full finansiering genom avgifter, vilket möjliggör för exempelvis tillämpning av subventionerade avgifter.

8.6 Jämförelse med andra medlemsländer i EU

Inom EU finns inga beslut om eller införda harmoniserade regler för vilka specifika avgiftsnivåer som ska tas ut i respektive medlemsstat. Avgiftsnivåer och avgiftskonstruktioner skiljer sig därför åt mellan länder. Om man enbart jämför ansökningsavgifterna innebär Kemikalieinspektionens förslag att avgifterna är lägre i Sverige jämfört med andra länder inom norra zonen. Det beror på uppbyggnaden i konstruktion där Sverige har relativt låga ansökningsavgifter och höga årsavgifter. Jämförs årsavgifter mellan länderna innebär Kemikalieinspektionens förslag att svenska årsavgifter i många fall är betydligt högre än övriga EU-länders årsavgifter. Vissa EU-länder tar inte ut någon årsavgift överhuvudtaget.

För en detaljerad redovisning av avgifterna i ett urval av andra medlemsländer i EU se bilaga 4 till denna rapport.

9 Slutsatser och diskussion

Kemikalieinspektionen föreslår att de nya avgifterna för både allmänkemikalier och bekämpningsmedel träder i kraft under 2023.

För att minska risken för framtida underskott föreslår Kemikalieinspektionen att nollställningen av det ackumulerade underskottet i bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet görs vid årsskiftet efter ikraftträdandet av nya avgifter för växtskyddsmedel respektive biocidprodukter.

Att få till stånd en regelbundenhet i justeringar av avgiftsnivåer är en viktig förutsättning för att minimera risken för framtida över- eller underskott. Vi föreslår därför att Kemikalieinspektionen fortsättningsvis har avstämningar och föreslår nödvändiga ändringar i avgiftsförordningarna vart tredje år. Vi avser att följa upp intäkter, kostnader och kostnadstäckningsgrad årligen.

Myndigheten ser positivt på åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet om att redovisa denna uppföljning. Vi ser också positivt på att regleringsbrevet anger att Kemikalieinspektionen vart tredje år ska föreslå nödvändiga ändringar i berörda avgiftsförordningar.

9.1 Allmänkemikalier

9.1.1 Slutsatser

Kemikalieinspektionen går fram med följande förslag gällande hantering av det ackumulerade överskottet och förslag på nya kemikalieavgifter.

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om att nedjustera det ackumulerade överskottet med 20 miljoner kronor.

En nedjustering med 20 miljoner kronor innebär att överskottet skulle reduceras från 73 miljoner kronor till 53 miljoner kronor, enligt bokslut 2021.

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om att justera kemikalieavgifterna.

I syfte att reducera det ackumulerade överskottet föreslår vi att den nuvarande avgiftsnivån sänks. På det sättet uppstår en underfinansiering i förhållande till kostnaden för verksamheten. Genom att budgetera större kostnader jämfört med förväntade intäkter kan överskottet succesivt reduceras. Det betyder att den uteblivna motprestationen av tillsyn och direkt stöd till företagen kan återföras till avgiftsskollektivet.

Vårt förslag på nya kemikalieavgifter är följande;

- registeravgift med 400 kronor för varje anmälningsskyldig produkt eller organism, dock högst 60 000 kronor per år, och
- mätavgiften med 10 kronor per ton anmälningsskyldiga produkter och organismer, dock högst 70 000 kronor per år.

De synpunkter vi fick in under samrådet, se bilaga 3, gällde främst att avgiften per produkt var för hög i förhållande till avgiften per volym vilket missgynnar små kemikalieföretag med många produkter och små försäljningsvolymmer.

De föreslagna ändringarna medför en sänkning av registeravgift med 200 kronor per produkt och en sänkning av mätavgiften med 2 kronor per ton anmälningsskyldig produkt. Det sammanlagda maxtalet föreslås sänkas från 140 000 till 130 000 kronor vilket innebär en sänkning med 10 000 kr.

Med den föreslagna justeringen kommer alla företag som betalar kemikalieavgifter att få lägre avgifter och färre företag når respektive maxtak.

9.1.2 Diskussion

9.1.2.1 Nedjustering av överskottet

Vid en nedjustering går avgiftsskollektivet miste om motprestationer som till exempel skulle kunna vara fördypat stöd vid regeländringar. För myndigheten innebär en nedjustering med 20 miljoner kronor att kvarvarande överskott kan omhändertas under en kortare tid och risken blir lägre avseende undanträngningseffekter av annan verksamhet som ska bedrivas inom ramen för myndighetens anslag.

Ett alternativ är att hela det ackumulerade överskottet ska komma avgiftsskollektivet till gagn. Det kan uppnås genom ytterligare insatser och motprestation till företagen.

Kemikalieinspektionen anser att förslaget om en viss nedjustering är välbalanserat utifrån att överskottet om 20 miljoner härrör så långt tillbaka som till EU-inträdet.

9.1.2.2 Justerade kemikalieavgifter

Det ackumulerade överskottet kan hanteras genom reducerade avgifter eller genom ökade kostnader för verksamheten. Kemikalieinspektionen anser att en justering av kemikalieavgifterna är nödvändig utifrån att myndigheten då ges förutsättningar att reducera överskottet till noll inom en åtta- till tioårsperiod.

För att hantera överskottet under en kortare tidsperiod skulle kemikalieavgifterna kunna sänkas kraftigt under de närmsta tre–fem åren. Kemikalieinspektionen anser dock att en mindre sänkning under en längre tid är att föredra. Det gör att förutsättningarna för företagen inte förändras i lika hög grad vilket ger en större förutsägbarhet. Det innebär också en mindre risk att överskottet skulle hanteras för fort och att ett underskott i stället skulle börja byggas.

Genom att myndigheten fortsättningsvis ser över avgiftsnivåerna var tredje år minimeras risken att sänkta avgifter ger ett framtida underskott.

9.2 Bekämpningsmedel

9.2.1 *Slutsatser*

Kemikalieinspektionen går fram med följande förslag gällande hantering av det ackumulerade underskottet och förslag på nya avgifter för bekämpningsmedel.

9.2.1.1 *Övergripande förslag*

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om nollställning av det ackumulerade underskottet för den bekämpningsmedelsfinansierade verksamheten.

I bokslutet för 2021 uppgår det totala underskottet till 108 miljoner kronor.

Kemikalieinspektionen föreslår att avgiftskollektivet för bekämpningsmedel delas upp i två avgiftskollektiv, ett växtskyddsmedelskollektiv och ett biocidproduktkollektiv.

Att avgiftskollektivet för bekämpningsmedel i dagsläget består av både växtskyddsmedels- och biocidproduktföretag är ett problem. Växtskyddsmedelsverksamheten har en relativt hög kostnadstäckningsgrad medan biocidverksamheten har en relativt låg kostnadstäckningsgrad.

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om att ändra det ekonomiska målet för avgiftsfinansierad biocidverksamhet till att *”avgiftsintäkterna ska bidra till kostnaderna”* under infasningstiden av EU:s biocidförordning.

Kemikalieinspektionen förordar att det ekonomiska målet för biocidverksamheten är obestämt.

Vår nuvarande bedömning är att infasningsperioden förväntas pågå 10–15 år.

9.2.1.2 *Förslag om avgifter för växtskyddsmedel*

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om att justera avgiftsnivåer både gällande ansökningsavgifter och årsavgifter för växtskyddsmedel.

Vi föreslår en justering av övriga ansökningsavgifter för att prövningen ska få en ensad nivå på kostnadstäckningsgrad från ansökningsavgifterna. Förslaget utgår från att kostnadstäckningsgraden från ansökningsavgifter ska ligga på runt 40 procent av prövningskostnaden för de olika ansökningstyperna. Årsavgifter föreslås finansiera resterande 60 procent av prövningskostnaden. Förutom att täcka vissa prövningskostnader finansierar årsavgifterna tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning kopplat till växtskyddsmedel. Med utgångspunkt i myndighetens uppskattade behov för växtskyddsmedelsverksamheten föreslås årsavgifterna för kemiska växtskyddsmedel att sänkas, från 5,5 till 4,5 procent av försäljningsvärdet.

Kemikalieinspektionen har gjort följande bedömning i den avgiftsfinansierade växtskyddsmedelsverksamheten:

- behovet av tillsyn bedöms öka med runt 40 procent,
- behovet av direkt stöd till företag bedöms öka med runt 40 procent,

- kostnaden för registerhållning bedöms öka med runt 100 procent på grund av ändrade finansieringsprinciper och
- behovet av provning bedöms ligga ungefär på samma nivå som idag.

Förslag om avgifter för växtskyddsmedel utgår från att verksamheten kan uppnå full kostnadstäckning från avgifter förutsatt att staten subventionerar ansökningsavgiften och provningen av vissa ärendetyper.

De ansökningsavgifter och provningar som vi föreslår ska undantas från krav på fullkostnadstäckning och som staten ska subventionera är:

- ansökan om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde
- ansökan om liten odlingsareal
- ansökan om dispenser
- ansökan för biologiska växtskyddsmedel
- ansökan för kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk.

I Kemikalieinspektionens förslag förordas att dessa ansökningsavgifter i princip ska ligga kvar på nuvarande nivåer. Den skillnad som vi föreslår är att ansökningsavgifterna för biologiska växtskyddsmedel likställs med växtskyddsmedel med begränsade risker. Det innebär höjda ansökningsavgifter för biologiska medel medan kemiska växtskyddsmedel med begränsad risk får sänkta ansökningsavgifter. Kemikalieinspektionen föreslår även att årsavgifterna likställs för biologiska växtskyddsmedel och växtskyddsmedel med begränsade risker. Förslagen innebär att årsavgifterna ligger kvar på nuvarande nivå för biologiska växtskyddsmedel, det vill säga 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet. Den sänkta årsavgiften för växtskyddsmedel med begränsade risker skulle göra att intäkterna från årsavgifterna minskar med runt 450 tkr.

Sammantaget skulle de subventionerade provningarna ha en kostnadstäckningsgrad på runt 18 procent, vilket skulle generera en total årlig kostnad för staten på runt 3,7 miljoner kronor.

9.2.1.3 Förslag om avgifter för biocidprodukter

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen fattar beslut om att justera avgiftsnivåer gällande ansökningsavgifterna.

Vi föreslår en justering av övriga ansökningsavgifter för att få en ensad kostnadstäckningsgrad. Förslaget utgår från att kostnadstäckningsgraden från ansökningsavgifter ska ligga på runt 30 procent av provningskostnaden för de olika ansökningstyperna.

Med utgångspunkt från myndighetens uppskattade behov för biocidverksamheten och biocidföretagens förutsättningar och betalningsförmåga föreslås årsavgifterna för kemiska biocidprodukter bibehållas på 5,5 procent av försäljningsvärdet. Intäkten från årsavgiften skulle täcka 15 procent av provningskostnaden samt 100 procent av kostnaden för tillsyn, direkt stöd till företag och registerhållning.

Förslag om avgifter för biocidprodukter utgår från att verksamheten som helhet inte kan uppnå full kostnadstäckning från avgifter.

Kemikalieinspektionen antar att denna förutsättning råder under den fortsatta infasningsperioden av EU:s biocidförordning.

Den totala kostnadstäckningsgraden för avgiftsfinansierad biocidverksamhet skulle landa på runt 60 procent vilket skulle ge en årlig kostnad för staten på runt 16 miljoner kronor.

Kemikalieinspektionen har gjort följande bedömning i den avgiftsfinansierade biocidproduktverksamheten:

- behovet av tillsyn bedöms öka med runt 80 procent
- behovet av direkt stöd till företag bedöms öka med runt 25 procent
- kostnaden för registerhållning bedöms öka med lite drygt 120 procent framför allt på grund av förändrade finansieringsprinciper och
- behovet av prövning bedöms öka med 60 procent. Det ökade behovet beror framför allt på att Kemikalieinspektionen ser ett behov av att vara utvärderande land i fler prövningar jämfört med idag.

Förslaget bygger på att staten särskilt subventionerar vissa ansökningstyper samt att årsavgifterna för biocidprodukter med begränsad risk justeras.

Det gäller ansökningsavgiften och prövningen av följande ärendetyper:

- ansökan om dispenser
- ansökan om godkännande enligt förenklat förfarande (biocidprodukter med begränsade risker)

I Kemikalieinspektionens förslag förordas att dessa ansökningsavgifter i princip ligger kvar på nuvarande nivåer. Den skillnad som vi föreslår är att biocidprodukter som är godkända enligt förenklat förfarande omfattas av samma årsavgift som biologiska medel, det vill säga 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet. Sammantaget skulle de subventionerade prövningarna ha en kostnadstäckningsgrad på runt 27 procent. Förutsatt att Sverige skulle vara utvärderande land för två produktgodkännanden enligt förenklat förfarande per år skulle den årliga kostnaden för staten bli 650 000 kronor.

9.2.2 Diskussion

9.2.2.1 Hantering av det ackumulerade underskottet

Inom bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet omfattar Kemikalieinspektionens förslag en nollställning av det ackumulerade underskottet. Nollställningen motiveras av att det inte bedöms möjligt att vare sig höja avgifterna eller reducera verksamhetens kostnader till de nivåer som skulle krävas utan att det får negativa konsekvenser för framför allt avgiftskollektivet. Att belasta dagens avgiftskollektiv med tidigare strukturella problem i avgiftsuttaget skulle ge för stora negativa konsekvenser för bekämpningsmedelsbranschen och i slutändan även för användare av bekämpningsmedel.

Nollställningen innebär att avgiftskollektivet inom bekämpningsmedelsområdet inte behöver bära de ekonomiska underskott som uppstått historiskt. Underskotten får i stället bäras av staten. Vid bokslutet 2021 är det ackumulerade underskottet 108 miljoner kronor.

Ett alternativ till nollställning är att både ansökningsavgifter och årsavgifter justeras så att intäkterna inbringar ett överskott vilket skulle kunna leda till en långsam reduktion av underskottet. Kemikalieinspektionen anser inte att detta är ett möjligt alternativ att genomföra på grund av underskottets storlek och de rådande förutsättningarna inom biocidverksamheten.

9.2.2.2 Uppdelning av bekämpningsmedelskollektivet

Kemikalieinspektionen föreslår att bekämpningsmedelskollektivet delas upp i två kollektiv, ett för växtskyddsmedelsföretagen och ett för biocidföretagen. Det beror på de skilda förutsättningarna för dessa två kollektiv. Det är skillnad på företagens storlek och betalningsförmåga. Det beror också på att EU:s biocidförordning är under en infasningsperiod. Infasningsperioden gör att det

till delar saknas harmoniserade arbetssätt inom EU och att vissa biocidföretag saknar erfarenhet av prövning enligt kraven i förordningen.

Det skulle kunna vara möjligt att behålla nuläget och ha växtskyddsmedelsföretag och biocidföretag i ett och samma avgiftskollektiv och fortsätta att ha samma nivå på årsavgiften. Problemet med detta är att växtskyddsmedelsföretagen skulle stå för delar av kostnaden för biocidverksamheten vilket går emot principen om hur avgifter ska tas ut för statlig verksamhet och kravet på motprestation.

9.2.2.3 Avgifter för växtskyddsmedel

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen justerar avgiftsnivåer både gällande ansökningsavgifter och årsavgifter för växtskyddsmedel.

Förslaget som helhet bygger på att de ärenden som vi föreslår ska undantas från krav på full kostnadstäckning subventioneras av statliga medel. Om Kemikalieinspektionens förslag om att staten står för denna subvention inte accepteras finns det två alternativa lösningar.

Det första alternativet är att överväga behovet av att subventionera dessa ärendetyper. Om behovet inte anses vara i linje med Kemikalieinspektionens förslag kan en höjning av både ansökningsavgifter och årsavgifter övervägas.

Det andra alternativet är att låta växtskyddsmedelsföretagen fortsätta att subventionera dessa ärendetyper. Om detta inte anses gå emot kravet om motprestation av en betald avgift kan årsavgifterna ligga kvar på dagens nivå, det vill säga 5,5 procent av försäljningsvärdet.

I en jämförelse med andra länders avgifter kan man konstatera att avgifterna skiljer sig åt i sin uppbyggnad och att en direkt jämförelse är svår att göra. Om man enbart jämför ansökningsavgifterna innebär Kemikalieinspektionens förslag att avgifterna är lägre i Sverige jämfört med andra länder inom norra zonen. Det beror på uppbyggnaden i konstruktion där Sverige har relativt låga ansökningsavgifter och höga årsavgifter.

I samrådet med företagen framkom det att denna typ av konstruktion är att föredra eftersom höga ansökningsavgifter kan utgöra ett negativt hinder för att komma ut på den svenska marknaden.

9.2.2.4 Avgifter för biocidprodukter

Kemikalieinspektionen föreslår att prövningen av biocidprodukter ska undantas från krav på full kostnadstäckning under den fortsatta infasningsperioden av EU:s biocidförordning. Även om huvudprincipen är att kostnaden för avgiftsfinansierad verksamhet ska ha full kostnadstäckning, kan vi konstatera att principen inte är rimlig när det gäller biocidprodukter. Det anses inte vara rimligt att höja avgifterna eller minska verksamhetens kostnader utan stora negativa konsekvenser. Kemikalieinspektionen förordar att det ekonomiska målet för biocidverksamheten är obestämt och att myndigheten fortsätter att redovisa intäkter och kostnader årligen.

Skulle mål om full kostnadstäckning ändå gälla framöver är det nödvändigt med höjningar av avgifterna och/ eller översyn av de behov och kostnader av biocidverksamhet som Kemikalieinspektionen föreslår.

Om det finns en önskan om att uppnå full kostnadstäckning föreslår Kemikalieinspektionen att detta framför allt görs genom att höja årsavgifterna. Att höja ansökningsavgifter skulle skapa oönskade inträdeshinder på den svenska marknaden.

De förändringar som är nödvändiga för att uppnå full kostnadstäckning med den biocidverksamhet som Kemikalieinspektionen föreslår är en ökning av årsavgiften från 5,5

procent till 16 procent av försäljningsvärdet för kemiska biocidprodukter. Maxtaket behöver höjas från 400 000 kronor till 500 000 kronor.

Det andra alternativet är att se över kostnaderna för biocidverksamheten. Kemikalieinspektionen kan göra mindre marknadskontroll kopplat till biocidprodukter och även fortsätta att tacka nej till att vara utvärderande land vid prövningen av biocidprodukter. Man kan också lägga till aspekten att myndigheten bör minska sina kostnader genom effektiviseringsåtgärder.

Kemikalieinspektionen arbetar ständigt med att förbättra och effektivisera prövningen av biocidprodukter. Eftersom en stor del av prövningen är EU-gemensam är det dock svårt att få full effekt av interna åtgärder.

I en jämförelse med andra länders avgifter kan man konstatera att avgifterna skiljer sig åt i sin uppbyggnad och att en direkt jämförelse är svår att göra. Om man enbart jämför ansökningsavgifterna innebär Kemikalieinspektionens förslag att avgifterna är lägre i Sverige jämfört med andra länder inom EU. Det beror just på uppbyggnaden i konstruktion där Sverige har relativt låga ansökningsavgifter och höga årsavgifter.

I samråd med företagen framkommer det att denna typ av konstruktion är att föredra eftersom höga ansökningsavgifter utgör ett negativt hinder för att komma ut på den svenska marknaden. Man anser att höga ansökningsavgifter är ett ekonomiskt risktagande för sökande företag som många gånger är osäkra på om prövningen kommer att leda fram till ett produktgodkännande. Det gäller särskilt för företag som har mindre vinstmarginaler på grund av små produktvolymen och produkter med en liten användning. En hög ansökningsavgift kan bli orimligt betungande för dessa produkter som i många fall kan ha en kritisk användning i sin bekämpande funktion. I samrådet framkom det att årsavgiften är lättare att hantera eftersom de utgår från den faktiska försäljningen av bekämpningsmedel och därmed är kopplade till en intäkt för företagen.

I samrådet framkom det också att de sammanlagda kostnaderna redan nu är på gränsen till vad som är möjligt att klara för biocidföretagen. Företagen framhåller att det finns behov av att sänka både ansöknings- och årsavgifter, en höjning anses vara omöjlig att hantera. Företagen understryker att det finns länder som inte tar ut några årliga avgifter alls för biocidprodukter, som till exempel Tyskland och Frankrike. Företagen påpekar också att eftersom Sverige är ett litet land med en liten marknad skulle höga avgifter slå hårt mot mindre företag som har Sverige som sin huvudmarknad. Under samrådet med företagen framkom det också att en höjning av avgifterna skulle innebära att många produkter skulle försvinna, innovation hämmas och etableringströsklar bli högre.

I samrådet framfördes stöd för Kemikalieinspektionens slutsatser att biocidprodukter inte kan bära de totala kostnaderna genom avgifter. Företagen anser att prövningen av biocidprodukter skapar förutsättningar för en hög skyddsnivå för hälsa och miljö och att prövningen bör ligga i samhällets grundläggande intresse. Det bör därför finnas utrymme för viss statlig finansiering för att säkerställa att nödvändiga biocidprodukter har förutsättningar att komma ut på den svenska marknaden.

9.2.2.5 Förslag om att vara utvärderande medlemsland för fler biocidprodukter

Kemikalieinspektionen ser ett behov av att acceptera fler ansökningar om att vara utvärderande land jämfört med idag. Det skulle bidra till genomförandet av EU:s biocidförordning, något som även utpekats i vårt regleringsbrev för 2022 som ett återrapporteringskrav. Ju fler produkttyper som provas enligt förordningen desto högre andel av produkterna på den svenska marknaden kommer att vara utvärderade enligt kraven i förordningen i syfte att nå ett högt skydd för hälsa och miljö.

9.3 Sammanfattning av förslagens konsekvenser

Konsekvensanalyser har redovisats separat för förslagen avseende kemikalieavgifterna (avsnitt 6) och bekämpningsmedelsavgifterna (avsnitt 8). I detta avsnitt redogörs kort för de viktigaste konsekvenserna från båda områdena och särskilt de gemensamma konsekvenserna av förslagen som helhet.

9.3.1 *Konsekvenser för företagen*

Företag som betalar kemikalieavgift får en lägre årsavgift per produkt och volym om förslagen genomförs. För dessa företag bedöms konsekvenserna därför bli positiva då de, under perioden då överskottet ska hanteras av Kemikalieinspektionen, kommer att få ta emot motprestationer på en nivå som överstiger de inbetalda avgifterna under samma period. Dock kommer företagen att gå miste om en motprestation motsvarande 20 miljoner kronor på grund av den föreslagna nedjusteringen av det ackumulerade överskottet.

Förslaget om nollställning av det ackumulerade överskottet betyder en nettovinst om 108 miljoner kronor för bekämpningsmedelsföretagen.

Företag som betalar ansökningsavgifter och årsavgifter för växtskyddsmedel får lägre avgifter på totalen. Med förslaget kommer avgiftskollektivet som helhet inte längre att stå för kostnaden för de ärenden som föreslås att subventioneras av staten.

Företag som betalar ansökningsavgifter och årsavgifter för biocidprodukter behöver inte heller fortsättningsvis bära hela kostnaderna för myndighetens biocidverksamhet. Företagen får i stort sett oförändrade avgifter på totalen, med undantag för produkter där flertalet tilläggsavgifter kan bli aktuella på grund av att de innehåller särskilt farliga ämnen eller är särskilt omfattande.

9.3.2 *Konsekvenser för Kemikalieinspektionen*

Förslagen ger Kemikalieinspektionen förutsättningar att hantera och reducera över- och underskotten till noll. Förslagen skapar också förutsättningar att långsiktigt bedriva den avgiftsfinansierade verksamheten utan att nya ackumulerade resultat uppstår.

Förslag på nya avgifter utgår från myndighetens uppskattade behov. Kemikalieinspektionen anser att det finns behov av att utöka den avgiftsfinansierad verksamheten. Det skulle kunna ge undanträngningseffekter på övriga verksamheter om inte myndighetens totala anslag ökar i samma omfattning. Kemikalieinspektionens förmåga att leverera på hela myndighetens uppdrag är beroende av den totala anslagsnivån. De framtida behoven för de delar av myndighetens verksamhet som inte avgiftsfinansieras har inte berörts i detta uppdrag. För detta samt en översikt av Kemikalieinspektionens sammanlagda anslagsbehov hänvisas till vårt budgetunderlag.

9.3.3 *Konsekvenser för staten*

Överskottet för kemikalieavgiften kommer att kunna reduceras dels genom förslaget på sänkta avgifter, dels genom avskrivning av ackumulerat överskott om 20 miljoner kronor. Staten kommer då inte att vidarebefordra dessa intäkter till Kemikalieinspektionen.

Underskottet för bekämpningsmedelsfinansierad verksamhet föreslås hanteras genom en nollställning. Det innebär en negativ finansiell för staten motsvarande 108 miljoner kronor.

En ändring av det ekonomiska målet för biocidverksamheten förhindrar att det ackumuleras nya underskott. Samtidigt innebär det en kostnad för staten. Det ändrade ekonomiska målet kombinerat med fler uppdrag som utvärderande medlemsland och de ökade behoven inom övrig avgiftsfinansierad biocidverksamhet innebär att staten även behöver stå för en årlig kostnad på drygt 16 miljoner kronor. Den beräknade årliga kostnaden för staten är dock mycket osäker eftersom det beror mycket av vilka ärendetyper som inkommer till myndigheten framöver. Det

ändrade ekonomiska målet föreslår vi gälla under den fortsatta infasningstiden av EU:s biocidförordning, vilket innebär en extra kostnad för staten under en tioårsperiod.

För de ärendetyper vi föreslår ska subventioneras för att underlätta marknadstillträde för bekämpningsmedel med lägre risker för hälsa och miljö samt för mindre användningsområden så innebär det en årlig prognostiserad kostnad för staten på drygt fyra miljoner kronor. Denna kostnad bedömer Kemikalieinspektionen dock är motiverad utifrån de uppsatta målen i bland annat livsmedelsstrategin och målen om en hållbar användning av bekämpningsmedel.

Sammanfattningsvis innebär Kemikalieinspektionens förslag ekonomiska konsekvenser för stadsbudgeten. Konsekvenserna är både av engångskaraktär och av mer långsiktig karaktär. Tabellen nedan ger en översikt av de ekonomiska konsekvenserna. För enkelhetens skull har det ackumulerade underskottet inom bekämpningsmedelsområdet delats lika mellan växtskyddsmedel- och biocidproduktområdet.

Tabell 39. Huvudförslagets ekonomiska konsekvenser för stadsbudgeten (miljoner kronor)

Avgiftsområde -förslag	Statsbudgeten ett tillfälle	Statsbudgeten årligen
Allmänekemikalier		
-nedjustering av överskottet	20	
Växtskyddsmedel		
-nollställning av underskottet	-54	
-subvention av vissa ärendetyper		-3,7
Biocidprodukter		
-nollställning av underskottet	-54	
-förändrat ekonomiskt mål		-16
-subvention av vissa ärendetyper		-0,65
Konsekvens	-88	-20,35

Sammantaget innebär förslaget innebär en negativ påverkan på stadsbudgeten på både kort och lång sikt.

Kemikalieinspektionens förslag på hantering av underskott innebär en tillfällig negativ konsekvens för stadsbudgeten. Att nollställa underskottet inom bekämpningsmedelfinansierad verksamhet innebära en negativ effekt motsvarande 108 miljoner kronor. Att justera ner överskottet inom allmänekemikalieområdet ger en positiv effekt motsvarande 20 miljoner kronor. Sammantaget påverkas stadsbudgeten negativt med 88 miljoner kronor.

Att undanta biocidverksamheten från krav på full kostnadstäckning och att subventionera vissa ärendetyper och innebär en årlig negativ konsekvens för stadsbudgeten motsvarande 20 miljoner kronor. Konsekvensen som är kopplad till ett förändrat ekonomiskt mål för biocidproduktverksamheten ger en årlig negativ effekt på statsbudgeten motsvarande 16 miljoner kronor. Behovet av ett ändrat ekonomiskt mål bedöms kvarstå under den period då infasningen av EU:s biocidförordningen pågår, vilket uppskattas till 10–15 år. Konsekvensen som kan härledas till subvention av vissa ärendetyper innebär en kvarstående årlig negativ effekt på statsbudgeten motsvarande drygt 4 miljoner kronor.

9.4 Informations- och kommunikationsinsatser

Efter att beslut fattats om nya avgifter är strategisk kommunikation en förutsättning för att Kemikalieinspektionens målgrupper och andra intressenter ska få kunskap om nya avgifter i nära anslutning till att en förordningstext om avgifter har publicerats. Myndighetens kommunikationsinsatser kan dessutom öka chansen för att dess målgrupper upplever avgifterna som förutsägbara och transparenta. Information om nya och ändrade avgifter kommer att läggas ut på Kemikalieinspektionens webbplats när uppdaterade förordningar om kemikalie- och bekämpningsmedelsavgifterna publicerats. Information kommer att ges på både svenska och engelska.

Kemikalieinspektionen kommer även sprida informationen brett för nå andra intressenter. Myndighetens nyhetsbrev, informationsbrev och andra utskick samt mediarbete är olika kanaler som myndigheten kan använda för att nå ut med information om de nya avgifterna.

10 Ordlista

Administrativa kostnader för företagen	Med administrativa kostnader för företag avses de kostnader som uppkommer till följd av myndighetskrav om att upprätta, lagra eller överföra information.
Allmänekemikalier	Kemikalier definieras som ”allmänekemikalier” i Tullverkets tullnummerlista. Det kan vara kemikalier som ingår i bekämpningsmedel eller andra kemikalier.
Anslag	Medel på statens budget som riksdagen anvisar för ett visst ändamål och för viss tid och som regeringen disponerar och tilldelar en myndighet.
Anslagsredovisning	Redovisning av utfall och tillgängliga medel på anslag, utfall och i vissa fall beräknade belopp på inkomstitlar, tilldelat och ianspråktaget belopp på bemyndiganden och utfall för andra finansiella villkor som regeringen har angett.
Avgift	Ersättning som betalas för en specifik motprestation och som är avsedd att helt eller delvis täcka kostnaderna för att tillhandahålla denna.
Avgiftskollektiv	Den grupp företag som betalar en avgift för att finansiera viss statlig verksamhet.
Bekämpningsmedel	Kemiska eller biologiska produkter som är till för att förhindra att djur, växter eller mikroorganismer orsakar skada på egendom eller skadar människors eller djurs hälsa.
Berört medlemsland	Då vi är beroende av ett annat EU-lands prövning av en ansökan om produktgodkännande för ett bekämpningsmedel.
Biocidprodukt	En produkt avsedd att förstöra, oskadliggöra, hindra, förhindra verkningarna av eller på annat sätt kontrollera skadliga organismer på annat sätt än genom enbart fysisk eller mekanisk inverkan.
Direkta kostnader	En direkt kostnad är en kostnad som direkt kan hänföras/härledas till en bestämd vara eller tjänst.
Ekonomiskt mål	Mål som anger hur stor del av kostnaderna för en viss avgiftsbelagd verksamhet som på sikt ska täckas av avgiftsintäkter.
Ekvivalensbedömning	En bedömning av ekvivalens görs då ett verksamt ämne börjar tillverkas i en ny fabrik (ny källa) för att säkerställa att den nya framställningen sker på ett sådant sätt att ämnet är ekvivalent med det verksamma ämne som är godkänt på EU-nivå.
Full kostnadstäckning	Ekonomiskt mål som innebär att samtliga med en verksamhet direkt eller indirekt förenade kostnader på några års sikt ska täckas av avgiftsintäkter.
Fytotoxiskt	Giftig för växter.
Indirekta kostnader	En indirekt kostnad är en kostnad som inte direkt kan kopplas till en bestämd vara eller tjänst, till exempel lokalhyra och kostnader för ekonomiavdelning. De indirekta kostnaderna fördelas på kostnadsbärarna med hjälp av en fördelningsnyckel. Ibland används begreppet overheadkostnader i stället för indirekta kostnader.
Inkomstittel	Inkomstittel är en post på inkomstsidan på statens budget där statliga myndigheter redovisar inkomster som de inte får disponera.

Kandidatämne för substitution	Kemiska ämnen som inger särskilt stor oro för hälsan eller miljön. För bekämpningsmedel som innehåller dessa ämnen görs en bedömning om de kan ersättas med mindre skadliga alternativ.
Kostnadstäckningsgrad	Den andel av kostnaden som täcks av en intäkt.
Motprestation	Tjänst eller produkt som levereras av en myndighet mot att en avgift betalas.
Offentligrättslig avgift	Avgift som innebär ingrepp i enskildas ekonomiska förhållanden.
Overheadkostnader	Kostnader som inte är direkt relaterade till en vara eller tjänst, se indirekta kostnader.
Periodisering	Fördelning av inkomster och utgifter så att de förs till det år som de faktiskt avser även om de registrerats under ett annat år.
Referensmedlemsland	Det EU-land som har gjort utvärderingen av ett produktgodkännande för bekämpningsmedel.
SNI-kod	Standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI, används för att klassificera företag och arbetsställen efter vilken verksamhet de bedriver.
Subvention	Subvention, är ett (ofta statligt) ekonomiskt stöd med avsikt att sänka priset på en vara eller tjänst. Subventioner kan vara synliga eller dolda. Ett exempel på en synlig subvention är ett direkt bidrag från staten till en viss sektor eller verksamhet. En dold subvention kan vara undantag från att betala skatt eller de fulla kostnader som uppstår för samhället inom en viss sektors verksamhet. Ofta används subventioner i ett samhällsekonomiskt syfte för att främja något speciellt där konsumenternas efterfråga inte motsvarar kostnaden för produktion och utbudet.
Utvidgade produktgodkännanden för mindre användningsområden (UPMA)	Ett produktgodkännande för ett växtskyddsmedel kan utvidgas till att inkludera ytterligare mindre användningsområden än det ursprungliga produktgodkännandet. En medlemsstat kan bevilja ett utvidgat produktgodkännande om den avsedda användningen är av begränsad karaktär och om det utvidgade produktgodkännandet är av allmänt intresse inom den yrkesmässiga odlingen.
Utvärderande land	Det EU-land som ansvarar för att göra prövningen av ett produktgodkännande för bekämpningsmedel.
Växtskyddsmedel	Bekämpningsmedel som används för att skydda växter och växtprodukter inom jord-, skogs- och trädgårdsbruk. Det kan exempelvis användas mot svampangrepp, skadedjur eller konkurrerande växter.
Ämne som inger betänkligheter	Ett potentiellt skadligt ämne. Dessa ämnen kräver en särskild bedömning.

Bilaga 1 Författningsförslag kemikalieavgifter

Kemikalieinspektionens förslag till ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken att 6 kap. 5 §.

Nuvarande lydelse

Kemikalieavgiften ska betalas årligen för kalenderår och ska bestå av en

1. registeravgift med 600 kronor för varje anmälningsskyldig produkt eller organism, dock högst 70 000 kronor per år, och

2. mängdavgift med 12 kronor per ton anmälningsskyldiga produkter och organismer, dock högst 70 000 kronor per år.

Vid tillämpningen av första stycket ska produkter och organismer som har samma funktion och kemiska sammansättning eller anmäls under en gemensam beteckning räknas som en produkt eller organism.

Den som under ett kalenderår sammanlagt tillverkar eller till Sverige för in eller i eget namn förpackar, packar om eller byter namn på mindre än ett ton produkter eller organismer som avses i 2 §, behöver inte betala någon avgift för det kalenderåret.

Föreslagen lydelse

5 kap. 6 §

Kemikalieavgiften ska betalas årligen för kalenderår och ska bestå av en

1. registeravgift med 400 kronor för varje anmälningsskyldig produkt eller organism, dock högst 60 000 kronor per år, och

2. mängdavgift med 10 kronor per ton anmälningsskyldiga produkter och organismer, dock högst 70 000 kronor per år.

Vid tillämpningen av första stycket ska produkter och organismer som har samma funktion och kemiska sammansättning eller anmäls under en gemensam beteckning räknas som en produkt eller organism.

Den som under ett kalenderår sammanlagt tillverkar eller till Sverige för in eller i eget namn förpackar, packar om eller byter namn på mindre än ett ton produkter eller organismer som avses i 2 §, behöver inte betala någon avgift för det kalenderåret.

Denna förordning träder i kraft den xxx.

Bilaga 2 Författningsförslag bekämpningsmedelsavgifter

Kemikalieinspektionens förslag till ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter.

För att tydliggöra vilka ändringar som gjorts presenteras detta förslag i en jämförelsetabell. Eftersom i princip alla paragrafer ändras i 2, 3 och 4 kap. kan det dock vara mer lämpligt att upphäva dessa kapitel och införa nya²⁶.

Kemikalieinspektionen föreslår att regeringen beslutar om ändringar i

- 1 kap. Bestämmelser om förordningen och dess tillämpning,
- 2 kap. Avgifter för prövning av kemiska växtskyddsmedel,
- 3 kap. Avgifter för prövning av biologiska växtskyddsmedel,
- 4 kap. Avgifter för prövning av biocidprodukter,
- 8 kap. Årsavgifter för bekämpningsmedel, och
- 9 kap. Avgifternas betalning och slutliga bestämmande.

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
1 kap. Bestämmelser om förordningen och dess tillämpning	1 kap. Bestämmelser om förordningen och dess tillämpning
2 § I denna förordning avses med	2 § Termer och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i
kemiskt växtskyddsmedel: en kemisk produkt som är ett växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009,	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 när det gäller växtskyddsmedel,
biologiskt växtskyddsmedel: en bioteknisk organism som är ett växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009, och biocidprodukt: en biocidprodukt enligt förordning (EU) nr 528/2012.	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 och förordning (EU) nr 414/2013 när det gäller biocidprodukter, och
I övrigt har ord i denna förordning samma betydelse som i 14 kap. miljöbalken.	14 kap. miljöbalken och förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, när det gäller andra termer och uttryck än de som används i dessa EU-förordningar.
3 § De avgifter som ska betalas enligt 2 kap. 13 § och 3 kap. 2 § första stycket 2 bidrar till att täcka kostnaderna för handläggningen av de ärenden som avgifterna gäller.	3 § De ansökningsavgifter som ska betalas enligt 2 kap. 9–11 §, 3 kap. och 4 kap. bidrar till att täcka kostnaderna för prövningen av de ärenden som avgifterna gäller.
	4 § De årsavgifter som ska betalas enligt 8 kap. 3 § 2 och 4 § bidrar till att täcka kostnaderna för prövning och tillsyn.

²⁶ I enlighet med vad som sägs på s. 27 i Ds 2014:1, Gröna boken ”Riktlinjer för författningsskrivelser”.

2 kap. Avgifter för prövning av kemiska växtskyddsmedel

1 § För Kemikalieinspektionens, Livsmedelsverkets och Statens jordbruksverks prövning av ansökningar om godkännande, dispens och parallellhandelstillstånd i fråga om kemiska växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009 ska en ansökningsavgift betalas enligt detta kapitel.

Ansökningsavgiften består av en grundavgift och i vissa fall av en eller flera tilläggsavgifter.

En avgift enligt 7 § är preliminär. En sådan avgift fastställs slutligt enligt 9 kap. 2 §. Övriga avgifter enligt detta kapitel är slutliga avgifter.

Avgift för godkännande

2 § Den som ansöker om ett godkännande av ett kemiskt växtskyddsmedel ska, om inte annat följer av 13 eller 14 §, betala en grundavgift

1. med 120 000 kronor, om någon annan medlemsstat än Sverige är den prövande medlemsstaten enligt artikel 35 i förordning (EG) nr 1107/2009,
2. med 120 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40.1 a eller c i förordning (EG) nr 1107/2009,
3. med 140 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40.1 b i förordning (EG) nr 1107/2009,
4. med 170 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009 och en bedömning ska göras enligt artikel 41.2 b,
5. med 140 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande och ansökan grundas på ett godkännande som har getts av en annan medlemsstat enligt de bestämmelser som gällde före den 14 juni 2011,
6. med 60 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande av ett medel med låg risk enligt artikel 47 i förordning (EG) nr 1107/2009,
7. med 350 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande som ska bedömas enligt artikel 50 i förordning (EG) nr 1107/2009,
8. med 350 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande som ska prövas med hänsyn till alla zoner i Europeiska unionen och Sverige är den prövande medlemsstaten,
9. med 420 000 kronor, om ansökan avser ett tillfälligt godkännande enligt artikel 30 i förordning (EG) nr 1107/2009, och
10. med 300 000 kronor i andra fall.

2 kap. Avgifter för prövning av kemiska växtskyddsmedel

1 § Den som lämnar in en ansökan i fråga om ett kemiskt växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en ansökningsavgift för prövningen enligt detta kapitel.

Ansökningsavgiften består av en grundavgift och i vissa fall av en eller flera tilläggsavgifter.

Avgift ska också betalas enligt 6 kap. 3 § i ärenden där en bedömning av ekvivalens ska göras enligt artikel 29.1 b i förordning (EG) nr 1107/2009 eller där sökanden inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för godkännandet av det verksamma ämnet.

Avgifter för prövning av kemiska växtskyddsmedel som innehåller verksamma ämnen med begränsad risk finns i 3 kap.

Avgift för godkännande

2 § Den som ansöker om ett godkännande enligt förordning (EG) nr 1107/2009 av ett kemiskt växtskyddsmedel ska, om inte annat följer av 9 och 10 §, betala en grundavgift

1. med 400 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande där Sverige är prövande medlemsstat i norra zonen,
2. med 450 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande som ska prövas med hänsyn till alla zoner i Europeiska unionen och Sverige är prövande medlemsstat,
3. med 120 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande där Sverige är berörd medlemsstat,
4. med 120 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordningen, och
5. med 16 000 kronor, om ansökan avser ett växtskyddsmedel som är identiskt med ett godkänt växtskyddsmedel (klonprodukt).

3 § Om ett ärende enligt 2 § avser ett medel med fler än ett verksamt ämne och Sverige är den prövande medlemsstaten, ska sökanden för varje sådant ytterligare verksamt ämne betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor.

4 § I ett ärende enligt 2 § ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 12 000 kronor, om en bedömning av ekvivalens ska göras enligt artikel 29.1 b i förordning (EG) nr 1107/2009, och
2. med 30 000 kronor, om Statens jordbruksverk ska pröva ansökan i fråga om effektivitet, selektivitet och fytotoxicitet eller i fråga om huruvida miljö- och jordbruksförhållandena är jämförbara.

5 § Om Livsmedelsverket i ett ärende enligt 2 § ska bedöma resthalter av växtskyddsmedlet, ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 15 000 kronor, om det är fråga om en ansökan som avses i 2 § 6,
2. med 30 000 kronor, om det är fråga om en ansökan som avses i 2 § 1, 2, 3, 4 eller 5, och
3. med 60 000 kronor, om det är fråga om en ansökan som avses i 2 § 7, 8, 9 eller 10.

6 § Om sökanden i ett ärende enligt 2 § ändrar ansökan på så sätt att prövningen enligt de enhetliga principer för utvärdering av växtskyddsmedel som avses i artikel 29.6 i förordning (EG) nr 1107/2009 helt eller delvis måste göras om, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor för varje sådan omprövning.

Om en omprövning enligt första stycket innebär att Livsmedelsverket måste göra en ny bedömning av resthalter av växtskyddsmedlet, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 20 000 kronor.

Om en omprövning enligt första stycket innebär att Statens jordbruksverk måste göra en ny bedömning av medlets effektivitet, selektivitet eller fytotoxicitet eller i fråga om huruvida miljö- och jordbruksförhållandena är jämförbara, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 20 000 kronor.

Avgift när sökanden inte får åberopa tidigare prövad dokumentation

3 § För en ansökan där sökanden ska betala en grundavgift enligt 2 § 1–2 ska sökanden också betala en tilläggsavgift

1. med 60 000 kronor, om Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av växtskyddsmedlet,
2. med 50 000 kronor, om Statens jordbruksverk ska bedöma växtskyddsmedlets effektivitet, selektivitet och fytotoxicitet,
3. med 50 000 kronor, för varje ytterligare verksamt ämne om växtskyddsmedlet innehåller fler än ett ämne, och
4. med 50 000 kronor, om växtskyddsmedlet innehåller ett kandidatämne för substitution och en jämförande bedömning ska göras enligt artikel 50 i förordning (EG) nr 1107/2009.

4 § För en ansökan där sökanden ska betala en grundavgift enligt 2 § 3–4 ska sökanden också betala en tilläggsavgift

1. med 25 000 kronor, om Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av växtskyddsmedlet,
2. med 25 000 kronor, om Statens jordbruksverk ska bedöma växtskyddsmedlets effektivitet, selektivitet och fytotoxicitet eller om jordbruksförhållandena är jämförbara,
3. med 50 000 kronor, om växtskyddsmedlet innehåller ett kandidatämne för substitution och en jämförande bedömning ska göras enligt artikel 50 i förordning (EG) nr 1107/2009, och
4. med 20 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande och det krävs en bedömning i fråga om miljöförhållandena är jämförbara.

5 § Om sökanden i ett ärende enligt 2 § 1–2 ändrar ansökan på så sätt att bedömningen helt eller delvis måste göras om, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor för varje sådan ändring. Om en ändring enligt första stycket innebär att Livsmedelsverket måste göra en ny bedömning av resthalter av växtskyddsmedlet, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 20 000 kronor. Om en ändring enligt första stycket innebär att Statens jordbruksverk måste göra en ny bedömning av medlets effektivitet, selektivitet eller fytotoxicitet ska sökanden betala en tilläggsavgift med 20 000 kronor.

7 § Den som ansöker om ett godkännande enligt 2 § ska betala en tilläggsavgift med 1 100 000 kronor för varje akt med dokumentation, om

1. medlet innehåller ett verksamt ämne som är godkänt enligt förordning (EG) nr 1107/2009, och
2. sökanden inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för godkännandet av ämnet.

Avgift för ändrat godkännande

8 § Den som för ett kemiskt växtskyddsmedel ansöker om en ändring av ett godkännande i fråga om medlets användning eller villkor för användning enligt förordning (EG) nr 1107/2009 ska, om inte annat följer av 11, 13 eller 14 §, betala en grundavgift

1. med 120 000 kronor för varje användning eller villkor för användning som ska prövas enligt de enhetliga principer för utvärdering av växtskyddsmedel som avses i artikel 29.6 i förordning (EG) nr 1107/2009, om Sverige är den prövande medlemsstaten enligt artikel 35 i den förordningen,
2. med 60 000 kronor för varje användning eller villkor för användning som ska prövas enligt de enhetliga principer som avses i 1, om någon annan medlemsstat än Sverige är den prövande medlemsstaten, och
3. med 40 000 kronor för varje användning eller villkor för användning som inte behöver prövas enligt de enhetliga principer som avses i 1.

9 § I ett ärende enligt 8 § ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 30 000 kronor, om Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av växtskyddsmedlet, och
2. med 20 000 kronor, om Statens jordbruksverk ska pröva ansökan i fråga om effektivitet, selektivitet eller fytotoxicitet eller i fråga om huruvida miljö- och jordbruksförhållandena är jämförbara.

10 § I andra fall än de som avses i 8 § ska den som för ett kemiskt växtskyddsmedel ansöker om en ändring av ett godkännande enligt förordning (EG) nr 1107/2009 betala en grundavgift

1. med 20 000 kronor, om ändringen avser en ändring av källa för verksamt ämne och ändringen innebär att det ska göras en bedömning av ekvivalens enligt artikel 29.1 b i förordning (EG) nr 1107/2009,
2. med 20 000 kronor, om ändringen avser växtskyddsmedlets sammansättning, och
3. med 8 000 kronor i andra fall.

Avgift för ändrat godkännande

6 § Den som ansöker om en ändring av ett godkännande enligt artikel 45 i förordning (EG) nr 1107/2009 för ett kemiskt växtskyddsmedel ska, om inte annat följer av 9 och 10 §, betala en grundavgift

1. med 80 000 kronor, om Sverige är prövande medlemsstat och ändringen gör att Kemikalieinspektionens tidigare bedömning helt eller delvis måste göras om,
2. med 40 000 kronor, om Sverige är berörd medlemsstat och ändringen gör att Kemikalieinspektionens tidigare bedömning helt eller delvis måste göras om,
3. med 20 000 kronor, om Sverige är prövande medlemsstat och ändringen inte påverkar Kemikalieinspektionens tidigare bedömning,
4. med 20 000 kronor, om ändringen avser växtskyddsmedlets sammansättning och ändringen inte påverkar Kemikalieinspektionens tidigare bedömning, och
5. med 8 000 kronor i andra fall.

7 § För en ansökan där sökanden ska betala en grundavgift enligt 6 § 1 och 3 ska sökanden också betala en tilläggsavgift

1. med 30 000 kronor, om ändringen gör att Livsmedelsverkets tidigare bedömning av växtskyddsmedlet helt eller delvis måste göras om,
2. med 30 000 kronor, om ändringen gör att Statens jordbruksverks tidigare bedömning av växtskyddsmedlet helt eller delvis måste göras om, och
3. med 30 000 om medlet innehåller ett kandidatämne för substitution och en jämförande bedömning ska göras enligt artikel 50 i förordning (EG) nr 1107/2009.

8 § För en ansökan där sökanden ska betala en grundavgift enligt 6 § 2 ska sökanden också betala en tilläggsavgift

1. med 15 000 kronor, om ändringen gör att Livsmedelsverkets tidigare bedömning av växtskyddsmedlet helt eller delvis måste göras om, och
2. med 15 000 kronor, om ändringen gör att Statens jordbruksverks tidigare bedömning av växtskyddsmedlet helt eller delvis måste göras om, och
3. med 30 000 om medlet innehåller ett kandidatämne för substitution och en jämförande bedömning ska göras enligt artikel 50 i förordning (EG) nr 1107/2009.

Avgift för ändrat godkännande av växtskyddsmedel med låg risk

11 § I stället för det som sägs i 8 § ska den som ansöker om en ändring av ett godkännande av ett medel med låg risk enligt artikel 47 i förordning (EG) nr 1107/2009 betala en grundavgift

1. med 40 000 kronor, om det är fråga om en ändring som avses i 8 § 1, och
2. med 20 000 kronor, om det är fråga om en ändring som avses i 8 § 3.

12 § I ett ärende enligt 11 § ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 15 000 kronor, om Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av växtskyddsmedlet, och
2. med 20 000 kronor, om Statens jordbruksverk ska pröva ansökan i fråga om effektivitet, selektivitet eller fytotoxicitet eller i fråga om huruvida miljö- och jordbruksförhållandena är jämförbara.

Avgift för godkännande för ett mindre användningsområde

13 § I stället för det som sägs i 2 och 8 §§ ska sökanden betala en grundavgift med 12 500 kronor, om ansökan avser

1. ett utvidgat godkännande för ett mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordning (EG) nr 1107/2009, eller
2. ett utvidgat godkännande för ett mindre användningsområde genom ömsesidigt erkännande enligt artiklarna 40.1 och 51.7 i förordning (EG) nr 1107/2009.

Avgift för godkännande för en liten odlingsareal

14 § Den som ansöker om godkännande av ett kemiskt växtskyddsmedel för yrkesmässig användning och visar att den sammanlagda odlingsarealen vid tidpunkten för ansökan uppgår till högst 3 000 hektar ska betala en grundavgift

1. med 45 850 kronor i stället för det som sägs i 2 § 1 och 7–10,
2. med 21 000 kronor i stället för det som sägs i 2 § 2–6, och
3. med

Avgift för dispens från kravet på godkännande

15 § Den som för ett kemiskt växtskyddsmedel ansöker om dispens från kravet på godkännande i förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en grundavgift

1. med 6 000 kronor, om ansökan avser ett anstånd enligt artikel 46 i förordning (EG) nr 1107/2009,
2. med 10 000 kronor, om ansökan avser en begränsad och kontrollerad användning vid

Avgift för godkännande för mindre användningsområde

9 § Den som ansöker om ett utvidgat godkännande för mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en grundavgift

1. med 15 000 kronor om ansökan avser ett godkännande, och
2. med 4 000 kronor om ansökan avser en ändring av ett godkännande.

Avgift för godkännande för liten odlingsareal

10 § Den som ansöker om godkännande enligt förordning (EG) nr 1107/2009 av ett kemiskt växtskyddsmedel för yrkesmässig användning och visar att den sammanlagda odlingsarealen i Sverige vid tidpunkten för ansökan uppgår till högst 3 000 hektar ska betala en grundavgift

1. med 50 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande där Sverige är prövande medlemsstat,
2. med 20 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande där Sverige är berörd medlemsstat eller om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordningen, och
3. med 8 000 kronor om ansökan avser en ändring av ett godkännande enligt artikel 45 i förordningen.

Avgift för dispens från kravet på godkännande

11 § Den som ansöker om dispens från kravet på godkännande i förordning (EG) nr 1107/2009 av ett kemiskt växtskyddsmedel ska betala en grundavgift

1. med 12 000 kronor, om ansökan avser en nödsituation enligt artikel 53 i förordningen, och
2. med 12 000 kronor, om ansökan avser forskning och utveckling enligt artikel 54 i förordningen.

nödsituation enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009,

3. med 8 000 kronor, om ansökan avser ett enstaka experiment eller test enligt artikel 54.1 i förordning (EG) nr 1107/2009, och

4. med 16 000 kronor, om ansökan avser förhandstillstånd för ett experiment- eller testprogram enligt artikel 54.1 i förordning (EG) nr 1107/2009.

Avgift för parallellhandelstillstånd

16 § Den som för ett kemiskt växtskyddsmedel ansöker om ett parallellhandelstillstånd enligt artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en grundavgift med 20 000 kronor.

Avgift för parallellhandelstillstånd

12 § Den som ansöker om ett parallellhandelstillstånd enligt artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 för ett kemiskt växtskyddsmedel ska betala en grundavgift med 16 000 kronor.

3 kap. Avgifter för prövning av biologiska växtskyddsmedel

1 § För Kemikalieinspektionens prövning av ansökningar om godkännande, dispens och parallellhandelstillstånd av biologiska växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009 ska en ansökningsavgift betalas enligt detta kapitel. Ansökningsavgiften består av en grundavgift och i vissa fall av en tilläggsavgift.

Bestämmelser om avgift för prövning av ansökningar om godkännande av biotekniska organismer som är insekter, nematoder och spindeldjur finns i 5 kap.

En avgift enligt 3 § är preliminär. En sådan avgift fastställs slutligt enligt 9 kap. 2 §. Övriga avgifter enligt detta kapitel är slutliga avgifter.

Avgift för godkännande

2 § Den som ansöker om ett godkännande av ett biologiskt växtskyddsmedel enligt förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en grundavgift

1. med 5 250 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009,

2. med 5 250 kronor, om ansökan avser ett utvidgat godkännande för ett mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordning (EG) nr 1107/2009, och

3. med 21 000 kronor i andra fall.

Om ansökan avser genetiskt modifierade organismer, ska avgiften betalas med 60 000 kronor i stället för det som sägs i första stycket.

3 kap. Avgifter för prövning av biologiska växtskyddsmedel och kemiska växtskyddsmedel vars verksamma ämnen innebär en begränsad risk

1 § Den som lämnar in en ansökan enligt förordning (EG) nr 1107/2009 för ett biologiskt växtskyddsmedel eller ett kemiskt växtskyddsmedel vars verksamma ämnen bedöms innebära en begränsad risk och omfattas av föreskrifter om undantag som Kemikalieinspektionen har meddelat med stöd av 2 kap. 37 a § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, ska för prövningen betala en ansökningsavgift enligt detta kapitel.

Avgift ska också betalas enligt 6 kap. 3 § i ärenden där sökanden inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för godkännandet av det verksamma ämnet.

Bestämmelser om avgift för Naturvårdsverkets prövning av ansökningar om godkännande av biotekniska organismer som är insekter, nematoder och spindeldjur finns i 5 kap.

Avgift för godkännande

2 § Den som ansöker om ett godkännande enligt förordning (EG) nr 1107/2009 av ett växtskyddsmedel som avses i 1 §, ska betala en avgift

1. med 40 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande där Sverige är prövande medlemsstat,

2. med 20 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande där Sverige är berörd medlemsstat,

3. med 20 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordningen,

4. med 4 000 kronor, om ansökan avser ett växtskyddsmedel som är identiskt med ett godkänt växtskyddsmedel (klonprodukt),

5. med 4 000 kronor, om ansökan avser ett utvidgat godkännande för ett mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordningen, och

6. med 4 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande för yrkesmässig användning och sökanden visar att den sammanlagda odlingsarealen i

Sverige vid tidpunkten för ansökan uppgår till högst 3 000 hektar (liten odlingsareal).

Om ansökan avser genetiskt modifierade organismer, ska avgiften betalas med 60 000 kronor i stället för det som sägs i första stycket.

Avgift när sökanden inte får åberopa tidigare prövad dokumentation

3 § Den som ansöker om ett godkännande enligt 2 § ska betala en tilläggsavgift med 1 100 000 kronor för varje akt med dokumentation, om

1. medlet innehåller ett verksamt ämne som är godkänt enligt förordning (EG) nr 1107/2009, och
2. sökanden inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för godkännandet av ämnet.

Avgift för ändrat godkännande

4 § Den som för ett biologiskt växtskyddsmedel ansöker om en ändring av ett godkännande enligt förordning (EG) nr 1107/2009, ska betala en grundavgift

1. med 5 250 kronor, om prövningen ska göras enligt de enhetliga principer för utvärdering av växtskyddsmedel som avses i artikel 29.6 i förordning (EG) nr 1107/2009, och
2. med 4 000 kronor i andra fall.

Avgift för dispens från kravet på godkännande

5 § Den som för ett biologiskt växtskyddsmedel ansöker om dispens från kravet på godkännande i förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en grundavgift

1. med 3 000 kronor, om ansökan avser ett anstånd enligt artikel 46 i förordning (EG) nr 1107/2009,
2. med 5 000 kronor, om ansökan avser en begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009,
3. med 4 000 kronor, om ansökan avser tillstånd för ett enstaka experiment eller test enligt artikel 54.1 i förordning (EG) nr 1107/2009, och
4. med 8 000 kronor, om ansökan avser ett förhandstillstånd för ett experiment- eller testprogram enligt artikel 54.1 i förordning (EG) nr 1107/2009.

Avgift för parallellhandelstillstånd

6 § Den som för ett biologiskt växtskyddsmedel ansöker om ett parallellhandelstillstånd enligt artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 ska betala en grundavgift med 10 000 kronor.

Avgift för ändrat godkännande

3 § Den som ansöker om en ändring av ett godkännande enligt artikel 45 i förordning (EG) nr 1107/2009, för ett växtskyddsmedel som avses i 1 § ska betala en avgift

1. med 12 000 kronor, om ändringen gör att den tidigare bedömning helt eller delvis måste göras om, och
2. med 4 000 kronor i andra fall.

Avgift för dispens från kravet på godkännande

4 § Den som ansöker om dispens från kravet på godkännande enligt förordning (EG) nr 1107/2009 för ett växtskyddsmedel som avses i 1 §, ska betala en avgift

1. med 4 000 kronor, om ansökan avser en nödsituation enligt artikel 53 i förordningen, och
2. med 4 000 kronor, om ansökan avser forskning och utveckling enligt artikel 54 i förordningen.

Avgift för parallellhandelstillstånd

5 § Den som ansöker om parallellhandelstillstånd enligt artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 för ett växtskyddsmedel som avses i 1 § ska betala en avgift med 4 000 kronor.

4 kap. Avgifter för prövning av biocidprodukter

1 § För Kemikalieinspektionens och Livsmedelsverkets prövning av ansökningar om

4 kap. Avgifter för prövning av biocidprodukter

1 § Den som lämnar in en ansökan eller gör en anmälan i fråga om biocidprodukter enligt förordning

godkännande, anmälan, dispens och parallellhandelsstillstånd i fråga om biocidprodukter enligt förordning (EU) nr 528/2012 eller 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel ska en ansökningsavgift betalas enligt detta kapitel.

Ansökningsavgiften består av en grundavgift och i vissa fall av en eller flera tilläggsavgifter.

Bestämmelser om avgift för prövning av ansökningar om godkännande av nematoder, insekter eller spindeldjur som bekämpningsmedel finns i 5 kap.

En avgift enligt 9 § är preliminär. En sådan avgift fastställs slutligt enligt 9 kap. 2 §. Övriga avgifter enligt detta kapitel är slutliga avgifter.

Avgift för godkännande

2 § Den som ansöker om ett godkännande av en biocidprodukt eller av en sådan produktfamilj som avses i artikel 3.1 s i förordning (EU) nr 528/2012 ska, om inte annat följer av 12 §, betala en grundavgift

1. med 120 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande genom ömsesidigt erkännande av en produkt,
2. med 240 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande genom ömsesidigt erkännande av en produktfamilj,
3. med 600 000 kronor, om ansökan avser ett unionsgodkännande av en produkt och Sverige är utvärderande medlemsstat,
4. med 900 000 kronor, om ansökan avser ett unionsgodkännande av en produktfamilj och Sverige är utvärderande medlemsstat,
5. med 60 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande av en produkt genom ett förenklat förfarande enligt artikel 26 i förordning (EU) nr 528/2012 och Sverige är utvärderande medlemsstat,
6. med 120 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande av en produktfamilj genom ett förenklat förfarande enligt artikel 26 i förordning (EU) nr 528/2012 och Sverige är utvärderande medlemsstat,
7. med 600 000 kronor, om ansökan avser ett nationellt godkännande av en produktfamilj,
8. med 660 000 kronor, om ansökan avser ett tillfälligt godkännande av en produktfamilj,
9. med 360 000 kronor, om ansökan avser ett tillfälligt godkännande i andra fall än som avses i 8, och
10. med 300 000 kronor i andra fall.

3 § Om ett ärende enligt 2 § avser ett godkännande enligt 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel och ansökan innehåller dokumentation om ett verksamt ämne som inte tidigare har utvärderats av Kemikalieinspektionen, ska sökanden för varje sådant verksamt ämne betala en tilläggsavgift med 160 000 kronor.

(EU) nr 528/2012 eller 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel ska betala en avgift enligt detta kapitel.

Avgiften består av en grundavgift och i vissa fall av en eller flera tilläggsavgifter.

Avgift ska också betalas enligt 7 kap. 3 § i ärenden där sökanden inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för godkännandet av det verksamma ämnet

Avgift för godkännande där Sverige är utvärderande medlemsstat

2 § Den som ansöker om ett godkännande av en biocidprodukt eller en biocidproduktfamilj enligt förordning (EU) nr 528/2012, med Sverige som utvärderande medlemsstat, ska betala en grundavgift

1. med 350 000 kronor, om ansökan avser ett nationellt godkännande av en biocidprodukt och ska bedömas enligt artikel 30 i förordningen,
2. med 600 000 kronor, om ansökan avser ett nationellt godkännande av en biocidproduktfamilj och ska bedömas enligt artikel 30 i förordningen,
3. med 500 000 kronor, om ansökan avser ett unionsgodkännande av en biocidprodukt och ska bedömas enligt artikel 44 i förordningen,
4. med 700 000 kronor, om ansökan avser ett unionsgodkännande av en biocidproduktfamilj och ska bedömas enligt artikel 44 i förordningen,
5. med 360 000 kronor, om ansökan avser ett tillfälligt godkännande av en produkt och ska bedömas enligt artikel 55.2 i förordningen,
6. med 660 000 kronor, om ansökan avser ett tillfälligt godkännande av en biocidproduktfamilj och ska bedömas enligt artikel 55.2 i förordningen, och
7. med 150 000 kronor, om ansökan avser ett förnyat godkännande som ska bedömas enligt artikel 31 i förordningen eller ett unionsgodkännande som ska bedömas enligt artikel 46 i förordningen, för en biocidprodukt eller en biocidproduktfamilj och det inte krävs en ny fullständig utvärdering av produkten.

4 § Om ett ärende enligt 2 § 3, 4, 7, 8, 9 eller 10 avser en produkt med fler än ett verksamt ämne, ska sökanden för varje sådant ytterligare verksamt ämne betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor.

3 § För en ansökan där grundavgift ska betalas enligt 2 § 1–6 ska sökanden också betala en tilläggsavgift,

1. med 50 000 kronor för varje ytterligare verksamt ämne, om produkten innehåller fler än ett verksamt ämne,
2. med 50 000 kronor för varje ytterligare produkttyp, om produkten är avsedd för fler än en produkttyp,
3. med 50 000 kronor, för varje kandidatämne för substitution om produkten innehåller sådana ämnen och en jämförande bedömning enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 528/2012 ska göras av Kemikalieinspektionen,
4. med 20 000 kronor för varje ämne som inger betänkligheter enligt definitionen i artikel 3.1 f i förordningen,
5. med 20 000 kronor för varje ytterligare undergrupp av produkter i en biocidproduktfamilj, där produkterna har liknande sammansättning, samma användningsområde och risk- och effektivitetsnivå (metafamilj), och
6. med 60 000 kronor om Livsmedelsverket ska bedöma studier om resthalter.

5 § Om ett ärende enligt 2 § 3, 4, 7, 8, 9 eller 10 avser en produkt som ska användas i fler än en produkttyp, ska sökanden för varje sådan ytterligare produkttyp betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor.

4 § För en ansökan enligt 2 § 7 ska sökanden betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor för varje kandidatämne för substitution där en jämförande bedömning enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 528/2012 ska göras av Kemikalieinspektionen.

6 § Om ett ärende enligt 2 § 3, 4, 7, 8, 9 eller 10 avser en produkt som ska användas i fler än en användarkategori, ska sökanden för varje sådan ytterligare användarkategori betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor.

7 § I ett ärende enligt 2 § ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 50 000 kronor, om en jämförande bedömning ska göras enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 528/2012,
2. med 30 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande och Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av biocidprodukten, och
3. med 60 000 kronor i andra ärenden än som avses i 2 och där Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av biocidprodukten.

8 § Om sökanden i ett ärende enligt 2 § ändrar ansökan på så sätt att prövningen enligt de gemensamma principerna för utvärdering av produkter enligt bilaga 6 till förordning (EU) nr 528/2012, eller förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, helt eller delvis måste göras om, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 50 000 kronor för varje sådan omprövning.

Om en omprövning enligt första stycket innebär att Livsmedelsverket måste göra en ny bedömning av resthalter av biocidprodukten, ska sökanden betala en tilläggsavgift med 20 000 kronor.

Avgift för godkännande genom ömsesidigt erkännande

5 § Den som ansöker om ett ömsesidigt erkännande av ett produktgodkännande enligt artikel 33 eller 34 i förordning (EU) nr 528/2012 med Sverige som berörd medlemsstat ska betala en grundavgift

1. med 120 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande av en biocidprodukt,
2. med 160 000 kronor, om ansökan avser ett godkännande av en biocidproduktfamilj, eller
3. med 40 000 kronor om ansökan avser förnyat godkännande av en biocidprodukt eller biocidproduktfamilj och det inte krävs en ny fullständig utvärdering av produkten.

6 § För en ansökan om ömsesidigt erkännande av ett produktgodkännande enligt 5 § 1–2 ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 30 000 kronor för varje kandidatämne för substitution om produkten innehåller sådana ämnen och en jämförande bedömning enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 528/2012 ska göras av Kemikalieinspektionen,
2. med 5 000 kronor för varje ämne som inger betänkligheter enligt definitionen i art. 3.1 f i förordningen,
3. med 5 000 kronor för varje ytterligare undergrupp av produkter i en biocidproduktfamilj, där produkterna har liknande sammansättning, samma användningsområde och risk- och effektivitetsnivå (så kallad metafamilj), och
4. med 5 000 kronor om Livsmedelsverket ska bedöma delar av ansökan.

7 § För en ansökan om förnyat godkännande genom ömsesidigt erkännande enligt 5 § 3 ska sökanden betala en tilläggsavgift med 30 000 kronor för varje kandidatämne för substitution där en jämförande bedömning enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 528/2012 ska göras av Kemikalieinspektionen.

Avgift för godkännande genom förenklat förfarande

8 § Den som ansöker om ett godkännande av en biocidprodukt genom ett förenklat godkännandeförfarande som ska bedömas enligt artikel 26 i förordning (EU) nr 528/2012 där Sverige är utvärderande medlemsstat ska betala en grundavgift

1. med 60 000 kronor om ansökan avser en biocidprodukt, och
2. med 100 000 kronor om ansökan avser en biocidproduktfamilj.

9 § Den som gör en anmälan om tillhandahållande på marknaden av en biocidprodukt som har godkänts genom ett förenklat godkännandeförfarande enligt artikel 27 förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift

1. med 8 000 kronor om anmälan avser en biocidprodukt, och
2. med 12 000 kronor om anmälan avser en biocidproduktfamilj.

Avgift för godkännande genom likadan produkt

10 § Den som ansöker om godkännande enligt förordning (EU) nr 528/2012 av en sådan likadan produkt som avses i artikel 1 i förordning (EU) nr 414/2013 och ska bedömas enligt artikel 5 i den förordningen ska betala en avgift

1. med 10 000 kronor för en biocidprodukt och
2. med 15 000 kronor om det avser en biocidproduktfamilj.

Avgift när sökanden åberopar dokumentation som inte tidigare prövats

9 § I ett ärende enligt 2 § ska sökanden betala en tilläggsavgift med 850 000 kronor för varje akt med dokumentation, om

1. produkten innehåller ett verksamt ämne som är godkänt enligt förordning (EU) nr 528/2012, och
2. sökanden inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för godkännandet av ämnet.

Avgift för ändrat godkännande där Sverige är utvärderande medlemsstat

11 § Den som ansöker om eller anmäler en ändring av ett godkännande av en biocidprodukt enligt artikel 50 i förordning (EU) nr 528/2012 där Sverige är utvärderande medlemsstat ska betala en grundavgift

1. med 120 000 kronor för ansökan om en större ändring enligt definitionen i artikel 3.1 ac i förordningen,
3. med 30 000 kronor för ansökan om en mindre ändring som avses i artikel 3.1 ab i förordningen, där Sverige är utvärderande medlemsstat.

12 § För en ansökan om ändring av ett godkännande där en grundavgift ska betalas enligt 11 § ska sökanden också betala en tilläggsavgift

1. med 20 000 för en ansökan som avses i 11 § 1 för varje kandidatämne för substitution där en jämförande bedömning enligt artikel 23 i förordning (EU) nr 528/2012 ska göras av Kemikalieinspektionen,
2. med 10 000 kronor Livsmedelsverket ska bedöma delar av ansökan.

13 § Den som ansöker om, eller anmäler en ändring av ett godkännande av en biocidprodukt genom förenklat godkännandeförfarande enligt artikel 50 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift

1. med 20 000 kronor, ansökan om en större ändring enligt definitionen i artikel 3.1 ac i förordningen, och
2. med 10 000 kronor, ansökan om en större ändring enligt definitionen i artikel 3.1 ab i förordningen.

Avgift för ändrat godkännande där Sverige är berörd medlemsstat

10 § Den som ansöker om en ändring av ett godkännande av en biocidprodukt enligt artikel 50 i förordning (EU) nr 528/2012 eller enligt 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel ska betala en grundavgift

1. med 120 000 kronor, om ansökan avser eller motsvarar en sådan omfattande ändring som avses i artikel 50.3 c i förordning (EU) nr 528/2012,

2. med 60 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande av en sådan omfattande ändring som avses i 1 och Sverige inte är referensmedlemsstat,

3. med 40 000 kronor, om ansökan avser eller motsvarar en sådan mindre ändring som avses i artikel 50.3 b i förordning (EU) nr 528/2012 och annat inte följer av 5,

4. med 8 000 kronor, om ansökan avser eller motsvarar en sådan administrativ ändring som avses i artikel 50.3 a i förordning (EU) nr 528/2012, eller

5. med 8 000 kronor, om ansökan avser ett ömsesidigt erkännande av en sådan mindre ändring som avses i artikel 50.3 b i förordning (EU) nr 528/2012 och Sverige inte är referensmedlemsstat.

11 § I ett ärende enligt 10 § där Livsmedelsverket ska bedöma resthalter av biocidprodukten ska sökanden betala en tilläggsavgift

1. med 60 000 kronor, om ärendet är ett sådant som avses i 10 § 1, och

2. med 30 000 kronor, om ärendet är ett sådant som avses i 10 § 2.

14 § Den som ansöker om eller anmäler en ändring av ett godkännande av en biocidprodukt enligt artikel 50 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift där Sverige är berörd medlemsstat

1. med 40 000 kronor för ansökan om ett ömsesidigt erkännande av en större ändring enligt definitionen i artikel 3.1 ac i förordningen,

2. med 10 000 kronor för ansökan om ett ömsesidigt erkännande av en mindre ändring som avses i artikel 3.1 ab i förordningen,

3. med 8 000 kronor om anmälan gäller en administrativ ändring som avses i artikel 3.1 aa i förordningen och innebär tillägg till biocidproduktens namn, ändring av innehavare eller godkännande av ett antal godkända produkter som en biocidproduktfamilj där produkterna omfattas av specifikationerna för en ramformulering som har fastställts i enlighet med direktiv 98/8/EG i enlighet med samma villkor, och

4. med 4 000 kronor om anmälan gäller en administrativ ändring som avses i artikel 3.1 aa i förordningen

15 § För en ansökan om ändring av ett godkännande där en grundavgift ska betalas enligt 13 § ska sökanden också betala en tilläggsavgift

1. med 10 000 kronor, för en ansökan som avses i 13 § 1 för varje kandidatämne för substitution där en jämförande bedömning enligt art. 23 i förordning (EU) nr 528/2012 ska göras av Kemikalieinspektionen, och

2. med 5 000 kronor om Livsmedelsverket ska bedöma delar av ansökan.

16 § Den som ansöker om, eller anmäler en ändring av ett godkännande av en biocidprodukt genom förenklat godkännandeförfarande enligt artikel 50 i förordning (EU) nr 528/2012 där Sverige är berörd medlemsstat ska betala en grundavgift

1. med 5 000 kronor för ansökan om ett ömsesidigt erkännande av en större ändring enligt definitionen i artikel 3.1 ac i förordningen,

2. med 5 000 kronor för ansökan om ett ömsesidigt erkännande av en mindre ändring som avses i artikel 3.1 ab i förordningen,

4. med 4 000 kronor, om anmälan gäller en administrativ ändring som avses i artikel 3.1 aa i förordningen och innebär tillägg till biocidproduktens namn, ändring av innehavare eller godkännande av ett antal godkända produkter som en biocidproduktfamilj där produkterna omfattas av specifikationerna för en ramformulering som har fastställts i enlighet med direktiv 98/8/EG i enlighet med samma villkor och

5. med 2 000 kronor, om anmälan gäller en administrativ ändring som avses i artikel 3.1 aa i förordningen.

Avgift för godkännande av "samma produkt"

12 § Den som ansöker om godkännande av en sådan "samma produkt" som avses i artikel 17.7 i förordning

(EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift med 20 000 kronor.

Avgift för anmälan

13 § Den som gör en anmälan om tillägg av en biocidprodukt i en produktfamilj enligt artikel 17.6 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift med 8 000 kronor.

14 § Den som gör en anmälan om tillhandahållande på marknaden av en biocidprodukt som är godkänd genom ett förenklat förfarande enligt artikel 27.1 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift med 8 000 kronor.

Avgift för dispens från kravet på godkännande

15 § Den som ansöker om dispens från kravet på godkännande av en biocidprodukt enligt förordning (EU) nr 528/2012 eller 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel ska betala en grundavgift

1. med 8 000 kronor, om ansökan avser ett experiment eller försök för forskning och utveckling enligt artikel 56 i förordning (EU) nr 528/2012, och
2. med 15 000 kronor i andra fall. Förordning (2016:834).

Avgift för parallellhandelstillstånd

16 § Den som ansöker om ett parallellhandelstillstånd enligt artikel 53 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift med 20 000 kronor.

Avgift för anmälan om tillägg i produktfamilj

17 § Den som gör en anmälan om tillägg av en biocidprodukt i en produktfamilj enligt artikel 17.6 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift med 8 000 kronor.

Avgift för dispens från kravet på godkännande

18 § Den som ansöker eller underrättar om ett undantag från kravet på godkännande av en biocidprodukt enligt förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en avgift

1. med 12 000 kronor för en ansökan om undantag som ska bedömas enligt art. 55.1 i förordningen eller
2. med 5 000 kronor för en underrättelse enligt art. 56.2 i förordningen.

Avgift för parallellhandelstillstånd

19 § Den som ansöker om ett parallellhandelstillstånd enligt art. 54 i förordning (EU) nr 528/2012 ska betala en grundavgift med 20 000 kronor.

Avgifter för prövningar enligt 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

20 § Den som ansöker om ett godkännande av en biocidprodukt enligt 4 kap. förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel ska betala en grundavgift med 300 000 kronor.

Sökanden ska därutöver betala en tilläggsavgift

1. för varje ytterligare verksamt ämne med 50 000, om produkten innehåller fler än ett verksamt ämne
2. för varje ytterligare produkttyp med 50 000, om produkten är avsedd för fler än en produkttyp, och
4. med 60 000 kronor om Livsmedelsverket ska bedöma studier om resthalter

21 § Den som ansöker om ett ändrat godkännande av en biocidprodukt ska betala en grundavgift

1. med 40 000 kronor, om ändringen förväntas påverka bedömningen av huruvida villkoren för godkännande är uppfyllda, och
2. med 8 000 kronor i andra fall.

22 § Den som gör en anmälan för att under ett annat namn tillhandahålla en biocidprodukt på marknaden som i allt väsentligt är likadan som en produkt som är godkänd enligt denna förordning enligt 4 kap 14 § i

förordning (2014:425) ska betala en avgift med 8 000 kronor per produkt.

23 § Den som ansöker om undantag från kravet på godkännande av en biocidprodukt enligt 4 kap 3 a § ska betala en avgift med 12 000 kronor.

8 kap. Årsavgifter för bekämpningsmedel

3 § Årsavgiften enligt 1 eller 2 § ska betalas senast den 31 maj det år som avgiften avser och ska

1. för ett kemiskt bekämpningsmedel uppgå till 5,5 procent av försäljningsvärdet av medlet beräknat på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser, och

2. för ett eller flera biologiska bekämpningsmedel uppgå till 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet av de godkända produkterna beräknat på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser.

Avgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

8 kap. Årsavgifter för bekämpningsmedel

3 § Årsavgiften enligt 1 eller 2 § ska betalas senast den 31 maj det år som avgiften avser och ska

1. för ett kemiskt växtskyddsmedel uppgå till 4,5 procent av försäljningsvärdet av medlet beräknat på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser, och

2. för ett eller flera biologiska växtskyddsmedel och växtskyddsmedel med begränsad risk enligt 3 kap. i denna förordning uppgå till 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet av de godkända produkterna beräknat på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser.

Avgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

4 § Årsavgiften enligt 1 eller 2 § ska betalas senast den 31 maj det år som avgiften avser och ska

1. för en kemisk biocidprodukt uppgå till 5,5 procent av försäljningsvärdet av medlet beräknat på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser, och

2. för en eller flera biologiska biocidprodukter och biocidprodukter som är godkända enligt förenklat förfarande uppgå till 1,3 procent av det sammanlagda försäljningsvärdet av de godkända produkterna beräknat på försäljningen under kalenderåret före det år som avgiften avser.

Avgiften ska betalas med lägst 2 000 kronor och högst 400 000 kronor.

9 kap. Avgifternas betalning och slutliga bestämmande

2 § När Kemikalieinspektionen har berett ärendet så långt att inspektionen kan fatta ett sådant beslut som avses i någon av bestämmelserna i 2 kap. 7 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 9 §, 6 kap. eller 7 kap. ska Kemikalieinspektionen fastställa den slutliga avgiften. Den slutliga avgiften ska motsvara kostnaderna för den hantering och utvärdering som ansökan har föranlett men får inte överstiga ansökningsavgiften i ärendet. I sitt beslut om att fastställa prövningsavgiften ska Kemikalieinspektionen redovisa kostnaderna och ange hur de har beräknats. Om ansökningsavgiften är högre än prövningsavgiften, ska Kemikalieinspektionen återbetala mellanskillnaden till sökanden.

9 kap. Avgifternas betalning och slutliga bestämmande

2 § När Kemikalieinspektionen har berett ärendet så långt att inspektionen kan fatta ett sådant beslut som avses i någon av bestämmelserna i 6 kap. eller 7 kap. ska Kemikalieinspektionen fastställa den slutliga avgiften. Den slutliga avgiften ska motsvara kostnaderna för den hantering och utvärdering som ansökan har föranlett men får inte överstiga ansökningsavgiften i ärendet. I sitt beslut om att fastställa prövningsavgiften ska Kemikalieinspektionen redovisa kostnaderna och ange hur de har beräknats. Om ansökningsavgiften är högre än prövningsavgiften, ska Kemikalieinspektionen återbetala mellanskillnaden till sökanden.

Bilaga 3 Samråd

Kemikalieinspektionen har under hösten 2021 haft samråd med ett urval av företag som ingår i avgiftskollektiven. För att få en bredare representation har även branschorganisationer bjudits in att närvara vid samråden.

Samtliga samråd har genomförts via Teams och det har funnits möjlighet att lämna skriftliga kompletterande synpunkter antingen på svenska eller engelska. Det har även gjorts ett separat utskick för att specifikt fånga in synpunkter kopplat till de ärendetyper som Kemikalieinspektionen föreslår att subventionera.

De synpunkter som framförts vid samråden har beaktats vid framtagandet av förslagen.

Nedan sammanfattas information om de tre genomförda samråden för allmänskemikalieavgiften, växtskyddsmedelsavgiften respektive biocidproduktavgiften.

Samråd kemikalieavgiften

I november 2021 anordnades ett samrådsmöte med Henkel, Orkla Care, Rekal, Tikkurila, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (IKEM) och Kemisk Tekniska Företagen (KTF) för att diskutera det ackumulerade överskottet, avgifterna och konsekvenser till följd av ändringar av avgiften. Deltagarna framhöll att avgifterna inte är särskilt betungande så som de är konstruerade idag och att om ändringar skulle göras i avgiften var det önskvärt att dessa gjordes på volym hellre än på antalet produkter. Anledningen till det var att små företag med få produkter men höga volymer får en högre genomsnittlig kostnad än större företag. Företagen som medverkade anser att avgifterna är transparenta och förutsägbara. Företagen anser att tillsyn är viktigt för att företagen vill göra rätt för sig och vill också att de företag som inte gör rätt för sig ska upptäckas.

Under mötet framfördes också synpunkter om differentierade avgifter för små och medelstora företag jämfört med stora företag. Synpunkter framkom även gällande avgiftsstrukturen som medför att en del företag som importerar produkter och därefter tillverkar andra produkter som sätts på marknaden betalar dubbla avgifter.

Samråd växtskyddsmedelsavgiften

Den 29 oktober 2021 anordnades ett samrådsmöte med representanter från branschorganisationen svenskt växtskydd och intresseorganisationen Lantmännens riksförbund (LRF). Svenskt Växtskydd representerar medlemsföretagen Adama, BASF, Bayer, Syngenta, Nufarm, Food Machinery and Chemical Corporations (FMC), Nordisk Alkali och Corteva). LRF är en intresseorganisation för företagare inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäringen. LRF kan ibland vara sökande part i ett ansökningsförfarande, det gäller vid ansökan om utvidgat mindre produktgodkännande för mindre användning (UPMA) och ansökan om dispenser.

Vid mötet presenterades de preliminära resultaten från avgiftsoversynen samt att diskussioner fördes kring vad som fungerar bra och mindre bra i det nuvarande avgiftssystemet. Specifika frågor som berördes var följande:

1. Förslag att nollställa det ackumulerade underskottet
2. Förslag att dela upp bekämpningsmedelskollektivet i två avgiftskollektiv, ett för växtskyddsmedel och ett för biocidprodukter
3. Förslag att vissa ärenden bör ha en lägre kostnadstäckningsgrad och undantas från krav på full kostnadstäckning

I samband med samrådsmötet gavs möjlighet att framföra synpunkter såväl muntligt som skriftligt. Synpunkter som lämnats i samband med samrådsmötet samt vid andra tidpunkter under utredningsarbetet har beaktats i färdigställandet av denna rapport och Kemikalieinspektionens förslag. För mer information se sammanställning och redogörelse i tabellen nedan.

Tabell 40. Sammanställning och sammanfattning av synpunkter som lämnats under samrådet om avgifter för växtskyddsmedel.

Sakområden	Information och synpunkter från företag och branschorganisationer
Ansökningsavgifter	Dessa bör inte ändras, i vart fall inte med en höjning. Vissa företag uppgav att de inte kommer att bekosta vissa villkorsändringar eftersom ansökningsavgiften anses vara för hög. Förutom själva ansökningsavgiften är kostnad för att ta fram underlaget betydande.
Ansökningsavgiften för ömsesidigt erkännande	Den ansökningsavgiften bör inte höjas då det kan få betydande konsekvenser för berörda företag. Dessa ansökningar skulle särskilt gynnas av en sänkt ansökningsavgift.
Avgifter för mindre användningsområden	För dessa avgifter kan en höjning kanske vara motiverad av resursskäl och kostnadstäckningsgrad. Däremot talar formuleringen i uppdraget samt i livsmedelsstrategin tydligt emot detta.
Avgifter för medel med låg risk	Dessa avgifter bör ses över för att skapa förutsättningar för företagen att ansöka om godkännande för fler lågriskprodukter.
Det nuvarande avgiftssystemet	Fungerar bra. Är tydligt, bra, enkelt och transparent.
Digitalisering	Ytterligare satsningar på digitala lösningar är önskvärt.
Höjda avgifter	Höjda avgifter skulle kunna leda till färre ansökningar om godkännande i Sverige. Sannolikt skulle det leda till färre förfrågningar om att Sverige kan vara utvärderande medlemsland.
Konkurrenssituation – småföretag växtskydd och odlare	För att skapa bättre förutsättningar för små företag och för odlare framfördes att det är motiverat att lågriskprodukter, biologiska medel, UPMA och produkter med liten odlingsareal har lägre ansökningsavgifter jämfört med ordinarie produktgodkännanden. Om den möjligheten inte ges riskerar företagen att slås ut då de inte längre uppges kunna konkurrera med de stora internationella bolagen på marknaden. Vissa nischprodukter riskerar då att fasas ut på den svenska marknaden vilket skulle kunna orsaka problem i användarledet.
Motprestation	Är nöjda. Får den motprestation som är förväntad.
Nollställning av underskott	Gav stöd till Kemikalieinspektionens förslag.
Uppdelning av bekämpningsmedelskollektivet i två, ett för växtskydd och ett för biocid	Gav stöd till Kemikalieinspektionens förslag.

Vägledning	Då EU:s växtskyddsmedelsförordning är rörig är det fortsatt viktigt med stöd och vägledningsdokument.
Årsavgifter	Vill helst inte se några höjningar av dessa. Om förändringar genomförs bör de vara så små som möjligt. Maxtaken bör inte höjas. Från ett mindre företag framkom att den önskade nivån på årsavgiften är 3 procent.
Ärendehandläggningen	Väldigt nöjda med den nuvarande ärendehandläggningen som är snabb och effektiv. Mycket av förfarandet har förenklats.

Samråd biocidproduktavgiften

Den 9 november 2021 anordnades ett samrådsmöte med representanter för branschorganisationer och enskilda företag inom biocidproduktbranschen. Mötet arrangerades som ett Teamsmöte på grund av den pågående pandemin. Vid mötet närvarade representanter för IKEM, KTF, Trikem, Solenis och Hempel.

Vid mötet presenterades de preliminära resultaten från avgiftsöversynen samt att diskussioner fördes kring vad som fungerar bra och mindre bra i det nuvarande avgiftssystemet. Specifika frågor som berördes var följande:

1. Förslag att nollställa det ackumulerade underskottet
2. Förslag att dela upp bekämpningsmedelskollektivet i två avgiftskollektiv, ett för växtskyddsmedel och ett för biocidprodukter

I samband med samrådsmötet gavs möjlighet att framföra synpunkter såväl muntligt som skriftligt. Synpunkter som lämnats i samband med samrådsmötet samt vid andra tidpunkter under utredningsarbetet har beaktats i färdigställandet av denna rapport och Kemikalieinspektionens förslag. För mer information se sammanställning och redogörelse i tabellen nedan.

Tabell 41. Sammanställning och sammanfattning av synpunkter som lämnats under samrådet om avgifter för biocidprodukter.

Ansökningsavgiften	Nuvarande ansökningsavgifter är kännbara för många företag. Ansökningsavgifterna är så pass höga att de hindrar innovation och att nya produkter kommer in på marknaden. Höga ansökningsavgifter leder till mindre utveckling av nya produkter med bättre egenskaper till exempel avseende miljöpåverkan. Det här innebär att utvecklingen står still. Avgifterna för att ansöka om produktgodkännanden är förhållandevis höga. De totala kostnaderna med både årsavgifter och ansökningsavgifter biocidprodukter blir kännbara för företagen. Många företag väljer aktivt bort Sverige för att det kostar mer än vad man beräknar att tjäna. Ansökningsavgiften har betydelse i det sammanhanget. Avgifterna behöver spegla risken och komplexiteten i prövningen av biocidprodukter. Stigande totala kostnader med EU:s biocidförordning. Testkostnaderna är betydande.
Avgifternas förutsägbarhet och transparens	Åsikterna bland företag inom biocidbranschen huruvida avgifterna är förutsägbara och transparenta går isär. Vissa finner att det är transparenta. Vissa finner att det är svårt att veta vilken avgift man ska betala då regelverket är mycket snårigt och det finns många olika kostnader att ta hänsyn till, både grundkostnader och olika tilläggskostnader.

	Räknesnuran på Kemikalieinspektionens hemsida är en bra hjälp men lagstiftningens olika delar gör det svårt att överblicka den sammanlagda slutliga avgiften. Årsavgiften styrs av försäljningen, därför är den inte förutsägbar. Ansökningsavgiften utgör en osäkerhet för företagen eftersom man inte vet om man får ett produktgodkännande och ansökningsavgiften inte betalas tillbaka ifall ansökan avslås. Biocidbranschen önskar att avgiftsöversynen tar hänsyn till den sammanlagda kostnaden. Förutom ansökningsavgiften ska företagen betala en årsavgift och en bekämpningsmedelsskatt.
Det nuvarande avgiftssystemet	Prövningen fungerar relativt bra. Det går fortare att pröva ärenden jämfört med tidigare. Även om branschen tycker att det är en bra grundprincip att varje ansökan finansiera sig själv anser man att principen inte är rimlig när det gäller biocidprodukter. Höga avgifter gör att företag överger den svenska marknaden. Konsekvensen blir att produkter slås ut på marknaden och att ett färre antal stora aktörer kan finnas kvar på marknaden. Företagen anser att det finns risk för monopolliknande förhållanden för vissa typer av biocidprodukter.
Differentierade avgifter	Görs ingen skillnad på olika kemiska bekämpningsmedel (ex repellerande ämnen). Differentierade avgifter behövs för olika produktansökningar beroende på hur komplex produkten är, etanol lyfts som ett exempel. Olika produkttyper bör ges olika förutsättningar beroende på komplexitet och riskprofil.
Företagsstöd	Kemikalieinspektionens stöd till företagen fungerar jättebra idag. Fortsatt behov av stöd finns. Det är viktigt att ha en kontaktperson att diskutera med, mer värdefullt en helpdesk-funktion. Nyhetsbrevet för biocider är mycket användbara och innehåller bra information. Det kan ibland vara problem att rapportera korrekta årsvolymer för vissa biocidprodukter. Framför allt gäller detta biocidproduktfamiljer eller när både tillverkarens och distributörens produkter ingår i ett företags biocidproduktregistrering. Konkurrenslagstiftningen hindrar att man utbyter information om volymer företag emellan, samt att man rapporterar kvantiteter för andra företags eller distributörens räkning. Detta leder i sin tur till en stor risk för dubbelrapportering av volymer och därmed dubbla uttag för årsavgifter. Rapporteringssystemet för volymer skulle behöva ses över så att risken för dubbel rapportering minskar.
Förenklat förfarande	Ett förenklat förfarande är inte en billigare väg för företagen att gå i slutändan eftersom det innebär samma datakrav som för övriga biocidprodukter. Företagen önskar en översyn av datakrav och processen för prövning.
Konsekvenser av att höja ansökningsavgifter	Höga ansökningsavgifter är mycket betungande, speciellt för mindre aktörer. Företagen ser att det är omöjligt att höja ansökningsavgifter (och årsavgifter) för biocidprodukter på den svenska marknaden. Sverige är ett litet land med en liten marknad. Höga avgifter slår hårt mot mindre företag som har Sverige som sin huvudmarknad. En höjning av avgifterna innebär att många produkter kommer att försvinna och trösklar för nya biocidprodukter bli högre. Sammantaget kommer den svenska marknaden att få färre biocidprodukter om avgifterna höjs. Vissa produkter

	som är viktiga för samhället har svårt att finnas kvar på marknaden. Risken är att de kommer in via dispensförfarandet i stället som inte prövas utifrån hälsa och miljö. Höga avgifter skulle motarbeta innovation och produktutvecklingen. Företagen vill arbeta med innovation och utvecklingen mot produkter med lägre hälso- och miljörisker. Det måste vara möjligt för företag att satsa på produktutveckling. Om ansökningsavgifterna höjs finns risk att innovationsarbetet bromsas eller stannar upp helt.
Konkurrens	Hänsyn bör tas till små företags konkurrensvillkor. Små och medelstora företag bör kunna få ta del av rabatterade avgifter. Viktigt att harmonisera avgifterna med andra medlemsländers avgifter. På marknaden finns idag ett fåtal produkter inom flertalet av produkttyperna samt ett fåtal aktiva ingredienser. Det blir fler och fler monopolmarknader för de berörda produkttyperna, vilket resulterar i att priserna ökar för slutkonsumenten i Sverige.
Prövning av resthalter	Livsmedelsverket har en standardavgift som inte alltid är relaterad till den faktiska arbetsinsatsen/ kostnaden. Företagen önskar en översyn av tilläggsavgiften för prövning av resthalter.
Prövningsprocessen	Det är en generell uppfattning att ansökningarna nuförtiden behandlas inom rimlig tid. Den insats som Kemikalieinspektionen gjorde för några år sedan med att förkorta handläggningstiderna ser ut att ha fortsatt god effekt. Men det finns fortfarande vissa ärenden som drar ut på tiden alldeles för länge. Det är synnerligen problematiskt för företaget. När en ansökan fastnar i processen innebär det en viss fastläsningseffekt för företagets produkter. Det blir omöjligt att komma in på marknaden med nya och förbättrade produkter samtidigt som företaget ligger ute med stora investeringskostnader. Biocidlagstiftningen utgör i grunden ett avgörande problem. Att justera avgifterna kan inte hantera grundproblemen med lagstiftningen och harmonisering av bedömningar inom EU. Det är stora förseningar i utvärdering av verksamt ämne inom EU. Även en hel del förseningar av produktutvärderingar inom EU. Det är även problematiskt med de nationella kriterierna. Det finns en osäkerhet kring hur de kommer att bedömas. Vi har ett system och en prövningsprocess som inte är förutsägbar för sökande.
Samhällsviktiga biocidprodukter	För vissa produkttyper, till exempel desinfektionsmedel, finns det ett samhällsintresse av att bevara en hög hygienivå inom exempelvis offentlig sektor (vård och omsorg) och livsmedelsindustri. Det skulle kunna få allvarliga konsekvenser om väsentliga produkter försvinner från den svenska marknaden.
Tillsyn	Viktigt med tillsyn. Gärna mer tillsyn än idag. Det är stort problem med parallellimport. Det är även stora problem med att vissa företag inte beskriver syftet med användningen av en produkt på rätt sätt. Då kan produkten undgå att definieras som en biocidprodukt.
Vägledningsdokument	Efterfrågar bra vägledning för att skapa tydlighet för företagen och skynda på förfarandet.

Årsavgiften	Årsavgiften som är kopplad till biocidproduktförsäljningen är ett inte fullt så problematisk som de höga ansökningsavgifterna, eftersom årsavgiften är kopplad till faktisk försäljning. Årsavgiften utgör inte ett betydande hinder. Men varför är avgifterna så mycket högre i Sverige jämfört med andra länder? Vissa andra länder tar inte ut årsavgifter över huvud taget. Varför skiljer sig avgifterna åt mellan kemiska och biologiska medel? Det man bör titta på är risken. Det finns kemiska biocidprodukter med låg risk. Man skulle kunna basera årsavgiften på en procentsats i relation till omsättningen i stället för försäljningsvärdet. En hög årsavgift läggs på konsumentpriset och blir kostnadsdrivande gentemot konsumenten. Om produkterna blir mycket dyrare påverkar det kundmarknaden. Inom kort kommer många produkter att behöva registreras som biocidprodukter och som hittills varit undantagna, till exempel när etanol blir godkänd. För dessa produkter slår årsavgiften på 5,5% av försäljningsvärdet hårt. Det innebär en prishöjning för produkterna på 5,5% + höjning för att täcka själva ansökan. Något många kunder inte har möjlighet att betala.
Övergångstid	Behov av långa övergångstider om det blir förslag att höja avgifterna. Anpassningar till sänkta avgifter är lättare.
Övriga synpunkter	Andra synpunkter som framfördes som inte kan hanteras inom detta uppdrag avsåg markandshämmande faktorer såsom bekämpningsmedelsskatten. I vissa fall är skatten mer betydande än avgifterna. Det är viktigt att ha i åtanke att denna kostnad eller hot om kostnad, som endast gäller Sverige, ligger som ytterligare en försvårande omständighet för företag som sätter eller önskar sätta ut biocidprodukter på den svenska marknaden. Idag är det vanligt att företag avstår från produkter som de tidigare haft i sitt sortiment eller verksamhet på grund av bekämpningsmedelsskatten. Relativt enkla och riskfria produkter bör inte belastas med väldigt höga avgifter och/eller skatter, som exempelvis desinfektionsmedel. Det är viktigt med harmonisering inom EU både avseende lagstiftning, avgifter, prövning och tillämpning. Om ansökningsavgifterna skiljer sig mycket åt mellan länderna får det betydelse för konkurrensen på den inre marknaden.

Bilaga 4 Växtskyddsmedelsavgifter i andra medlemsländer

Att, rätt av, jämföra nivån mellan olika länders avgiftsuttag är svårt och ger inte alltid en rättvisande bild av den faktiska kostnaden för prövningen.

Stora länder med en stark jordbrukssektor har större möjlighet att ta ut den kostnad som arbetsinsatsen motsvarar direkt vid prövningstillfället eftersom marknaden i dessa länder är större och företagen som måste betala avgifterna kan räkna hem sina kostnader för prövningen av ansökan på kortare tid. I små länder med liten marknaden är det inte säkert att motsvarande kalkyl håller. En annan faktor som påverkar möjligheten att få tillbaka den investering som en ansökningsavgift innebär är antalet odlingscykler som kan bedrivas under en säsong. Här råder det klimatologiska olikheter mellan södra, mellersta och norra zonen. En annan viktig faktor är de grödor som är möjliga att odla. En odlare av värdefulla grödor kan ha råd att betala ett högre pris för bekämpningsmedel och trots det ha bra vinstmarginal, eftersom vinstmarginalerna kan variera mellan olika grödor.

Mindre länder kan av olika skäl tvingas ha en mer eller mindre subventionerad ansökningsprocess för att minimera utslagning av det egna landets jordbruksproduktion.

Ett sätt att balansera upp den del av kostnaden för prövning av växtskyddsmedel som inte täcks av avgifter kan vara att ta in andra avgifter som skatt och årsavgifter. Att ge en korrekt beskrivning av hur dessa avgifter tas ut och hur stor andel av prövningen de förväntas täcka är svårt eftersom informationen om dessa dolda kostnader inte alltid redovisas öppet på myndigheternas hemsidor och även om de gör det kan det vara svårt att avgöra hur stor del av kostnaden som tas in via dessa avgifter.

För att komma bort från faktorer som skillnader i ländernas yta, befolkningsstorlek och jordbrukstradition har vi valt att i första hand titta på länderna i norra zonen. De länder som ingår i norra zonen är Island, Norge, Danmark, Finland, Estland, Lettland och Litauen. Länderna i norra zonen, med undantag av Island, har i stort sett jämförbara förhållanden när det gäller jordbrukets storlek, befolkningsmängd och förhållandevis jämförbara klimatologiska förhållanden. En annan faktor som påverkar urvalet för jämförelsen av hur avgifterna för prövning av ansökningar om växtskyddsmedel tas ut är den förvaltningsrättslig traditionen i respektive land. Danmark, Finland, Sverige och Norge har en jämförbar förvaltningsrättslig traditionen. Redovisning av andra länders avgiftsnivåer har därför begränsats till Finland, Danmark respektive Norge.

Finland

Finland har en av avgiftskonstruktion som baseras på att en grundavgift tas ut. Om kostnaden för prövningen överstiger grundavgiften tas en tilläggsavgift på 99 euros ut för varje ytterligare timme som krävs för att pröva ansökan så länge kostnaden inte överstiger ett takbelopp.

Ansökningstyp	Avgift tas ut när ansökan skickas in	Grundavgift	Tilläggsavgift	Avgiftstak
Nyansökan Finland är utvärderande medlemsstat i zonen	20 000 €	63 000 €	99 €/h	85 000 €
Förnyat godkännande Finland är utvärderande medlemsstat i zonen	20 000 €	47 000	99 €/h	87 000 €
Nyansökan Finland är rapporterande medlemsstat för verksamt ämne och produkten har varit exempelprodukt för upptag av verksamt ämne.	26 000 €	26 000 €	99 €/h	60 000 €
Förnyat godkännande Finland är rapporterande medlemsstat för verksamt ämne och produkten har varit exempelprodukt för upptag av verksamt ämne.	26 000 €	26 000 €	99 €/h	60 000 €
Finland är berörd medlemsstat		6 300 €	99 €/h	15 000 €
Ömsesidigt erkännande		6 300 €	99 €/h	15 000 €
Nyansökan Jämförande bedömning, art 50		1 100 €	99 €/h	6 000 €
Lågriskprodukter art 47		1 200 €	99 €/h	10 000 €
Ready to use produkter		2 600 €	99 €/h	15 000 €
Parallellhandeltillstånd		1 700 €	-	1 700 €
Identiska produkter/klon		1 200 €	-	1 200 €
Nöddispens		1 200 €	-	1 200 €
Forsknings och utvecklings dispens, art 54		350 €	99 €/h	1 000 €
Forsknings och utvecklings dispens, försöksprogram		700 €	-	700 €
Forsknings och utvecklings dispens, mindre än 1 hektar		300 €	-	300 €
Ytterligare användning, flera användningar		3 200 €	99 €/h	40 000 €
Ytterligare användning, en användning		1 200 €	99 €/h	20 000 €
Ytterligare användning, art 51		1 200 €	99 €/h	5 000 €
Ändrat godkännande, Finland CMS, mindre ändring (tillverkningsplatser, innehavare m.fl.)		350 €	99 €/h	1 500 €
Stor ändring, till exempel utvärdering av en ändring av sammansättningen eller av ny tillverkningsort för det verksamma ämnet (art. 44, 45)		2 400 €		2 400 €
Ändring av klassificering		600 €	99 €/h	2 300 €
Institution som testar biologisk effektivitet och användbarhet, godkännande		3 700 €		3 700 €
Institution som testar biologisk effektivitet och användbarhet, förnyat godkännande		1 400 €		1 400 €

Norge

Ansökningstyp Nytt och förnyat	Avgift	Tilläggsavgift flera verksamma ämnen (v.ä.)	Tilläggsavgift ekvivalens- bedömning
No zRMS produktgodkännande, nytt och förnyat i norra zonen	440 920 NKR	56 530 NKR	13 565 NKR
No cMS produktgodkännande, nytt och förnyat	203 500 NKR	-	-
No zRMS produktgodkännande, nytt och förnyat i EU en zon	497 455 NKR	56 530 NKR	13 565 NKR
No zRMS produktgodkännande, nytt och förnyat lågriskprodukt	65 570 NKR	56 530 NKR	13 565 NKR
Nationellt godkännande av adjuvant (klebemiddel)	65 570 NKR	-	-
No cMS produktgodkännande, lågriskprodukt	9 605 NKR	-	-
No zRMS produktgodkännande, nytt och förnyat i norra zonen när odlingsarealen understiger 30 000 hektar i zonen	65 570 NKR		
No cMS produktgodkännande, odlingsarealen understiger 30 000 hektar i zonen	9 605 NKR		
Ansökningstyp Ömsesidigt erkännande	Avgift	Tilläggsavgift nytt v.ä. i NO	
Ömsesidigt erkännande, samma zon	203 500 NKR	56 530 NKR	
Ömsesidigt erkännande, annan zon	226 115 NKR	56 530 NKR	
Ömsesidigt erkännande, lågriskprodukt	9 605 NKR		
Ömsesidigt erkännande, odlingsarealen understiger 10 000 hektar i NO	9 605 NKR		
Ansökningstyp Villkorsändringar	Avgift		
Ändring av produktgodkännande, NO är zRMS ändringen täcks inte av riskbedömningen	192 195 NKR		
Ändring av produktgodkännande, NO är cMS ändringen täcks inte av riskbedömningen	124 365 NKR		
Ändring av produktgodkännande, som täcks av riskbedömningen men ger merarbete för NO	101 750 NKR		
Ändring av lågriskprodukt, merarbete för NO	9 605 NKR		
Ändring av godkännande när odlingsarealen är mindre än 30 000 hektar i zonen, merarbete för NO	9 605 NKR		
Ändring av tillverkningsprocess eller tillverkningsplats som innebär merarbete för NO	22 615 NKR		
Sammansättningsändring, merarbete för NO	22 615 NKR		
Administrativa ändringar	9 040 NKR		
Ansökningstyp Andra ärenden	Avgift		
Ansökan om nöddispens	2 260 NKR		
Ansökan om forsknings och utvecklingsdispens	2 260 NKR		
Parallellhandelstillstånd	22 615 NKR		
UPMA	9 605 NKR		
Tilläggsavgift	Avgift		
Tilläggsavgift när en ansökan ändras och en ny bedömning enligt de enhetliga principerna behöver göras	56 530 NKR		

Källa: Forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet (FOR-2004-02-13-406).

Danmark

II. Godkännes av växtskyddsmedel, ansökningstyp		Grundavgift (DKK)	Tilläggsavgifter (DKK)						
			Utvärdering av resthalter och konsument-skydd per a.s. (FVST/DT U)	Utvärdering av effektivitet (Agro)	Tilläggsavgift om a.s. är ny för DK eller om a.s. har förnyats per a.s. (MST)	Extra avgift per alternativ a co-formulant	Ändring av pågående ansökan (MST)	Ändring av pågående ansökan (FVST/DT U)	Ändring av pågående ansökan (Agro)
Produktgodkännande nytt eller förnyat	DK är ZRMS (ny AS i DK, me-too, förnyelse av godkännande)	425.000	42.800	50.300	110.000	15.400	42.400	9.110	10.300
	DK är CMS (ny AS i DK, me-too, förnyelse av godkännande)	232.000	36.600	29.700	60.700	15.400	21.300	7.500	5.360
	DK är utvärderande (IRMS) (ny AS i DK, me-too, förnyelse av godkännande)	488.000	42.800	50.300	104.200	15.400	42.400	9.110	10.300
	DK är zRMS för lågriksprodukt (ny AS i DK, me-too, förnyelse av godkännande)	340.000	21.400	50.300	49.500	15.400	42.400	4.280	10.300
	DK är CMS för lågriksprodukt (ny AS i DK, me-too, förnyelse av godkännande)	185.000	18.400	25.900	41.000	15.400	21.300	4.280	5.360
	DK är IRMS för lågriksprodukt (ny AS i DK, me-too, förnyelse av godkännande)	340.000	21.400	50.300	49.500	15.400	42.400	4.320	10.200
	DK är zRMS för (semiochemicals)	50.400		50.300	25.000		5.280		10.100
	DK är CMS för (semiochemicals)	36.000		25.900			5.280		5.280
	Ömsesidigt erkännande samma zon	166.000	17.200	13.000	60.700	15.400			
	Ömsesidigt erkännande annan zon.	185.000	23.200	13.000	60.700	15.400			
	Ömsesidigt erkännande med nationellt adendum	280.000	36.600	29.700	60.700	15.400	21.300	7.500	5.360
	Ömsesidigt erkännande lågriksprodukt samma zon	185.000	17.200	13.000	50.800	15.400			
	Ömsesidigt erkännande (semiochemicals) samma zon	42.100		13.000					
Ändring av produktgodkännande	Ändring av användningsvillkoren som kräver riskbedömning DK är zRMS	170.000	24.200	34.400	110.000				
	Ändring av användningsvillkoren som kräver riskbedömning DK är CMS	103.000	17.700	17.200	60.700				
	Ändring av användningsvillkoren som täcks av tidigare bedömning DK är zRMS	28.500	24.200	34.400	110.000				
	Ändring av användningsvillkoren som täcks av tidigare bedömning DK är CMS	24.400	17.700	17.200	60.700				

	Bedömning av substitution, (jämförande bedömning?) per aktiv substans	47.600	11.200	19.000					
	Ändring av användningsvillkoren för lågriskprodukt som kräver riskbedömning DK är zRMS	81.200	20.400	34.400	49.500				
	Ändring av användningsvillkoren för lågriskprodukt som kräver riskbedömning DK är cMS	51.300	17.700	17.200	41.000				
	Ändring av användningsvillkoren för en lågriskprodukt som täcks av tidigare bedömning DK är zRMS	28.500	20.400	34.400	49.500				
	Ändring av användningsvillkoren för en lågriskprodukt som täcks av tidigare bedömning DK är cMS	24.400	17.700	17.200	41.000				
	Ändring av användningsvillkoren för <u>semiochemicals</u> som kräver riskbedömning DK är zRMS	35.200		34.400					
	Ändring av användningsvillkoren för <u>semiochemicals</u> som kräver riskbedömning DK är cMS	22.300		17.200					
	Ändring av användningsvillkoren för en <u>semiochemicals</u> som täcks av tidigare bedömning DK är zRMS	13.300		34.400					
	Ändring av användningsvillkoren för en <u>semiochemicals</u> som täcks av tidigare bedömning DK är cMS	12.600		17.200					
	Ändring av sammansättning DK är ZRMS	86.000		8.560		15.400			
	Ändring av sammansättning DK är cMS	43.000		4.280		15.400			
Produktgodkännande nytt	Godkännande för växtskyddsmedel som innehåller mikroorganism DK zRMS eller IRMS	166.000	28.400	50.300	74.700		7.100	5.900	10.300
	Godkännande för växtskyddsmedel som innehåller mikroorganism DK cMS	82.800	21.400	25.900			7.100	4.280	5.360
	Ömsesidigt erkännande för växtskyddsmedel som innehåller mikroorganism	82.800	18.400	13.000					
Ändring av	Ändring av användningsvillkoren för produkter som innehåller mikroorganism som kräver riskbedömning DK är zRMS	57.800	18.400	13.000					
	Ändring av användningsvillkoren för produkter som innehåller mikroorganism som kräver riskbedömning DK är cMS	25.900	17.700	17.200					

	Ändring av användningsvillkoren för produkter som innehåller mikroorganism utan riskbedömning DK är zRMS	15.600	20.400	34.400					
	Ändring av användningsvillkoren för produkter som innehåller mikroorganism utan riskbedömning DK är cMS	15.000	17.700	17.200					
Ändring av produktgodkännande	Mindre ändringar som kräver teknisk bedömning (mindre sammansättningsändringar, klassificering eller ändring av källor)	16.800		2.600		15.400			
	Administrativa ändringar (t.ex. produktnamn, innehavare eller tillverkningsplats för produkt)	7.200							
	Etikettändringar	10.300		3.710					
Dispenser	Nöddispenser	51.800	21.400	3.710					
	Nöddispenser, som bygger på tidigare utvärdering.	41.000	A1 Utvärdering 21.400 A2 Extrapolering 12.600	4.220					
	Forsknings och utvecklingsdispenser	8.820			14.200				
Parallellhan	Parallel handelstillstånd	30.800		3.710					
	Klonprodukt, produkten är redan godkänd i DK för samma användning	17.100		2.690					
UPMA	Godkännande av UPMA, inkluderar inte godkännande av bruksanvisning	11.200	A1 Utvärdering 10.800 A2 Extrapolering 6.230	2.110					
	Enkla administrativa ändringar av UPMA	4.520							

Ekvivalensbedömning av verksamt ämne	157.000
--------------------------------------	---------

Bilaga 5 Biocidproduktavgifter i andra medlemsländer

Avgiftskonstruktionerna skiljer sig åt mellan EU:s medlemsländer.

En detaljerad redovisning görs av Nederländernas och Danmarks ansöknings- respektive årsavgifter.

I tabellen nedan anges några exempel på medlemsländer som tar ut årsavgifter och om avgifterna är fasta eller rörliga.

Medlemsland	Årsavgiftens tillämpning
Irland	Årliga registreringsavgifter tas ut, vilka är differentierad beroende på om produkten är avsedd för professionell- eller konsumentanvändning. Utöver den årliga avgiften tas en avgift ut för att "täcka kostnaderna för att underhålla informationen i databasen". Det tas även ut en avgift för att få behålla certifikatet eller registreringsbevis.
Italien	Fast årlig avgift för registrering av en biocidprodukt i enlighet med artikel 80 i EU:s biocidförordning.
Österrike	Fast årlig avgift för registrering av en biocidprodukt och biocidproduktfamilj.
Slovakien	Differentierad årlig avgift för registrering och utsläppande av biocidprodukter på marknaden.
Norge	En årlig avgift tas ut för registrerade biocidprodukter och familjer. Därutöver tas en årlig rörlig avgift ut som baseras på försäljningsvolymen (basat på informationen som rapporterats till det nationella produktregistret för föregående år) samt på biocidproduktens farliga egenskaper enligt klassificering och märkning. Syftet med den årliga avgiften är att täcka de faktiska kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls av myndigheterna (alla utgifter, inklusive verkställighet som inte är direkt kopplade till hanteringen av ansökan om produktgodkännande).
Storbritannien	En årlig avgift (a general industry charge) som tas ut från samtliga berörda företag på marknaden för att täcka kostnaderna för arbete vid den behöriga myndigheten med biocidlagstiftningen.

Källa: EU Kommissionen, 2014

Nederländerna

Biocidprodukter: Kemiska eller biologiska		Euro (€)				
Ärendekategori samt Ärendetyp		Ansöknin gsavgift	Tilläggsavgifter			
			Utvärde ring	Jämföra nde bedömni ng	Ytterligare verksamt ämne	Ytterlig are produkt typ
Produktgodkännande (nytt eller förnyat)	1. Utvärderande medlemsstat. <i>Prövning enligt äldre nationella regler</i>	5 150	Kostnad för en fullständig prövning Effektivitet: € 2,145 Fysikaliska/ kemiska egenskaper: € 1,000 Hälsobedömning: € 1,575 Miljöbedömning: € 2,145 Projektledning: € 2,575 Kostnad för en begränsad prövning Effektivitet: € 575 Fysikaliska/ kemiska egenskaper: € 285 Hälsobedömning: € 575 Miljöbedömning: € 575 Projektledning: € 1,715			
	2. Utvärderande medlemsstat <i>Godkännande produkt</i>	10 000	35 000			
	3. Utvärderande medlemsstat <i>Godkännande produktfamilj</i>	15 000	60 000			
	4. Utvärderande medlemsstat. <i>Förenklat produkt-godkännandeförfarande</i> <i>Godkännande produkt</i>	2 500	7 500			
	5. Utvärderande medlemsstat. <i>Förenklat produktgodkännandeförfarande</i> <i>Godkännande produktfamilj</i>	5 000	12 000			
	6. Utvärderande medlemsstat <i>Unionsgodkännande produkt</i>	10 000	60 000			
Produktgodkännande (nytt eller förnyat)	7. Utvärderande medlemsstat <i>Unionsgodkännande produktfamilj</i>	15 000	85 000			
	8. Utvärderande medlemsstat <i>Tillfälligt godkännande produkt</i>					
	9. Utvärderande medlemsstat <i>Tillfälligt godkännande produktfamilj</i>					

	10. Utvärderande medlemsstat <i>Godkännande av samma biocidprodukter från samma eller andra företag enligt samma bestämmelser och villkor</i>	1 430	285*				645**
	11. Ömsesidigt erkännande <i>Produkt</i>	3 860	7 725	1 430	715	1 000	
	12. Ömsesidigt erkännande <i>Produktfamilj</i>	5 435	9 580	1 430	715	1 000	1 000
Ändring av produktgodkännande	13. Utvärderande medlemsstat <i>Större ändring</i>	10 000 Familj: 15 000	35 000 Familj: 60 000				
	14. Ömsesidigt erkännande <i>Större ändring</i>	3 860 Familj: 5 435	7 725 Familj: 9 580				
	15. Utvärderande medlemsstat. <i>Mindre ändring</i>	1 290* 858**					
	16. Ömsesidigt erkännande <i>Mindre ändring</i>	1 290					
	17. Administrativ ändring	285					
Anmälan	18. Tillägg av en biocidprodukt i en produktfamilj	1 430					
	19. Tillhandahållande på marknaden av en biocidprodukt som är godkänd genom förenklat produktgodkännandeförfarande	285					
Dispens	20. Experiment eller försök för forskning och utveckling	575					
	21. Andra fall än experiment eller försök för forskning och utveckling	285					
Parallell-handeltills	22. Biocidprodukten är godkänd i en annan medlemsstat och är identisk med en biocidprodukt som redan godkänd	860					

Årsavgift:

Betalas per biocidprodukt med € 1,270

och per biocidproduktfamilj med € 1,075

Gällande biocidproduktfamiljer betalas en ytterligare avgift per familj med € 205

Den maximala avgiften för en biocidproduktfamilj är € 5,050 per år.

Danmark

Biocidprodukter: Kemiska eller biologiska		Danska kronor (DKK)					
Ärendekategori samt Ärendetyp		Ansökningsavgift	Tilläggsavgift resthalt er	Tilläggsavgift för ytterligare verksamma ämnen eller om ämnet inger betänkligheter	Tilläggsavgift för ytterligare användning eller prodykty	Tilläggsavgift jämförande bedömning	Ny dokumentation verksamt ämne
Produktgodkännande (nytt eller förnyat)	1. Utvärderande medlemsstat. <i>Prövning enligt äldre nationella regler</i>	398 000	26 300	48 900	48 900	56 100	946 000
	2. Utvärderande medlemsstat <i>Godkännande av en produkt</i>	398 000	26 300	48 900	48 900	56 100	946 000
	3. Utvärderande medlemsstat <i>Godkännande av en produktfamilj</i>	580 000	28 000	48 900	48 900	56 100	946 000
	4. Utvärderande medlemsstat. <i>Förenklat produktgodkännandeförfarande Godkännande av en produkt</i>	85 000	28 000	48 900	48 900	n/a	n/a
	5. Utvärderande medlemsstat. <i>Förenklat produktgodkännandeförfarande Godkännande av en produktfamilj</i>	145 000	28 000	48 900	48 900	n/a	n/a
	6. Utvärderande medlemsstat <i>Unionsgodkännande av en produkt</i>	54 000	39 400	48 900	48 900	56 100	946 000
Produktgodkännande (nytt eller förnyat)	7. Utvärderande medlemsstat <i>Unionsgodkännande av en produktfamilj</i>	745 000	39 400	48 900	48 900	56 100	946 000
	8. Utvärderande medlemsstat <i>Tillfälligt godkännande av en produkt</i>	289 000	28 000	48 900	48 900		
	9. Utvärderande medlemsstat <i>Tillfälligt godkännande av en produktfamilj</i>	289 000	28 000	48 900	48 900		
	10. Utvärderande medlemsstat <i>Godkännande av samma biocidprodukter från samma eller andra företag enligt samma bestämmelser och villkor</i>	9 500					
	11. Ömsesidigt erkännande <i>Produkt</i>	Parallell: 106 000 Sekvens: 160 000	26 300	48 900	48 900	56 100	946 000

	12. Ömsesidigt erkännande <i>Produktfamilj</i>	Parallell: 142 000 Sekvens: 199 000	28 000	48 900	48 900	56 100	946 000
Ändring av produktgodkännande	13. Utvärderande medlemsstat <i>Större ändring</i>	UA Produkt: 152 000 Familj: 239 000 NA: Produkt: 95 500 Familj: 186 000	26 300	48 900	48 900	56 100	
	Utvärderande medlemsstat Förenklat förfarande <i>Större ändring</i>	23 000	11 900	48 900	48 900		
	14. Ömsesidigt erkännande <i>Större ändring</i>	Produkt: 54 000 Familj: 107 000	11 900				
	15. Utvärderande medlemsstat. <i>Mindre ändring</i>	Produkt: 40 000 Familj: 71 300					
	16. Ömsesidigt erkännande <i>Mindre ändring</i>	Produkt: 29 500 Familj: 52 000					
	17. Utvärderande medlemsstat Förenklat förfarande <i>Mindre ändring</i>	9 500					
	18. Administrativ ändring	Större ändring: 8 000–13 000 Mindre ändring: 2 200					
Anmälan	19. Tillägg av en biocidprodukt i en produktfamilj	6 270					
	20. Tillhandahållande på marknaden av en biocidprodukt som är godkänd genom förenklat produktgodkännandeförfarande	6 270					
Dispens	21. Experiment eller försök för forskning och utveckling	16 000					
	22. Andra fall än experiment eller försök för forskning och utveckling	Artikel 55 (1): 284 000 Om tidigare riskbedömning 2 500	26 300	48 900	48 900		
Parallell-handeställs	22. Biocidprodukten är godkänd i en annan medlemsstat och är identisk med en biocidprodukt som redan godkänts i Sverige	14 500					

Årsavgift: En årsavgift om 500 DKK tas ut för varje godkänd produkt.

Följande ändringar har gjorts jämfört med hemställan från den 24 mars 2021.

Oförändrad avgift för utvärderingen av mikroorganismer

I den tidigare hemställan föreslogs en avgiftshöjning för utvärdering av mikroorganismer med 500 000 kronor. Förslaget motiverades med att kraven för utvärdering har ökat enligt ny vägledning och praxis. Förslaget stryks dock genom denna förändrade hemställan av nedanstående skäl.

Det är ännu oklart hur omfattande den förändrade prövningen enligt ny vägledning kan bli och hur mycket kostnaderna kommer att öka. För det fall att underskott uppstår kan detta, i enlighet med regleringsbrevet, täckas av myndighetens ramanslag. Om ett sådant underskott uppstår och bedöms vara en återkommande företeelse kommer Kemikalieinspektionen att lämna in ett nytt förslag om ändring av avgifterna.

Av direktiv 2009/128/EG om hållbar användning av bekämpningsmedel (hållbarhetsdirektivet) framgår att biologiska bekämpningsmetoder bör övervägas i första hand och ges företräde framför kemiska metoder, enligt principen om integrerat växtskydd.¹ Tillgången till biologiska bekämpningsmedel är därför viktig för en hållbar användning av bekämpningsmedel.

Vidare har Kommissionen, genom livsmedelsstrategin ”Jord till Bord”, meddelat att hållbarhetsdirektivet ska utvidgas och att kommissionen ska underlätta för utsläppandet av biologiska medel på marknaden.

Av den svenska livsmedelsstrategin framgår att ekologisk livsmedelsproduktion ska öka. Tillgången till biologiska bekämpningsmedel är en viktig del i den ekologiska produktionen.

Utvärderingen av mikroorganismer är nödvändig för att biologiska medel senare ska kunna tillgängliggöras i medlemsländerna. Idag finns inte tillräckligt många medlemsländer som samtycker till att genomföra dessa utvärderingar. Det är därför viktigt att företag har möjlighet att ansöka om godkännande med Sverige som utvärderande medlemsstat. Ofta är de företag som ansöker om godkännande för biologiska verksamma ämnen små, och därmed inte lika resursstarka som stora kemikalieföretag. Avgiftsnivån för den svenska prövningen bör jämföras med nivån i andra medlemsländer. En sådan jämförelse visar att de svenska avgifterna är betydligt högre. En alltför hög avgift kan verka avskräckande för företagen.

Sammanfattningsvis finns det flera skäl att låta ansökningsavgiften för mikroorganismer vara oförändrad, och därmed kvarstå på nuvarande nivå.

¹ Skälsats 16, artikel 12, p. 4 i bilaga III i hållbarhetsdirektivet.

Inget förslag till ekvivalensavgift i 2 kap.

I den tidigare hemställan föreslogs en avgiftshöjning för ekvivalensbedömningen i 2 kap. Förslaget motiverades med att prövningen var mer kostsam än nu gällande avgift. Förslaget stryks dock genom denna förändrade hemställan, eftersom Kemikalieinspektionen inom ramen för avgiftsoversynen för bekämpningsmedelsavgifterna² föreslår att bestämmelsen ska strykas ur 2 kap. och att en hänvisning i stället införs till 6 kap. gällande avgiften för denna prövning.

Ändring i bestämmelsen om jämförelse av ämnesdokumentation

Ändring föreslås för bestämmelserna om avgift för jämförelse av ämnesdokumentation (6 kap. 3 § p.3 och 7 kap. 3 § p.2). I förfarandet jämförs ny ämnesdokumentation inför en produktansökan med den dokumentation som låg till grund för ämnesgodkännandet. Förfarandet aktualiseras då sökanden *inte har rätt att åberopa den dokumentation som låg till grund för ämnesgodkännandet*. Enligt EU-förordningarna behöver sökanden ha tillgång till denna, eller lämna in överensstämmande, dokumentation i sin ansökan om produktgodkännande. Ändringen avser lydelsen, som förtydligas för att ange att bestämmelsen omfattar just de fall då sökanden inte har rätt till ursprunglig ämnesdokumentation.

I avgiftsoversynen för bekämpningsmedelsavgifterna³ föreslås en hänvisning till dessa avgifter i 2 kap. 1 §, 3 kap. 1 § och 4 kap. 1 § förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter. Motsvarande bestämmelser finns idag i 2 kap. 7 § och 3 kap. 9 § nämnda förordning.

Förtydliganden

I denna hemställan görs förtydliganden avseende det ekonomiska målet för avgifterna samt hur finansiering av underskott kan ske genom myndighetens ramanslag.

Förtydliganden görs också avseende avgiftsstrukturen för verksamma ämnen i biocidprodukter. En tilläggsavgift föreslås i 7 kap. 2 a §.

Vidare förtydligas att en höjning sker av avgiften för prövning av en produkttyp för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp. Reglering av denna avgift föreslås i 7 kap. 2 § i stället för 7 kap. 2 a §. Följdändringar med anledning av detta föreslås vidare i 7 kap. 2 b §.

I övrigt har mindre korrigeringar och effektiviseringar av texten gjorts.

² Redovisning av regeringsuppdraget i regleringsbrev M2020/00125 (delvis), M2020/02056 (delvis).

³ Redovisning av regeringsuppdraget i regleringsbrev M2020/00125 (delvis), M2020/02056 (delvis).

Utveckling av lagstiftning och andra styrmedel

Förslag till ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter

1. Sammanfattning

Kemikalieinspektionen är behörig myndighet för utvärdering av ansökningar om godkännande av verksamma ämnen i bekämpningsmedel. Utvärderingen finansieras av avgifter som i princip ska vara kostnadstäckande.

Kemikalieinspektionen har konstaterat att de nu gällande avgifterna inte ger kostnadstäckning och att det för viss verksamhet helt saknas avgifter. Därför föreslår myndigheten ändringar i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter enligt följande:

1. Ändring av avgiftsbestämmelsen för den administrativa hanteringen och utvärderingen som följer av godkännandet av ett verksamt ämne.
2. Ändring av avgiftsbestämmelsen för ekvivalensbedömning.
3. Ändring av avgiftsbestämmelsen för jämförelse av ämnesdokumentation.
4. Höjning av avgiften för utvärdering av en ansökan om upptag på bilaga I i EU:s biocidförordning.¹
5. Ändring av avgiftsstrukturen för utvärderingen av ansökan om godkännande av verksamma ämnen i biocidprodukter.
6. Höjning av avgiften för utvärdering av en annan produkttyp än den som tidigare har prövats för ett verksamt ämne, samt följdändringar.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

2. Författningsförslag

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter att 6 kap. 3 § och 7 kap. 2, 2 a, 2 b och 3 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
6 kap. Avgift för prövning av verksamma ämnen i växtskyddsmedel	6 kap. Avgift för prövning av verksamma ämnen i växtskyddsmedel
Avgift efter godkännande av ett verksamt ämne i växtskyddsmedel	Avgift efter godkännande av ett verksamt ämne i växtskyddsmedel
3 § Efter det att ett verksamt ämne <i>som Sverige varit rapporterande medlemsstat för</i> har godkänts enligt förordning (EG) nr 1107/2009, ska <i>den som ansökte om att ämnet skulle godkännas eller den som har trätt i sökandens ställe</i> betala en avgift för den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet. Avgiften uppgår till 1 000 000 kronor för varje akt.	3 § Efter det att ett verksamt ämne har godkänts enligt förordning (EG) nr 1107/2009, ska 1. <i>den som ansökte om att ämnet skulle godkännas eller har trätt i sökandens ställe och lämnar in, eller den som inför en ansökan om produktgodkännande lämnar in, dokumentation som krävs för den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet</i> betala en avgift på högst 1 000 000 kronor för varje akt, 2. <i>den som ansöker om att få en bedömning av ekvivalens enligt artikel 29.1 b i förordning (EG) nr 1107/2009</i> betala en avgift på högst 150 000 kronor för varje akt, och 3. <i>den som inför ansökan om produktgodkännande har tagit fram ny dokumentation om det verksamma ämnet och begär att den ska jämföras med den dokumentation som låg till grund för godkännandet av ämnet (datamatchning),</i> betala en avgift på högst 250 000 kronor för varje akt.

**7 kap. Avgift när Sverige är
rapporterande medlemsstat**

2 § Den som ansöker om att ett verksamt ämne ska godkännas för en produkttyp *enligt* förordning (EU) nr 528/2012 eller ansöker om förlängning av ett beslut om ett sådant godkännande ska, om Sverige är rapporterande medlemsstat, betala en *avgift*

1. *med 5 700 000 kronor för varje gemensam akt med dokumentation, om ansökan görs av flera sökande gemensamt och avser att ett kemiskt ämne ska godkännas eller att ett sådant godkännande ska förlängas,*

2. *med 4 300 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan avser att ett kemiskt ämne ska godkännas eller att ett sådant godkännande ska förlängas och ansökan inte är en sådan gemensam ansökan som avses i 1,*

3. *med 3 000 000 kronor för varje gemensam akt med dokumentation, om ansökan görs av flera sökande gemensamt och avser att en mikroorganism ska godkännas eller att ett sådant godkännande ska förlängas,*

4. *med 2 000 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan avser att en mikroorganism ska godkännas eller att ett sådant godkännande ska förlängas och ansökan inte är en sådan gemensam ansökan som avses i 3,*

5. *med 460 000 kronor för varje gemensam akt med dokumentation, om ansökan görs av flera sökande gemensamt och avser att ett ämne ska tas upp i bilaga 1 till förordning (EU) nr 528/2012, och*

6. *med 310 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan avser att ett ämne ska tas upp i bilaga 1 till förordning (EU) nr 528/2012 och inte är en sådan gemensam ansökan som avses i 5.*

**7 kap. Avgift när Sverige är
rapporterande medlemsstat**

2 § Den som ansöker om att ett verksamt ämne ska godkännas för en produkttyp *eller tas upp i bilaga I till* förordning (EU) nr 528/2012 eller ansöker om förlängning av ett beslut om ett sådant godkännande ska, om Sverige är rapporterande medlemsstat, betala en *grundavgift*

1. *med 4 300 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan avser att ett kemiskt ämne ska godkännas eller att ett sådant godkännande ska förlängas, och*

2. *med 2 000 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan avser att en mikroorganism ska godkännas eller att ett sådant godkännande ska förlängas.*

Grundavgifterna gäller för en akt som omfattar en specificering av det verksamma ämnets kemiska sammansättning (referensspecifikation) och en representativ biocidprodukt.

Avgifterna gäller också för en ansökan om godkännande av en produkttyp, för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp.

2 a § Om en ansökan enligt 2 § gäller ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp ska, i stället för vad som anges i 2 §, en avgift betalas

1. med 1 200 000 kronor för varje gemensam akt med dokumentation, om ansökan görs av flera sökande gemensamt, och
2. med 1 000 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan inte är en sådan gemensam ansökan som avses i 1.

2 b § Den som ansöker om att ett verksamt ämne ska godkännas för fler än en produkttyp enligt förordning (EU) nr 528/2012 eller ansöker om förlängning av ett beslut om ett sådant godkännande ska, om Sverige är rapporterande medlemsstat, betala den avgift som följer av 2 eller 2 a §. Därutöver ska sökanden för varje tillkommande produkttyp betala en avgift

1. med 1 200 000 kronor för varje gemensam akt med dokumentation, om ansökan görs av flera sökande gemensamt, och
2. med 1 000 000 kronor för varje akt med dokumentation, om ansökan inte är en sådan gemensam ansökan som avses i 1.

3 § Efter det att ett verksamt ämne som Sverige varit rapporterande medlemsstat för har godkänts enligt förordning (EU) nr 528/2012, ska den som ansökte om att ämnet skulle godkännas eller den som har trätt i sökandens ställe betala en avgift för den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet. Avgiften uppgår till 1 000 000 kronor för varje akt.

2 a § Den som ansöker om att ett verksamt ämne ska godkännas för fler än en produkttyp enligt förordning (EU) nr 528/2012 eller ansöker om förlängning av ett beslut om ett sådant godkännande ska, om Sverige är rapporterande medlemsstat, betala den avgift som följer av 2 §. Därutöver ska sökanden, för varje tillkommande produkttyp i denna ansökan, betala en avgift med 1 000 000 kronor för varje akt med dokumentation som omfattar en referensspecifikation och en representativ biocidprodukt.

2 b § För en ansökan enligt 2 § eller 2 a § som omfattar fler än en specifiering av det verksamma ämnets kemiska sammansättning (referensspecifikation) eller fler än en representativ biocidprodukt ska en tilläggsavgift betalas med

1. 150 000 för varje ytterligare referensspecifikation, och
2. 1 000 000 för varje ytterligare representativ biocidprodukt.

3 § Efter det att ett verksamt ämne har godkänts enligt förordning (EU) nr 528/2012, ska

1. den som lämnar in dokumentation som krävs för den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet betala en avgift med 1 000 000 kronor för varje akt och
2. den som inför ansökan om produktgodkännande lämnar in en begäran om jämförelse av dokumentationen för det verksamma ämnet i ansökan, med den dokumentation som låg till grund för godkännandet av ämnet (datamatchning), betala en avgift med högst 250 000 kronor för varje akt.

3. Bakgrund

3. 1 Utvärderingen av verksamma ämnen

Utvärderingen av verksamma ämnen i bekämpningsmedel regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter (EU:s biocidförordning), respektive Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG (EU:s växtskyddsmedelsförordning). Om de verksamma ämnena godkänns på EU-nivå efter utvärderingen får de ingå i de biocidprodukter och växtskyddsmedel som senare godkänns. Ansökan om godkännande av ett verksamt ämne beslutas gemensamt inom EU, efter att en enskild medlemsstat först har utfört en grundlig utvärdering av ämnets egenskaper. En behörig myndighet blir ansvarig för utvärderingen efter förfrågan från en sökande och samtycke från den behöriga myndigheten.² I Sverige är Kemikalieinspektionen behörig myndighet och ansvarig för ämnesutvärderingen. Utvärderingen görs inom ramen för det Svenska Rapportörsprogrammet, SERP.

3. 2 Avgiftsreglerna

Enligt 3 § avgiftsförordningen (1992:191) får myndigheter endast ta ut avgifter för tjänster om det följer av en lag eller förordning eller av särskilt regeringsbeslut. Avgifterna för utvärderingen av verksamma ämnen regleras i förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter och disponeras av Kemikalieinspektionen. Förordningen har meddelats med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken.³

Nuvarande avgiftskonstruktion infördes år 2000.⁴ Avgifterna har beräknats utifrån redovisad tid för tidigare enskilda projekt och en uppskattning av tidsåtgång för olika arbetsinsatser, multiplicerat med den timtaxa som fastslagits av Kemikalieinspektionen.

För varje avgiftsbelagd verksamhet finns det vanligtvis ett ekonomiskt mål. Målet för avgiftsbelagd verksamhet anger hur stor del av kostnaderna som intäkterna från avgifterna ska täcka. Ett vanligt ekonomiskt mål är målet om full kostnadstäckning. Det innebär att intäkter och kostnader ska gå jämnt ut och att avgifterna ska beräknas så att de täcker verksamhetens samtliga kostnader. Intäkterna ska på sikt inte överstiga eller understiga statens kostnader för den vara eller tjänst som tillhandahålls.

² Artikel 7.1 och 13.3 i EU:s biocidförordning, artikel 7.1 i EU:s växtskyddsmedelsförordning.

³ 1 § förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter.

⁴ Genom förordningen (1998:942) om kemikalieavgifter m.m.

Enligt ESV:s handledning ”*Sätt rätt pris*” står det att avgifterna ska sättas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga av verksamhetens direkta eller indirekta kostnader.

Full kostnadstäckning anges visserligen inte som ett krav i Kemikalieinspektionens regleringsbrev, eller i instruktionen för myndigheten. För avgiftsfinansierad verksamhet har det dock varit praxis att tillämpa det ekonomiska målet om full kostnadstäckning om inte riksdagen eller regeringen beslutat om något annat ekonomiskt mål. Det är också en praxis som överensstämmer med hur ESV traditionellt har tolkat rättsläget.

ESV har vidare uttalat att det i förarbetena till ett avgiftsbemyndigande mer eller mindre tydligt kan framgå om avsikten för avgiften varit full kostnadstäckning. Avgifterna för allmänkemikalier och bekämpningsmedel tas ut med stöd av miljöbalken och i enlighet med EU-förordningarna om växtskyddsmedel respektive biocidprodukter. I förarbetena till miljöbalken framgår att regeringens avsikt varit att utgångspunkten för myndigheters verksamhet enligt miljöbalken ska vara full kostnadstäckning och att detta så långt möjligt ska ske genom avgifter⁵. Av EU-förordningarna för växtskyddsmedel⁶ och biocidprodukter⁷ framgår att avgifterna inom deras tillämpningsområden ska sättas till en nivå som i princip är tillräcklig för att täcka kostnaderna för myndighetens arbete.

3.3 Förordningen om bekämpningsmedelsavgifter

Genom förordningen om bekämpningsmedelsavgifter ger regeringen Kemikalieinspektionen rätt att ta ut avgifter för utvärderingen av verksamma ämnen i bekämpningsmedel. Ansökningsavgifterna för utvärderingen av verksamma ämnen i växtskyddsmedel och biocidprodukter har fastställts i 6 respektive 7 kap. i nämnda förordning. Avgifternas slutliga bestämmande regleras i 9 kap, där det framgår att den slutliga avgiften ska motsvara kostnaderna för den hantering och utvärdering som ansökan har föranlett men inte får överstiga ansökningsavgiften i ärendet.⁸ De i 6 och 7 kap. fastställda avgifterna anger således det maximala beloppet för ansökan. I sitt beslut om den slutliga avgiften ska Kemikalieinspektionen redovisa kostnaderna och ange hur de har beräknats. Om ansökningsavgiften är högre än kostnaden för utvärderingen, ska Kemikalieinspektionen återbetala mellanskillnaden till sökanden.⁹

⁵ Ur Miljöbalkens proposition (1997/98:45):

Regeringen anser att utgångspunkten skall vara att full kostnadstäckning skall uppnås för myndigheters och kommuners verksamhet enligt miljöbalken. Detta skall så långt möjligt ske genom avgifter.

⁶ Artikel 74 i EU:s växtskyddsmedelsförordning.

⁷ Artikel 80 i EU:s biocidförordning.

⁸ 9 kap. 2 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

⁹ 9 kap. 2 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

3.4 Myndighetens regleringsbrev

Av myndighetens regleringsbrev framgår att ett underskott i prövningsverksamheten för verksamma ämnen får täckas upp av medel från anslag.¹⁰ Anslaget är dock utformat som en ram, som främst är avsedd att täcka kostnaderna för större delen av myndighetens övriga verksamhet. Eftersom avgifterna syftar till att vara kostnadstäckande läggs inte eventuella kommande underskott in i myndighetens budgetplan för anslaget. Detta innebär att alltför stora underskott kan leda till underfinansiering av myndighetens verksamhet. Detta kan i längden innebära att myndigheten inte kan uppfylla sina skyldigheter. För de prövningsförfaranden där bristande kostnadstäckning föreligger enligt nedan, bedöms underskottet bli för omfattande för att täckas av anslaget. Därför föreslås nedanstående avgiftsförändringar.

4. Problembeskrivning, närmare bakgrund och förslag

4.1 Ändring av avgiftsbestämmelsen för den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet

4.1.1 Problembeskrivning och närmare bakgrund

Som behörig myndighet i utvärderande medlemsland har Kemikalieinspektionen vissa förpliktelser relaterade till det verksamma ämnet även efter att ett beslut om godkännande har fattats av EU-kommissionen.

Uppgifter som följer av godkännandet

Av 6 kap. 3 § och 7 kap. 3 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter framgår att den som ansökte om att ett verksamt ämne skulle godkännas, eller den som har trätt i sökandens ställe, ska betala en avgift för den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet. Avgiften uppgår till 1 000 000 kronor för varje akt. Denna utvärdering kan omfatta uppgifter som inte fanns vid beslutet om ämnesgodkännande men som senare ska lämnas in för att *bekräfta att ämnet inte ger upphov till oacceptabel risk*, så kallade bekräftande uppgifter¹¹, vilka krävs genom EU-kommissionens beslut om godkännande eller förnyat godkännande. Denna typ av kompletterande dokumentation ska komma från den som ansökte om att ämnet skulle godkännas eller den som har trätt i dennes ställe.

Av ämnesgodkännandet kan det också framgå att medlemsstaterna *särskilt ska beakta vissa risker*. Bedömningen av dessa risker kan aktualiseras då någon ansöker om produktgodkännande för en användning som inte fullständigt utvärderades i samband med ämnesgodkännandet. I sådana fall kan det till exempel bli nödvändigt att utvärdera ny dokumentation om metaboliter och deras effekter. Behov av

¹⁰ Avsnitt 4, ”Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Kemikalieinspektionen” M2020/00125 (delvis), M2020/02056 (delvis).

¹¹ Se artikel 6.f samt bilaga II, p. 2.2 i EU:s växtskyddsmedelsförordning.

ytterligare information rörande dessa områden identifieras ofta sent i processen för utvärdering av verksamt ämne och kan, under nuvarande regelverk, inte hanteras innan beslut fattas om (förnyat) godkännande av ämnet. I ett vägledningsdokument för växtskyddsmedel¹² anges att uppgifter som ändrar befintliga referensvärden för riskbedömning för användare och konsumenter, samt uppgifter som rör bedömning av den toxikologiska relevansen av metaboliter i föda, foder eller grundvatten, liksom uppgifter som ändrar resthaltsdefinitionen, ska bedömas på gemenskapsnivå. Samtliga dessa uppgifter är av vikt för riskbedömningen för människors hälsa. Avsikten är att samma uppgifter ska användas i samtliga medlemsstater. Det är i första hand det land som varit rapporterande medlemsstat för det verksamma ämnet som ska utvärdera den typen av uppgifter – oavsett om samma land hanterar en ansökan om produktgodkännande.

I motsats till de bekräftande uppgifterna kan ifrågavarande information ges in även av andra än den som ansökte om att ämnet skulle godkännas eller den som har trätt i dennes ställe, för att möjliggöra senare ansökan om produktgodkännande. Därför bör bestämmelserna om avgift för utvärdering som följer av ett godkännande utvidgas till att även omfatta andra än den som sökte om godkännande eller har trätt i dennes ställe.

4.1.2 Förslag i 6 kap. 3 § 1 och 7 kap. 3 § 1

Kemikalieinspektionen föreslår att 6 kap. 3 § 1 och 7 kap. 3 § 1 förordningen om bekämpningsmedelsavgifter ändras så att de möjliggör avgiftsuttag även för andra än den som ansökte om godkännande för det verksamma ämnet eller den som har trätt i sökandens ställe. Myndigheten föreslår att skrivningen i nuvarande lydelse, som endast pekade ut den som ansökte om ämnesgodkännandet, tas bort.

Beräkning

Den föreslagna ändringen bedöms inte påverka avgiftens storlek, därför föreslås ingen avgiftsförändring.

4.2 Ekvivalensbedömning

4.2.1 Problembeskrivning och närmare bakgrund

Efter att ett verksamt ämne har godkänts kan den som söker om eller innehar ett produktgodkännande vilja ändra eller lägga till en ny källa, tillverkningsprocess eller tillverkningsplats för det verksamma ämnet eller en synergist. I sådana fall krävs en bedömning av ekvivalensen för ämnet eller synergisten i förhållande till referenskällan som prövades inom ramen för ämnesgodkännandet, enligt artikel 29.1 i EU:s växtskyddsmedelsförordning.

¹² Guidance document on the Evaluation of New Active substance Data Post (Renewal of) Approval, SANCO/10328/2004– rev 9 XXX – 2020.

Ansökan om produktgodkännande till annan medlemsstat

Om ansökan om produktgodkännande prövas av en annan medlemsstat ska i huvudregel den rapporterande medlemsstaten för det verksamma ämnet göra ekvivalensbedömningen, enligt artikel 38 i EU:s växtskyddsmedelsförordning. När Kemikalieinspektionen varit rapporterande medlemsstat regleras avgiften för denna bedömning idag i 6 kap. 3 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Bestämmelsen omfattar ”den administrativa hantering och utvärdering som följer av godkännandet”, vilket rymmer olika typer av utvärdering som kan följa efter ett ämnesgodkännande. Avgiften är idag 1000 000 kronor. Kemikalieinspektionen bedömer att kostnaden för ekvivalensbedömningen endast uppgår till 150 000 kronor. För att tydliggöra att en lägre avgift gäller för ekvivalensbedömningen bör denna lyftas ut och regleras separat i punktform, i 6 kap 3 § 2. Bestämmelsen bör inte innehålla någon begränsning gällande vem som får ansöka om ekvivalensbedömning, då en sådan ansökan kan bli aktuell även från andra än den som ansökte om att ämnet skulle godkännas eller den som har trätt i dennes ställe.

Bestämmelser om avgift för ekvivalensbedömning finns idag också i 2 kap. 4 § 1 och 10 § 1. Dessa bestämmelser bedöms dock endast avse ekvivalensbedömning som behöver ske inför ansökan om produktgodkännande då Sverige är utvärderande medlemsstat. Kemikalieinspektionen föreslår upphävande av dessa bestämmelser i regeringsuppdraget om en översyn av bekämpningsmedelsavgifterna.¹³ I stället föreslås där att en hänvisning införs i 2 kap. 1 § till den lydelse för 6 kap. 3 § 2 som föreslås i denna hemställan.

Ekvivalensbedömningens innehåll

En ekvivalensbedömning är uppdelad i två delar: steg I och II. Steg I består av en bedömning av renhet och mängden föroreningar i det nya tekniska materialet jämfört med referenskällan. Om renheten i det nya materialet är lika eller högre och det inte finns några nya föroreningar så bedöms den nya källan vara ekvivalent och ingen ytterligare bedömning krävs. Om dessa kriterier inte är uppfyllda för det nya tekniska materialet så krävs en steg II-bedömning där ytterligare information om föroreningens toxikologiska och ekotoxikologiska egenskaper krävs in från företaget och utvärderas. Graden av komplexitet i dessa ärenden varierar således beroende på dataunderlag och antal föroreningar som måste utvärderas.

4.2.2 Förslag i 6 kap. 3 § 2

För ekvivalensbedömning föreslår Kemikalieinspektionen att en avgift om 150 000 förs in i 6 kap. 3 § 2 förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Denna bedömning täcks därmed inte längre av den allmänna skrivningen i 6 kap. 3 § 1, som avser bedömning av uppgifter som följer av godkännandet. Den föreslagna avgiften är avsevärt lägre än avgiften i den nu gällande 6 kap. 3 § 1 (1000 000 kronor).

De nu gällande ekvivalensavgifterna i 2 kap. 4 § 1 (12 000 kronor) och 10 § 1 (20 000 kronor) är betydligt lägre än de avgifter som föreslås i denna hemställan. Nuvarande

¹³ Redovisning av regeringsuppdraget i regleringsbrev M2020/00125 (delvis), M2020/02056 (delvis).

nivå i 2 kap. bedöms dock inte vara kostnadstäckande. En höjning föreslås därför enligt den beräkning som framgår nedan.

Införande av motsvarande regel för bedömning av ekvivalens eller kemisk likhet för ämne i biocidprodukter behövs inte, eftersom EU:s biocidförordning inte kräver att den utvärderande behöriga myndigheten gör denna bedömning.

Beräkning

Kostnaden för bedömning av ekvivalens har legat mellan 18 000 – 74 000 kronor per ärende under de senaste åren. Beräkningen baseras på redovisad tid multiplicerat med den timtaxa som fastslagits av Kemikalieinspektionen. Kemikalieinspektionen bedömer att utvärderingen i samtliga fall kan göras inom en maximal kostnad motsvarande högst 150 000 kronor. Vid beräkningen har beaktats att även mer komplexa ärenden samt andra förändringar som påverkar myndighetens timtaxa ska rymmas i avgiften. Avgiften ska dessutom vara hållbar över tid.

Den slutliga avgiften motsvarar dock endast kostnaderna för bedömning av ekvivalens, i enlighet med vad som föreskrivs om det slutliga bestämmandet av avgifter i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Om kostnaderna understiger avgiften ska överskottet återbetalas.¹⁴

4.3 Jämförelse av ämnesdokumentation

4.3.1 Problembeskrivning och närmare bakgrund

Verksamma ämnen i växtskyddsmedel

Enligt artiklarna 33.3 b och 43.2 i EU:s växtskyddsmedelsförordning måste företag som har produkter med ett visst verksamt ämne ha tillgång till ett underlag som motsvarar de studier som låg till grund för godkännandet av det verksamma ämnet och som tillhandahölls av ett eller flera andra företag.

Inom tre månader efter att ett verksamt ämne blivit godkänt eller fått förnyat godkännande ska ett företag som ansöker om produktgodkännande enligt artikel 43.2 i EU:s växtskyddsmedelsförordning, lämna in all information som är nödvändig för att visa att växtskyddsmedlet uppfyller förordningens krav om förnyat godkännande för ett verksamt ämne som förekommer i växtskyddsmedlet.

Enligt artikel 43.3 i samma förordning ska medlemsstaterna kontrollera att alla växtskyddsmedel som innehåller det verksamma ämnet i fråga uppfyller alla villkor och begränsningar i förordningen om förnyelse av godkännandet enligt artikel 20. Om dokumentationen som lämnas in inför produktgodkännande innehåller annan ämnesdokumentation än den som låg till grund för ämnesgodkännandet, ska denna information granskas i förfarandet för jämförelse av dokumentation, ”datamatchning” (från engelskans ”data matching”).

Utgångspunkten är att företag som ansöker om produktgodkännande ska ha ett acceptabelt datapaket för både det verksamma ämnet och för produkten. Det betyder

¹⁴ Jfr 9 kap. 2 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

inte att de måste ha fysisk tillgång till varje studie, men de behöver ha rätt att hänvisa till dem.

Om ny ämnesdokumentation lämnas in ska listan över nyckelstudier (List of studies relied upon) jämföras med den lista över studier som rapporterade medlemsland sammanställt i slutskedet av utvärdering om (förnyat) godkännande av ett verksamt ämne. Av listan framgår vilka studier företaget som ansökte om (förnyat) godkännande vill ha dataskydd för. Det är enbart dessa studier som andra företag med produkter på marknaden behöver matcha, genom:

- tillstånd om tillgång till dokumentation ("letter of access"),
- en alternativ jämförbar studie,
- hänvisning till studier som inte är dataskyddade men som motsvarar samma datakrav, eller
- en motivering till varför studien inte ska anses som relevant, till exempel på grund av specifik användning eller annat.

Eftersom det land som varit rapportör för ett verksamt ämne har god kännedom om den data som låg till grund för ett (förnyat) godkännande bör – enligt vägledning¹⁵ framtagna enligt artikel 43.4 i EU:s växtskyddsmedelsförordning – jämförelse av ämnesdokumentation göras av rapportören för verksamt ämne.

Verksamma ämnen i biocidprodukter

Motsvarande krav på jämförelse av ämnesdokumentation som ovan har beskrivits för växtskyddsmedel gäller också för biocidprodukter, enligt artiklarna 20 och 31.3 i EU:s biocidförordning.

4.3.2 Förslag i 6 kap. 3 § 3 och 7 kap. 3 § 2

För jämförelse av ämnesdokumentation när det gäller verksamma ämnen i växtskyddsmedel och biocidprodukter föreslår Kemikalieinspektionen en avgift på 250 000 kronor. Avgiften förs in i 6 kap. 3 § 3 och 7 kap. 3 § 2 förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

Motsvarande bestämmelser finns idag i 2 kap. 7 § och 3 kap. 9 § nämnda förordning. Dessa bestämmelser bedöms dock endast avse den jämförelse av ämnesdokumentation som behöver ske inför ansökan om produktgodkännande då Sverige är utvärderande medlemsstat. I avgiftsoversynen för bekämpningsmedelsavgifterna¹⁶ föreslås upphävande av dessa bestämmelser. I stället föreslås i översynen införande av en hänvisning till de, i denna hemställan föreslagna avgifterna i 6 samt 7 kap, i 2 kap. 1 §, 3 kap. 1 § och 4 kap. 1 § nämnda förordning.

I de bestämmelser som idag reglerar avgiften då jämförelse av ämnesdokumentation görs inför produktgodkännande, är avgiftsnivån avsevärt högre än vad som föreslås i denna hemställan. En lägre avgiftsnivå föreslås enligt den beräkning som framgår nedan.

¹⁵ "Guidance document on data matching for applications for plant protection product authorisations according to articles 33 and 43 of regulation (EC) No 1107/2009" - SANTE/2016/11449 (REV.1.5) 21 OCTOBER 2021.

¹⁶ Redovisning av regeringsuppdraget i regleringsbrev M2020/00125 (delvis), M2020/02056 (delvis).

Beräkning

Kostnaden för jämförelse av ämnesdokumentation har varierat mellan 13 000-160 000 kronor per ämne för de jämförelser som har gjorts under de senaste två åren. Beräkningen baseras på redovisad tid multiplicerat med den timtaxa som fastslagits av Kemikalieinspektionen. Den stora skillnaden i kostnad beror på vilken typ av underlag som företagen lämnar in.

Den lägre kostnaden gäller ansökningar där företaget i princip helt har antingen egen tillgång till, eller ett tillstånd om tillgång ("letter of access") till, de studier som låg till grund för godkännandet av det verksamma ämnet.

Den högre kostnaden gäller ansökningar från företag som lämnar in många nya studier eller långa motiveringar till varför uppgiftskraven har anpassats. Det är två typer av ansökningar som trots sina olikheter tar ungefär lika mycket tid.

Kemikalieinspektionen bedömer att utvärderingen i samtliga fall kan göras inom ramen för en maximal kostnad om högst 250 000 kronor. Vid beräkningen har beaktats att även mer komplexa ärenden samt andra förändringar som påverkar myndighetens timtaxa ska rymmas i avgiften. Avgiften ska dessutom vara hållbar över tid.

Den slutliga avgiften motsvarar dock endast kostnaderna för jämförelse av ämnesdokumentation, i enlighet med vad som föreskrivs om det slutliga bestämmandet av avgifter i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Om kostnaderna understiger avgiften ska överskottet återbetalas.¹⁷

4.4 Höjning av avgiften för en ansökan om upptag i bilaga I till EU:s biocidförordning

4.4.1 Problembeskrivning och närmare bakgrund

I bilaga I till EU:s biocidförordning förtecknas de verksamma ämnen som får ingå i en biocidprodukt för vilken ansökan om förenklat produktgodkännande sedan får göras.¹⁸ Ett ämne kan tas upp i bilaga I om det finns belägg för att ämnet inte ger upphov till betänkligheter.¹⁹ Ett ämne ger upphov till betänkligheter om det uppfyller vissa i lagstiftningen angivna kriterier²⁰, samt om det föreligger en grad av betänkligheter som är likvärdig den som kriterierna ger upphov till. Vad som utgör en likvärdig grad av betänkligheter är en tolkningsfråga. Den behöriga myndigheten ska också, i tillämpliga fall, utvärdera vilka begränsningar som bör anges för användning av ämnet. Utvärderingens omfattning kan inte bestämmas på förhand, utan bestäms av vad den behöriga myndigheten anser krävs i varje enskilt fall.

¹⁷ Jfr 9 kap. 2 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

¹⁸ Enligt artikel 25 i EU:s biocidförordning.

¹⁹ Enligt artikel 4.1 i förordning (EU) nr 88/2014 om fastställande av ett förfarande för ändring av bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

²⁰ Förtecknade i artikel 28.2 i EU:s biocidförordning, t.ex. klassificering av ett ämne som akuttoxiskt eller cancerframkallande.

Kemikalieinspektionen har konstaterat att ansökningsavgifterna för upptag av verksamma ämnen i bilaga I inte är kostnadstäckande. Detta gör att myndigheten inte har möjlighet att samtycka till att utvärdera ansökningar om bilaga I-upptag²¹. Kemikalieinspektionens föreslår därför att ansökningsavgifterna för bilaga I-upptag höjs genom en ändring i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

Nuvarande avgiftsnivå

Avgiften för ansökan om upptag av verksamma ämnen i bilaga I är 460 000 kronor för en gemensam akt och 310 000 kronor för en enskild akt. Avgifterna för ordinarie ämnesgodkännande är 5 700 000 kronor för en gemensam akt och 4 300 000 kronor för en enskild akt. Avgifterna för utvärdering av ansökan om upptag av verksamma ämnen i bilaga I till EU:s biocidförordning är i dag således avsevärt lägre än de avgifter som gäller för utvärdering av ansökan om ordinarie ämnesgodkännande. En skillnad på miljonbelopp föreligger, trots att utvärderingen av ämnesupptag på bilaga I kan bli lika omfattande som utvärderingen av ett ordinarie ämnesgodkännande.

Utvärderingens omfattning

Förfarandet för upptag av ämnen i bilaga I till EU:s biocidförordning syftar till att vara identiskt med förfarandet för ordinarie ämnesgodkännande.²² Om förfarandet för ändring av bilaga I eventuellt kräver att färre uppgifter lämnas in, bör dock utvärderingsförfarandet anpassas i enlighet därmed. Reglerna kräver alltså inte alltid färre uppgifter vid ändring av bilaga I, än vid ordinarie ämnesgodkännande.

Ämnena i bilaga I delas in i 7 kategorier. Kategorierna 1-5²³ är definierade för att möjliggöra vissa antaganden vad gäller egenskaperna hos de ämnen som ingår i dem. För upptagande i kategori 6²⁴ krävs inlämning av en uppsättning uppgifter som möjliggör fullständig riskbedömning för den avsedda användningen, motsvarande uppgiftskraven i förfarandet för ordinarie ämnesgodkännande. Sökanden kan vidare begära att en ansökan om upptagande i kategorierna 1-5 ska betraktas som en ansökan om upptagande i kategori 6, om ansökan efter begäran om ytterligare uppgifter är i överensstämmelse med de uppgifter som krävs vid ordinarie ämnesgodkännande. I dagsläget har EU-kommissionen inte angett uppgiftskraven och förfarandet för att upptag av ämnen i kategori 7.²⁵

Den behöriga myndigheten avgör vilken information som krävs för utvärderingen av om det finns belägg för att ämnet inte ger upphov till betänkligheter. Myndigheten kan begära kompletterande information om detta krävs för utvärderingen.²⁶ Den

²¹ Enligt art. 7.1 i EU:s biocidförordning ska ansökan innehålla samtycke från den utvärderande myndigheten.

²² Se skälsats 3 till förordning (EU) nr 88/2014.

²³ Kategoridefinitioner: 1. Ämnen som godkänts som livsmedelstillsatser i enlighet med förordning (EG) nr 1333/2008, 2. Ämnen som ingår i bilaga IV till förordning (EG) nr 1907/2006, 3. Svaga syror, 4. Traditionellt använda ämnen av naturligt ursprung, 5. Feromoner

²⁴ Kategoridefinition: 6. Ämnen för vilka en medlemsstat har validerat en dossier för ett verksamt ämne i enlighet med artikel 7.3 i denna förordning eller godtagit en sådan dossier i enlighet med artikel 11.1 i direktiv 98/8/EG.

²⁵ Kategoridefinition: 7. Andra ämnen.

²⁶ Artikel 4.2 förordning (EU) nr 88/2014.

behöriga myndigheten ska också, i tillämpliga fall, utvärdera vilka begränsningar som bör anges för användning av ämnet. Ansökans och utvärderingens omfattning kan alltså inte bestämmas på förhand, utan bestäms av vad den behöriga myndigheten anser krävs för utvärderingen av huruvida det finns belägg för betänkligheter i varje enskilt fall samt vilka begränsningar för användningen som krävs.

Ovanstående riktlinjer innebär att utvärderingen inför bilaga I-upptag kan kräva lika stor arbetsinsats som utvärderingen inför ordinarie ämnesgodkännande. Därför föreslår Kemikalieinspektionen att de maximala ansökningsavgifterna för bilaga I-upptag ska höjas så att de motsvarar ansökningsavgifterna för ordinarie ämnesgodkännande.

4.4.2 Förslag i 7 kap. 3 §

Kemikalieinspektionen föreslår att de maximala avgifterna för utvärderingen av ansökan om upptag i bilaga I ska höjas så att den motsvarar avgifterna för utvärdering av ansökan om ordinarie ämnesgodkännande. Avgiften föreslås vara 4 300 000 kronor för ett kemiskt ämne och 2 000 000 kronor för en mikroorganism och gälla som grundavgift med tilläggsavgifter för ytterligare referensspecifikationer och representativa biocidprodukter (se motivering till ny struktur under avsnitt 4.4). Avgiften bör föras in i samma bestämmelse som den ordinarie ämnesprövningen, 7 kap. 3 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter.

Efter utvärdering fastställer Kemikalieinspektionen den slutliga avgiften. Om ansökningsavgiften var högre än den slutliga utvärderingskostnaden ska Kemikalieinspektionen återbetala mellanskillnaden till sökanden²⁷. Trots en avgiftshöjning, riskerar alltså företagen aldrig att i slutändan ha betalat mer än vad prövningen faktiskt har kostat.

Beräkning

Som framgår ovan bör avgiften för prövning av bilaga I-ämnen vara densamma som för den ordinarie ämnesprövningen eftersom utvärderingsarbetet bedöms kunna bli lika omfattande.

4.5 Ändring av avgiftsstrukturen för utvärderingen av ett verksamt ämne i biocidprodukter

4.5.1 Problembeskrivning och närmare bakgrund

Förordningen om bekämpningsmedelsavgifter skiljer mellan en ansökan som görs av en sökande respektive av flera sökande gemensamt. Motivet är att en gemensam ansökan från flera sökande innehåller mer information än en ansökan från en enskild sökande. Den högre avgiften vid en gemensam ansökan från flera sökande är dock inte närmare specificerad. En ansökan kan lämnas in gemensamt av fler än en sökande. Beroende på hur många företag som gemensamt lämnar in en ansökan, hur många varianter av det verksamma ämnet och hur många representativa produkter de

²⁷ 9 kap. 2 § förordning om bekämpningsmedelsavgifter.

vill ska ingå, kan arbetskostnaden variera betydligt. Om det finns fler än två sökande, fler än två varianter av ämnet och fler än två representativa produkter i en ansökan, riskerar avgifterna att inte vara kostnadstäckande. De särskilda avgifterna för en gemensam ansökan från flera sökande bör därför tas bort. I stället bör specifika avgifter införas för de ytterligare uppgifter som ingår i en ansökan som görs av flera sökande gemensamt.

Nuvarande avgifter

Avgiften för en ansökan som görs av flera sökande gemensamt är högre än den som görs av en sökande eftersom den förväntas innehålla flera specificeringar av den kemiska sammansättningen för ett verksamt ämne (referensspecifikationer) och flera representativa biocidprodukter²⁸. Arbetskostnaden beror således inte nödvändigtvis på hur många sökande som står bakom ansökan, utan på hur många referensspecifikationer och representativa produkter en ansökan innehåller. I vissa fall kan även en ansökan av en enda sökande innehålla flera representativa biocidprodukter. I normalfallet kan man dock utgå ifrån att varje ytterligare företag vill lägga till en ytterligare referensspecifikation och ytterligare en representativ produkt. Medan utvärdering av referensspecifikationen är en mindre arbetsuppgift så är utvärderingen av en representativ produkt betydligt mer tidskrävande.

En ansökan om godkännande innebär att alla studier om ämnets inneboende egenskaper utvärderas i en s.k. farobedömning. Dessutom utvärderar man eventuella hälso- och miljörisker vid användning av en representativ produkt inom en produkttyp. För denna representativa produkt gör man en effektivitets-, exponerings- och riskbedömning. Om ansökan avser flera representativa produkter krävs det således ett betydligt större arbete eftersom riskbedömningen görs för varje representativ produkt för sig. Förordningen om bekämpningsmedelsavgifter tar viss hänsyn till detta genom att kräva ut särskild avgift för varje ytterligare produkttyp. Oftast innehåller ansökan för en ytterligare produkttyp en ytterligare representativ produkt. Om en ytterligare representativ produkt lämnas in som del av en ytterligare produkttyp täcks arbetskostnaderna av nuvarande avgiftsnivå. Om en ansökan däremot innehåller flera representativa produkter inom en och samma produkttyp, för att olika företag vill sälja olika produkter inom samma produkttyp, finns risk för att nuvarande avgift för en gemensam ansökan inte är kostnadstäckande.

4.5.2 Förslag i 7 kap. 2-2 b §§

Kemikalieinspektionen föreslår en ny avgiftsstruktur i den bestämmelse som reglerar avgifterna för utvärderingen av en ansökan om godkännande eller förnyat godkännande av verksamma ämnen i biocidprodukter, 7 kap. 2 § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Förslaget innebär att avgifterna för en gemensam ansökan tas bort. I stället föreslås grundavgifter gälla för en akt som omfattar en produkttyp, en referensspecifikation och en representativ produkt - oavsett antal

²⁸ Avgifterna för gemensam respektive enskild akt:

- kemiskt ämne; 5 700 000 kr jämfört med 4 300 000 kr,
- mikroorganism; 3 000 000 kr jämfört med 2 000 000 kr, och
- upptag på bilaga I 460 000 kr jämfört med 310 000 kr.

sökande. Dessa grundavgifter föreslås kvarstå på samma nivå som i nu gällande bestämmelser för en enskild sökande (4 300 000 kronor för ett kemisk ämne, 2 000 000 kronor för en mikroorganism).

För varje ytterligare produkttyp föreslås en tilläggsavgift med 1 000 000 kronor, i 7 kap. 2 a § nämnda förordning. Avgiften föreslås gälla för en akt som omfattar en produkttyp, en referensspecifikation och en representativ produkt – oavsett antal sökande. Kemikalieinspektionen föreslår att denna nya lydelse ersätter nuvarande lydelse i 7 kap. 2 a §, som upphävs enligt nedan (avsnitt 4.6). Förslaget innebär att avgiften för en gemensam ansökan för ytterligare en produkttyp tas bort, tidigare 7 kap. 2 b § 1 förordningen.

För varje ytterligare referensspecifikation och representativ produkt (inom en produkttyp) som läggs till i akten föreslås en tilläggsavgift på 150 000 kronor respektive 1 000 000 kronor. Tilläggsavgifterna bör regleras i 7 kap. 2 b § nämnda förordning, och gälla både sådana ansökningar som avser godkännande för ett ämne enligt 7 kap. 2 § och ytterligare en produkttyp enligt 7 kap. 2 a § förordningen.

Förslaget till ny avgiftsstruktur innebär att avgiften stiger proportionerligt med antalet anmälda referensspecifikationer och representativa produkter inom en och samma produkttyp. Denna specificering av avgiften är mer transparent för företagen som har möjlighet att anpassa sin ansökan efter kostnaderna. För en ansökan som görs av flera sökande gemensamt blir avgiften något lägre än den nuvarande, så länge ansökan är begränsad till sammanlagt två referensspecifikationer och två representativa produkter.

Beräkning

Beräkningen av tilläggsavgifterna baseras på en uppskattning av arbetstid för bedömningen av ytterligare referensspecifikationer och representativa produkter, i tidigare utvärderingar, multiplicerat med den timtaxa som fastställts av Kemikalieinspektionen.

4.6 Höjning av avgiften för utvärdering av ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp

4.6.1 Problembeskrivning och närmare bakgrund

För en ansökan om godkännande av en produkttyp för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp gäller samma informationskrav som vid den första prövningen. Det innebär att sökanden ska lämna in information som möjliggör en fullständig riskbedömning, baserat på data om inneboende egenskaper och exponering. Ansökan kan antingen vara baserad på samma studier om ämnets inneboende egenskaper som vid tidigare prövning av andra produkttyper, eller på helt nya studier. Nya studier kan tillkomma om sökanden inte har haft tillgång till de studier som lämnats in vid tidigare prövningar, eller om kraven på information har ändrats mot bakgrund av den vetenskapliga och tekniska utveckling som ägt rum sedan tidigare prövningar.

Även vid avsaknad av ny information kan Kemikalieinspektionen behöva utvärdera och ompröva slutsatserna från den ursprungliga utvärderingen av ansökan om godkännande mot bakgrund av aktuell vetenskaplig kunskap, då denna kan ha förändrats sedan ämnesprövningen. Det kan därmed inte uteslutas utvärderingen av en ny produkttyp, för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp, kan aktualisera en ny ämnesprövning som kan bli lika omfattande som den första ämnesprövningen.

Kemikalieinspektionen har konstaterat att ansökningsavgifterna för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp därmed riskerar att inte vara kostnadstäckande. Detta gör att myndigheten inte har möjlighet att ge samtycke till att utvärdera denna typ av ansökningar²⁹. Kemikalieinspektionens föreslår därför upphävande av nuvarande lydelse i 7 kap. 2 a § nämnda förordning, som reglerar avgift för en annan produkttyp än den som tidigare har prövats för ett ämne. Utvärderingen av en ny produkttyp bör i stället tas ut enligt 7 kap. 2 § nämnda förordning.

I de fall då någon ansöker om godkännande av flera produkttyper i samma ansökan bör avgift fortsatt tas ut enligt ny, föreslagen lydelse för 7 kap. 2 a §. Denna bestämmelse bör förtydligas så att det framgår att avgiften endast gäller de fall då de ytterligare produkttyperna omfattas av den ansökan för vilken avgift gäller enligt 7 kap. 2 §, och inte då en produkttyp tillkommer i samband med en senare ansökan.

Nuvarande avgiftsnivå

Enligt 7 kap. 2 a § förordningen om bekämpningsmedelsavgifter är avgifterna för en ansökan för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp 1 200 000 kronor för en gemensam akt och 1 000 000 kronor för en enskild akt. Avgifterna för ordinarie ämnesgodkännande är 5 700 000 kronor för en gemensam akt och 4 300 000 kronor för en enskild akt. Avgifterna för utvärdering av ansökan för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp är i dag således avsevärt lägre än de avgifter som gäller för utvärdering av ansökan om ordinarie ämnesgodkännande. En skillnad på miljonbelopp föreligger, trots att denna utvärdering kan bli lika omfattande som utvärderingen av ett ordinarie ämnesgodkännande.

4.6.2 Förslag i 7 kap. 2-2 b §

Kemikalieinspektionen föreslår upphävande av den nuvarande lydelsen i 7 kap. 2 a § som reglerar ansökan om godkännande av en produkttyp för ett verksamt ämne som tidigare har prövats för en annan produkttyp. Om en sådan ansökan lämnas in ska avgifter i stället tas ut enligt 7 kap. 2 § i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. Detta förtydligas genom ett tillägg i 7 kap. 2 § tredje stycket, som anger att avgiften gäller denna prövning.

²⁹ Enligt art. 7.1 i EU:s biocidförordning ska ansökan innehålla samtycke från den utvärderande myndigheten.

I förslaget till ny lydelse för 7 kap. 2 a § förtydligas att bestämmelsen endast gäller prövning av flera produkttyper inom ramen för den ansökan för vilken avgift har tagits ut enligt 7 kap. 2 § nämnda förordning.

Efter utvärdering fastställer Kemikalieinspektionen den slutliga avgiften. Om ansökningsavgiften var högre än den slutliga utvärderingskostnaden ska Kemikalieinspektionen återbetala mellanskillnaden till sökanden³⁰. Trots en avgiftshöjning, riskerar alltså företagen aldrig att i slutändan ha betalat mer än vad prövningen faktiskt har kostat.

5. Konsekvensanalys

5.1 Problem- och målformulering

Avgiftsändringar – förtydliganden

Nuvarande avgiftskonstruktion speglar inte helt utvärderingsprocessen för de verksamma ämnena och inte heller de kostnader som kan uppstå för olika delar av utvärderingen. Målet med förslaget är därför, i följande delar, att tydliggöra vilka processer som finns i utvärderingen och vilka kostnader som blir aktuella för varje delprocess:

- Ändring av avgiftsbestämmelsen för den administrativa hanteringen och utvärderingen som följer av godkännandet av ett verksamt ämne.
- Ändring av avgiftsbestämmelsen och nivån för ekvivalensbedömning och jämförelse av ämnesdokumentation.
- Ändring av avgiftsstrukturen för utvärderingen av ansökan om godkännande av verksamma ämnen i biocidprodukter.

Avgiftshöjningar

Nuvarande konstruktion med disponerade avgifter ger intäkter som syftar till att finansiera arbetet med utvärderingen av verksamma ämnen i bekämpningsmedel. I dag täcker dock inte alla avgifter kostnaderna för utvärdering. Det ekonomiska målet vilket förslagen ska bidra till är därför att uppnå full kostnadstäckning för utvärderingen. Målet med förslaget är att, i följande delar, åtgärda den bristande kostnadstäckningen för nuvarande avgifter:

- Höjning av avgiften för utvärdering av en ansökan om upptag på bilaga I i EU:s biocidförordning.³¹
- Höjning av avgiften för utvärdering av en annan produkttyp än den som tidigare har prövats för ett verksamt ämne.

³⁰ 9 kap. 2 § förordning om bekämpningsmedelsavgifter.

³¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

5.2 Alternativ och effekter vid nollalternativ

Nollalternativet innebär att myndigheten inte föreslår att ändra avgifterna. Det skulle medföra att Kemikalieinspektionen inte får full kostnadstäckning från avgifterna för de förfaranden som omfattas av detta förslag. Utan detta förslag fullgörs således inte syftet med kostnadstäckande avgifter. Vid nollalternativet skulle underskottet fortsatt täckas upp av medel från anslag, i enlighet med vad som framgår av myndighetens regleringsbrev.³² Det är viktigt att nuvarande möjlighet enligt regleringsbrevet kvarstår så att Sverige kan uppfylla de skyldigheter som åligger den utvärderande medlemsstaten, i de fall avgiften inte täcker prövningskostnaden. Däremot kan denna täckning från anslagen innebära underfinansiering av annan verksamhet på myndigheten som också är beroende av anslagen. Ett alternativ till ovanstående förslag om avgiftshöjning för att undvika risken för underskott, är att neka ansökningar. Det skulle dock innebära en nackdel för företag, framför allt för små svenska företag, att inte kunna vända sig till den svenska myndigheten. De skulle då få lämna sin ansökan till ett annat medlemsland. Detta kan försvåra marknadstillträdet för berörda företag. Att inte ta emot ansökningar skulle också innebära att Sverige inte bidrar till det prövningssystem som lagstiftaren har upprättat i syfte att säkerställa en hög skyddsnivå. I längden kan nekandet av, och därmed brist på, ansökningar vidare innebära att Kemikalieinspektionen skulle kunna få svårt att behålla den kompetens som krävs för utvärderingarna.

Ett annat alternativ är att låta kostnaderna finansieras av anslag, vilket skulle föranleda behov av höjda anslag till Kemikalieinspektionen. Däremot skulle detta inte vara förenligt med de riktlinjer som framgår av miljöbalkens förarbeten och de aktuella EU-förordningarna, om att låta företagen finansiera prövningen.

5.3 Berörda

Kemikalieinspektionen bedömer att förslaget berör de företag som vill ansöka om godkännande av verksamma ämnen i bekämpningsmedel. Förslaget berör också de företag som behöver lämna in underlag för en ekvivalensbedömning eller data för en jämförelse av ämnesdokumentation efter att ett ämne har godkänts, i samband med ändring i ämnestillverkningen eller en ansökan om produktgodkännande i annan medlemsstat.

5.4 Konsekvenser

Avgiftsändringar - förtydliganden

De delar av förslaget som innebär tydliggörande av utvärderingsprocessen och precisering av kostnader för olika delprocesser, kan medföra att företagen får möjlighet att anpassa sina ansökningar och därmed påverka den totala kostnaden för sin ansökan. Detta kan i vissa fall innebära att maxavgiften blir lägre än enligt nuvarande avgiftskonstruktion.

³² Avsnitt 4, [”Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Kemikalieinspektionen”](#).

Avgiftshöjningar

Förslagen innebär ökade kostnader för företagen, i de delar förslaget innebär avgiftshöjning. I längden innebär kostnadstäckningen dock att företagen kan erhålla möjligheten att få sin ansökan prövad av Kemikalieinspektionen, vilket krävs inför marknadstillträde. Om kostnaderna blir betydligt högre än kostnaderna i andra medlemsstater finns det dock risk att företagen vänder sig till dessa medlemsstater.

Med fler medlemsländer som får kompetens att utvärdera ansökningar om godkännande av verksamma ämnen ökar möjligheten att medlen kommer ut på marknaden.

Om Sverige får ökad möjlighet att samtycka till utvärderingen av dessa ämnen ger det Kemikalieinspektionen möjlighet till att öka sysselsättningen och kompetensen genom anställning av fler experter på myndigheten. Därmed ökar också myndighetens inflytande, i form av strategiska policyfrågor i arbete med vägledningsdokument och yttranden gällande andra medlemsstaters utvärderingar, inom detta område.

Om prövningskostnaden blir lägre än ansökningsavgiften återbetalas alltid mellanskillnaden i enlighet med förordningen om bekämpningsmedelsavgifter. En avgiftshöjning innebär alltså ingen risk för företagen att i slutändan ha betalat mer än vad prövningen faktiskt har kostat.

Avgiftsnivån bör jämföras med nivån i andra medlemsländer. Med en attraktiv avgiftsnivå ökar ansökningarna sannolikt.

5.5 Bemyndiganden

De föreslagna ändringarna i förordningen om bekämpningsmedelsavgifter får meddelas av regeringen med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken.

5.6 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Kemikalieinspektionen ansvarar för utvärdering av ansökan om godkännande av verksamma ämnen i bekämpningsmedel, enligt de skyldigheter som följer av EU-förordningarna om biocidprodukter respektive växtskyddsmedel.

5.6.1 Principen om full kostnadstäckning

När det gäller myndighetens utvärdering av verksamma ämnen i biocidprodukter och växtskyddsmedel ska verksamheten i princip ha full kostnadstäckning och finansieras med avgifter. Det framgår inte bara av förarbetena till miljöbalken utan också av de gemensamma reglerna i EU-förordningarna om biocidprodukter respektive växtskyddsmedel. De nu gällande avgifterna innebär att det finns ärenden där avgiften inte är tillräcklig för att täcka kostnaderna för Kemikalieinspektionens handläggning och utvärdering. Kemikalieinspektionens förslag syftar till att säkerställa att full kostnadstäckning uppnås för utvärderingen av verksamma ämnen i bekämpningsmedel.

5.6.2 EU-rätten

EU-förordningarna om biocidprodukter respektive växtskyddsmedel syftar till att harmonisera den inre marknaden för bekämpningsmedel i EU, förbättra den fria rörligheten för bekämpningsmedel inom unionen samt till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa samt dess miljö. Enligt EU:s växtskyddsmedelsförordning ska medlemsstaterna ta ut avgifter som täcker myndigheternas kostnader (artikel 74). Även enligt EU:s biocidförordning ska medlemsstaterna ta ut avgifter direkt av sökanden för de tjänster som medlemsstaten utför med avseende på de förfaranden som anges i förordningen (artikel 80). Avgifterna ska alltså läggas på en sådan nivå att intäkterna täcker kostnaderna för den handläggning som utförs. Kemikalieinspektionens bedömning är därmed att de föreslagna ändringarna av avgifterna inte på något sätt strider mot gemenskapsrätten på området eller EUF-fördragets generella regler om de fyra friheterna (fri rörlighet av varor, tjänster, personer och kapital). Kemikalieinspektionens bedömning är vidare att de föreslagna ändringarna av avgiftsförordningen bidrar till att finansiera det prövningssystem som enligt nämnda EU-förordningar syftar till att skydda människors liv och hälsa. Vidare går förslaget inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta syfte.

Förslaget påverkar inhemska och utländska tillverkare av verksamma ämnen lika och är således inte diskriminerande. Då förslaget inte omfattar subventioner för småföretag blir avgifterna lika oavsett företagets storlek, omsättning, struktur eller organisation.

5.7 Samråd

Samråd med ESV har hållits inom ramen för Kemikalieinspektionens treårsamråd, för en tidigare version av de ändringar som denna hemställan omfattar. Myndigheten hade inte några synpunkter på förslaget. Kemikalieinspektionen bedömer inte att de ändringar som har gjorts sedan dess föranleder nytt samråd med ESV, eftersom förändringarna endast utgör vissa lättnader och lagtekniska förtydliganden jämfört med tidigare förslag.

Ingen särskild samrådsaktivitet med berörda har utförts under arbetet med denna utredning.

Under kommissionens tidigare samråd avseende förslaget till EU:s biocidförordning under 2009 framförde berörda aktörer och intressenter vikten av harmonisering och proportionalitet av de avgifter som medlemsstaterna tar ut samt möjligheten att minska den ekonomiska bördan för små- och medelstora företag.

Under tidigare regeringsuppdrag där samråd med berörda aktörer inom branschen ägt rum har inget specifikt yttrande lämnats gällande avgifter för utvärdering av verksamma ämnen.

5.8 Ikraftträdande och informationsinsatser

Ändringarna föreslås träda i kraft samtidigt med de ändringar som föreslås i 2-4 kap. förordningen om bekämpningsmedelsavgifter, genom redovisningen av regeringsuppdraget gällande översynen av bekämpningsmedelsavgifterna.

Kemikalieinspektionen bedömer inte att särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande.

Information om nya och ändrade avgifter kommer att läggas ut på Kemikalieinspektionens webbplats när ändringen i förordning om bekämpningsmedelsavgifter har publicerats. Motsvarande information kommer även att ges på engelska på myndighetens webbplats.

Särskilda informationsinsatser kommer därutöver att genomföras vid behov för att ändringarna av avgifterna ska blir kända hos de verksamhetsutövare som berörs av dessa. Vid dessa tillfällen informeras företagen också om vad de själva kan göra för att minska kostnaden, t.ex. vilken struktur en dossier bör ha eller vilka vägledningsdokument som sökanden bör följa.

6. Kontaktperson

Kontaktpersoner i detta ärende är:

Enhetschefen Katarina Lundberg, Ämnesutvärdering, Kemikalieinspektionen

tel: 08-519 411 66

e-post: katarina.lundberg@kemi.se

Juristen Nadia Heiligers, Juridiska sekretariatet, Kemikalieinspektionen

tel: 08-519 412 39

e-post: Nadia.Heiligers@kemi.se